

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 104 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 104 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	2.10	Landbruks- og matdepartementet	101
1.1	Rammer for finanspolitikken	5	2.11	Samferdselsdepartementet	105
1.2	Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett	7	2.12	Klima- og miljødepartementet	111
1.3	Statsbudsjettets stilling	12	2.13	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	116
1.4	Anmodningsvedtak	14	2.14	Finansdepartementet	123
2	Forslag under det enkelte departement	15	2.15	Forsvarsdepartementet	129
2.1	Utenriksdepartementet	15	2.16	Energidepartementet	140
2.2	Kunnskapsdepartementet	21	3	Andre saker	150
2.3	Kultur- og likestillingsdepartementet	34	3.1	Tilbakeføring av midler fra statens konto til Statens pensjonsfond og innføring av ny korreksjonsmekanisme	150
2.4	Justis- og beredskapsdepartementet	36		Forslag til vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024	151
2.5	Kommunal- og distriktsdepartementet	49	Vedlegg		
2.6	Arbeids- og inkluderingsdepartementet	54	1	Endringer etter saldert budsjett, utgifter	205
2.7	Helse- og omsorgsdepartementet	63	2	Endringer etter saldert budsjett, inntekter	233
2.8	Barne- og familiedepartementet ...	74			
2.9	Nærings- og fiskeridepartementet	81			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 104 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024

*Tilråding fra Finansdepartementet 14. mai 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

1.1 Rammer for finanspolitikken

Regjeringens mest grunnleggende oppgave er å sikre trygghet for folk som bor i Norge. I det reviderte budsjettet for 2024 styrker vi forsvar, sikkerhet, politi og beredskap betydelig. Det er nødvendig i en urolig tid.

Regjeringens mål er at folk skal få bedre råd. Vi styrer ansvarlig og tar tydelige valg for å ta oss trygt gjennom en tid med høy prisvekst og høye renter. Samtidig styrker vi vår felles velferd i hele landet, og fører en politikk for å få flere i arbeid og færre på trygd.

De nødvendige utgiftene er håndtert innenfor en ansvarlig økonomisk ramme. Bruken av fondsmidler holdes innenfor handlingsregelen, og tilsvarer 2,7 pst. av fondsverdien ved inngangen til året. Innenfor denne pengebruken finansieres nå vel 60 mrd. kroner knyttet til krigen i Ukraina og konsekvensene av den.

De siste årene har Norge blitt utfordret av internasjonale kriser og uro – med pandemi, krig i Europa, prisvekst, energikrise og klimaendringer. Uroen slår inn i folks hverdagsliv og privatøko-

nomi, og skaper usikkerhet i næringslivet og arbeidslivet. Norsk økonomi har likevel klart seg godt gjennom en usikker periode. Etter en sterk gjeninnhenting ut av pandemien er veksten i økonomien svakere, men vi har ikke opplevd nedgang i verdiskapingen i fastlandsøkonomien, i motsetning til flere andre land i Europa. Prisveksten er på vei ned igjen, og arbeidsledigheten er fortsatt lav. Det er utsikter til at husholdningene får real-lønnsvekst i år. Norge er nå på vei mot et vendepunkt der folk kan få økt kjøpekraft og bedre hverdagsøkonomi.

Regjeringen vil gjennom revidert nasjonalbudsjett 2024 bidra til trygg styring i en urolig tid, og samtidig dekke utgifter som er nødvendige og som bidrar til trygghet for landet og befolkningen. Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. I tråd med denne skal finanspolitikken bidra til en stabil økonomisk utvikling, både på kort og lang sikt, og brukes til å jevne ut svingninger i økonomien.

En ny sikkerhetspolitisk situasjon gjør at Norge må prioritere trygghet hjemme og ute høyere enn tidligere. Innenfor ansvarlige rammer

foreslår regjeringen nå derfor å øke bevilningene til forsvar, sikkerhet, politi og beredskap betydelig. Det er nødvendig i en urolig tid. De foreslåtte endringene fra budsjettet Stortinget vedtok i fjor høst, har i stor grad sammenheng med konsekvenser av krigen i Ukraina.

Regjeringen foreslår 7 mrd. kroner til økt militær og sivil støtte til Ukraina i 2024, ved å fremskynde midler innenfor Nansen-programmets rammer. Den militære støtten foreslås økt med 6 mrd. kroner og skal blant annet gå til luftvern til Ukraina, mens den sivile støtten økes med 1 mrd. kroner. Med regjeringens forslag økes årets ramme for Nansen-programmet til 22 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår videre 7 mrd. kroner til å øke norsk forsvarsevne. Dette inkluderer 5 mrd. kroner for å forsere oppfølgingen av langtidsplanen for forsvarssektoren som regjeringen la frem tidligere i vår, og 2 mrd. kroner for å muliggjøre økt operativ evne og aktivitet raskt.

Regjeringens samlede forslag til økt forsvarsbudsjett innebærer at Norge vil oppnå ambisjonen om å benytte 2 pst. av BNP til forsvarsformål i 2024.

De samlede budsjettmessige konsekvensene av krigen i Ukraina anslås til vel 60 mrd. kroner i 2024, mot anslåtte om lag 44 mrd. kroner i Saldert budsjett 2024. Anslaget er usikkert og omfatter ikke nødvendigvis alle utgifter i offentlig sektor knyttet til krigen i Ukraina og konsekvensene av denne.

Ifølge politiets trusselvurdering for 2024 har trusselen fra organisert kriminalitet i Europa aldri vært større. Regjeringen er i gang med å styrke innsatsen mot gjengkriminalitet og narkotikasmugling. Regjeringen foreslår 1,9 mrd. kroner til politiet og Politiets sikkerhetstjeneste. Regjeringen foreslår også å styrke Tolletaten gjennom flere tollere på vakt og nytt kontrollutstyr.

Ventetidene i norske sykehus har økt siden 2017, og stort etterslep etter pandemien og økte kostnader har hatt konsekvenser for sykehusene. Regjeringen foreslår økt bevilgning til sykehusene for å bedre sykehusøkonomien og for å bidra til å redusere ventetidene.

Andre endringer siden i høst har isolert sett styrket budsjettet, og svekkelsen av budsjettbalansen er derfor mindre enn summen av de nevnte utgiftsøkningene skulle tilsi. Det må blant annet ses i sammenheng med en oppjustering av anslaget for strukturelle skatter og avgifter mv. på 10,2 mrd. kroner siden i høst. Oppjusteringen skyldes at skatteinngangen anslås høyere enn tid-

ligere og at dette delvis vurderes som en varig styrking. Den største inntektsøkningen utenom skatter og avgifter, gjelder tilbakeføring av 7 mrd. kroner av tapsavsetningen til lånegarantiordningen for små og mellomstore bedrifter som ble bevilget i forbindelse med pandemien. Den gjestående avsetningen på 2,5 mrd. kroner vil dekke forventede tap i tråd med Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine faglige vurderinger. Det foreslås i tillegg å tilbakeføre den gjenværende tapsavsetningen til Alminnelig garantiordning under Eksfin basert på oppdaterte vurderinger av behov. I motsatt retning trekker knapt 5 mrd. kroner i reduserte utbytter fra selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning.

Anslagsendringer på utgiftssiden omfatter blant annet 6,5 mrd. kroner i økte utgifter under folketrygden. Det er særlig utgiftene til sykepenger og arbeidsavklaringspenger som øker. Veksten i utgiftene til sykepenger skyldes i hovedsak at det trygdefinansierte sykefraværet har vært høyere enn anslått. I motsatt retning trekker en nedjustering av anslaget for strømstønadordningen for husholdninger på om lag 5 mrd. kroner.

Det vises til Meld. St. 2 (2023–2024) *Revidert nasjonalbudsjett 2024* for nærmere omtale av den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi. Skatte- og avgiftspolitikken er nærmere omtalt i Prop. 103 LS (2023–2024) *Endringer i skatte- og avgiftslovgivinga*.

Det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet

Bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet måles ved *det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet*. I beregningen korrigeres det blant annet for virkningene av økonomiske svingninger på skatter, avgifter, renter og dagpenger til arbeidsledige.

I Saldert budsjett 2024 utgjorde det strukturelle oljekorrigerte underskuddet 409,8 mrd. kroner. I regjeringens forslag til revisjon av 2024-budsjettet utgjør det strukturelle oljekorrigerte underskuddet 418,7 mrd. kroner. Det er 8,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i fjor høst.

Budsjettimpulsen, som måler endringen i det strukturelle oljekorrigerte underskuddet som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien, anslås til 0,7 prosentenheter mot 0,4 pst. i saldert budsjett.

Bruken av fondsmidler utgjør 2,7 pst. av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til 2024, tilsvarende som i saldert budsjett.

Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet

Det *oljekorrigerte budsjettunderskuddet* i 2024 øker med 1,3 mrd. kroner fra 336,5 mrd. kroner i saldert budsjett til 337,8 mrd. kroner nå. Dette underskuddet motsvares av en overføring fra Statens pensjonsfond utland, slik at statsbudsjettet er i balanse.¹

Sammenlignet med saldert budsjett øker utgiftene med til sammen 25,8 mrd. kroner. Samtidig øker inntektene med 24,5 mrd. kroner. Av dette skyldes 11,6 mrd. kroner høyere anslag for faktiske skatte- og avgiftsinntekter, mens inntektene utenom skatter og avgifter samlet sett anslås å øke med 12,9 mrd. kroner. Overføringen fra Statens pensjonsfond utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet anslås dermed 1,3 mrd. kroner høyere enn i høst.

I anslaget for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet inngår nye anslag for rentene på statens innskudd i Norges Bank mv. og statsgjelden. For

¹ Overføringen fra Statens pensjonsfond utland dekker det oljekorrigerte budsjettunderskuddet, mens det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet måler den underliggende bruken av fondsmidler. I dette underskuddsmålet er det korrigeret for at skatte- og avgiftsinntekter og enkelte utgifter svinger med konjunktorene, samt andre midlertidige forhold.

disse størrelsene og overføringene til og fra Statens pensjonsfond utland vil det eventuelt bli fremmet forslag om endrede bevilgninger i nysalderingen.

Veksten i statsbudsjettets utgifter

Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2023 til 2024 anslås til 2,5 pst., mot 1,3 pst. i saldert budsjett og 0,7 pst. i Nasjonalbudsjettet 2024.

1.2 Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett

Det fremmes i denne proposisjonen forslag som øker utgiftene med 24,8 mrd. kroner og øker inntektene med 5,8 mrd. kroner. Da er petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og enkelte endringer som inngår i korreksjonene ved beregningen av det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet, holdt utenom. Medregnet oppdaterte anslag for strukturelle skatte- og avgiftsinntekter mv. øker dette det strukturelle oljekorrigerte underskuddet med 8,9 mrd. kroner fra saldert budsjett.

Tabell 1.1 Bevilgningsendringer¹ fremmet og vedtatt etter salderingen av statsbudsjettet for 2024 og anslagsendringer som inngår i den strukturelle oljekorrigerede budsjettbalansen

	Mill. kroner
<i>Endrede utgifter og inntekter utenom skatt mv. fremmet og vedtatt siden Saldert budsjett 2024</i>	<i>2</i>
Reindriftsavtalen 2024/2025 (Prop. 98 S)	2
+ <i>Utgiftsforslag som fremmes i denne proposisjonen</i>	<i>24 784</i>
Økt militær og sivil støtte til Ukraina	7 000
Tiltak for økt operativ evne og for å forsere ny langtidsplan for forsvarssektoren	7 000
Anslagsendringer i folketrygden, ekskl. dagpenger mv.	6 539
Økt bevilgning til sykehusene	2 000
Kommunesektorens andel av beregningsteknisk inntektsanslag fra salg av nye oppdrettstillateleser	1 955
Merbehov i politiet og PST og økt innsats mot gjengkriminalitet	1 900
EØS-finansieringsordningene – anslagsendringer	1 329
Økte forsvarsutgifter mot tilsvarende økte inntekter	1 116
Mottak og integrering av flyktninger – volumjusterte utgifter	801
Tilskudd ved produksjonssvikt – anslagsendringer	698
Økt vedlikehold av riksveier	641
CO ₂ -kompensasjonsordningen for industrien	500
Tilskudd til innkjøp av trykte læremidler	300
Studenthybler ved Fagskolen for brann- og redningspersonell	280
Statens lånekasse for utdanning – anslagsendringer	253
Tilskudd til bygging av studentboliger – anslagsendringer	240
Bostøtte – anslagsendringer	232
Økt likviditetsbehov i Nye Altinn	208
Romvirksomhet – anslagsendringer	-221
Fremdrift i lufthavnprosjektene i Mo i Rana og Bodø	-312
Tilskudd til store kollektivprosjekter	-440
Valutajustering av store investeringsprosjekter i Forsvaret – anslagsendring	-626
Tilskudd til Statens pensjonskasse – anslagsendringer	-627
Tiltak for å redusere utgifter til legemiddelet Ozempic	-730
Langskip – fangst og lagring av CO ₂	-900
Barnetrygd – anslagsendringer og endrede regler for etterbetaling av barnetrygd	-903
Tilfeldige utgifter – avsetning til kommunenes andel av havbruksinntekter og endrede lønnsvekstanslag	-1 250
Strømstøtadsordningen for husholdninger – anslagsendring	-4 950
Andre forslag på utgiftssiden	2 751

Tabell 1.1 fortsetter

	Mill. kroner
- <i>Inntektsforslag som fremmes i denne proposisjonen</i>	5 848
Tilbakeføring av tapsavsetning til lånegarantiordningen ifm. pandemien	7 000
Refusjon av ODA-godkjente flyktningutgifter	1 170
Økte inntekter mot tilsvarende økte forsvarsutgifter	1 116
Tilbakeføring av gjenstående tapsavsetning til Alminnelig garantiordning	1 000
Reduserte nettoinntekter ifm. salg av F-16 kampfly	-390
Salg av klimakvoter	-918
Utbytte fra selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning	-4 979
Andre forslag på inntektssiden	1 849
- <i>Anslag strukturelle skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge mv.²</i>	10 055
= <i>Endring i det strukturelle oljekorrigerede budsjettunderskuddet</i>	8 884

¹ Petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og endringer som inngår i korreksjonene ved beregningen av den strukturelle oljekorrigerede budsjettbalansen, er holdt utenom.

² Medregnet forslag til skatte- og avgiftsendringer i forbindelse med RNB 2024, jf. omtale i kapittel 2 og Prop. 103 LS.

Kilde: Finansdepartementet

Regjeringen foreslår til sammen 7 mrd. kroner til økt militær og sivil støtte til Ukraina i 2024 innenfor Nansen-programmets rammer. Økningen fordeles seg med 6 mrd. kroner til økt militær støtte og 1 mrd. kroner til økt sivil støtte i 2024. Den økte militære støtten skal blant annet gå til luftvern til Ukraina, økt produksjonskapasitet i den norske forsvarsindustrien og til økt handlingsrom for andre tiltak gjennom året.

Våren 2024 la regjeringen frem forslag til ny langtidsplan for forsvarssektoren for perioden 2025-2036, jf. Prop. 87 S (2023–2024) *Forsvarsløftet – for Norges trygghet*. Forslaget innebærer en opptrapping av forsvarsbudsjettet på til sammen 600 mrd. kroner innen 2036 for å finansiere utbedring av kritiske svakheter i dagens struktur, for å få dagens forsvar til å virke bedre, og investere i nye kapasiteter i samtlige domener. For å møte de sikkerhetspolitiske utfordringene Norge står overfor foreslår regjeringen å starte opptrappingen i ny langtidsplan allerede i 2024. Regjeringen foreslår derfor å øke forsvarsbudsjettet med 5 mrd. kroner til økte investeringer i eiendom, bygg og anlegg (EBA), investeringer i materiell av stor betydning for norsk forsvarsevne, økt trening, øving, kompetanseheving og anskaffelser av utstyr i Heimevernet, og til å opprettholde økt vakthold og sikring på Andøya. Regjeringen foreslår videre 2 mrd. kroner til tiltak for å øke den operative ambisjonen og legge til rette for økt aktivitet i Forsvaret i 2024. Regjeringens samlede for-

slag til økt forsvarsbudsjett innebærer at Norge vil bruke anslagsvis 2,16 pst. av BNP til forsvarsformål i 2024.

Folketrygdens utgifter ekskl. dagpenger mv. anslås å øke med til sammen 6,5 mrd. kroner fra saldert budsjett. Det er særlig utgiftene til sykepenger og arbeidsavklaringspenger som øker. Veksten i utgiftene til sykepenger skyldes i hovedsak at det trygdefinansierte sykefraværet har vært høyere enn anslått. Utgiftene til *helsetjenester* øker med 1,5 mrd. kroner. Den største anslagsendringen er på 1,1 mrd. kroner under legemidler, og gjelder i hovedsak refusjon til legemidlet Ozempic. Regjeringen foreslår i den forbindelse å iverksette en tiltakspakke som forventes å redusere utgiftene i 2024 med 730 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de regionale helseforetakene med 2 mrd. kroner utover anslagsendringer og pensjon. Dette inkluderer en generell økning i basisbevilgningen til de regionale helseforetakene på 1 150 mill. kroner. Formålet er å bedre de regionale helseforetakenes økonomi og legge til rette for reduserte ventetider. I tillegg fremmer regjeringen forslag om 400 mill. kroner til ettårige ventetidstiltak. Tiltakene skal rettes mot tjenester som er preget av lang ventetid, mange pasienter på venteliste eller mot pasienter med alvorlige tilstander som risikerer forverret helsetilstand ved lang ventetid. Regjeringen vil at det skal vektlegges tiltak som

gir varige effekter, og som ivaretar de ansatte og arbeidsmiljø.

Regjeringen foreslår et særskilt tilskudd til Helse Nord RHF på 250 mill. kroner. 160 mill. kroner skal gå til et beredskaps- og rekrutteringstilskudd til å opprettholde akutttilbudet i Narvik og Lofoten, i dette inngår også 15 mill. til Finnmarks-sykehuset Klinik Alta. Videre skal 90 mill. kroner nyttes til å øke samhandlings- og rekrutteringstilskuddet.

Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til det nasjonale samhandlings- og rekrutteringstilskuddet med 100 mill. kroner og 100 mill. kroner til tiltak innen sikkerhetspsykiatri.

Det vil i 2024 bli gjennomført tildeling av oppdrettstillatelser. Det er besluttet å tilby 6 pst. vekst i grønne områder, iht. trafikklssystemet. Veksten tildeles i to omganger: først vil en sjettedel av veksten tilbys som vekst i eksisterende tillatelser til en fastpris, deretter vil øvrig vekst, samt eventuelle avslåtte tilbud om fastprisvekst, tilbys på auksjon. Faktiske inntekter fra tildelingen avgjøres av hvor mye kapasitet som kjøpes og hva prisene i auksjonen blir. I budsjettforemlegget er inntekten beregningsteknisk anslått som om all kapasitet blir solgt til fastprisen. 55 pst. av inntektene fra salg av nye konsesjoner skal fordeles til havbrukskommuner og fylkeskommuner via Havbruksfondet. Kommunenes og fylkeskommunenes andel av inntektene er på samme beregningstekniske vis anslått til 1 955 mill. kroner. For å legge til rette for at korrekt beløp utbetales raskt til kommunene, foreslås en fullmakt slik at utbetalingene kan tilpasses de faktiske inntektene og utbetales så snart tildelingen er gjennomført. Faktiske utbetalinger vil først være klart etter at tildelingsrunden er ferdig.

Regjeringen foreslår over 1,6 mrd. kroner i 2024 for å styrke politiets grunnfinansiering og øke innsatsen mot organisert kriminalitet og kriminelle gjenger. Sammen med forslag om 115 mill. kroner til politiets registreringskapasitet og 150 mill. kroner til Politiets sikkerhetstjeneste innebærer dette at driftsbudsjettene til politiet og PST foreslås økt med totalt 1,9 mrd. kroner. I tillegg foreslår regjeringen 118 mill. kroner til Toll-etaten til økt kontroll og bekjempelse av narkotikasmugling.

Nye anslag tilsier at utbetalinger til EØS-finansieringsordningene øker med 1,3 mrd. kroner. De ulike prosjektene får utbetalt tilskudd når de når avtalte milepæler. Flere land har hatt stor fremgang i programmer og prosjekter etter forsinker på grunn av blant annet pandemi og krigen i Ukraina. I det siste har prosjektene hatt god frem-

drift og nå som vi er i avslutningsfasen av denne finansieringsperioden, øker utbetalingene.

Utgiftene på de volumstyrte budsjettpostene til mottak og integrering av flyktninger øker med 0,8 mrd. kroner til 32,2 mrd. kroner. De økte utgiftene skyldes i stor grad flere asylankomster i 2024 enn lagt til grunn i saldert budsjett. Bevilgningsforslaget er basert på et planleggingstall på 35 000 ankomster, hvorav 30 000 ukrainere eller andre nasjonaliteter med opphold i Ukraina er anslått å søke om midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge. Til sammenligning ble det lagt til grunn et planleggingstall på 25 000 ankomster i saldert budsjett, hvorav 20 000 med midlertidig kollektiv beskyttelse. Det er stor usikkerhet knyttet til planleggingstallet, og antallet ankomster kan bli vesentlig lavere eller høyere enn dette. Det vil på vanlig måte bli utarbeidet oppdaterte prognoser, og foreslått eventuelle budsjettmessige endringer på bakgrunn av dette, i forbindelse med nysalderingen av budsjettet for 2024.

Oppdaterte anslag tilsier en økning i utbetalinger under tilskuddsordningen ved produksjonssvikt knyttet til plante- og honningproduksjon forårsaket av klimatiske forhold på 698 mill. kroner. Omfanget av søknader om erstatning er stort i 2024, som følge av tørke, flom og store nedbørmengder høsten 2023, samt endringer i tilskuddsordningen innført i forbindelse med disse hendelsene.

Bevilgningen til vedlikehold av riksvei foreslås økt med 640,6 mill. kroner. Aktuelle vedlikeholdstiltak er økt dekkelegging, dreneringstiltak, tiltak på broer og belysning. Deler av økningen vil gå til gjenstående utbedringsarbeider etter ekstremværet «Hans» i august 2023 og til å utbedre skader på veinettet etter ekstremvær i Nord-Norge i januar 2024. Bevilgningsøkningen motsvares av andre bevilgningsendringer til samferdselstiltak som trekker i motsatt retning, blant annet redusert tilskudd til kollektivprosjekter og lufthavnprosjekter som omtales nedenfor, slik at de samlede bevilgningene til NTP-formål holdes uendret i revidert budsjett sammenlignet med saldert budsjett for 2024.

I forbindelse med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV om Saldert budsjett 2024, var det enighet om at «*partiene er enige om å styrke CO₂-kompensasjonsordningen med 500 mill. kroner i forbindelse med RNB 2024, forutsatt enighet med partene om innretning på ordningen*». Regjeringen har kommet til enighet med industrien om innretning på CO₂-kompensasjonsordningen for støtteårene 2024–2030. Bevilgningen til

CO₂-kompensasjonsordningen for industrien foreslås derfor økt med 500 mill. kroner.

Det foreslås 300 mill. kroner til et ettårig øremerket tilskudd til kommunene til innkjøp av trykte læremidler til elever i grunnskolen (1.–10. trinn). Tiltaket skal bidra til bedre leseferdigheter og mer praktisk og variert læring.

I forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 19 S (2023–2024) *Endringer i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet* ble det besluttet oppstart av prosjekt for nye studenthybler ved Fagskolen for brann- og redningspersonell. Det foreslås 280 mill. kroner til oppstart av byggeprosjektet i 2024.

Nye anslag tilsier at utgiftene til lån og stipend under Statens lånekasse for utdanning øker med 253 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak økte utgifter tilknyttet rentestøtte under studietiden som følge av en økning i rentenivået. Oppdaterte prognoser fra Husbanken tilsier at utbetalinger av tilskudd til bygging av studentboliger øker med 240 mill. kroner.

Nye anslag tilsier at utgiftene til bostøtte øker med 232 mill. kroner. Økningen skyldes flere mottakere enn tidligere forutsatt, hovedsakelig som følge av det høye antallet bosatte flyktninger.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til digitaliseringsprosjektet Nye Altinn med 208 mill. kroner. Altinn er en internettportal for digital dialog mellom næringslivet, privatpersoner og offentlige etater. Bakgrunnen for investeringen er at sentrale produkter i dagens løsning er i ferd med å bli utdaterte. Regjeringen foreslår en kostnadsramme på 1 267 mill. kroner for prosjektet.

Det foreslås å redusere bevilgningene til romvirksomhet med 221 mill. kroner. Reduksjonen skyldes redusert kontingent og endrede valutakurser.

Oppdaterte anslag for prosjektene ny lufthavn ved Mo i Rana og flytting av lufthavnen i Bodø tilsier at utgiftene reduseres med 312 mill. kroner. Dette skyldes både at prisstigningen i prosjektene har blitt noe lavere enn forutsatt, og at fremdriften i prosjektene er redusert sammenlignet med det som tidligere ble lagt til grunn. Kostnadsreduksjoner som skyldes forskyvninger i fremdriftsplanene, vil medføre et tilsvarende økt likviditetsbehov i fremtidige budsjettår.

Tilskuddet til store kollektivprosjekter reduseres med 440 mill. kroner knyttet til prosjektene Fornebubanen, Bussveien på Nord-Jæren og Metrobuss i Trondheim. Dette skyldes i hovedsak forsinkelser i arbeidene og at enkelte anslag har vist seg å være for høye.

Tilskuddet til Statens pensjonskasse (SPK) foreslås redusert med 627 mill. kroner. Anslags-

endringen skyldes i hovedsak en økning i premieinntekter for sjette termin 2023, som først innbetales i 2024. I motsatt retning trekker økt anslag for gjennomsnittlig utbetalte alderspensjoner, samt flere mottakere av alderspensjon enn lagt til grunn.

Bevilgningen til CO₂-håndteringsprosjektet Langskip foreslås redusert med 900 mill. kroner på grunn av senere utbetaling av statsstøtte enn forventet, blant annet som følge av forsinkelser i CO₂-fangstprosjektet på sementfabrikken til Heidelberg Materials i Brevik.

Bevilgningen til barnetrygd foreslås redusert med 903 mill. kroner. Anslagsendringer trekker bevilgningsbehovet ned med 741 mill. kroner. Videre vises det til Prop. 72 L (2023–2024), og forslag om å erstatte gjeldende regel om etterbetaling av barnetrygd i opptil tre år med en ny hovedregel om etterbetaling i opptil tre måneder. Endringen er anslått å redusere bevilgningsbehovet med ytterligere 162 mill. kroner.

Oppdaterte anslag tilsier at utgiftene til den midlertidige strømstønadsordningen for husholdninger i 2024 reduseres med om lag 5 mrd. kroner. Dette skyldes at oppdaterte anslaget for strømpriser i 2024 er lavere enn anslagene som lå til grunn for kostnadsanslaget i Saldert budsjett 2024. Det understrekes at kostnadsanslaget er usikkert.

Regjeringen foreslår å tilbakeføre 7 mrd. kroner av tapsavsetningen til lånegarantiordningen for små og mellomstore bedrifter som ble bevilget i forbindelse med pandemien. Den gjenstående avsetningen på 2,5 mrd. kroner vil dekke forventede tap i tråd med Ekspertens faglige vurderinger.

Deler av flyktningutgiftene i Norge anses som bistand og refunderes over Utenriksdepartementets del av bistandsbudsjettet. Refusjonene anslås økt med 1,2 mrd. kroner. Beløpet er i hovedsak knyttet til økte flyktningutgifter som følge av krigen i Ukraina, spesielt utgifter til drift av asylmottak.

Regjeringen foreslår å tilbakeføre den gjenværende tapsavsetningen til Alminnelig garantiordning på 1 mrd. kroner. Den positive markedsutviklingen i offshoresektoren innebærer at det ikke lenger er behov for tapsavsetning fra staten under ordningen.

Proessen med å avhende de utrangerte F-16 kampflyene pågår fortsatt. Endrede forutsetninger for avhendingen medfører reduserte forventede nettoinntekter i forbindelse med salg av F-16 kampfly i 2024 med 390 mill. kroner.

Inntekter fra salg av klimavoter i 2024 anslås til 1 909 millioner kroner. Det er om lag 918 mill. kroner lavere enn det som ligger til grunn i Saldert budsjett 2024. Årsaken til reduksjonen er i

hovedsak at kvoteprisen er vesentlig lavere, og at den norske kronen er sterkere i forhold til euro i dag sammenlignet med grunnlaget til saldert budsjett. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 918 mill. kroner.

Utbytter fra selskaper som forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet reduseres med 5,0 mrd. kroner, hvorav 4,0 mrd. kroner gjelder de børsnoterte selskapene. Anslag for utbytter fra de børsnoterte selskapene er basert styrenes forslag til utbytte for regnskapsåret 2023 og som utbetales i 2024.

1.3 Statsbudsjettets stilling

Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet var 336,5 mrd. kroner i Saldert budsjett 2024. Nå anslås underskuddet til 337,8 mrd. kroner. Da inngår de samlede endringene i budsjettet så langt i år, nye anslag for skatter og avgifter og renter på

statens gjeld og kontantbeholdning mv., og forslag om endrede bevilgninger i denne proposisjonen.

Statsbudsjettets stilling fremgår av tabell 1.2 og 1.3.

Samlet overskudd på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond består av statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten fratrukket overføringen til statsbudsjettet for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet, samt rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 2024 forventes å bli 672,7 mrd. kroner, som er 159,5 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2024. Av dette skyldes 75,8 mrd. kroner lavere anslag for skatte- og avgiftsinntekter fra petroleumsvirksomhet, og 100,6 mrd. kroner lavere netto inntekter fra SDØE. I motsatt retning trekker økt utbytte fra Equinor ASA med 25,1 mrd. kroner. Fratrukket overføringen til statsbudsjettet for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet, innebærer dette at nettoavsetningen til Statens

Tabell 1.2 Statsbudsjettets og Statens pensjonsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner

		Mill. kroner		
		Regnskap 2023	Saldert budsjett 2024	RNB 2024
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	2 494 401	2 388 642	2 257 695
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	1 008 461	858 166	702 781
A.2	Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	1 485 940	1 530 477	1 554 914
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	1 806 800	1 892 961	1 922 855
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	30 396	26 000	30 100
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 776 404	1 866 961	1 892 755
=	Overskudd i statsbudsjettet før overføring til Statens pensjonsfond utland (A-B)	687 601	495 681	334 840
-	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond utland	978 064	832 166	672 681
=	Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-290 463	-336 484	-337 841
+	Overført fra Statens pensjonsfond utland	286 217	336 484	337 841
=	Statsbudsjettets overskudd	-4 246	0	0
+	Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland	691 847	495 681	334 840
+	Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond	354 881	360 600	405 789
=	Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond	1 042 482	856 281	740 629

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 1.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Regnskap 2023	Saldert budsjett 2024	RNB 2024
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	169 541	157 977	176 520
- Tilbakebetalinger	251 386	124 103	122 725
- Statsbudsjettets overskudd	-4 246	0	0
= Netto finansieringsbehov	-77 599	33 874	53 795
+ Gjeldsavdrag	99 632	68 000	62 825
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	22 033	101 874	116 620
<i>Lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomhet</i>			
Salg av aksjer i Equinor ASA mv.	39 071	0	0
- Utlån, aksjetegning mv.	0	0	0
= Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten, overføres til Statens pensjonsfond utland	39 071	0	0

Kilde: Finansdepartementet

pensjonsfond utland anslås til 334,8 mrd. kroner. Samlede rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond anslås å utgjøre 405,8 mrd. kroner i 2024, hvorav 387,8 mrd. kroner fra utenlandsdelen av fondet. Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond i 2024 anslås dermed til 740,6 mrd. kroner.

Det vil i forbindelse med nysalderingen bli fremmet et oppdatert bevilgningsforslag for overføringen av statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet til Statens pensjonsfond utland. Et oppdatert anslag på tilbakeføringen til statsbudsjettet fra Statens pensjonsfond utland vil også bli foreslått i forbindelse med nysalderingen.

Staten lånefinansierer ikke utgifter til drift, investeringer eller overføringer til private, kommuner og fylkeskommuner. Det oljekorrigerte underskuddet, hvor disse utgiftene inngår, finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets lånetransaksjoner omfatter blant annet utlån til husholdninger og næringsliv, salg og kjøp av aksjer og innskudd i foretak og fond. Investeringer i selskaper regnes som lånetransaksjoner dersom forventet avkastning minst tilsvarende avkastningen på alternative plasseringer. Med avkast-

ning på alternative plasseringer menes finansiell avkastning som svarer til risikoen ved plasseringen. Lånetransaksjoner inngår verken i det oljekorrigerte, eller det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet.

Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov for 2024 anslås nå til 116,6 mrd. kroner, jf. tabell 1.3. Endringene fra saldert budsjett gjelder i hovedsak kapitalinnskudd på 15 mrd. kroner til Statens fond i Tromsø. I tillegg er det anslått noe økte utlån under boliglansordningen i Statens pensjonskasse, Husbanken og Lånekassen. Dette motsvares av økte tilbakebetalinger og reduserte gjeldsavdrag på innenlandsk statsgjeld.

Statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra finansieringsbehovet i tabell 1.3. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for fremtidige tilskudd. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning. Det gjelder renter og overføringer fra Norges Bank.

1.4 Anmodningsvedtak

Tabell 1.4 Oversikt over omtale av anmodningsvedtak

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Omtalt side
2022–2023	608	Oversikt over gamle nedlagte gruver	116
2022–2023	674	Plan for økt produksjon og etterspørsel etter biogass	116
2022–2023	765	Områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm	144
2022–2023	766	Produksjon av fornybar kraft i næringsarealer, langs motorveier og i andre nedbygde areal	144
2022–2023	914	Havvind til offshoreinstallasjoner	142
2022–2023	923	Mål for ny solkraftenergi	145
2022–2023	930	Bostøtte og trygdeoppgjør	52
2022–2023	931	En mer treffsikker bostøtteordning	52
2023–2024	85	Innsyn i eierskap i norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper	101
2023–2024	268	Tilskudd til World Skills	23
2023–2024	474	Vedtak om utestenging i fuskesaker	33

2 Forslag under det enkelte departement

2.1 Utenriksdepartementet

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Kap. 100 Utenriksdepartementet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 140, post 1

Koordineringsansvaret for FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) er fra 1. april 2024 overført fra Utenriksdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet. Også koordineringsansvaret for Norges rapportering til og deltakelse i FNs menneskerettighetsråds universelle periodiske landgjennomganger (UPR) og koordineringen av nødvendige oppdateringer av Norges kjernedokument om menneskerettigheter er overført til Justis- og beredskapsdepartementet.

Det foreslås derfor å rammeoverføre midler til kap. 400 *Justis- og beredskapsdepartementet*, post 01 *Driftsutgifter* tilsvarende ett årsverk for gjennomføring av oppgavene. Rammeoverføringen for 2024 gjelder for perioden april til desember og er beregnet til 975 000 kroner. Se også omtale under kap. 400, post 01.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 0,98 mill. kroner.

Utenriksdepartementets driftsbevilgninger dekker lønn- og driftsutgifter i departementet og ved alle norske utenriksstasjoner. Midlene bevilges på to kapitler, kap. 100, post 01 for administrasjon av utenrikspolitikken og kap. 140, post 01 for forvaltning av utviklingssamarbeidet. For å oppnå større fleksibilitet innenfor Utenriksdepartementets samlede driftsbudsjett til å håndtere uforutsette endringer som følge av for eksempel valutasingninger foreslår Utenriksdepartementet at stikkordet «kan nyttes under» tilføyes på departementets driftsposter. Det vil gi en mer effektiv budsjettstyring som er bedre tilpasset behov på hhv. utenriks- og utviklingsområdet. Jf. også omtale under kap. 140, post 01.

Kap. 3100 Utenriksdepartementet

Post 02 Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene

Utlendingsdirektoratet (UDI) sine oppdaterte prognoser for utlendingssaker ved utenriksstasjonene viser at antallet søknader om visum går ned sammenlignet med antallet som lå til grunn i Saldert budsjett 2024.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 33,1 mill. kroner.

Kap. 103 Regjeringens representasjon

Post 01 Driftsutgifter

I 2024 kommer det flere statsbesøk enn planlagt. Blant annet kommer det statsbesøk fra Danmark når det nye kongeparet i Danmark kommer på tiltrædelsesbesøk i mai etter tronskiftet i januar.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 3 mill. kroner.

Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet

Post 01 Driftsutgifter

Kongefamilien vil ha færre offisielle reiser til utlandet enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3 mill. kroner.

Kap. 115 Næringsfremme, kultur og informasjon

Post 70 Kultur- og informasjonsformål, kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 2,1 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 115, post 71 Næringsfremme. Se nærmere omtale under kap. 115, post 71.

Post 71 Næringsfremme, kan overføres, kan nyttes under post 22

Næringsfremme hadde et overforbruk på kap. 115, post 21 i 2023, da posten hadde stikkord «kan nyttes under post 70 og 71». Overførte midler fra 2023 på post 71 foreslås derfor flyttet til post 70 Kultur- og informasjonsformål for å ivareta planlagt fordeling for 2024 mellom kultur- og informasjonsformål og næringsfremme.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2,1 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 115, post 70 Kultur- og informasjonsformål.

Kap. 116 Internasjonale organisasjoner

Post 70 Pliktige bidrag

De fleste pliktige bidragene utbetales i utenlandsk valuta, først og fremst euro, sveitsiske franc og amerikanske dollar. Den norske kronen har styrket seg mot disse valutaene siden statsbudsjettet for 2024 ble utarbeidet og derfor reduseres de pliktige bidragene i 2024. I tillegg til valutakurseffekten er kravene for Norges bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner lavere enn antatt. Kravene kom først etter at statsbudsjettet for 2024 ble vedtatt. På den annen side øker det pliktige bidraget til Nordisk Ministerråd som følge av at en større andel av bidraget skal betales i danske kroner i 2024, som den norske kronen har svekket seg mot siden statsbudsjettet for 2024 ble utarbeidet.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 20,4 mill. kroner.

Kap. 117 EØS-finansieringsordningene

Post 77 EØS-finansieringsordningen 2014–2021, kan overføres

Post 78 Den norske-finansieringsordningen 2014–2021, kan overføres

Utbetalingsprognoser mottatt etter at rammene for 2024-budsjettet ble lagt i fjor høst har vist en stor økning i behovet for midler fra EØS-finansieringsordningene i alle mottakerlandene, spesielt i store land som Polen, Romania og Bulgaria. Årsaken til økningen er forventninger fra prosjekteiere i mottakerlandene om å fullføre og avslutte prosjektene før april 2024 innen de mål og resultater som er avtalt i programavtalene. Økningen er

innenfor den samlede, avtalte rammen for EØS-finansieringsordningene.

Flere land har hatt stor fremgang i programmer og prosjekter i de siste to årene etter flere forsinkelser på grunn av blant annet pandemi og krigen i Ukraina, og påfølgende inflasjon som igjen har forsinket prosjektene.

Bevilgningen på kap. 117, post 77 EØS-finansieringsordningen 2014–2021 foreslås økt med 562,5 mill. kroner til 1 206,5 mill. kroner.

Bevilgningen på kap. 117, post 78 Den norske finansieringsordningen 2014–2021 foreslås økt med 766 mill. kroner til 1 513 mill. kroner.

Videre foreslås det å øke øvre ramme i overskridelsesfullmakten på postene i 2024 til 272 mill. kroner som følge av usikkerhet i utbetaling og valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser gjennom avtale inngått med EU, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 118 Utenrikspolitiske satsinger

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70, 71, 72 og 73.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 15 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 118 post 70 Nordområdene, Russland og atomsikkerhet. Det er behov for økt bevilgning i forbindelse med at det norske lederskapet i Arktisk råd. Se nærmere omtale under post 70.

Post 70 Nordområdene, Russland og atomsikkerhet, kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å rammeoverføre 5 mill. kroner til Nærings- og fiskeridepartementets kap. 928 Annen marin forskning og utvikling, post 21 Spesielle driftsutgifter, til polhavsforskningsprogrammet Geosciences in the Northern Arctic (GoNorth). GoNorth er viktig for Norge som polarnasjon og arktisk kyststat. Det bidrar til at vi markerer tilstedeværelse og opparbeider egen kunnskap om geologi, oseanografi, klimaendringer mv. i Polhavet. Midlene skal bidra til gjennomføring av forsknings-tokt i 2024.

Bevilgningen på posten foreslås i tillegg redusert med 15 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 118, post 21 for å dekke driftsutgifter til blant annet lederskapet i Arktisk råd.

Bevilgningen på posten foreslås til sammen redusert med 20 mill. kroner.

Programområde 03 Internasjonal bistand

Til sammen foreslås bistandsbudsjettet økt med 1,1 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett, til 53,8 mrd. kroner, i 2024. Dette tilsvarer 0,98 pst. av BNI-anslaget lagt til grunn for 2024-budsjettet, en økning fra 0,96 pst. i Saldert budsjett 2024.

Regjeringen foreslår å øke akutt humanitær bistand til Gaza med 500 mill. kroner som følge av krigens ødeleggelser.

Ukraina har store behov for økt støtte både militært og sivilt i 2024. Derfor foreslår regjeringen å øke den sivile bistanden med 1 mrd. kroner ved å forsere bruken av midler innenfor rammen av Nansen-programmet.

Regelverket til OECDs utviklingskomité (DAC) innebærer at visse utgifter til flyktninger og asylsøkeres opphold i løpet av det første året i Norge kan klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Disse utgiftene inngår i bistandsbudsjettet og bevilges på kap. 179 Flyktningtiltak i Norge, post 21 Spesielle driftsutgifter. Bevilgningen på posten i Saldert budsjett 2024 er basert på anslag om at det vil komme 20 000 flyktninger fra Ukraina og 5 000 fra andre land til Norge i år. Det er nå lagt til grunn et planleggingstall på 35 000 ankomster, hvorav 30 000 ukrainere som vil søke om midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge. Anslagene om hvor mange som kommer er usikre. De oppdaterte anslagene gir en økning i ODA-godkjente flyktningutgifter på 1,17 mrd. kroner i år.

Kap. 140 Utenriksdepartementet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 100, post 1

Norad overtar forvaltningen av en større andel av bistandsbudsjettet i august 2024, noe som medfører at driftsmidler må flyttes fra Utenriksdepartementet til Norad. 14,5 mill. kroner flyttes for å ivareta de overførte oppgavene, og inkluderer midler for ansatte som flyttes fra departementet til Norad. 2,3 mill. kroner skal dekke drift av systemer for tilskuddsforvaltning.

Bevilgningen på posten foreslås til sammen redusert med 16,9 mill. kroner.

For å oppnå større fleksibilitet innenfor Utenriksdepartementets samlede driftsbudsjett til å håndtere uforutsette endringer som følge av for eksempel valutasvingninger foreslår Utenriksdepartementet at stikkordet «kan nyttes under» tilføyes på departementets driftsposter, jf. omtale under kap. 100, post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 40 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Bevilgningsreduksjonen tas fra overførte brukte midler fra 2023. Reduksjonen vil kunne medføre redusert bruk av eksterne, faglige tjenester for økt kvalitet i bistandsforvaltning.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 5 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Reduksjonen vil medføre at investeringer i graderte kommunikasjonssystemer ved enkelte utenriksstasjoner ikke gjennomføres som planlagt.

Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)

Post 01 Driftsutgifter

Norad overtar forvaltningen av en større andel av bistandsbudsjettet i august 2024. Dette medfører at driftsmidler må flyttes fra Utenriksdepartementet til Norad. Midlene flyttes for at Norad skal kunne ivareta de overførte oppgavene, og inkluderer midler for ansatte som flyttes fra departementet til Norad, jf. nærmere omtale under kap. 140, post 01.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 16,9 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 140, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 150 Humanitær bistand

Post 70 Nødhjelp og humanitær bistand, kan overføres

De globale humanitære behovene er høye og har økt de siste årene. Det er behov for å øke den humanitære støtten til Gaza, samtidig som Norge opprettholder humanitær støtte til store behov i land og områder som Afghanistan, Afrikas Horn, Jemen og Sudan.

Krigen i Gaza har medført enorme ødeleggelser og store humanitære behov. Så godt som hele befolkningen på 2,3 millioner i Gaza har behov for humanitær støtte. Ifølge tall fra Verdens matvareprogram fra april, står halvparten av Gazas befolkning på randen av hungersnød, og situasjonen forverrer seg raskt. En stor del av bygninger og

essensiell infrastruktur er ødelagt, inkludert de fleste sykehus. Det er store behov for støtte til humanitær innsats og tidlig gjenoppbygging så snart som mulig.

Derfor foreslås bevilgningen økt med 500 mill. kroner til humanitær bistand i Gaza. I tillegg er om lag 500 mill. kroner omdisponert til Gaza fra annen humanitær innsats. Til sammen blir dette om lag 1 mrd. kroner i humanitær bistand og nødhjelp til Gaza i 2024. Et betydelig norsk humanitært bidrag til Gaza vil kunne bidra til støtte fra øvrige givere.

Kap. 151 Fred, sikkerhet og globalt samarbeid

Post 70 Fred og forsoning, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 20 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget innebærer redusert støtte til pågående freds- og forsoningsarbeid og prosesser hvor Norge har en formell rolle, samt at planlagte initiativ ikke vil bli igangsatt.

Post 71 Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 5,2 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Reduksjonen på posten vil medføre at det ikke er rom for å videreføre tiltak innenfor maritim sikkerhet i 2024, samt at støtte til å forebygge og bekjempe radikalisering og voldelig ekstremisme vil bli noe redusert.

Post 73 FN og globale utfordringer, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 20 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget vil medføre redusert støtte til FNs fond for stedlige koordinatører.

Post 74 Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., kan overføres

Pliktige bidrag foreslås redusert med 22,6 mill. kroner grunnet blant annet lavere utbetaling enn lagt til grunn for Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE). Det er også et mindre behov i 2024 grunnet endringer i valutakurser. De fleste pliktige bidragene utbetales i utenlandsk

valuta, først og fremst euro, sveitsiske franc og amerikanske dollar. Den norske kronen styrket seg mot disse valutaene i starten av året sammenlignet med valutakursene lagt til grunn i statsbudsjettet for 2024. I tillegg er kravene for Norges bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner lavere enn antatt. Kravene kom først etter at statsbudsjettet for 2024 ble vedtatt.

Det foreslås å flytte 1,9 mill. kroner fra kap.163 *Klima, miljø og hav*, post 70 *Miljø og klima* til posten for pliktige bidrag for å dekke Norges pliktige bidrag til Forørkningskonvensjonen (UNCCD), jf. omtale under kap. 163 post 70. Konvensjonen har som formål å bekjempe forørkning og redusere effektene av alvorlig tørke og jordforringelse.

Til sammen foreslås bevilgningen redusert med 20,8 mill. kroner. Mindreforbruket foreslås benyttet til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza.

Kap. 152 Menneskerettigheter

Post 70 Menneskerettigheter, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 60,5 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter og humanitær bistand til Gaza. Forslaget vil redusere støtte til programmer for demokrati-fremme, kulturelle rettigheter og arbeid mot dødsstraff, samt redusert støtte til menneskerettighetsforsvarere, skeives rettigheter og tros- og livssynsfrihet.

Kap. 153 Flyktninger, fordrevne og vertssamfunn

Post 72 Bærekraftige løsninger og vertssamfunn, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 85 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget innebærer redusert støtte til stabiliserings-tiltak og til flyktninger i Jordan, Libanon og Syria. Det vil også medføre redusert støtte til tiltak for bærekraftige løsninger for somaliske flyktninger og internt fordrevne i Sør-Sudan.

Kap. 159 Regionbevilgninger

Post 71 Europa og Sentral Asia, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 86 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. For-

slaget innebærer redusert støtte til tiltak for demokrati, styresett og økonomisk utvikling i Øst-Europa utenom Ukraina og Moldova.

Post 72 Afghanistan, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 50 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget vil innebære redusert støtte til flergiverfondet Afghanistan Resilience Trust Fund som har programmer for støtte til den afghanske befolkningen på områder som matsikkerhet, helse og utdanning.

Post 73 Ukraina og naboland, kan overføres

Ukraina har et akutt behov for sivil og humanitær støtte. I tråd med Prop. 44 S (2022–2023) og den politiske avtalen i Stortinget, skal Ukrainas behov ligge til grunn for den norske støtten. Behovene skal vurderes fortløpende, og bevilgningsmessige konsekvenser skal fremmes i forbindelse med de ordinære budsjettprosessene. Russland har intensivert sine angrep på ukrainsk sivil infrastruktur, særlig energi. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 1 mrd. kroner ved å forsere bruken av midler innenfor rammen av Nansen-programmet. Midlene skal benyttes til driftsstøtte til den ukrainske staten, , bidra til å gjenoppbygge energiinfrastruktur samt støtte humanitære tiltak for å sikre ukrainernes motstandsevne. Det foreslås å øke bevilgningen med 1 mrd. kroner. Regjeringen foreslår også økt militær støtte til Ukraina, jf. omtale under Forsvarsdepartementet. Til sammen økes Nansen-programmet fra 15 mrd. kroner til 22 mrd. kroner i 2024, hvorav 8,5 mrd. kroner er sivil støtte.

Post 75 Afrika, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 80 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget innebærer redusert støtte til de største motakerlandene i Afrika.

Kap. 160 Helse

Post 70 Helse, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 125 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget innebærer i hovedsak lavere tilskudd til

Den globale finansieringsfasiliteten for kvinners, barns og ungdoms helse (GFF).

Kap. 161 Utdanning, forskning og offentlige institusjoner

Post 70 Utdanning, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 75 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget vil innebære lavere støtte til utdanningsprogrammer og yrkesutdanning.

Kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi

Post 70 Bærekraftig jobbskaping, næringsutvikling og handel, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 45 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Reduksjonen medfører at planlagt fornyelse av enkelte avtaler utgår, og reduserer bidraget til tilskuddsordning for utviklingseffekter som forvaltes av Norfund.

Post 71 Matsikkerhet, fisk og landbruk, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 100 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Reduksjonen vil innebære forskyvning av utbetalinger til det nye landbruksinvesteringsfondet FASA, og redusert innsats innenfor matsikkerhet på landnivå i Afrika.

Post 72 Fornybar energi, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 375 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter og humanitær bistand til Gaza.

Regjeringen foreslo i Prop. 1 S (2023–2024) å etablere en ny statlig garantiordning for fornybar energi i utviklingsland som Stortinget vedtok i Innst. 7 S (2023–2024). Stortingets vedtak inkluderte en bevilgning til tapsavsetning på 375 mill. kroner og et romertallsvedtak om en garanti-ramme på 5 mrd. kroner for ordningen. Arbeidet med å etablere ordningen pågår fortsatt, men det vil ikke inngås avtaler eller utstedes garantier i 2024. Det er derfor ikke behov for tapsavsetningen i år. Det er derfor heller ikke behov for å

benytte romertallsvedtak XV i Prop. 1 S (2023–2024) for Utenriksdepartementet om at departementet kan gi Norad fullmakt til å gi tilsagn om nye statsgarantier for inntil 5 mrd. kroner til fornybarinvesteringer i utviklingsland, og fullmakten utgår følgelig for 2024. Arbeidet med å etablere ordningen fortsetter i 2024 med sikte på at de første garantiene kan utstedes i løpet av første halvår av 2025. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag til justeringer i ordningens innretning, garantifullmakt og tapsavsetning i budsjettet for 2025.

Kap. 163 Klima, miljø og hav

Post 70 Miljø og klima, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 112 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter og humanitær bistand til Gaza. Reduksjonen vil innebære svekket fremdrift på implementering av klimatilpasningsstrategien, blant annet for klima- og værtjenester og naturbaserte løsninger.

Det foreslås også å flytte 1,9 mill. kroner til kap. 151, post 74 *Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv.*, jf. omtale under kap. 151, post 74, for å dekke Norges pliktige bidrag til Forørkningskonvensjonen.

Bevilgningen på posten foreslås til sammen redusert med 113,9 mill. kroner.

Norge vil støtte det Multilaterale fondet (MLF) under Montrealprotokollen for perioden 2024–2026, med inntil 63 mill. kroner totalt basert på resultatene av påfyllingsforhandlingene høsten 2023 for MLF. Norges bidrag ble avklart på partsmøtet 23.–27. oktober 2023 etter at statsbudsjettet for 2024 var lagt frem. Det vises til forslag om romertallsvedtak

Kap. 170 Sivilt samfunn

Post 70 Sivilt samfunn, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 185 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Reduksjonen vil ikke påvirke søknadsrunden for norske sivilsamfunnsorganisasjoner i 2024.

Kap. 171 FN's utviklingsarbeid

Post 73 FN og multilateralt samarbeid, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3,6 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Forslaget vil medføre redusert støtte til strategiske FN-tiltak.

Kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette

Post 70 Verdensbanken, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2,9 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Det er et mindreforbruk på posten som skyldes valutajustering av utbetaling til Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC).

Post 71 Regionale banker og fond, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 12,9 mill. kroner til inndekning for økte flyktningutgifter i Norge og humanitær bistand til Gaza. Det er et mindreforbruk på posten som skyldes valutajusteringer av utbetalinger til Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) og Nordisk utviklingsfond (NDF).

Norge deltar i forhandlinger om en generell garantikapitaløkning til Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB). En slik økning vil ikke medføre forpliktelser i form av kapitalinnskudd til banken. Formålet med økte garantier fra aksjonærene er å unngå at bankens årlige utlån må reduseres betydelig og for å trygge bankens trippel-A kredittverdighet. Behovet oppstår som en følge av nedgradering av USAs kredittverdighet. Norge har som utgangsposisjon å delta med et nivå som tilsvarer en økning i den norske statsgarantien med UA 687 mill. som er om lag 9,9 mrd. kroner (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter SDR). UA 687 mill. tilsvarer det nedre nivået som det forhandles om. Regjeringen vil informere Stortinget om utfallet av forhandlingene og ev. tilråding om alternativt nivå på norsk deltakelse.

Det foreslås derfor en ny fullmakt om deltakelse i kapitaløkning, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 179 Flyktnings tiltak i Norge

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I henhold til OECD/DACs retningslinjer kan visse førsteårsutgifter til flyktninger og asylsøkere i Norge klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Ansvar for flyktnings tiltak i Norge ligger under Justis- og beredskapsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet og budsjetteres over disse departementenes budsjetter. Bevilgningen under kap. 179, post 21 benyttes til å refundere beregnet ODA-andel av utgiftene til de fem departementene.

Basert på rapport fra Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (BGU) og innspill fra de fem departementene øker anslaget for ODA-godkjente flyktningsutgifter fra 3,77 mrd. kroner i Saldert budsjett 2024 til 4,9 mrd. kroner. Beløpet er basert på et planleggingstall på 35 000 ankomster, hvorav 30 000 ukrainere eller andre nasjonaliteter med opphold i Ukraina som vil søke om midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1 170,4 mill. kroner.

Andre saker

Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet

Det ble i behandlingen av Prop. 1 S (2023–2024) satt av 5 mill. til de norske nedrustningsorganisasjonene over kap. 118, post 72 Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet mv. I budsjettforliket for 2024 ble posten økt med 10 mill. kroner øremerket til norske organisasjoner som jobber for kjernefysisk nedrustning. Midlene er fordelt med 2,5 mill. kroner til Nei til atomvåpen, 3 mill. kroner til Norske leger mot atomvåpen/ICAN Norge, 1,8 mill. kroner til Norges Fredsråd og 2,7 mill. kroner til Norsk folkehjelp. Det foreslås at beløpet på 5 mill. kroner som opprinnelig var avsatt brukes til andre formål innenfor samme post, inkludert støtte til andre nasjonale og internasjonale aktører innenfor nedrustning av masseødeleggelsesvåpen, cyber og verdensrommet.

2.2 Kunnskapsdepartementet

Kap. 200 Kunnskapsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Statsbygg har varslet at Kunnskapsdepartementets husleie vil bli nedjustert i 2024 som følge av at

utgifter i forbindelse med tidligere rehabilitering/ombygging av lokalene i Kirkegata 18 og Tollbugata 12 etter leiekontrakten nå opphører. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 8,5 mill. kroner.

Kap. 3200 Kunnskapsdepartementet

Post 03 (Ny) Inntekter fra fremleie

Regjeringen foreslår å opprette en ny inntektspost for inntekter fra fremleie av deler av departementets lokaler i Tollbugata 12 til annen statlig virksomhet. Inntektene på posten tilfaller statskassen. Det foreslås en bevilgning på 3,7 mill. kroner på posten.

Kap. 220 Utdanningsdirektoratet

Post 70 Tilskudd til læremidler mv., kan overføres, kan nyttes under post 21

Midlene på posten skal bidra til at det blir utviklet og produsert læremidler der det ikke er grunnlag for kommersiell produksjon. Bevilgningsøknningen på posten de siste årene gjør det nødvendig å justere tilsagnsfullmakten. Dette på grunn av hovedregelen om at 50 pst. av tilskuddet tildeles i år 1 og at hhv. 20 pst. og 30 pst. tildeles i år 2 og 3. Regjeringen foreslår derfor at tilsagnsfullmakten under kap. 220, post 70 økes til 87 mill. kroner i statsbudsjettet for 2024, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 224 Tilskudd til freds- og menneskerettighetssentre

Post 70 Freds- og menneskerettighetssentre

Posten omfatter tilskudd til følgende freds- og menneskerettighetssentre

- Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) (Oslo)
- Falstadsenteret (Ekne i Trøndelag)
- Arkivet freds- og menneskerettighetssenter (Kristiansand)
- Nansen Fredssenter (Lillehammer)
- Narviksenteret (Narvik)
- Raftostiftelsen (Bergen)

Det foreslås å øke bevilgningen med 2,9 mill. kroner til å finansiere en stilling til hvert av freds- og menneskerettighetssentrene. Tiltaket følger opp anbefalinger fra Ekstremismekommisjonen, og skal bidra til å utvide sentrenes pedagogiske til-

bud og deres arbeid med Dembra – Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme.

Post 71 Det europeiske Wergelandsenteret

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,5 mill. kroner. Tiltaket skal bidra til å utvide det pedagogiske tilbudet ved senteret. Det vises til nærmere omtale under post 70.

Kap. 225 Tiltak i grunnpoplæringen

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner til statsforvalternes administrasjon av sentralt gitt eksamen i grunnpoplæringen, inkl. sensor-skolering og fellesarrangementer for sensorer. Utgiftsbehovet til dette har økt etter koronapandemien uten at bevilgningen er blitt økt tilsvarende. Skolering av sensorer er viktig for en god gjennomføring av sentralt gitt eksamen.

Post 61 Rentekompensasjon for investeringer i læringsarenaer og større utstyr som bidrar til mer praktisk og variert opplæring

Det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner som følge av at renteforutsetningen for ordningen er økt.

Post 63 Tilskudd til samisk i grunnpoplæringen, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 19,5 mill. kroner. Av dette er 10,3 mill. kroner etterbetaling av tilskudd til opplæring for 2023. Det er videre et anslått merbehov til grunnskoleopplæring i samisk på 9,2 mill. kroner som følge av et høyere anslag for antall elever som utløser tilskudd enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Post 64 Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge

Det foreslås å øke bevilgningen med 12 mill. kroner som følge av høyere anslag for antall elever som utløser tilskudd enn lagt til grunn i saldert budsjett. Merbehovet gjelder i hovedsak flyktninger fra Ukraina.

Post 65 Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 92,2 mill. kroner som følge av at renteforutsetningen for ordningen er økt.

Post 69 Tiltak for fullføring og kvalifisering i videregående opplæring

Ved en feil ble ikke 11,9 mill. kroner av den ekstraordinære lønns- og prisjusteringen på posten som ble bevilget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023, utbetalt til fylkeskommunene i fjor. Samtidig har fylkeskommunene rapportert om mindreforbruk av tilskuddsmidlene til formålet i 2023. Regjeringen foreslår derfor ikke å bevilge de 11,9 mill. kronene på nytt i 2024.

Kap. 3225 Tiltak i grunnpoplæringen

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å øke bevilgningen med 56,5 mill. kroner. Endringen skyldes i hovedsak økt anslag for tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold som følge av krigen i Ukraina, jf. kap. 225, post 64. Opplæring av fordrevne fra Ukraina utløser 100 pst. ODA-refusjon.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnpoplæringen

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Trykte læremidler

Det foreslås å øke bevilgningen med 300 mill. kroner til et ettårig øremerket tilskudd til kommunene til innkjøp av trykte læremidler til elever i grunnskolen (1.–10. trinn). Mange skoler har investert i digitale læremidler i forbindelse med innføringen av fagfornyelsen og som følge av pandemien. Lesing på skjerm og lesing på papir krever ulik kompetanse og har ulike fordeler. Et ekstra tilskudd til kommunene til trykte læremidler vil bidra til at elevene har en bredere tilgang til læremidler som kan fremme leseferdigheter. Det vil også kunne legge bedre til rette for mer praktisk og variert læring og bidra til å understøtte fagfornyelsen.

Skolebibliotek og lesestimulering

Det foreslås 20 mill. kroner til å øke tilskuddet til skolebibliotek og lesestimulering. Midlene skal

gå til kompetanseutvikling og personalressurser i skolebibliotekenes arbeid med lesing og leselest i grunnskolen, og til veiledningstiltak for kommuner som ønsker å satse på skolebibliotek. Innsats i levekårsutsatte områder skal prioriteres. Økt tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering ses i lys av den negative utviklingen i elevers leseferdigheter og lesemotivasjon, og er en del av regjeringens satsing på lesing.

Dembras forebyggende arbeid i skolen, med særlig vekt på forebygging av antisemittiske holdninger og muslimfiendtlighet

Det foreslås å bevilge 1,2 mill. kroner til Dembra for utvikling av kurs og materiell for forebygging av antisemittisme og digitale ressurser om muslimfiendtlighet. Dette skal bidra til å opprettholde skolens rolle som arena for samtale, innsikt og dypere forståelse i en situasjon der den offentlige samtalen har blitt mer polarisert. Dette er forsterket som følge av den pågående konflikten mellom Israel og Palestina. Det kan være utfordrende for lærere å ta opp temaer som konflikten mellom Israel og Palestina. Skolen trenger derfor både ressurser og kompetanseheving om disse utfordringene. Forslaget følger opp anbefalingene fra Ekstremismekommisjonen.

Oppfølging av anmodningsvedtak om tilskudd til WorldSkills Norway

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2024 gjorde Stortinget anmodningsvedtak nr. 268 (2023–2024) av 18. desember 2023, jf. Innst. 12 S (2023–2024):

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med sin del, slik at World Skills får stabile rammevilkår slik at de kan arrangere skole-NM og andre yrkeskonkurranser.»

WorldSkills Norway får tilskudd over kap. 225, post 75. Bevilgningen finansierer grunntilskudd til organisasjoner innenfor grunnopplæringen. Ordningen blir søknadsbasert fra høsten 2024. For våren 2024 får WorldSkills Norway et øremerket tilskudd på 2,1 mill. kroner, og Utdanningsdirektoratet har gjort vedtak om tilskudd på 2,1 kroner for høsten 2024. Totalt er det innvilget tilskudd til organisasjonen for tre år på til sammen 12,9 mill. kroner, med forbehold om Stortingets bevilgningsvedtak. Totalt søkte WorldSkills Norway om tilskudd på 22 mill. kroner for perioden, hvorav 6 mill. kroner i 2024.

WorldSkills Norway har informert om at et årlig tilskudd som følger av tilskuddsvedtaket til Utdanningsdirektoratet ikke er tilstrekkelig til å arrangere skole-NM fremover. Organisasjonen må prioritere andre aktiviteter, som yrkes-NM for lærlinger og internasjonale konkurranser/yrkeslandslaget. Skole-NM arrangeres i partnerskap med fylkeskommunene og består av konkurranser på den enkelte skole, fylkesmesterskap og finaler. For å kunne arrangere skole-NM i 2025 må WorldSkills Norway starte planlegging og aktiviteter i 2024. Organisasjonen har anslått det årlige tilskuddsbehovet til å arrangere skole-NM til 2 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å gi et tilskudd på 2 mill. kroner i 2024 til WorldSkills Norway til å arrangere skole-NM. Tilskuddet skal bidra til motivasjon, økt rekruttering og bedre kunnskap om yrkesfagene. Tilskuddet dekkes innenfor gjeldende bevilgning på posten.

Anmodningsvedtaket anses med dette som fulgt opp.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 321,2 mill. kroner.

Kap. 228 Tilskudd til private skoler mv.

Post 70 Private grunnskoler, overslagsbevilgning

Ny tilskuddsmodell for private grunnskoler – kompenserende tiltak

Privatskoler som er godkjent etter privatskoleloven skal ha økonomiske vilkår til å gi elevene en opplæring som er jevn god med opplæringen i den offentlige skolen. Det skal være mulig å opprette og drive private skoler i alle deler av landet, også der elevgrunnlaget er lite. Dagens tilskuddsmodell tar hensyn til dette, blant annet ved at skolene får en høyere tilskuddssats for de første elevene på skolen. Siden private skoler i snitt har færre elever enn kommunale skoler, bidrar det til et høyt driftstilskudd per elev i private skoler sett i forhold til gjennomsnittsutgiftene per elev i de fleste kommuner.

I statsbudsjettet for 2024 foreslo regjeringen en ny tilskuddsmodell for private grunnskoler fra høsten 2024. Den nye tilskuddsmodellen er i hovedsak en videreføring av modellen som ble brukt i perioden 2011–20. Samtidig foreslo regjeringen å endre beregningspraksisen for private grunnskoler som både har barne- og ungdomstrinn (kombinerte skoler). Det har lenge vært en

beregningspraksis der kombinerte skoler får høy sats for de første elevene på både barne- og ungdomstrinnet. Kunnskapsdepartementet vurderer at denne beregningspraksisen ikke er i tråd med intensjonene bak finansieringsmodellen siden kombinerte skoler i praksis har blitt kompensert for smådriftsulemper to ganger. Departementet foreslo derfor å endre beregningspraksisen slik at kombinerte skoler kompenseres for smådriftsulemper én gang. Den nye tilskuddsmodellen for private grunnskoler er nærmere omtalt i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet, kap. 12 *Ny tilskuddsmodell for private grunnskoler*. Stortinget bevilget midler i tråd med regjeringens forslag.

I Prop. 65 L (2023–2024) foreslår regjeringen endringer i privatskoleloven som en oppfølging av Stortingets budsjettvedtak. Utdanningsdirektoratet har på vegne av Kunnskapsdepartementet sendt på høring forslag til forskriftsendringer om ny tilskuddsmodell for private grunnskoler.

Ny tilskuddsmodell og endret beregningspraksis ble anslått å redusere utgiftene over statsbudsjettet med 51,5 mill. kroner i 2024, og 515 mill. kroner når endringen er fullt fasett inn høsten 2029. Isolert sett er det anslått at den tidligere beregningspraksisen for kombinerte private grunnskoler innebærer en årlig merutgift for staten på 573 mill. kroner (avhengig av elevtall).

Forslagene om ny tilskuddsmodell og endret beregningspraksis førte til reaksjoner fra privatskolesektoren høsten 2023. Den 8. november 2023 uttalte regjeringen at den ville gjennomføre omleggingen til ny tilskuddsmodell, men at det skulle vurderes andre endringer i tilskuddet til private grunnskoler i revidert nasjonalbudsjett for 2024, slik at reduksjonen i tilskudd blir mindre enn anslaget på 515 mill. kroner. Det ble også satt ned en arbeidsgruppe ledet av Kunnskapsdepartementet, der representanter fra Utdanningsdirektoratet og privatskoleorganisasjonene også deltok, for å gi et godt kunnskapsgrunnlag for endringene i revidert nasjonalbudsjett for 2024. Arbeidsgruppen ferdigstilte sin rapport 9. april i år.

Departementet foreslår følgende endringer i tilskuddsmodellen, med innfasing fra høsten 2024:

- Bruke årsverk for å beregne sats for barnetrinn og ungdomstrinn
- Bruke ungdomstrinnsats for alle elever på kombinerte skoler

Bruk av årsverk for å beregne satser for barnetrinn og ungdomstrinn

Konsulentselskapet EY, på oppdrag fra arbeidsgruppen, fant at kostnad per elev er betydelig lavere i rene barneskoler enn i ungdomsskoler og kombinerte skoler¹. Denne kostnadsforskjellen er klart høyere enn forskjellen mellom satsene for barnetrinn og ungdomstrinn i tilskuddsmodellen. Det har over tid blitt mindre forskjell mellom årstimer på barnetrinn og ungdomstrinn, ettersom det har kommet flere årstimer i barnetrinnet. I gjeldende modell er satsene til private grunnskoler fordelt på barnetrinn og ungdomstrinn basert på lærertimer per elev. Det kan være mer rimelig å fordele satsene for trinnene på antall årsverk. Denne endringen vil isolert sett redusere satsene for barnetrinn med 3 pst., mens satsene for ungdomstrinn økes med 6 pst.

Utbetale satser for ungdomstrinn for alle elever ved kombinerte grunnskoler

Analysene til EY peker mot at gjennomsnittlige driftsutgifter i kombinerte skoler er om lag på nivå med rene ungdomsskoler og klart høyere enn rene barneskoler. Det tilsier at det kan være riktig å utbetale satser for ungdomstrinn for alle elever på kombinerte skoler, også elever på barnetrinn. Regjeringen foreslår derfor at satsene for ungdomstrinn brukes for alle elever på kombinerte skoler, inkl. elever på barnetrinn. Endringen gjelder kun for skoler som har elever på både barnetrinn og ungdomstrinn.

Endringene er anslått å ha en samlet budsjetteffekt på 184 mill. kroner som helårseffekt. Det legges opp til å fase inn endringene over fem år, i takt med ny tilskuddsmodell og endret beregningspraksis for kombinerte skoler. Budsjetteffekten for høsten 2024 er anslått til 19 mill. kroner (totalt for post 70, 73 og 77). Av hensyn til forutsigbarhet for de rene barneskolene, kompenseres det for effekten av redusert sats for de rene barneskolene for skoleåret 2024–25. Det gir isolert sett et økt bevilgningsbehov på 1,5 mill. kroner i 2024, slik at total effekt i 2024 blir 20,5 mill. kroner.

Særtilskudd til private kombinerte grunnskoler

Det er stor variasjon i hvordan privatskolene påvirkes av ny tilskuddsmodell og endret bereg-

¹ EY. Utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag for hvordan private skoler finansieres. Analyse av kostnadsgrunnlag i offentlige skoler. 15.01.2024.

ningspraksis for kombinerte skoler. Enkelte kombinerte barne- og ungdomsskoler får et betydelig lavere tilskudd enn i dag når endringene er fullt innfaset. De foreslåtte endringene over vil bidra til å mindre reduksjon i tilskudd for kombinerte skoler. Likevel er det fremdeles en del kombinerte skoler som får betydelig reduksjon i tilskuddet som følge av ny beregningspraksis. For å motvirke effektene av dette, foreslås det å opprette et særtilskudd til private kombinerte grunnskoler, jf. omtale under ny post 85. Tilskuddet skal trappes opp gradvis i takt med innfasingen av ny tilskuddsmodell og beregningspraksis. Det tas sikte på at særtilskuddet skal utgjøre 300 mill. kroner når det er fullt opptrappet. For høsten 2024 foreslås det et tilskudd på 30 mill. kroner. Tilskuddet vil gis per elev i de kombinerte skolene i intervallet 46–90. Departementet vurderer at denne innretningen bidrar til en god kompensasjon av skolene med størst reduksjon i tilskudd som følge av ny beregningspraksis for kombinerte skoler.

Forslag til bevilgningsendring på posten

Det foreslås å øke bevilgningen med 19 mill. kroner som følge av ny måte å beregne satser for barne- og ungdomstrinn og at satsen for ungdomstrinn brukes for alle elever på kombinerte skoler.

Post 71 Private videregående skoler, overslagsbevilgning

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2024 skrev et flertall i utdannings- forskningskomiteen følgende merknad, jf. Innst. 12 S (2023–2024):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstrepartiet, ber om en gjennomgang av finansieringssystemet for de private videregående skolene. I den sammenhengen vil det være mulig å se på situasjonen til Kongshaug Musikkgymnas, Oslo by steinerskole og Kristen VGS Vennesla.»

Departementet foreslår å gjeninnføre særtilskuddet for Oslo by steinerskole og Kongshaug Musikkgymnas fra høsten 2024. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 5,1 mill. kroner. Dette fordeler seg med 2,4 mill. kroner til Kongshaug Musikkgymnas og 2,7 mill. kroner til Oslo by steinerskole.

Post 73 Private grunnskoler i utlandet, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,7 mill. kroner som følge av ny måte å beregne satser for barne- og ungdomstrinn og at satsen for ungdomstrinn brukes for alle elever på kombinerte skoler, jf. nærmere omtale under post 70.

Post 77 Den tysk-norske skolen i Oslo, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,8 mill. kroner som følge av ny måte å beregne satser for barne- og ungdomstrinn og at satsen for ungdomstrinn brukes for alle elever på kombinerte skoler, jf. nærmere omtale under post 70.

Post 85 (Ny) Særtilskudd til private kombinerte grunnskoler

Det foreslås å opprette et særtilskudd til private kombinerte grunnskoler for å kompensere for tilskuddsreduksjon som følge av ny tilskuddsmodell og beregningspraksis for private kombinerte grunnskoler. Tilskuddet vil gis per elev i de kombinerte skolene i intervallet 46–90 elever. Tilskuddet vil gis til kombinerte skoler som får tilskudd over kap, 228, post 70 (private grunnskoler i Norge) og post 73 (private grunnskoler i utlandet). Det foreslås en bevilgning på 30 mill. kroner på posten.

Kap. 229 22. juli-senteret

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,5 mill. kroner til å utvide det pedagogiske tilbudet ved 22. juli-senteret. Regjeringen vil bedre demokratiforståelsen hos barn og unge gjennom forsterket arbeid mot polarisering og ekstremisme i samfunnet. Forslaget følger opp anbefalingene fra Ekstremismekommisjonen.

Kap. 240 Fagskoler

Post 61 Utviklingsmidler til fagskoler, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner. Midlene vil tildeles kvalifiserte prosjekter som ikke kunne tildeles tilskudd innenfor gjeldende bevilgning, i henhold til rangert liste for søknadene. Prosjektene er rettet mot blant annet

økonomi- og administrasjonsfag, maritime fag og tekniske fag.

Kap. 241 Tiltak for høyere yrkesfaglig utdanning

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

De siste årene har det vært en sterk vekst i andelen fagskolestudenter som studerer nett- og samlingsbasert, og i 2023 var andelen 60 pst. Det foreslås å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner til en kartlegging av tilbud i nettpedagogikk tilpasset lærere i høyere yrkesfaglig utdanning for å styrke kunnskapsgrunnlaget om den nettpedagogiske kompetansen til fagskolelærere.

Kap. 256 Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å flytte sekretariatsoppgaven i styringssystemet Nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS) fra Kunnskapsdepartementet til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). En slik justering av arbeidsdelingen i systemet er i tråd med mer overordnet styring av profesjonsutdanningene, jf. Meld. St. 19 (2023–2024) *Profesjonsnære utdanninger over heile landet*. Det er også i tråd med ambisjoner om å knytte de faglige aktivitetene i styringssystemet nærmere sektoren, og øke sektorens eierskap til disse. Sekretariatsoppgaven vil styrke HK-dirs funksjon som direktorat for sektoren, og kan knyttes til målet om at HK-dir skal ta en større rolle i arbeidet med studiekvalitet og dimensjonering. Som følge av dette foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 275, post 21 med 1,6 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 256, post 01. Se også omtale under kap. 275, post 21.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I statsbudsjettet for 2024 ble det vedtatt å utvikle og utfase en rekke tilskuddsordninger og programmer forvaltet av Direktoratet for høyere utdanning (HK-dir). Avviklingen skulle ikke ha konsekvenser for forpliktete utbetalinger i ordningene, jf. Innst. 12 S (2023–2024). Oppdaterte tall viser at det er behov for å øke bevilgningen på kap. 272, post 52 i 2024 med 16 mill. kroner for å dekke forpliktelsene. Samtidig er det udisponerte midler på kap. 256, post 21. Regjeringen foreslår

derfor å redusere kap. 256, post 21 med 2,2 mill. kroner og tilsvarende øke kap. 272, post 52. Se også omtale under kap. 272, post 51 og post 52 og kap. 275, post 21.

Kap. 257 Kompetanseprogrammet

Post 70 Tilskudd, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen med 25 mill. kroner. Det er udisponerte midler på posten grunnet overføring av ubrukt bevilgning fra 2023.

Kap. 258 Tiltak for livslang læring

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen med 25,5 mill. kroner. Det er udisponerte midler på posten grunnet overføring av ubrukt bevilgning fra 2023.

Kap. 260 Universiteter og høyskoler

Post 50 Statlige universiteter og høyskoler, kan nyttes under post 70

Studieplasser

Regjeringen foreslår 1,5 mill. kroner i 2024 til 10 nye, varige studieplasser i veterinærmedisin ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). I tillegg kommer utgifter til utdanningsstøtte på kap. 2410, post 50 og 72. Fullt opptrappet med opptak av nye kull vil studieplassutgiftene, inkludert anslag for resultatbasert uttelling, innebære at rammebevilgningen til NMBU vil være økt med 26,5 mill. kroner og utgiftene til utdanningsstøtte være økt med om lag 2 mill. kroner fra og med 2031.

Regjeringen foreslår 7,5 mill. kroner i 2024 til Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske universitet (UiT) som bidrag for å videreføre pilotutdanningen i Bardufoss.

I forbindelse med budsjettforliket for 2024 vedtok Stortinget å redusere bevilgningen til universiteter og høyskoler med 21 mill. kroner som følge av færre ukrainske flyktninger i høyere utdanning enn tidligere anslått, jf. Innst. 12 S (2023–2024). Nye tall viser at det er færre studenter fra Ukraina enn studieplassene lagt til grunn for vedtaket, og regjeringen foreslår derfor å redusere bevilgningen med 2,4 mill. kroner. Reduksjonen fra budsjettforliket ble teknisk plassert på kap. 260, post 50 Statlige universiteter og høyskoler, men fordelt mellom både statlige og private institusjoner, så

det er behov for å fordele bevilgningen mellom post 50 og post 70 Private universiteter og høyskoler. Regjeringen foreslår derfor å øke kap. 260, post 50 med 0,1 mill. kroner og redusere kap. 260, post 70 med 2,5 mill. kroner.

Fordeling av redusert prisomregning for statlige universiteter og høyskoler

I forbindelse med budsjettforliket for 2024 vedtok Stortinget en ettårig reduksjon i prisjusteringen til universiteter og høyskoler på til sammen 50 mill. kroner, jf. Innst. 12 S (2023–2024). Reduksjonen ble teknisk plassert på kap. 260, post 50 Statlige universiteter og høyskoler, men er fordelt mellom både statlige og private universiteter og høyskoler. De private høyskolenes andel av budsjett-reduksjonen utgjør 2,6 mill. kroner. Regjeringen foreslår derfor å øke kap. 260, post 50 med 2,6 mill. kroner og tilsvarende redusere kap. 260, post 70.

Oppfølging av tiltak i Meld. St. 19 (2023–2024) Profesjonsnære utdanninger over heile landet

Våren 2024 la regjeringen frem stortingsmeldingen om profesjonsutdanningene, Meld. St. 19 (2023–2024) *Profesjonsnære utdanninger over heile landet*. Stortingsmeldingen handler om kapasitet, kvalitet og profesjonsnærhet og mangfold i de rammeplanstyrte utdanningene: lærer-, ingeniør-, helse- og sosialfag. Nok arbeidskraft er et av områdene meldingen løfter frem, og det foreslås flere tiltak blant annet for å kvalifisere flere lærere. Regjeringen foreslår å tildele 8,5 mill. kroner i 2024 til universiteter og høyskoler for å følge opp tiltak i tråd med politikken i profesjonsmeldingen.

Saving Oseberg fase 3

Osebergfunnet er blant de viktigste arkeologiske funnene i Norge og representerer den mest omfattende samlingen av tregjenstander fra vikingtiden i verden. Konserveringsmetoden – alunsalt som ble benyttet for ca. 100 år siden har resultert i at tregjenstandene er svært nedbrutte og pulveriseres innenfra i treverket. Det pågår nå en konstant nedbrytning av de uerstattelige gjenstandene.

Forskningsprosjektet Saving Oseberg ved Universitetet i Oslo (UiO) startet opp i 2014, og de to første fasene av prosjektet er nå avsluttet. Resultatene gjør nå at UiO er i stand til å rekonservere om lag halvparten av samlingen. UiO vil prioritere 23 mill. kroner over egen ramme til å drifte denne

konserveringen. Forskningsprosjektet for fase 3 skal utvikle rekonserveringsmetoder for hele samlingen, med blant annet de store og komplekse sledene som inneholder metalldeleer og er av myke tresorter. Det er avgjørende å få forsket frem og utviklet en sikker konserveringsmetode som ivaretar den unike verdensarvsamlingen. Forskningsprosjektet er planlagt over 6 år med en total kostnad på 53 mill. kroner.

Regjeringen foreslår derfor å øke kap. 260, post 50 med 9 mill. kroner i 2024 til formålet.

Oppsummering

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 29,1 mill. kroner.

Post 70 Private høyskoler, kan nyttes under post 50

Se omtale under post 50.

Oppsummering

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen på posten med 5,1 mill. kroner.

Kap. 270 Studentvelferd

Post 74 Tilskudd til velferdsarbeid mv.

Norges Arktiske Studentsamskipnad (NAS) eier fortsatt boliger i Nybyen på Svalbard, som tidligere ble brukt som studentboliger. Området Nybyen i Longyearbyen vil ikke bli prioritert for skredsikring, jf. Prop. 1 S (2020–2021) Svalbardbudsjettet. Fordi boligene ikke lenger kan brukes som studentboliger, fikk samskipnaden tilskudd til å bygge nye studentboliger på Elvesletta som sto ferdig i juni 2021. Det er lagt som føring for tilskuddet til de nye studentboligene, at de tidligere studentboligene skal bli tilbakeført til staten, jf. Prop. 1 S (2020–2021) Svalbardbudsjettet. I påvente av beslutning om å overføre boligene til en statlig aktør, har NAS hatt utgifter til blant annet elektrisitet, vann- og avløp, festeavgift og tilsyn. NAS er studentsamskipnad for studentene ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet og for studentene på Svalbard. Merkostnader til drift av boligene i Nybyen skal ikke gå på bekostning av velferdstilbudet til studentene samskipnaden har ansvar for. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 2 mill. kroner for å dekke merutgiftene til NAS for drift av boligene i Nybyen.

Post 75 Tilskudd til bygging av studentboliger, kan overføres

Utbetaling av tilskudd til studentsamskipnadene som har fått tilsagn til byggeprosjekter blir gjort i tråd med fremdriften i prosjektene. Gjeldende bevilgning på posten er 633,6 mill. kroner. Det er overført 65,5 mill. kroner på posten fra 2023 til 2024 slik at disponibelt beløp er 699,2 mill. kroner. Prognosene fra Husbanken viser at utbetalingene av tilskudd vil være 938,7 mill. kroner i 2024. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 239,5 mill. kroner. Det foreslås videre å redusere tilsagnsfullmakten fra 2 234 mill. kroner til 649,8 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Tilsagnsfullmakten i 2024 skal dekke utbetalinger til gitte tilsagn i 2025 og senere år mens bevilgningen på kap. 270, post 75 skal dekke utbetaling i 2024.

Kap. 272 Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning

Post 51 Tiltak for internasjonalisering, kan overføres, kan nyttes under post 71

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen med 2,6 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 272, post 52 for å dekke forpliktete utbetalinger i 2024 i tilskuddsordninger og programmer som fases ut fra og med 2024. Se også omtale under kap. 256, post 21, kap. 272, post 52 og kap. 275, post 21.

Post 52 Tiltak for høyere utdanning, kan overføres, kan nyttes under post 72

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 16 mill. kroner for å dekke forpliktete utbetalinger i 2024 i tilskuddsordninger og programmer som fases ut fra og med 2024. Økningen motsvares av en tilsvarende samlet reduksjon på kap. 256, post 21, kap. 272, post 51 og kap. 275, post 21. Se også omtale under kap. 256, post 21, kap. 272, post 51 og kap. 275, post 21.

Post 71 Tilskudd til tiltak for internasjonalisering, kan overføres, kan nyttes under post 51

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) betaler årlig Norges godtgjørelse til de andre nordiske landene for den nordiske avtalen om gjensidig tilgang til høyere utdanning. HK-dir har i 2024 fått tildelt 74,4 mill. kroner til formålet. På grunn av valutaendringer er faktisk innbetalt

kontingent 54,7 mill. kroner. Regjeringen foreslår på bakgrunn av dette å redusere bevilgningen på posten med 19,7 mill. kroner.

Kap. 274 Universitetssenteret på Svalbard

Post 70 Tilskudd til Universitetssenteret på Svalbard

Universitetssenteret på Svalbard (UNIS) er unikt for utdanning og forskning i og på polarområder, og er en sentral aktør for å opprettholde norske samfunn på Svalbard. Kostnadene ved å drive høyere utdanning og forskning på Svalbard har økt betydelig, blant annet som følge av økte energikostnader og strengere miljø- og klimakrav. UNIS har som følge av dette blant annet måttet redusere studietilbudet med 20 studentårsverk, utvikle emner og kutte i feltarbeid for studenter og forskere. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner som en engangsbevilgning i 2024.

Kap. 275 Tiltak for høyere utdanning og forskning

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen med 11,2 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 272, post 52 for å dekke forpliktete utbetalinger i 2024 i tilskuddsordninger og programmer som fases ut fra og med 2024. Se også omtale under kap. 256, post 21, kap. 272, post 51 og post 52.

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen med 3,1 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 275, post 96 for å dekke Norges del av aksjekapitalen til EISCAT AB. Se omtale under kap. 275, post 96.

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen med 1,6 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 256, post 01 i forbindelse med flytting av sekretariatsoppgaven i styringssystemet Nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS) i fra Kunnskapsdepartementet til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Se også omtale under kap. 256, post 01.

Utrede finansiering av praksis i profesjonsutdanningene

Det er i dag store ulikheter i hvordan praksis finansieres i helse- og sosialfagutdanningene og i lærerutdanningene. Finansiering er et sterkt vir-

kemiddel og det er behov for at det blir brukt på best mulig måte. Ett av tiltakene i Meld. St. 19 (2023–2024) *Profesjonsnære utdanningar over heile landet*, er å utrede om finansieringen av praksis i profesjonsutdanningene bør endres. Regjeringen foreslår 1,5 mill. kroner i 2024 for å utrede om finansieringen av praksis i profesjonsutdanningene bør endres.

Utrede små og sårbare fagmiljø innen helsefag

Det foreslås 1,5 mill. kroner i 2024 for å utrede små og sårbare fagfelt innen helsefag. Flere fagfelt innen helsefag er små og sårbare, men er samtidig viktige for helse- og omsorgstjenestene. Utredningen må ta for seg universitets- og høyskolesektorens forutsetninger for å ivareta slike fag og hensiktsmessig arbeidsdeling, sett opp mot arbeidslivets behov.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 12,9 mill. kroner.

Post 96 (Ny) Aksjekapital

EISCAT Scientific Association er et internasjonalt forskningssamarbeid som drifter radaranlegg for ionosfæreforskning. EISCAT ble etablert i 1975 og har anlegg i Norge, Sverige og Finland. Øvrige medlemmer er Storbritannia, Kina og Japan. EISCAT forsker på de fysiske forholdene i ionosfæren, dvs. fra de øvre lag i atmosfæren og et stykke videre ut i verdensrommet. Forskningen er av høy, internasjonal kvalitet. Nå bygger EISCAT en ny avansert radar i Norge, Sverige og Finland som kan lage tredimensjonale «bilder» av forholdene i ionosfæren. Dette nye anlegget kalles EISCAT_3D.

Noe av utstyret som EISCAT_3D skal benytte, er basert på flerbruksteknologi. EISCAT vil derfor være underlagt nasjonale sikkerhetskrav. Det er da vesentlig mer hensiktsmessig å være organisert som et aksjeselskap enn som en ideell forening. EISCAT Association har besluttet at driften overføres til et svensk aksjeselskap eid av myndighetene i vertslandene Sverige, Finland og Norge.

De tre vertslandene samarbeider om etableringen av aksjeselskapet. Det tas sikte på å etablere EISCAT AB høsten 2024. Aksjekapitalen skal være 9 mill. SEK fordelt likt mellom de tre vertslandene.

Regjeringen mener at det er viktig at Norge fortsatt er aktiv deltaker i EISCAT-samarbeidet. Organisering som aksjeselskap er mer hensiktsmessig enn dagens organisasjonsform. Statlig

eierskap er nødvendig for å oppnå sektorpolitiske mål. Kunnskapsdepartementet skal forvalte det norske eierskapet så langt mulig i samsvar med norsk statlig eierskapspolitikk.

Norges andel av aksjekapitalen vil være 3 mill. SEK. Dette utgjør om lag 3,1 mill. NOK med valutakurs per 1. mars 2024. Aksjekapitalen er planlagt utbetalt høsten 2024, og det kan dermed oppstå en mindre differanse på beløpet som følge av valutakursendringer.

Det foreslås å opprette en ny post 96 *Aksjekapital* og å bevilge 3,1 mill. kroner på posten, mot tilsvarende reduksjon på kap. 275, post 21.

Kap. 285 Norges forskningsråd

Post 55 Virksomhetskostnader

Oppfølging av tiltak i mineralstrategien

Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Norges forskningsråd i oppdrag å følge opp to tiltak i regjeringens mineralstrategi. Det foreslås å overføre 5 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementets kap. 920, post 50 for å dekke Forskningsrådets virksomhetskostnader til oppdraget.

Maritim nasjonal ekspert i Europakommisjonen

Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Norges forskningsråd i oppdrag å administrere arbeidsgiveransvar og faglig oppfølging av en nasjonal ekspert til Europakommisjonen DG Research and Innovation, under ordningen Seconded National Experts. Det foreslås å overføre 2,5 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementets kap. 920, post 51 for å dekke Forskningsrådets virksomhetskostnader til oppdraget.

Helsenæringen og produksjon av legemidler

Nærings- og fiskeridepartementet har bedt Norges forskningsråd, i samarbeid med Innovasjon Norge og SIVA, om å følge opp to oppdrag relatert til helsenæringen, katapultordningen og produksjon av legemidler. Det foreslås å overføre 0,4 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementets kap. 920, post 50 for å dekke Forskningsrådets virksomhetskostnader til oppdragene.

Administrativ oppfølging av Nasjonal transportplan

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 2 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon under Samferdselsdepartementets kap. 1301, post 50 Norges forskningsråd mv. Midlene skal dekke

utgifter til oppdrag som Samferdselsdepartementet har gitt til Forskningsrådet for å følge opp tiltak i Nasjonal transportplan 2025–2036.

Forskning på distriktsutfordringer

Kommunal- og distriktsdepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har for 2024 gitt Norges forskningsråd i oppdrag å innhente kunnskapsgrunnlag for vurdering av videre satsing på forskning på distriktsutfordringer og regional utvikling fra 2025. Det foreslås å overføre totalt 1,5 mill. kroner til Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 55 til oppdraget. Kostnadene fordeles med 1 mill. kroner fra Kommunal- og distriktsdepartementets kap. 500, post 50 og 0,5 mill. kroner fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets kap. 1500, post 50.

Samfunnsoppdrag bærekraftig før

Regjeringen har lansert et målrettet samfunnsoppdrag for bærekraftig før. Samfunnsoppdrag er et nytt virkemiddel der forskning og utvikling kobles tettere med regelverksarbeid og annen politikkutvikling. Samfunnsoppdraget ledes av Nærings- og fiskeridepartementet i tett samarbeid med Landbruks- og matdepartementet. Norges forskningsråd skal være vertskap for et sekretariat som får ansvar for drift og utvikling av samfunnsoppdraget. Det foreslås en samlet overføring på 2 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementets kap. 900, post 21 og kap. 950, post 51 til oppfølging av samfunnsoppdraget i 2024.

For nærmere omtale vises det til Nærings- og fiskeridepartementets forslag.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 13,4 mill. kroner.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Post 72 Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner

Norge er gjennom sin deltakelse i en rekke ulike internasjonale grunnforskningsorganisasjoner forpliktet til å betale kontingent. Kap. 288, post 72 dekker norsk deltakelse i:

- Den europeiske organisasjon for kjerneforskning (CERN)
- Det europeiske molekylærbiologiske laboratorium (EMBL)

- European Molecular Biology Conference (EMBC)
- European Synchrotron Radiation Facility (ESRF)
- International Agency for Research on Cancer (IARC)

Kunnskapsdepartementet har mottatt endelig informasjon om kontingentene til de internasjonale grunnforskningsorganisasjonene for 2024. Budsjettene for de fleste organisasjonene var ikke fastsatt da statsbudsjettet for 2024 ble lagt frem, men ble først vedtatt rett før årsskiftet. Basert på de mottatte kontingentkravene for 2024 foreslås bevilgningen redusert med 5,2 mill. kroner.

Post 73 EUs rammeprogram for forskning og innovasjon

Det foreslås å øke bevilgningen med 90,7 mill. kroner. Endringen skyldes oppdatert kontingentanslag basert på utkast til utbetalingsbudsjett fra Europakommisjonen og valutakursjusteringer.

Post 74 EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett

Det foreslås å redusere bevilgningen med 69,5 mill. kroner. Endringen skyldes oppdatert kontingentanslag basert på utkast til utbetalingsbudsjett fra Europakommisjonen og valutakursjusteringer.

Post 75 UNESCO-kontingent

Det foreslås å redusere bevilgningen med 2,1 mill. kroner, som følge av oppdatert kontingentanslag. Se også omtale under kap. 3288, post 04.

Kap. 3288 Internasjonale samarbeidstiltak

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Kontingenten til International Agency for Research on Cancer (IARC) utløser rett til refusjon av ODA-utgifter. Norge kan regnskapsføre 51 pst. av kontingenten som bistandsmidler. En justering av kontingenten til IARC fører til en reduksjon i refusjonen på 0,2 mill. kroner.

Kontingentforpliktelsen for norsk medlemskap i UNESCO utløser rett til refusjon av ODA-godkjente utgifter. Ved en inkurie ble det budsjettet med en refusjon på 100 pst. av UNESCO-kontingenten på 24,3 mill. kroner i 2024. Det skal budsjetteres med en refusjon på 60 pst. av kontingen-

ten i 2024, som utgjør totalt 14,6 mill. kroner i refusjon. Det medfører en reduksjon på posten på 9,7 mill. kroner. Som følge av oppdatert kontingentkrav for 2024 foreslås bevilgningen redusert med ytterligere 2,2 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 12,1 mill. kroner.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 1,4 mill. kroner som følge av høyere kostnader for Lånekassen til den digitale tjenesten eSignering enn lagt til grunn. Tjenesten forvaltes av Digitaliseringsdirektoratet og benyttes til digital signering av avtaler og dokumenter.

Post 50 Avsetning til utdanningsstipend, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere bevilgningen med 191,3 mill. kroner som følge av anslagsendringer. Endringen skyldes i hovedsak redusert anslag for lån som kan gjøres om til stipend (omgjøringslån) og lavere anslag for antall mottakere av lån og stipend.

Som følge av at det gjøres enkelte unntak fra utdanningsstøtteregelverket for norske studenter som var i Palestina og Libanon studieåret 2023–24, foreslås det å øke bevilgningen med 0,1 mill. kroner

I tillegg foreslås det å øke bevilgningen med 0,2 mill. kroner som følge av forslag om 10 nye studieplasser i veterinærmedisin.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 191 mill. kroner.

Post 70 Utdanningsstipend, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere bevilgningen med 190,9 mill. kroner som følge av anslagsendringer. Bevilgningsbehovet er redusert for blant annet borteboerstipend, foreldrestipend og flyktningstipend, mens bevilgningsbehovet til tilleggsstipendet for personer med nedsatt funksjonsevne er økt.

Post 71 Andre stipend, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere bevilgningen med 27 mill. kroner, i hovedsak som følge av redusert anslag for antall mottakere av stipend til skolepenger i utlandet.

Post 72 Rentestøtte, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker kostnadene ved å gi rentefrie lån i studietiden, og rentestøtten er dermed et uttrykk for hvor mye staten subsidierer lånedelen av støtteordningene med. Som følge av høyere renteforutsetninger for den årlige effektive studie-lånsrenten, foreslås det å øke bevilgningen med 664,4 mill. kroner.

Post 73 Avskrivninger, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke bevilgningen med 67,6 mill. kroner. Endringen skyldes særlig en økning i avskrivning av gjeld grunnet uførhet, og en økning i avskrivning av gjeld for lærere i språk- og realfag.

Post 74 Tap på utlån

Det foreslås å redusere bevilgningen med 70 mill. kroner som følge av lavere anslag for lån som blir permanent overført til Statens innkrevingsentral.

Post 90 Økt lån og rentegjeld, overslagsbevilgning

Basert på observert utvikling i inneværende studieår, anslås det samlede utlånet i 2024 til å bli 253,4 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett for 2024. Økte renteforutsetninger bidrar samtidig til å øke bevilgningsbehovet. Konsekvensjusteringene øker bevilgningsbehovet med 762,6 mill. kroner

I tillegg foreslås det å øke bevilgningen med 0,5 mill. kroner som følge av forslag om 10 nye studieplasser i veterinærmedisin.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 763,2 mill. kroner

Kap. 5310 Statens lånekasse for utdanning

Post 89 Purregebyrer

Det foreslås å øke bevilgningen med 16,9 mill. kroner på bakgrunn av observert økt antall purringer.

Post 90 Redusert lån og rentegjeld

På bakgrunn av regnskapstall for 2023 nedjusteres anslaget for innbetalte avdrag med 667,3 mill. kroner. Utover dette anslås en økning i rettighetsbaserte avskrivninger på 67,7 mill. kroner, mens anslaget for tap reduseres med 70 mill. kroner. Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 591,1 mill. kroner

Post 93 Omgjøring av utdanningslån til stipend

Det foreslås å øke bevilgningen med 78 mill. kroner som følge av en noe høyere andel omgjøring til lån og stipend ved oppnådd grad enn tidligere lagt til grunn.

Kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning*Post 80 Renter*

Det foreslås å øke bevilgningen med 2 745,9 mill. kroner. Endringen skyldes i hovedsak økninger i påløpte og innbetalte renter, samt opptjente ikkebetalte renter.

Andre saker*Kostnadsramme for utvidelse og oppgradering av Raftohuset*

I statsbudsjettet for 2024 er det bevilget 15 mill. kroner til Raftostiftelsen til utvidelse og oppgradering av Raftohuset i Bergen, jf. Innst. 12 S (2023–2024). Prosjektet har en kostnadsramme på 85 mill. kroner. En oppgradering og utvidelse av Raftohuset vil gi flere elever og skoler mulighet til å delta i opplæringen Raftostiftelsen tilbyr. Prosjektet vil også gjøre lokalene universelt utformet. Regjeringen foreslår en fullmakt til å kunne pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger ved å gi Raftostiftelsen tilsagn om tilskudd for å gjennomføre prosjektet, jf. forslag til romertallsfullmakt. Raftostiftelsen gis da anledning til å kunne inngå kontrakter på inntil 85 mill. kroner dvs. 70 mill. kroner ut over allerede gitte bevilgninger til formålet. En slik fullmakt vil gi stiftelsen tydelige og forutsigbare rammer slik at de kan sette i gang arbeidet med oppgradering og utvidelse av Raftohuset.

Retur-EU

Regjeringen foreslår at den årlige rammen på 500 mill. kroner til Retur-EU i Forskningsrådet

oppheves. Dette medfører at Forskningsrådet kan gå utover dagens ramme på 500 mill. kroner, noe som gir mer fleksibilitet og kan bidra til at søknadsaktiviteten til Horisont Europa opprettholdes. Regjeringen ønsker å tilby gode økonomiske insentivordninger for å stimulere til deltakelse i Horisont Europa og sørge for at norske forskningsmiljø henter forskningsmidler hjem til Norge. Instituttsektorens deltakelse er avgjørende for å nå regjeringens mål om en returandel på 2,8 pst. av de konkurranseutsatte midlene fra Horisont Europa.

Omorganisering av Norce Norwegian Research Center AS

Gjennom behandlingen av Prop. 129 S (2016–2017) fikk Universitetet i Agder (UiA), Universitetet i Bergen (UiB) og Universitetet i Stavanger (UiS) fullmakt til å bruke aksjene de eide i Uni Research AS, Christian Michelsen Research AS, International Research Institute of Stavanger AS, Agderforskning AS og Teknova AS som tingsinnskudd med formål om å fusjonere disse selskapene. Dette resulterte i opprettelsen av Norce Norwegian Research Centre AS. Universitetet i Tromsø (UiT) ervervet 35 aksjer i Norce Norwegian Research Centre AS i november 2018. I 2023 ble selskapsstrukturen i Norce endret ved at det ble etablert et nytt holdingselskap, Norce Holding AS, som eier samtlige aksjer av Norce Norwegian Research Centre AS, Norce Innovation AS og Norce Risavika Eiendom AS. Alle aksjonærene i Norce Norwegian Research Centre AS har skutt inn sine aksjer og fått en tilsvarende eierandel i Norce Holding AS. UiB og UiT har benyttet sine aksjer i Norce Norwegian Research Centre AS som tingsinnskudd ved etableringen av Norce Holding AS. UiA og UiS etablerte egne holdingselskaper i 2018, og det var disse selskapene som inngikk i omorganiseringen av eierstrukturen i 2023.

Fullmakten som Stortinget har gitt til universitetene for å opprette selskaper, åpner i utgangspunktet ikke for å benytte tingsinnskudd ved opprettelse av nye selskaper. Bakgrunnen for at fullmakten ikke åpner for tingsinnskudd er å hindre at eiendeler som er finansiert med statlig bevilgning, benyttes til å opprette selskaper uten Stortingets samtykke. Ved opprettelsen av Norce Holding AS er det kun aksjene i Norce Norwegian Research Centre AS som er benyttet som tingsinnskudd. Departementet legger til grunn at det har vært hensiktsmessig at institusjonene i dette tilfellet har benyttet aksjene i Norce Norwe-

gian Research Centre AS som motytelse for erverv av aksjer i det nye holdingsselskapet. Universitetene har ikke benyttet midler fra bevilgningen de får over Kunnskapsdepartementets budsjett i denne omorganiseringen, og realiteten i omstruktureringen av konsernet er at institusjonenes eierandeler opprettholdes. Departementet vil følge opp overfor institusjonene at denne type disponering av aksjeposter som tingsinnskudd, for fremtiden avklares med departementet i forkant og skjer i tråd med gjeldende fullmakter.

Justering av kostnadsrammen for Livsvitenskapsbygget som følge av valutakursendringer

Regjeringen foreslår at kostnadsrammen for prosjektet Livsvitenskapsbygget blir justert årlig for valutakursendringer. Se omtale under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, kap. 1530, post 33.

Nytt vikingtidsmuseum ved universitetet i Oslo

Det er behov for å øke styringsrammen for prosjektet Nytt vikingtidsmuseum ved Universitet i Oslo. Se omtale under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Oppfølging av anmodningsvedtak om fuskesaker

Vedtak nr. 474 (2023–2024), 6. februar 2024:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget våren 2024 med en vurdering av forslag om hvordan studenter som selv ønsker det, kan få utsatt iverksettelse av vedtak om utestenging fram til eventuelle klager på vedtak er avgjort.»

Anmodningsvedtaket ble fattet i forbindelse med behandlingen av Prop. 126 L (2022–2023) *Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)*.

Dersom studenter skal kunne kreve utsatt iverksettelse av vedtak om utestenging i fuskesaker, må det fastsettes en særregel i universitets- og høyskoleloven som fraviker hovedregelen i forvaltningsloven om et enkeltvedtak skal iverksettes straks. En gjennomgang av klagesakene de siste årene viser at det endelige vedtaket blir det samme som det opprinnelige vedtaket i om lag 80 pst. av fuskesakene. Det er bare et fåtall vedtak som oppheves av klageinstansen, og i de fleste tilfellene hvor utestengingsperioden reduseres er det på grunn av lang saksbehandlingstid. En

utsettelse av utestengingsvedtaket, innebærer at utestengingen må gjennomføres senere dersom vedtaket opprettholdes. En utestenging på et senere tidspunkt kan være mer belastende for studenten fordi studenten da kan være godt i gang med videre utdanning som da vil måtte avbrytes. Dersom resultatet uansett blir utestenging, antar departementet at det vil være bedre for studenten å kunne gjøre seg ferdig med utestengingsperioden med en gang. Ettersom de fleste vedtakene opprettholdes, vil en mulighet for utsatt iverksettelse i de fleste tilfeller ikke være til studentenes fordel.

En ordning med utsatt iverksettelse kan gi uheldige insentiver ved at studenter som er sent i studieløpet, vil være tjent med å klage på vedtak og be om utsatt iverksettelse. Studentene vil da kunne ta opp den annullerte eksamenen og vil i realiteten kunne unndra seg utestengingsvedtaket dersom det iverksettes først etter at studenten er ferdig. En slik ordning kan dermed føre til forskjellsbehandling av studentene ut fra hvor langt de har kommet i studieløpet og dessuten føre til en økning i antall klager og økt saksbehandlingstid.

Departementet mener på denne bakgrunn at det ikke bør innføres en særregel om at studenter kan få utsatt iverksettelse av utestengingsvedtak i fuskesaker. Departementet mener at det, i samsvar med de ordinære reglene i forvaltningsloven, bør være opp til den enkelte institusjon å velge om det skal gis utsatt iverksettelse av utestengingsvedtak.

Departementet viser for øvrig til at det allerede er flere mekanismer som bidrar til å ivareta studentenes rettssikkerhet i fuskesaker. For det første behandles slike saker av nemnder hvor det deltar studentrepresentanter. For det andre gjelder det et skjerpet beviskrav i utestengingsvedtak i fuskesaker, noe som er understreket i forarbeidene til den nye universitets- og høyskoleloven. For det tredje har studentene rett til gratis advokat fra en sak om utestenging i fuskesak er reist ved institusjonen til saken er ferdigbehandlet i tingretten. Med den nye loven gis det dessuten føringer om en mer nyansert reaksjonsbruk, og dermed mildere reaksjoner i de minst alvorlige tilfellene. Ved en mer nyansert reaksjonspraksis er det grunn til å forvente at det i mindre grad vil brukes utestenging som reaksjon i mindre alvorlige tilfeller. Det vil trolig dermed også være mindre risiko for at studenter blir utestengt uten at de har gjort en fuskehandling som tilsier bruk av slik reaksjon.

Studenter som ønsker utsatt iverksettelse av et vedtak om utestenging, kan uansett fremme dette i forbindelse med behandling av en klage på vedtak om utestenging, jf. forvaltningsloven § 42. Førsteinstanden eller klageinstansen må da gjøre en vurdering av om det er forhold i den aktuelle saken som tilsier utsatt iverksettelse.

Statped gis fullmakt til å selge leilighet i Midteggan borettslag

Statped ønsker å selge borettslagsleiligheten de eier i Trondheim. Regjeringen foreslår å gi Statped i 2024 fullmakt slik at de kan gjøre det, jf. forslag til romertallsvedtak.

2.3 Kultur- og likestillingsdepartementet

Kap. 300 Kultur- og likestillingsdepartementet

Post 79 Til disposisjon

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter ved nye behov som oppstår i budsjettåret og tilskudd til enkelttiltak og prosjekter som i sin karakter ikke hører hjemme under andre tilskuddsposter på Kultur- og likestillingsdepartementets budsjett.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 2 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner skal nyttes til et særskilt tilskudd til Rørosmartnan og 600 000 kroner til prosjektet «Sagatun historiske senter».

Kap. 315 Frivillighetsformål

Post 21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter til forsknings-, utrednings- og utviklingsoppgaver på frivillighetsområdet.

Innenfor rammen av bevilgningen som er satt av til oppfølging av tiltak i regjeringens handlingsplan for deltakelse i kultur-, idretts- og fritidsaktiviteter vil det bli igangsatt ulike forsknings- og utviklingsprosjekter. Det er utgifter som ut fra sin art skal belastes en driftspost. Bevilgningen på posten foreslås på denne bakgrunn økt med 2 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 315, post 78, jf. omtale nedenfor.

Post 78 Frivillighetstiltak

Bevilgningen på posten dekker tilskudd til frivillighetstiltak.

I 2024 er det bevilget 10 mill. kroner på posten til oppfølging av tiltak i regjeringens handlingsplan for deltakelse i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter. Handlingsplanen ble lansert 30. april 2024.

Deler av disse midlene skal nyttes til å dekke utgifter til forsknings- og utviklingsprosjekter for deltakelse i kultur-, idretts- og fritidsaktiviteter. Bevilgningen på posten foreslås på denne bakgrunn redusert med 2 mill. kroner, mot tilsvarende økning på post 21, jf. omtale over.

Av de resterende midlene på posten vil 5 mill. kroner fordeles av Kulturtanken til et *Krafttak for mangfold og inkludering i kulturfrivilligheten*. Videre vil 1 mill. kroner nyttes til en tilskuddsordning til medvirkningstiltak for barn og unge knyttet til fritidsaktiviteter. 1 mill. kroner av avsetningen vil bli tildelt KS og Frivillighet Norge til utforskning av fellesløsninger for digital aktivitetsinformasjon, og 1 mill. kroner vil bli tildelt som tilskudd til Norges frivilligsentraler for å styrke sentralenes kompetanse som bindeledd mellom kommunene og frivillig sektor.

Post 82 Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg

Bevilgningen på posten skal kompensere for kostnader som idrettslag og foreninger har til merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg. Lotteri- og stiftelsestilsynet, som forvalter ordningen, har i 2024 mottatt søknader for lavere beløp enn forventet. Søknadsbehandlingen er ikke avsluttet, men godkjente søknader og pågående klagebehandling tilsier at det maksimale beløpet som vil bli belastet på posten er 322 mill. kroner. Det er 65 mill. kroner lavere enn bevilgningen på posten. Bevilgningen på posten foreslås redusert med tilsvarende beløp.

Kap. 323 Musikk og scenekunst

Post 70 Musikk og scenekunstinstitusjoner

Bevilgningen på posten dekker driftstilskudd til institusjoner på musikk- og scenekunstheltet.

Tilskuddet til Det Norske Teatret foreslås økt med 9 mill. kroner som et ekstraordinært driftstilskudd for 2024. Bevilgningen på posten foreslås økt med tilsvarende beløp.

Kap. 326 Språk- og bibliotekformål

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med at Jon Fosse ble tildelt nobelprisen i litteratur for 2023 besluttet regjeringen at det skal legges til rette for et nytt årlig tiltak som hedrer forfatteren. Kultur- og likestillingsdepartementet vil opprette et årlig Jon Fosse-stipend som skal gå til en som oversetter norsk litteratur til andre språk. Det skal også holdes en årlig Fosseforelesning med tilhørende arrangement i regi av Nasjonalbiblioteket.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 4 mill. kroner for å dekke utgiftene til stipend og arrangement i 2024.

Kap. 334 Film- og dataspillformål

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Norsk filminstitutt (NFI).

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1 mill. kroner for å dekke økte driftsutgifter i NFI, mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 334, post 73, jf. nedenfor.

Post 50 Filmfondet

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til film- og dataspillfeltet.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 334, post 75 for å dekke tilskudd til et solidaritetsfond for filmskapere fra Ukraina og til pilotprogram for samproduksjon av TV-serier som er etablert av Europarådet, jf. omtale under post 75.

Post 73 Regionale filmvirksomheter, kan overføres

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til regionale filmvirksomheter.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 1 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 334, post 01, jf. omtale ovenfor.

Post 75 Internasjonale film- og medieavtaler, kan overføres

Bevilgningen på posten skal dekke tilskudd til tiltak som er forankret i internasjonale film- og medieavtaler.

Norge er invitert til å slutte seg til et pilotprogram for samproduksjon av TV-serier etter modell av Eurimages. En norsk tilslutning vil gjøre det

mulig for norske selskaper å søke tilskudd fra fondet. Regjeringen foreslår at Norge slutter seg til fondet fra 2024 gjennom et bidrag på 2 mill. kroner.

I 2023 bidro Norge med 0,5 mill. kroner til et solidaritetsfond for filmskapere fra Ukraina, jf. Prop. 118 (2022–2023). Fondet, som administreres av det franske filmfondet CNC, er forlenget med ett år. Norges bidrag vil utgjøre 1 mill. kroner i 2024.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 3 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 334, post 50, jf. omtale over.

Kap. 350 Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke driftsutgifter ved sekretariatet, i tillegg dekker posten godtgjørelse til nemndsmedlemmer, vitner og sakkyn-dige.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1,2 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 352, post 21, jf. omtale nedenfor. Økningen skal dekke utgifter i Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda til en ettårig prosjektstilling innen universell utforming av IKT.

Kap. 351 Likestilling

Post 21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter til forsknings- og utviklingsprosjekter for fremme av likestilling og for å hindre diskriminering.

Innenfor rammen av bevilgningen på posten er det i 2024 satt av midler til etablering av et femte likestillingssenter. Det er nå lagt til rette for å kunne opprette et femte senter i region vest. Det nye senteret skal driftes av stiftelsen Likestillings-senteret KUN, og utgiftene skal dekkes gjennom tilskudd til stiftelsen. Bevilgningen på posten foreslås på denne bakgrunn redusert med 4 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 351, post 73, jf. omtale nedenfor.

Post 70 Tilskudd til likestilling

Bevilgningen på posten omfatter tilskuddsordningene til familie- og likestillingspolitiske organisasjoner og til tiltak mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer.

Det er behov for å styrke innsatsen for tiltak som skal forebygge rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer på grunn av etnisitet, religion og livssyn. Bevilgningen på posten foreslås på denne bakgrunn økt med 2 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 352, post 21, jf. omtale nedenfor.

Post 73 Likestillingssentre

Bevilgningen på posten skal dekke grunntilskudd til regionale likestillingssentre i Norge. Sentrene skal frembringe erfaringsbasert kunnskapsgrunnlag og forvalte kompetanse om praktisk likestillingsarbeid.

Regjeringen vil legge til rette for opprettelse av et femte likestillingssenter i region vest. Etableringen av det femte senteret vil sikre et landsdekkende arbeid med likestilling og aktiviteter i alle landets regioner. Det nye senteret skal driftes av stiftelsen Likestillingssenteret KUN.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 4 mill. kroner i tilskudd til stiftelsen Likestillingssenteret KUN til opprettelse av et nytt likestillingssenter i region vest, jf. omtale under post 21 ovenfor.

Kap. 352 Nedsatt funksjonsevne

Post 21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 71

Bevilgningen på posten skal finansiere forsknings- og utviklingstiltak på området nedsatt funksjonsevne, herunder til gjennomføringen av handlingsplanen for universell utforming.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 1,2 mill. kroner, for å dekke tilsvarende økning i bevilgningen til sekretariatet for Diskrimineringsnemnda, jf. omtale under kap. 350, post 01 ovenfor. Videre foreslås bevilgningen redusert med 2 mill. kroner, mot tilsvarende økning i bevilgningen på kap. 351, post 70, jf. omtale under denne posten.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 3,2 mill. kroner.

2.4 Justis- og beredskapsdepartementet

Kap. 61 Høyesterett

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 410, post 1 og kap. 411, post 1

Lønnsjustering for dommere

Lønnsjustering for dommere i Høyesterett var ikke fastsatt da budsjettforslaget for 2024 ble lagt frem, og det er ikke tatt høyde for det i saldert budsjett. Endringene har virkning fra 1. oktober 2023 og er beregnet til å utgjøre 3,2 mill. kroner for perioden 1. oktober 2023 til 31. desember 2024, medregnet arbeidsgiveravgift, ferielønnstillegg og fremtidige pensjonsforpliktelser.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 3,2 mill. kroner.

Økt kapasitet i Høyesterett

Arbeidsbyrden i Høyesteretts ankeutvalg har økt betydelig. Regjeringen er opptatt av at Høyesterett skal ha de nødvendige rammene for å behandle saker på en forsvarlig og effektiv måte og foreslår derfor å styrke det administrative og juridiske støtteapparatet i Høyesterett.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 1,1 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 2,2 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 61, post 01 med 4,3 mill. kroner.

Kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Omdisponering av mindreforbruk på post 23

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 400, post 01 med 2,5 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 400, post 23.

Husleiereduksjon

Da Justis- og beredskapsdepartementet flyttet til Gullhaug torg 4 i 2012 ble det gjennomført omfattende spesialtilpasninger, primært sikringstiltak. Sikringstiltakene vil være nedbetalt i august 2024 og husleien blir da redusert. Som følge av dette foreslås det å redusere bevilgningen med 23,5 mill. kroner.

Overføring av arbeidsoppgaver fra Utenriksdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet

Koordineringsansvaret for FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) overføres fra Utenriksdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet. Samtidig overføres også nasjonal rapportering på den periodiske universelle gjennomgangen (Universal Periodic Review – UPR), og oppdatering av Norges tilhørende kjernedokument (Common Core Document) om menneskerettigheter i Norge. Det foreslås å rammeoverføre midler tilsvarende ett årsverk fra Utenriksdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet, med virkning fra 1. april 2024. Som følge av dette foreslås bevilgningen økt med 1 mill. kroner i 2024.

Flytting av tilskuddsforvaltning til HRS

Fra og med 1. januar 2024 er ansvaret for forvaltningen av tilskuddsordninger under redningstjenesten flyttet fra Justis- og beredskapsdepartementet til Hovedredningssentralen. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 455, post 01 med 845 000 kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 400, post 01.

Retting av feil

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 400, post 01 med 5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 440, post 01. Bakgrunnen er at utgifter som er belastet kap. 400, blant annet knyttet til utvalgsarbeid, skulle vært belastet kap. 440, post 01.

Oppsummering

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 400, post 01 med 15,9 mill. kroner.

Post 23 Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, kan overføres

Forskningsstudie

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) skal gjennomføre en forskningsstudie i samarbeid med Støttegruppa 25. juni om rammede og berørte etter terrorangrepet 25. juni 2022. Formålet med studien er å fremskaffe kunnskap om sammenhenger mellom samfunnsrespons, konsekvenser og samfunnsikkerhet over

tid etter terror. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen til NKVTS med 4 mill. kroner.

Omdisponering av mindreforbruk

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 400, post 23 med 2,5 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 400, post 01.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 400, post 23 med 1,5 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Norges kontingent for deltakelse i the European Union Agency for Cybersecurity (ENISA) påvirkes av en proporsjonalitetsfaktor. EFTA-statenes bidrag blir bestemt av størrelsen på disse landenes BNP i forhold til samlet BNP i det europeiske samarbeidsområdet. Norges kontingent er økt som følge av endring i proporsjonalitetsfaktoren.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 400, post 71 med 1,8 mill. kroner. Se også kap. 1541, post 70 under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Kap. 3400 Justis- og beredskapsdepartementet

Post 02 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Det finansieres ikke lenger ODA-godkjente utgifter på kap. 400, post 23. Anslaget for ODA-refusjon på tilhørende inntektspost settes dermed til null.

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1,1 mill. kroner.

Kap. 410 Domstolene

Regjeringen ønsker å legge til rette for god rettsikkerhet og tilgjengelige juridiske tjenester for innbyggerne i hele landet. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningene til domstolene og andre aktører og instanser, herunder Kontoret for voldsoffererstatning, Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker og Spesialenheten for politisaker, samt å øke rettshjelpsatsen. Det vises til omtale under kap. 414, postene 01 og 21, kap. 460, post 01, kap. 466, post 01, kap. 468, post 01, kap. 470, post 01 og kap. 473, post 21. Samlet foreslås det å øke bevilgningene til disse virksomhetene med 166,4 mill. kroner i 2024. I 2025 vil utgiftene som følger av tiltakene utgjøre 234,5 mill. kroner.

Domstolsråd

Regjeringen vil fortsette arbeidet med oppfølging av Domstolkommisjonens NOU 2020: 11 *Den tredje statsmakt – domstolene i endring*, for å ivareta domstolenes og dommernes uavhengighet, herunder utredning og høring av domstolsrådmodellen.

Lovfesting av tingrettene og faste rettssteder

Det er et politisk ansvar å sørge for at innbyggerne i hele landet har like god rettsikkerhet og tilgang til domstolene. Stortingsrepresentanter er valgt inn for å representere sitt valgdistrikt, og til sammen representerer Stortinget hele Norge. Ansvar for domstolstrukturen bør etter regjeringens syn ikke ligge til den til enhver tid sittende regjering, men i stedet overføres til Stortinget ved at rettsstedene fastsettes i lov. Det vil bety at fremtidige endringer i strukturen vil kreve flertall i Stortinget, noe som vil sikre rettsstedene en sterkere demokratisk forankring og et bedre vern mot fremtidige nedleggelse enn det rettsstedene har i dag.

Regjeringen vil derfor sende på høring et forslag om å lovfeste tingrettene faste rettssteder, slik at myndigheten til å fastsette rettsstedene overføres til Stortinget.

Nasjonalt kunnskapssenter for voldserstatning

Regjeringen vil utrede etableringen av kontoret for voldsoffererstatning som et nasjonalt kunnskapssenter for voldserstatning.

Barnehusatellitter

Regjeringen vil legge til rette for at det på sikt etableres flere satellitter av Statens barnehus, på steder med store geografiske avstander. Der det ikke er barnehus i dag bør det etableres tilrettelagte lokaliteter som er egnet for å gjennomføre tilrettelagte avhør og for at ansatte ved barnehuset skal kunne gjennomføre nødvendig oppfølging. Formålet med etableringene er å minske belastningen for de som er fornærmede og som trenger særskilt oppfølging. Noen barn har svært lang vei til Barnehusene. For barn som har vært utsatt for eller vært vitne til vold og overgrep er lang reisevei en stor tilleggsbelastning. Det er derfor viktig at barn har trygge og gode tilbud nær seg. Aktuelle steder for slike etableringer er Kristiansund, Harstad, Nord-Trøndelag, Nordland, Nord-Gudbrandsdal, Hedmark (Nord-Østerdal), Buskerud

(Hallingdal) og Telemark (Øvre Telemark). Regjeringen vil komme tilbake til endelig plassering og prosess.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 61, post 1 og kap. 411, post 1

Lønnsendringer for dommere i tingrettene og lagmannsrettene

Lønnsendringer for dommere i tingrettene og lagmannsrettene var ikke fastsatt da budsjettforslaget for 2024 ble lagt frem, og det er ikke tatt høyde for det i saldert budsjett. Endringene har virkning fra 1. oktober 2023 og er beregnet til å utgjøre 68 mill. kroner for perioden 1. oktober 2023 til 31. desember 2024, medregnet arbeidsgiveravgift, ferielønnstillegg og fremtidige pensjonsforpliktelser.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 68 mill. kroner.

Sikker og stabil drift av IT-systemer

Domstolene står overfor nye, hyppigere og mer alvorlige sikkerhetsutfordringer knyttet til risiko for nedetid i domstolenes kjernesystemer, sikkerhetsavvik og personavvik. For å legge til rette for forsvarlig drift av den tredje statsmakt er det nødvendig å sørge for videre digitalisering og modernisering av teknologi og infrastruktur i domstolene. Sikre og stabile plattformer er en forutsetning for innføring av lyd- og bildeopptak i domstolene.

Metier har gjennomført en budsjettanalyse som viser at domstolene har store budsjettbehov knyttet blant annet til digitalt utstyr og domstollokaler som det ikke er rom for å finansiere innenfor dagens bevilgning uten å redusere bemanningen betydelig.

Regjeringen foreslår derfor å øke domstolenes driftsbudsjett med 25 mill. kroner til stabil og sikker drift av IT-systemer i domstolene.

Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 50 mill. kroner.

Utrulling av utstyr til lyd- og bildeopptak ved alle rettssteder

I 2024 er det bevilget 15 mill. kroner for å legge til rette for lyd- og bildeopptak i domstolene. Bevilgningen legger til rette for at det i løpet av 2025 skal være mulig å ta opptak ved minimum ett rettssted i hver rettskrets. Regjeringen foreslår å rulle ut ytterligere utstyr til lyd- og bildeopptak, slik at det

kan tas opptak ved alle rettssteder. Tiltaket vil bidra til å øke rettssikkerheten i hele landet.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 6,5 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 6,5 mill. kroner.

Trygge rettslokaler

Domstoladministrasjonen forvalter om lag 100 leieobjekter med til sammen i overkant av 400 rettssaler. Det er et betydelig etterslep på investeringer i domstollokaler og mange leiekontrakter er i ferd med å utløpe. Det er behov for å inngå nye leiekontrakter og gjøre oppgraderinger for å sørge for tilfredsstillende standard og trygge rettslokaler i hele landet.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 68 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 19,5 mill. kroner.

Endringer i domstolstruktur

Justis- og beredskapsdepartementet har hatt på høring et forslag om endringer i domstolstruktur, med høringsfrist 26. april 2022. Departementet mottok i overkant av 400 høringsvar. På bakgrunn av en konkret og helhetlig vurdering foreslår regjeringen enkelte endringer i domstolstrukturen. Målet er å ivareta borgernes rettssikkerhet og sikre selvstendige domstoler med stedlig ledelse.

Regjeringen foreslår følgende endringer:

Vestre Innlandet tingrett deles i to rettskretser: Gudbrandsdal tingrett, med rettssteder i Lillehammer og Vågåmo, og Gjøvik og Valdres tingrett, med rettssteder i Fagernes og Gjøvik. Østre Innlandet tingrett endrer samtidig navn til Hedmark tingrett.

Telemark tingrett deles i to rettskretser: Øvre Telemark tingrett, med rettssteder i Kviteseid og Notodden, og Nedre Telemark tingrett, med rettssted i Skien.

Buskerud tingrett og Ringerike, Asker og Bærum tingrett deles i tre rettskretser: Buskerud tingrett, med rettssteder i Drammen, Kongsberg og Hokksund, Ringerike og Hallingdal tingrett, med rettssteder i Hønefoss og Nesbyen, og Asker og Bærum tingrett med rettssted i Sandvika.

Møre og Romsdal tingrett deles i to rettskretser: Sunnmøre- og Søre Sunnmøre tingrett med rettssteder i Ålesund og Volda, og Nordmøre og Romsdal tingrett, med rettssteder i Kristiansund og Molde.

Hordaland tingrett deles i to rettskretser: Hordaland tingrett, med rettssted i Bergen, og Har-

danger tingrett, med rettssted i Lofthus. Voss herad og Samnanger kommune foreslås overført fra rettskretsen til Hordaland tingrett til rettskretsen til Hardanger tingrett. I tillegg etableres et nytt ubemannet rettssted på Voss, samlokalisert med Hordaland jordskifterett.

Forslaget innebærer fem flere tingretter og seks nye sorenskrivere.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 10,3 mill. kroner til forberedelse av implementering av strukturendringene, herunder endringer i IT-systemer, rekruttering av nye sorenskrivere, etablering av et ubemannet rettssted på Voss mv. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 50,3 mill. kroner.

Minimum to embetsdommere ved hvert rettssted

I 2022 ble det bevilget 20 mill. kroner til nye dommerstillinger ved mindre rettssteder, for å redusere sårbarheten og andelen dommerfullmektiger. Regjeringen ønsker å sørge for at det er minimum to embetsdommere ved hvert rettssted.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 5,4 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 10,8 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 410, post 01 med 183,2 mill. kroner.

Kap. 414 Forliksråd og andre domsutgifter

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker godtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste til meddommere, enkelte sakkyndige, vitner m.m. og deres reiseutgifter. Videre dekker bevilgningen utgifter til tolker i sivile saker der partene har krav på tolk.

Rettsbistandssatsen foreslås økt fra 1 215 til 1 265 kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 4,1 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 8,2 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker utgifter til godtgjøring til medlemmer av forliksrådene. Medlemmene i forliksrådene godtgjøres per sak med utgangspunkt i den til enhver tid gjeldende rettsbistandssats. Rettsbistandssatsen er foreslått økt fra 1 215 kroner til 1 265 kroner, jf. omtale under kap.

466, post 01. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 0,5 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 1,0 mill. kroner.

Kap. 430 Kriminalomsorgen

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 431, post 1

Forprosjekt for utvidelse av Ilseng fengsel som erstatning for Oslo fengsel

Regjeringen har konkludert med at det skal arbeides videre med å erstatte Oslo fengsel, gjennom å etablere høysikkerhetsplasser på de tre lokasjonene Ullersmo, Ilseng og Oslo (Grønland). Statsbygg har, i samarbeid med Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), fått i oppdrag å arbeide med et forprosjekt for utvidelse av Ilseng fengsel. Det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner til dekning av KDIs utgifter til forprosjektarbeidet i 2024.

Økt bevilgning til kriminalomsorgen og utredning av nytt kvinnefengsel

Det har vært en krevende økonomisk situasjon i kriminalomsorgen de siste årene. For å bedre den økonomiske situasjonen, foreslår regjeringen 50 mill. kroner til kriminalomsorgen. Midlene skal blant annet dekke utgifter på om lag 10 mill. kroner til å gjennomføre en utredning for et nytt kvinnefengsel på Østlandet. Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt stengte midlertidig 1. mars 2024 etter en brannteknisk gjennomgang som viser at opphold i bygget representerer en fare for liv og helse. Det er viktig å få etablert en langsiktig løsning for denne type soningsplasser for kvinner på Østlandet.

Ettersom Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt er midlertidig stengt foreslår regjeringen at ubrukte midler som er bevilget til fengselet i 2023 og 2024, går til å bedre kvinners soningsforhold i stort.

Oppsummering

Det foreslås samlet å øke bevilgningen under kap. 430, post 01 med 55 mill. kroner.

Kap. 432 Kriminalomsorgens høgscole og utdanningscenter

Post 01 Driftsutgifter

Kap. 3430, post 04 omfatter tilskudd til deltakelse i internasjonalt fengselssamarbeid og inntekter fra prosjekter kriminalomsorgen gjennomfører i samarbeid med internasjonale organisasjoner eller andre land. Justis- og beredskapsdepartementet har i 2024 fullmakt til å overskride bevilgningene på kap. 430, post 01, og kap. 431, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3430, post 04, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Kriminalomsorgens høgscole og utdanningscenter (KRUS) (kap. 432, post 01) deltar også i, og har utgifter til, disse internasjonale prosjektene. Gjeldende merinntektsfullmakt gjelder imidlertid ikke kap. 432, post 01. Det foreslås at også kap. 432, post 01 tilføyes i eksisterende merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 440 Politiet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 441, post 1 og kap. 443, post 1

Økt bevilgning til politiets driftsbudsjett – trygghet i Norge og innsats mot organisert kriminalitet, kriminelle gjenger og kriminelle nettverk

Regjeringen mener trygghet og beredskap er viktig for å trygge Norge og foreslår derfor en økt bevilgning til politiet på til sammen 1 635 mill. kroner i 2024. Sammen med forslag om 115 mill. kroner til politiets registreringskapasitet (se omtale under) og 150 mill. kroner til Politiets sikkerhetstjeneste (PST, se omtale under kap. 444, post 01), innebærer dette at driftsbudsjettene til politiet og PST foreslås økt med totalt 1,9 mrd. kroner.

Regjeringen er opptatt av at politiet skal ha de rammebetingelsene som er nødvendig for å løse hele sitt samfunnsoppdrag og være til stede i lokalsamfunn i hele landet. Regjeringen ønsker derfor å styrke politiets driftsbudsjett. Samtidig vil regjeringen igangsette et arbeid for å forbedre etatsstyringen av og virksomhetsstyringen i politiet, se også omtale av den gjennomførte områdegjennomgangen av økonomistyringen i politiet under *Andre saker*.

Som varslet i supplerende tildelingsbrev nr. 2 til politiet av 14. februar 2024 foreslår regjeringen å øke bevilgningen til politiet med 635 mill. kroner for å opprettholde drift og det nasjonale bemaningsnivået på ansatte i politistillinger per 31. desember 2023, som en varig økning. I tillegg foreslås en økt bevilgning på 1 000 mill. kroner for

å bidra til styrket grunnfinansiering av politiets virksomhet og øke innsatsen mot organisert kriminalitet, kriminelle gjenger og kriminelle nettverk, blant annet gjennom økt bemanning. Samlet helårseffekt av denne satsingen er 1 735 mill. kroner.

Som en del av den samlede satsingen foreslår regjeringen å øke innsatsen mot organisert kriminalitet, kriminelle gjenger og kriminelle nettverk med 300 mill. kroner i 2024. Dette tiltaket har en helårseffekt på 600 mill. kroner fra 2025. Politiet har gjennom en nasjonal operasjon mot kriminelle nettverk fått et langt bedre situasjonsbilde når det gjelder kriminalitetsutfordringene. Per i dag er det identifisert omtrent 100 kriminelle nettverk og 1 200 personer i Norge som er knyttet til et nettverk.

Regjeringen vil styrke innsatsen for å bekjempe de kriminelle nettverkens evne og mulighet til å få fotfeste, og forhindre en tilsvarende negativ utvikling som man erfarer i flere europeiske land. Innsatsen skal styrkes blant annet gjennom økt forebygging, tilstedeværelse og beredskap i prioriterte områder og økt evne til å bekjempe organisert kriminalitet nasjonalt. Forslaget innebærer en betydelig styrking av området, i politidistrikter og særorgan, med en satsing på etterretning, etterforskning og inndragning av utbytte.

For å lykkes i kampen om å bekjempe kriminalitet er det også nødvendig å styrke grunnfinansieringen av politiets virksomhet og sette politiet i stand til å dekke sine utgifter knyttet blant annet til investeringer i politioperative verktøy og teknologi.

Den økte bevilgningen bidrar til at politiet kan dekke sine utgifter til sikker og stabil drift av politiets IT-systemer, eiendom, samt investering og bruk av nødvendig utstyr for å sikre godt politioperativt arbeid, herunder spesialutstyr som skarpskytter- og støttevåpen, skuddbeskyttende kjøretøy, tekniske løsninger som kroppskamera og droner mv. Bevilgningen legger videre til rette for at politiet kan dekke sine utgifter knyttet til de nasjonale bistandsressursene ved Politiets nasjonale beredskapssenter.

Regjeringen foreslår at 10 mill. kroner av bevilgningen skal benyttes til to ekspertgrupper for barn og unge som begår gjentatt og alvorlig kriminalitet.

Regjeringen vil legge til rette for bedre beskyttelse av voldsutsatte kvinner, som en del av opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Bevilgningen skal bidra til at politiet i større grad kan følge opp bruken av

omvendt voldsalarm (besøksforbud med elektronisk kontroll) i lys av nye lovhjemler som trådte i kraft 8. april 2024.

På denne bakgrunn foreslås det å øke kap. 440, post 01 med 1 635 mill. kroner.

Pass og ID-kort

Politiets utgifter knyttet til pass og ID-kort føres på posten. Det foreslås at årsverkene og alle tilhørende kostnader knyttet til gebyrmodellen for pass og ID-kort samordnes på kap. 440, post 01. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 8,6 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 441, post 01.

Håndtering av asylankomster

Det foreslås å øke bevilgningen til registreringskapasitet i politiet for å håndtere høye ankomster fra Ukraina. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 114,9 mill. kroner.

Utdanningstilbud ved Politihøgskolen – flytting av en stilling

For å sikre kontinuitet til et utdanningsløp om kri-
sehåndtering, foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 735 000 kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 442, post 01.

Innføring av inn- og utreisesystem – køreduserende tiltak

Inn- og utreisesystemet Entry/Exit System er planlagt innført i fjerde kvartal 2024. Systemet gir økt kvalitet i grensekontrollen, men gjør også at kontroll av reisende tar noe lengre tid. Det vil derfor iverksettes tiltak som bidrar til å redusere køene som kan oppstå i grensekontrollen. Tiltakene iverksettes ved Avinor AS sine lufthavner som har flygninger til og fra land utenfor Schengen-området, og finansieres ved en økning i passasjeravgiften, og Avinor AS vil bli fakturert for kostnadene i 2024. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 30 mill. kroner, jf. tilsvarende økning på kap. 3440, post 02.

Retting av feil

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 440, post 01 med 5 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 400, post 01. Bakgrunnen er at utgifter som er belastet kap. 400,

blant annet knyttet til utvalgsarbeid, skulle vært belastet kap. 440, post 01.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 440, post 01 med 1 782,8 mill. kroner.

Post 25 Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning

I 2024 er det anslått om lag 30 000 ankomster fra Ukraina, en økning på 10 000 sammenlignet med prognosen som ligger til grunn for bevilgningen. Anslaget er svært usikkert. Høyere ankomster fører til merutgifter til tolking, forpleining, transport, overtid og andre variable driftskostnader knyttet til registrering av asylankomster.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 40,8 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Ny leveranseplan for prosjektet Fremtidens innkreving medfører endringer i periodiseringen av tildelingen. For 2024 er det ventet utgifter tilsvarende 11 mill. kroner. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 11 mill. kroner.

Post 46 Investeringer i Schengen IT-systemer, kan overføres

Schengen IT- forsinkelser i EU – endret periodisering

Forsinkelser i EU fører til at det forventes kostnadsforskyvning knyttet til prosjektene Schengen informasjonssystem (SIS), Interoperabilitet (IO) og Visuminformasjonssystemet (VIS) og Eurodac (European Asylum Dactyloscopy) i 2024. Det foreslås på denne bakgrunn å redusere bevilgningen på posten med 91,3 mill. kroner mot tilsvarende økning senere år.

Forsinkelser gjør også at midler som skal benyttes til tilrettelegging av SIS for kystvakten og redningstjenesten må flyttes fra 2024 til 2025. Det foreslås på denne bakgrunn å redusere bevilgningen på posten med 8 mill. kroner, mot en tilsvarende oppjustering i 2025.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 440, post 46 med 99,3 mill. kroner.

Post 48 Tildeling fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger, kan overføres

Det er gjort justeringer i BMVI-tildelingen på møte i BMVI-komiteen som samlet fører til en reduksjon på 45,1 mill. kroner i 2024. Endringene gjelder tildelingen til *Interoperabilitet* (-11, 7 mill. kroner) og tildelingen til *Specific Action Interoperability* (-33,8 mill. kroner).

På bakgrunn av regnskapstall foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 45,1 mill. kroner.

Kap. 3440 Politiet

Post 02 Refusjoner mv.

Det vises til omtale under kap. 440, post 01. Køreduserende tiltak gir økte refusjoner, og det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 30 mill. kroner.

Post 06 Gebyr – utlendingsaker

Oppdaterte prognoser tilsier at gebyrinntektene for utlendingsaker blir høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett 2024. Økningen skyldes i hovedsak økte gebyrsatser i flere sakstyper, blant annet i søknader om familieinnvandring og søknad om fornyelse av reisedokument.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 45,8 mill. kroner.

Post 07 Gebyr – sivile gjøremål

Bevilgningen på posten dekker gebyrinntekter i forbindelse med den sivile rettspleie på grunnplanet, det vil si gebyr fra tvangsforretninger og forliksrådsbehandling. Det forventes mindre gebyrinntekter enn det som ble lagt til grunn i saldert budsjett, blant annet på grunn av endringer som er foreslått i rettsgebyrloven, jf. Prop. 80 L (2023–2024).

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 3440, post 07 med 14,3 mill. kroner.

Kap. 441 Politidirektoratet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 440, post 1

Politiets utgifter til pass og ID-kort føres på kap. 440, post 01. Det foreslås at årsverkene og alle tilhørende kostnader knyttet til gebyrmodellen for pass og ID-kort samordnes på kap. 440, post 01.

På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 8,6 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 440, post 01.

Kap. 442 Politihøgskolen

Post 01 Driftsutgifter

Det vises til omtale under kap. 440, post 01. Politihøgskolen har et utdanningsløp om krisehåndtering. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 735 000 kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 440, post 01.

Kap. 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Post 01 Driftsutgifter

Den sikkerhetspolitiske situasjonen og utvikling i trusselbildet gjør at PST opplever økt aktivitet innen alle sine virksomhetsområder. Regjeringen er opptatt av at PST skal ha de rammebetingelsene som er nødvendig for å løse hele sitt samfunnsoppdrag, og foreslår derfor å øke PST sitt driftsbudsjett i 2024.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 150 mill. kroner.

Kap. 445 Den høyere påtalemyndighet

Post 01 Driftsutgifter

Jf. Prop. 133 L (2022–2023) *Endringer i forsvarsloven mv. (militær disiplinærmyndighet)* er det vedtatt at Generaladvokatembetet blir avvirket, og at oppgaver, personell og kompetanse blir videreført hos Forsvaret, mens den sivile påtalemyndigheten blir videreført hos Riksadvokaten.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 1,3 mill. kroner. Det vises også til omtale under kap. 446, post 01.

Kap. 446 Den militære påtalemyndighet

Post 01 Driftsutgifter

Jf. Prop. 133 L (2022–2023) *Endringer i forsvarsloven mv. (militær disiplinærmyndighet)* er det vedtatt at Generaladvokatembetet blir avvirket, og at oppgaver, personell og kompetanse blir videreført hos Forsvaret, mens den sivile påtalemyndigheten blir videreført hos Riksadvokaten. Fordi det vil påløpe diverse omstillingskostnader i

forbindelse med avviklingen foreslås det at det settes av 600 000 kroner til formålet.

Det foreslås på denne bakgrunn å redusere bevilgningen på posten med 4,3 mill. kroner, og øke bevilgning på kap. 445, post 01 med 1,3 mill. kroner og øke kap. 1720, post 01 med 3,6 mill. kroner.

Kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Post 01 Driftsutgifter

DSBs utlegg i forbindelse med EUs ordning for sivil beredskap og håndteringen av Ukraina-krigen

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har i 2023 hatt 31,2 mill. kroner i utgifter til oppgaver innen EUs ordning for sivil beredskap og håndteringen av konsekvensene av Russlands krigføring mot Ukraina. Beløpet forventes refundert av EU i 2024.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 31,2 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 3451, post 07.

Studenthybler i tilknytning til ny fagskole for brann og redning

I 2024 starter ny fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell opp ved brann- og redningsskolen i Tjeldsund. I henhold til fremdriftsplan skal studenthybler i tilknytning til fagskolen ferdigstilles i løpet av 2024. Fra studiestart i august til hyblene er ferdige vil studentene innkvarteres i midlertidige hybler.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 25,5 mill. kroner for å dekke midlertidig innkvartering av studentene frem til nye hybler er ferdigstilte, brukerutstyr og innredning av de nye hyblene, og husleiekompensasjon til DSB for leie av permanente hybelbygg.

Beskyttelsestiltak sikker infrastruktur

Den sikkerhetspolitiske situasjonen har medført økt behov for investeringer i sikker infrastruktur og drift av denne. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner til dette formål.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 451, post 01 med 66,7 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Den sikkerhetspolitiske situasjonen har medført økt behov for investeringer i sikker infrastruktur og drift av denne. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 12,8 mill. kroner.

Kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Post 07 Refusjoner fra EU i forbindelse med variable utgifter knyttet til EUs ordning for sivil beredskap

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har i 2023 hatt 31,2 mill. kroner i utgifter til oppgaver innen EUs ordning for sivil beredskap og håndteringen av konsekvensene av Russlands krigføring mot Ukraina på kap. 451, post 01. Beløpet forventes refundert av EU i 2024.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 31,2 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 451, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 454 Redningshelikoptertjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Ordinær redningshelikoptertjeneste

Utgiftene til leverandøren ansvarlig for helikopter-tilgjengeligheten på basene som driftes med de nye redningshelikoptrene SAR Queen forventes å bli 10 mill. kroner lavere enn anslått i Saldert budsjett 2024. Bevilgningen foreslås derfor redusert tilsvarende.

Som følge av reduserte valutakurser foreslås det også å redusere bevilgningen til driften av den sivile redningshelikopterbasen i Tromsø med 4,2 mill. kroner.

Prosjektet for anskaffelse av nye redningshelikoptre

Det foreslås å øke bevilgningen med 14,5 mill. kroner. Endringen skyldes forsinkelse i prosjektet som medfører økte prosjektkostnader.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 454, post 01 med 249 000 kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Anskaffelse av nye redningshelikoptre

Det er inngått kontrakt for anskaffelse av 16 nye redningshelikoptre. Alle de nye redningshelikoptrene skal etter planen være i drift i løpet av 2024. Per i dag er SAR Queen satt i drift på fem av seks baser. I tillegg til nye redningshelikoptre omfatter kostnadsrammen utgifter til blant annet bygningsmessige tilpasninger ved redningshelikopterbasene og tilpasning av landingsmulighetene ved enkelte sykehus.

Grunnet forsinkelser i prosjektet er milepæler og dermed kostnader forskjøvet fra 2023 til 2024. Sammen med endringer i utgiftene til blant annet helikopterleverandøren, oppgradering av landingsplasser ved sykehus, eiendom, bygg og anlegg, innfasingsprosjektet i Forsvaret, IKT og dagbøter, fører dette til at kostnadene i 2024 blir noe høyere enn forventet. Det foreslås å øke bevilgningen med til sammen 27,4 mill. kroner.

Bygging av ny redningshelikopterbase i Bodø

Flyttingen av Bodø Lufthavn er igangsatt. Det foreslås å redusere bevilgningen med 14,4 mill. kroner i forbindelse med byggingen av den nye redningshelikopterbasen i Bodø. Dette skyldes forskyvning av utbetalinger til senere år.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 454, post 45 med 13 mill. kroner.

Kap. 455 Redningstjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Fra og med 1. januar 2024 er forvaltningen av tilskuddsordninger under redningstjenesten flyttet fra Justis- og beredskapsdepartementet til Hovedredningssentralen. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 455, post 01 med 845 000 kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 400, post 01.

Kap. 457 Nasjonal sikkerhetsmyndighet

Post 01 Driftsutgifter

Økte driftsutgifter i NSM

I forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 143 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024)

Endringer i statsbudsjettet under Justis- og beredskapsdepartementet, ble det vedtatt å øke bevilgningen til NSM med 20 mill. kroner for å unngå et uhjemlet merforbruk. Årsaken var et svært høyt aktivitetsnivå i 2023, blant annet som følge av krigen i Ukraina og gjennomføring av tiltak i Prop. 78 S (2021–2022) («Ukraina-proposisjonen»). Aktivitetsnivået var høyere enn det budsjettet ga rom for, uten at direktoratet klarte å redusere utgiftene i tilstrekkelig grad.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet er i 2024 i ferd med å gjennomgå sin interne forvaltning med sikte på å bygge opp god intern styring og kontroll. NSM har i 2022 og 2023 innrettet egen virksomhet etter en forventning om økte økonomiske rammer i fremtidige budsjettvedtak, jf. rapporten «NSMs leie av Snarøyveien 36» (Gjedrem-rapporten) av 1. mars 2024. Virksomheten har utløst forpliktelser til lønn og husleie som langt overstiger bevilgningen for 2024. Virksomheten viderefører og gjennomfører betydelige kostnadsreducerende tiltak i 2024 for å bidra til å bringe forbruket i samsvar med bevilget budsjett. Tiltakene vil imidlertid ikke gi store nok innsparinger til å bringe budsjettet for 2024 i balanse. For at NSM fortsatt skal kunne ivareta sitt samfunnsoppdrag foreslår derfor regjeringen å øke bevilgningen på kap. 457, post 01 med 90 mill. kroner i 2024.

Kap. 460 Spesialenheten for politisaker

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke driftsutgifter til Spesialenheten for politisaker som lønn, godtgjøring til advokater på verv, husleie og andre administrative utgifter. Spesialenheten har høyere kostnader enn forventet, blant annet til å dekke nødvendige IT-investeringer.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 4 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 4 mill. kroner.

Kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker i hovedsak utgifter til juridisk bistand i straffesaker til personer som har rett til advokatbistand i medhold av straffeprosessloven kap. 9 og 9a. Videre dekker bevilgningen på posten utgifter til salær og reise- og kostgodtgjørelse til forsvarere, bistandsadvokater, tolker og sakkyndige oppnevnt av retten eller Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker.

Retts hjelpssatsen foreslås økt fra 1 215 kroner til 1 265 kroner fra og med 1. juli 2024. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 22,8 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 45,6 mill. kroner.

Kap. 467 Norsk Lovtidend

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker utgifter til bearbeiding av manuskripter og arbeidet med den elektroniske utgaven av Norsk Lovtidend. Produksjonen i 2024 er høyere enn det som ble lagt til grunn i saldert budsjett.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 300 000 kroner.

Kap. 468 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker driftsutgifter til medlemmene av Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker, lønn til ansatte i sekretariatet og andre driftsutgifter for kommisjonen og sekretariatet.

Kommisjonen har de senere årene opplevd en stor økning i antall innkomne begjæringer om gjenåpning, og saksbehandlingstiden har derfor økt.

Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen i årene 2024–2026 til et midlertidig prosjekt for å arbeide ned restanser og redusere saksbehandlingstiden i kommisjonen.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 3,5 mill. kroner i 2024. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 6 mill. kroner.

Kap. 470 Fri rettshjelp

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter til advokat, sakkyndige og meddommere mfl. i saker der det er gitt fri sakførsel etter reglene i rettshjelploven. I tillegg dekker bevilgningen utgifter til advokat og rettshjelp i saker der det helt eller delvis er bevilget fritt rettsråd etter reglene i rettshjelploven.

Retts hjelpssatsen foreslås økt fra 1 215 kroner til 1 265 kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen

gen på posten med 12,8 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket i 2025 er 25,6 mill. kroner.

Kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning

Post 72 Erstatning i anledning av straffeforfølgning, overslagsbevilgning

Etter straffeprosessloven kapittel 31 har en siktet rett til erstatning for økonomisk tap og til oppreisning etter faste satser for krenkelse eller annen skade av ikke-økonomisk art dersom vedkommende blir frifunnet, forfølgningen mot vedkommende blir innstilt, eller vedkommende har vært pågrepet eller fengslet i strid med sentrale menneskerettighetskonvensjoner.

Det er usikkerhet knyttet til fremtidige utbetalinger. Det skyldes hovedsakelig at en del større erstatningskrav er under forvaltningsmessig behandling eller brakt inn for domstolen. Videre er det forventet flere erstatningskrav i saker etter den uriktige praktiseringen av EØS-regelverket og saker om bøtesoning.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 46,3 mill. kroner.

Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning

Post 01 Driftsutgifter

Kontoret for voldsoffererstatning (KfV) har store restanser av ubehandlede saker etter den tidligere voldsoffererstatningsloven og dermed lang saksbehandlingstid.

Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen i årene 2024–2025 til et midlertidig prosjekt for å arbeide ned restanser og redusere saksbehandlingstiden ved kontoret.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 2 mill. kroner. Helårseffekten i 2025 er 4 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker godtgjøring og utgiftsdekning til verger, jf. vergemålsloven § 30, og til representanter for enslige mindreårige asylsøkere i tillegg til nødvendige utgifter til tolk. Rettshjelpssatsen foreslås økt til 1 265 kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 528 000 kroner i 2024. Helårseffekten av tiltaket er 1 mill. kroner fra 2025.

Post 70 Erstatning til voldsofre, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten skal dekke erstatning til voldsofre. Bevilgningen på posten er regelstyrt og er en overslagsbevilgning.

Ny voldserstatningslov ble innført 1. januar 2023. Kontoret for voldsoffererstatning (KfV) har fortsatt store restanser av saker etter gammel lov. Det er usikkerhet knyttet til fremtidige utbetalinger, og det har vært en del enkeltsaker med store utbetalinger. Det er usikkert om dette er en del av en generell tendens eller et mer tilfeldig utslag.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 65,8 mill. kroner.

Kap. 480 Svalbardbudsjettet

Post 50 Tilskudd

Endring av postomtalen på Svalbardbudsjettet kap. 0006 post 01 – Akutt bistand ifm. energiforsyningen i Longyearbyen

De fleste budsjettpostene på svalbardbudsjettet er bundet opp av kontraktsforhold, og finansierer i stor grad lønn og husleie til ulike virksomheter på Svalbard. Kap. 0006 Sysselmesterens transporttjeneste har et større innslag av variable kostnader, blant annet i forbindelse med utgifter til bruk av fartøy og helikopter. JD anbefaler av den grunn at det opprettes mulighet for å benytte denne posten i forbindelse med utgifter til akutte og/eller kritiske hendelser på Svalbard, og foreslår at svalbardbudsjettet kap. 0006 post 01 også kan brukes i forbindelse med hendelser som krever raske avklaringer av utgifter og betalinger, for eksempel i sammenheng med samfunnssikkerhet og beredskap.

Støtte til reduserte energipriser i Longyearbyen

Energiprisene i Longyearbyen har økt betydelig etter avviklingen av kullkraftverket og overgang til diesel som energibærer. For å legge til rette for reduserte energipriser i Longyearbyen foreslås det å øke bevilgningen med 125,0 mill. kroner. Bevilgningen skal legge til rette for stabil energiforsyning og reduserte energipriser for blant annet husholdninger og næringsliv i Longyearbyen. Midlene vil plasseres på svalbardbudsjettet kap. 0003 post 50 Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre.

Styrket redundans og forsyningssikkerhet for energi i Longyearbyen

Det er behov for å styrke redundansen og forsyningssikkerheten for energi i Longyearbyen i forkant av neste vinter. Det må av den grunn gjennomføres investeringer og tiltak i ulike typer infrastruktur i energiforsyningen. Det foreslås å øke bevilgningen med 42,0 mill. kroner til støtte til investeringer som øker redundansen og forsyningssikkerheten for energi.

Midlene vil bli plassert på svalbardbudsjettet kap. 0003 Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre.

Reservedrikkevann Longyearbyen

Det foreslås å øke bevilgningen med 3,0 mill. kroner til statlig medfinansiering av forprosjekt for etablering av reservedrikkevannskilde i Longyearbyen. Midlene vil bli plassert på svalbardbudsjettet kap. 0003 post 50 Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre.

Sikringstiltak i Longyearbyen

Det foreslås å øke bevilgningen med 15,0 mill. kroner til å ferdigstille arbeidet med skredsikring i Vannledningsdalen i Longyearbyen. Det vises til tilsvarende økt bestillingsfullmakt for 2023, jf. Prop. 19 S (2023–2024) og Innst. 136 S (2023–2024). Midlene vil bli plassert på svalbardbudsjettet kap. 0007 Tilfeldige utgifter, post 30 Skred- og boligtiltak.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 480, post 50 med 185,0 mill. kroner.

Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Som følge av at kvoten for overføringsflyktninger ble justert fra 2 000 plasser i 2023 til 1 000 plasser i 2024 ble bevilgningen redusert med 14,7 mill. kroner. Oppdaterte beregninger viser at budsjettreduksjonen skulle ha vært 10,5 mill. kroner.

For å korrigere for dette foreslås det å øke bevilgningen på posten med 4,2 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak

Høye ankomster av fordrevne fra Ukraina innebærer et betydelig behov for innkvartering av for-

drevne og andre asylsøkere i asylmottak. I bevilgningen for posten i saldert budsjett er det tatt høyde for at det skulle komme 25 000 asylsøkere i 2024, medregnet 20 000 fra Ukraina. Ankomstene har derimot økt, og det legges nå til grunn at det skal komme 35 000 asylsøkere i 2024, inkludert 30 000 fra Ukraina. Det er stor usikkerhet knyttet til anslagene. Dette medfører behov for å drifte mer mottakskapasitet enn tidligere forutsatt, samt at enkelte mottaksplasser blir dyrere.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 490, post 21, med 1 187,6 mill. kroner.

Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelser

Det er et redusert behov for tolketjenester i forbindelse med vedtakssamtaler enn tidligere lagt til grunn. UDI har utarbeidet video- og informasjonsmateriale på en rekke ulike språk som i stor grad erstatter individuelle samtaler i forbindelse med innvilget asylsøknad.

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 490, post 22, med 4 mill. kroner.

Post 46 Investeringer i Schengen IT-systemer, kan overføres

Det er forsinkelser sentralt i EU knyttet til ferdigstilling av Entry/Exit System (EES). Dette medfører økte kostnader i UDIs program med driftssikkerhet, testing og implementering av systemene.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 490, post 46, med 4 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak

Isolert sett er det et merbehov til plasstilskudd som følge av at mottakskapasiteten forutsettes å øke i 2024 sammenlignet med det som ligger til grunn for saldert budsjett. Det er likevel i sum et mindrebehov på posten som følge av at ordningen med å gi tilskudd til kommuner for å innkvartere ukrainere privat i mottaksfasen har blitt avvirket (Midlertidig alternativ mottaksplassering – MAMOT).

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 490, post 60, med 65,4 mill. kroner.

Post 70 Stønader til beboere i asylmottak

På grunn av den økte ankomstprognosen og beleggprognosen i asylmottak er det et merbehov på posten.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 490, post 70, med 122 mill. kroner.

Post 72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, kan overføres

I bevilgningen på posten i saldert budsjett 2024 er det lagt til grunn 140 assisterte returer og 400 tilbakevendinger. Det legges nå til grunn at det vil gjennomføres 200 assisterte returer og 700 tilbakevendinger i år. Som følge av dette øker bevilgningsbehovet på posten.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 490, post 72, med 6,2 mill. kroner.

Post 75 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, kan overføres

Det er anslått et mindrebehov på posten som skyldes redusert dollarkurs og lavere enhetspris for reisene enn lagt til grunn i saldert budsjett 2024.

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 490, post 75, med 1,8 mill. kroner.

Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet

Post 01 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 3490, post 01, med 3,7 mill. kroner på grunn av økt prognose på returer (basert på endring på kap. 490, post 72) og en økning i andel returer til ODA-land.

Post 03 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 3490, post 03, med 2,5 mill. kroner på grunn av endringer i pris og valuta (basert på endringer på kap. 490, post 01 og 75).

Post 04 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 3490, post 04, med 1 138,1 mill. kroner som følge av økte utgifter til innkvartering i asylmottak (basert på endringer på kap. 490, post 21, 60 og 70).

Post 07 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 3490, post 07, med 3,3 mill. kroner som følge av en reduksjon i behov for tolketjenester (basert på endring på kap. 490, post 22).

Post 08 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 3490, post 08, med 6,1 mill. kroner som følge av økt prognose på tilbakevendinger (basert på endring på kap. 490, post 72).

Andre saker

Budsjettsituasjonen og økonomistyringen i politiet

Politiet har de siste årene måtte håndtere et mer komplekst og alvorlig trusselbilde her hjemme, samtidig med midlertidige oppdrag i forbindelse med koronapandemien og konsekvensene av krigen i Ukraina. Dette, kombinert med håndtering av mindreforbruk etter pandemien, høy prisvekst og merutgifter blant annet til nødvendig drift av politiets IT-systemer, har resultert i en krevende og uforutsigbar situasjon for politiet.

Til tross for store bevilgningsøkninger de siste årene for å håndtere denne krevende situasjonen, rapporterer politiet om en vanskelig budsjettsituasjon. I løpet av budsjettåret 2023 ble politiets driftsbudsjett økt med til sammen mer enn én mrd. kroner for å oppnå budsjettbalanse og opprettholde bemannings- og aktivitetsnivået. For å bidra til en felles forståelse av situasjonen i politiet har regjeringen fått gjennomført en kort og spisset områdegjennomgang av budsjettsituasjonen og økonomistyringen i politiet. Et sentralt mål med gjennomgangen har vært å foreslå tiltak som kan forbedre beslutningsgrunnlaget for politiet, JD og regjeringen, og med det bidra til bedre styring av etaten fremover. Rapporten redegjør for budsjett- og ressursutviklingen i politiet under skiftende regjeringer, i perioden 2019-2023. I tillegg inneholder rapporten en vurdering av økonomistyringen i og av politiet, som en del av etats- og virksomhetsstyringen.

Det er naturlig å se denne rapporten, og oppfølgingen av den, i sammenheng med DFØs rapport fra mars 2023 *Direktoratsrollen i utvikling – en gjennomgang av Politidirektoratet* og Riksrevisjonen sin undersøkelse av digitalisering i politiet, *Dokument 3:7 (2023–2024)*, som peker på et stort digitalt etterslep i politiet i perioden 2015-2023.

Rapporten fra områdegjennomgangen gir flere anbefalinger om tiltak i JD, POD og i skjæringspunktet mellom JD og POD. Det pekes i rapporten på at manglende helhetlig, overordnet og langsiktig styring over tid har redusert politiets mulighet til å utnytte ressursene slik at samfunnsopdraget løses best mulig. Det anbefales i rapporten at styringen i større grad enn i dag bør vektlegge

bruker- og samfunnseffekter, og i mindre grad innsatsfaktorer. Både Stortinget, skiftende regjeringer, politiet selv, politiets fagforeninger, media og andre har i analyseperioden hatt stor oppmerksomhet på innsatsfaktorer som bemanningsnivået i politiet. Rapporten viser at det er behov for økt fleksibilitet i budsjettet for å møte endringer i kriminalitetsbildet og ventede merbehov knyttet blant annet til nødvendige IT-investeringer og eiendom. Rapporten har også avdekket at viktig styringsinformasjon mangler i etaten, til tross for at POD har implementert ny økonomimodell og statlige regnskapsstandarder (SRS). Det foreligger fortsatt for lite informasjon om sammenhengen mellom ressursbruk og måloppnåelse, og det pågår derfor et kontinuerlig arbeid med å heve kvaliteten på dataene og videreutvikle økonomimodellen.

På bakgrunn av funnene fra områdegjennomgangen vil regjeringen styrke arbeidet med etatsstyringen av og virksomhetsstyringen i politiet. Justis- og beredskapsdepartementet vil legge til rette for en mer langsiktig og helhetlig styring av politiet basert på effektmål knyttet til politiets samfunnsoppdrag, samtidig som det også må ses hen til politiske prioriteringer ut ifra samfunnets forventninger til politiet. Videre skal politiet, i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet, bidra til at styringsgrunnlaget for departementet og beslutningsgrunnlaget for regjering og storting er tilstrekkelig for å ivareta en mer langsiktig og helhetlig styring av politiet. Regjeringen vil komme tilbake med en omtale av dette arbeidet i forbindelse med fremleggelsen av 2025-budsjettet til høsten.

Regjeringen er opptatt av at politiet skal ha de rammebetingelsene som er nødvendig for å løse hele sitt samfunnsoppdrag og være til stede i lokalsamfunn i hele landet. Regjeringen vil sikre mest mulig politikraft ut av de pengene som bevilges. I tillegg til arbeidet med å forbedre styringen, følger regjeringen derfor opp anbefalingene fra områdegjennomgangen ved å styrke grunnfinansieringen av politiet, og med det gi bedre og mer fleksible rammebetingelser, samtidig som regjeringen prioriterer en betydelig permanent innsats mot organisert kriminalitet. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke politiets driftsbudsjett, se omtale av bevilgningsforslag under kap. 440, post 01.

2.5 Kommunal- og distriktsdepartementet

Kap. 500 Kommunal- og distriktsdepartementet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Bevilgningen dekker Kommunal- og distriktsdepartementets kjøp av statistikk, data, utredninger, evalueringer og formidling av kunnskap og gjennomføring av midlertidige tiltak og prosjekt.

Våren 2024 vil staten inngå fem bygdevekst-avtaler med til sammen 17 kommuner. Statsforvalter skal være en ressurs for kommunene i handlingsplanarbeidet samtidig som de har et overordnet koordineringsansvar med å følge opp avtalene, i samarbeid med fylkeskommunen. Det foreslås å øke bevilgningen med 700 000 kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 553, post 66.

Post 50 Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m.

Bevilgningen dekker Kommunal- og distriktsdepartementets behov for langsiktig kunnskapsoppbygging i regi av Norges Forskningsråd.

Kommunal- og distriktsdepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har for 2024 gitt Forskningsrådet i oppdrag å innhente kunnskapsgrunnlag for vurdering av videre satsing på forskning på distriktsutfordringer og regional utvikling fra 2025.

I tråd med retningslinjene for styring av virksomhetskostnader i Forskningsrådet foreslås det å redusere bevilgningen med 1 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 285, post 55 under Kunnskapsdepartementet.

Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling

Post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Bevilgningen går til fylkeskommunene som gir oppdrag til Innovasjon Norge og Siva for en portefølje av næringsrettede virkemidler, med mål om innovasjon og næringsutvikling lokalt og regionalt. Virkemidlene inkluderer låne- og tilskuddsordninger, veiledning og nettverk.

Tiltak for næringsutvikling i Øst-Finnmark

I forbindelse med den ekstraordinære tiltakspakken til Øst-Finnmark, ble bevilgningen i juni 2023

økt med 20 mill. kroner til to låneordninger hos Innovasjon Norge rettet mot næringslivet i regionen, jf. Innst. 490 S (2022–2023). Låneordningene er to av flere virkemidler på posten.

Kommunal- og distriktsdepartementet har fått tilbakemelding fra Innovasjon Norge og Finnmark fylkeskommune om at etterspørselen etter låneordningene er svært lav i Øst-Finnmark. Den lave etterspørselen har sammenheng med det lokale næringslivets kapital- og risikosituasjon. Fra næringslivet i regionen er spesielt tilskuddsordningene på posten etterspurt.

Det foreslås derfor at bevilgningen til næringsrettede tiltak i Øst-Finnmark over kap. 553 post 61 på 20 mill. kroner kan nyttes av Innovasjon Norge til næringsrettede tiltak i regionen gjennom alle virkemidlene under kap. 553, post 61.

Endringen ses i sammenheng med forslag til nytt virkemiddel omtalt under.

Kommunale næringsfond

I juni 2020 ble bevilgningen økt med 600 mill. kroner til kommuner som ble særlig hardt rammet av høy arbeidsledighet som følge av koronapandemien, jf. Prop. 127 S (2019–2020) og Innst. 360 S (2019–2020). Midlene skulle sette kommunene i stand til å legge til rette for økt aktivitet, sysselsetting og verdiskaping basert på lokale utfordringer.

Midlene ble utbetalt til kommunene, uten krav om tilbakebetaling. Kommunal- og distriktsdepartementet fikk i løpet av 2023 flere henvendelser om at kommuner hadde gjenstående midler av ekstrabevilgningen. Fra 2023 har det vært vanskelig å lyse ut midlene på nytt, jf. at formålet med midlene (covid-utbruddet) er borte.

Det foreslås at kommuner som har gjenstående midler per 1. juli 2024 skal tilbakebetale disse innen 30. september 2024. Det settes en nedre grense for tilbakebetaling på 10 000 kroner, for å gjennomføre innbetalingen uten for store administrasjonskostnader. Det foreslås at kommuner som får beholde midler kan bruke disse på ordinære kommunale næringsfond.

Departementet vil sende eget brev til alle berørte kommuner om hvordan de skal gå frem for å tilbakebetale midlene. Kommunene vil bli bedt om å fortløpende tilbakebetale eventuelle midler som kommer inn etter fristen.

Utviklingsstilskudd for Øst-Finnmark

Det foreslås å opprette et nytt fast virkemiddel innenfor bevilgningen på posten, rettet mot lokal

næringsutvikling i Øst-Finnmark. Bakgrunnen er situasjonen næringslivet i regionen står overfor, blant annet som følge av sanksjoner mot Russland. Et nytt virkemiddel gjør at man kan målrette innsatsen mot Øst-Finnmark.

Virkemiddelet kommer i tillegg til eksisterende virkemidler under posten, og er forbeholdt Finnmark fylkeskommune til bruk i kommunene i Øst-Finnmark (Sør-Varanger, Vardø, Vadsø, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Tana, Nesseby, Båtsfjord). Virkemiddelet forvaltes av Innovasjon Norge og innebærer investeringstilskudd til bedrifter, med mål om verdiskaping, sysselsetting og utvikling av næringslivet lokalt og regionalt. Prosjektene betydning for lokalsamfunnene vil vektlegges. Det vil være krav til bedriftsøkonomisk lønnsomhet, men ikke til innovasjonshøyde. Øvrige føringer og retningslinjer for posten vil gjelde for virkemiddelet.

Post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer

Bevilgningen omfatter tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad, og tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettingen over relativt kort tid.

Næringsareal i Sør-Varanger (KILA)

I forbindelse med den ekstraordinære tiltakspakken til Øst-Finnmark, ble bevilgningen i juni 2023 økt med 8 mill. kroner til utvikling av næringsarealer i Kirkenes. I Innst. 490 S (2022–2023) fremgår det at økningen skal «bidra til næringsutvikling ved å sette Sør-Varanger kommune i stand til å klargjøre mer næringsareal. Kirkenes Industrial Logistics Area (KILA) er et planlagt område på et tidligere slamdeponi utenfor Kirkenes. Området er tenkt utviklet som et offentlig-privat samarbeid. Flertallet viser til at midlene kan også sette kommunen i stand til å tilby tomter til gunstige betingelser så lenge det er godt begrunnet og i tråd med reglene om offentlig støtte».

Fylkeskommunen og kommunen ønsker å bruke midlene på generelle tiltak for utvikling av næringsarealer i kommunen, og melder om stort behov for slike tiltak. Det er videre knyttet usikkerhet til gjennomføring og fremdrift i KILA-prosjektet. Det foreslås derfor at formålet med midlene endres slik at Sør-Varanger kommune kan bruke midlene til å planlegge, regulere og klargjøre mer næringsareal i kommunen.

Post 66 Bygdevektstalter, kan overføres

Bevilgningen går til en pilotordning for bygdevektstalter i de minst sentrale delene av Distrikts-Norge. Tilskuddsordningen skal støtte ulike deler av prosessen før en avtale er inngått, samt konkrete tiltak i de påfølgende handlingsplanene.

Våren 2024 vil staten inngå fem bygdevektstalter med til sammen 17 kommuner. Tre av avtalene er i Finnmark og to i Trøndelag.

Avtaleinngåelsene innebærer at det er gitt tilleggsoppdrag i 2024 til Statsforvalter og Husbanken. Statsforvalter har fått eget oppdrag i tildelingsbrevet for 2024, og skal være en ressurs for kommunene i handlingsplanarbeidet samtidig som de har et overordnet koordineringsansvar med å følge opp avtalene, i samarbeid med fylkeskommunen. Husbanken skal som samarbeidspart inn i alle avtalene, bistå kommunene med kapasitet og kompetanse på boligtematikken og bidra konkret inn i handlingsplanarbeidet.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 2,2 mill. kroner mot en økning på 700 000 kroner på kap. 500, post 21 og 1,5 mill. kroner på kap. 2412, post 01.

Kap. 560 Samiske formål

Post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv

Bevilgningen forvaltes i sin helhet av Sametinget. Som resultat av meklingen i forbindelse med Fosen-saken, foreslår regjeringen en engangsbevilgning på 5 mill. kroner til oppretting av et sørsamisk kulturfond. Midlene skal kunne benyttes over flere år, og det tas sikte på at Sametinget utarbeider vedtekter for bruken av midlene i fondet.

På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen med 5 mill. kroner.

Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

Trekk i innbyggertilskuddet til Rogaland fylkeskommune for ferjesamband som ikke er gratis i 2024

Ordnningen med gratis ferje gjaldt fra 1. juli 2022 for fylkeskommunale ferjesamband med under 100 000 passasjerer på årsbasis og på trafikksvake strekninger innenfor flerkantsamband som går til øyer og samfunn uten veiforbindelse til fastlandet, jf. Prop. 115 S (2021–2022) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2022*. Fra 16.

august 2023 ble ordningen utvidet til å omfatte alle ferjesamband til øyer og andre samfunn uten veiforbindelse til fastlandet, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023).

Regjeringen har kompensert fylkeskommunene for ordningen med gratis ferjer til øyer og andre samfunn uten veiforbindelse til fastlandet gjennom en økning i rammetilskuddet til ferjefylkene.

Rogaland fylkeskommune vedtok 20. februar 2024 å gjeninnføre betaling for biler på fem ferjesamband i fylket som er omfattet av ordningen med gratis ferje. Dette gjelder ferjesambandene Mekjarvik–Kvitsøy, Stavanger–Vassøy, Hauge-sund–Utsira, Finnøyferjen og Ryfylkeferjen. Betalingen på sambandene ble satt i verk fra 15. april. I tillegg har ferjesambandet Lauvvik–Lysebotn i Rogaland aldri vært gratis.

Regjeringen mener at det kun er særskilte trafikale forhold som tilsier at det kan være betaling på ferjesambandene som inngår i ordningen med gratis ferje. Rogaland fylkeskommune bryter derfor med hovedintensjonen for ordningen og bruker midlene som Stortinget bevilget til formålet, til andre tiltak. Regjeringen foreslår derfor et trekk i innbyggertilskuddet til Rogaland fylkeskommune for ferjesambandene som er omfattet av ordningen med gratis ferjer, men som ikke er gratis i 2024.

Kompensasjon for gratis ferjer ble i 2022 og 2023 gitt med særskilt fordeling (tabell C) i rammetilskuddet. Kompensasjon for gratis ferje i 2024 blir ikke lenger gitt med en særskilt fordeling, men den er fordelt etter en justert versjon av ferjekriteriet i kostnadsnøkkelen. Inntektsmodellen i ferjekriteriet er justert for å ta hensyn til det samlede inntektsbortfallet som følger av reduserte ferjetakster og innføring av gratis ferje. Med denne justeringen er det ikke mulig å beregne nøyaktig hvordan kompensasjon for gratis ferjer er fordelt til den enkelt fylkeskommune i 2024. For å beregne trekket for den enkelte fylkeskommune har Kommunal- og distriktsdepartementet gjort et anslag på hvor mye de ulike fylkeskommunene får til gratis ferje gjennom ferjekriteriet i 2024.

Samlet trekk utgjør 9,2 mill. kroner for Rogaland fylkeskommune. Midlene som trekkes inn i 2024, omfordes til de øvrige ferjefylkene etter delkostnadsnøkkelen for ferjer i 2024. I beregning av trekket for Rogaland er det tatt hensyn til at de aktuelle ferjesambandene var gratis frem til 15. april 2024.

Regjeringen vil vurdere behovet for eventuelt å endre ordningen for gratis ferje frem mot statsbudsjettet for 2025.

Flertallet i Rogaland fylkesting vedtok 30. april at «Dersom Stortinget likevel vedtar regjeringens forslag om ytterligere kutt i Rogaland fylkeskommune sine frie inntekter i Kommuneproposisjonen 2025/Revidert nasjonalbudsjett 2024 fordi en har innført betaling for kjøretøy på ferjer, så vil fylkeskommunen gjøre nytt vedtak.»

Kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak

Post 70 Bostøtte, overslagsbevilgning

Posten dekker utbetaling av bostøtte til husstander med lav inntekt og høye boutgifter. Etter forliket om statsbudsjettet 2024 omfatter bevilgningen skjerming av bostøtte mot etterbetalinger etter trygdeoppgjøret, jf. anmodningsvedtak 930 fra 16. juni 2023.

Flere mottakere

Hittil i 2024 har flere husstander mottatt bostøtte enn tidligere forutsett, hovedsakelig som følge av det høye antallet bosatte flyktninger. Økningen har vært særlig stor blant husstander med midlertidige trygdeytelser eller helt uten trygdeytelser. Mange av disse har svært lav eller ingen skattepliktig inntekt, og høy gjennomsnittlig utbetaling av bostøtte. Dette øker bevilgningsbehovet med 232 mill. kroner.

Anmodningsvedtak nr. 931, 16. juni 2023 om en mer treffsikker bostøtteordning

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2024 fremme forslag om endringer i bostøtte-regelverket som gjør ordningen mer treffsikker for husholdninger med lave inntekter og høye boutgifter.»

Regjeringen har våren 2024 lagt frem en boligmelding, der noen av utfordringene ved dagens bostøtteordning som ble beskrevet i rapporten «Bostøtten – opprydning og forankring» drøftes. Rapporten er utarbeidet av en ekspertgruppe som ble satt ned i 2020. Rapporten beskriver innretning, utvikling og historien til bostøtten. I tillegg beskrives tilgrensende ordninger og hvordan bostøtten er innrettet i andre nordiske land. Ekspertgruppen mener at dagens bostøtte er unødvendig kompleks, og anbefaler opprydding

og bedre forankring av utregningsreglene. Blant de endringene som løftes frem er at boutgiftstakene i større grad må speile de faktiske boutgiftene i ulike deler av landet og at søkere med særlig lave inntekter ikke bør betale noen egenandel. Ekspertgruppen diskuterer også fordeler og ulemper ved å overføre ansvaret for bostøtten til kommunene, men har ikke gitt noen anbefaling. Regjeringen mener det er viktig med en god bostøtteordning, som gjør det enklere for husstander med lave inntekter å skaffe seg og beholde en egnet bolig. Regjeringen vil arbeide videre med å forenkle og forbedre bostøtteordningen. Endringer i ordningen kan ha store konsekvenser, særlig for mottakerne. Det er derfor viktig at vi gjør det nødvendige arbeidet på tvers av velferdsområdene med en helhetlig vurdering av mulige endringer i ordningen. Regjeringen kommer tilbake med status på arbeidet i statsbudsjettet i 2025.

Oppsummering

Det foreslås å øke bevilgningen med 232 mill. kroner.

Post 76 Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, kan overføres

Posten dekker tilskudd til utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet og tilskudd til istandsetting av utleieboliger. Saldert budsjett 2024 er 162,7 mill. kroner. Posten budsjetteres med tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt og bevilgning. Tilskuddet er avvirket fra og med 2024.

Det foreslås å øke bevilgningen med 15,1 mill. kroner som følge av at tilsagnsrammen ble midlertidig økt med 44,4 mill. kroner i forbindelse med nysalderingen av 2023-budsjettet. Det foreslås en økning i tilsagnsfullmakten på 7,5 mill. kroner til 84,8 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Bevilgningen og tilsagnsfullmakten er knyttet til tilskudd som det er gitt tilsagn om i 2023 og tidligere.

Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker lønn, husleie og andre utgifter for Direktoratet for byggkvalitet (DiBK). Posten dekker også drift av den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett. Ordningen er selvfinansierende, jf. kap. 3587, post 04.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1,5 mill. kroner som følge av færre registrerte foretak i den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett, enn lagt til grunn i saldert budsjett. Det tilsvarer reduksjonen i gebyrinntektene på kap. 3587, post 04.

Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet

Post 04 Gebyrer

Posten omfatter gebyrinntekter fra den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett. Gebyret er på 3 650 kroner per foretak. Ordningen er selvfinansierende, jf. omtale under kap. 587, post 01. Det forventes at om lag 11 300 betalende foretak vil være registrert i ordningen i 2024. Dette er 400 færre foretak enn det som ble lagt til grunn i saldert budsjett.

Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 1,5 mill. kroner i 2024.

Kap. 2412 Husbanken

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker lønn, husleie og andre faste utgifter til drift for Husbanken.

Arbeid med bygdevekstavtaler

Våren 2024 vil staten inngå fem bygdevekstavtaler med til sammen 17 kommuner. Husbanken skal som samarbeidspart inn i alle avtalene, bistå kommunene med kapasitet og kompetanse på boligtematikk og bidra inn i handlingsplanarbeidet. Det foreslås å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner i 2024, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 553, post 66. Se nærmere omtale under kap. 553, post 66.

Nytt låneforvaltningssystem i Husbanken

I 2020 inngikk Husbanken en kontrakt med en ekstern leverandør av et nytt lånesystem. Det nye systemet skulle opprinnelig vært levert høsten 2021. Etter reforhandlinger, reduksjon av avtalens omfang og betydelig mer egeninnsats enn forutsatt, vurderte Husbanken at usikkerheten om fremdriften var for stor og har derfor avsluttet avtalen med leverandøren. Forsinkelsene har medført betydelige merkostnader. Husbanken

legger opp til å forlenge levetiden på eksisterende systemer.

Oppsummering

Det foreslås å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner.

Post 90 Nye lån, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker utbetaling av nye lån, i tillegg til beregnede, opptjente, ikke betalte renter på lånene. Det foreslås å øke bevilgningen med 697 mill. kroner i 2024 som følge av høyere renteforutsetninger og et høyere nivå på opptjente, ikke betalte renter enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Kap. 5312 Husbanken

Post 90 Avdrag

Posten omfatter ordinære og ekstraordinære avdrag og andre innbetalinger, tilbakebetaling av opptjente, ikke betalte renter og tap. Det foreslås å redusere bevilgningen med 492 mill. kroner i 2024 som følge av at ordinære avdrag var lavere enn tidligere antatt i 2023.

Kap. 5615 Husbanken

Post 80 Renter

Posten omfatter betalte renter på lån, opptjente ikke betalte renter og rentestøtte. Det foreslås å øke bevilgningen med 1 392 mill. kroner i 2024 som følge av økte renteforutsetninger.

Kap. 595 Statens kartverk

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21 og 45

Bevilgningen dekker Kartverkets utgifter til lønn og andre faste driftsutgifter.

Som følge av ny forskrift om opptak og annen bruk av informasjon om bestemte angitte bunnforhold, har Kartverket fått en utvidet rolle på vegne av Forsvaret i saker som gjelder innsamling og frigivelse av dybde data. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 3,6 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1720, post 01 under Forsvarsdepartementet.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45

Bevilgningen dekker i hovedsak Kartverkets tidsavgrensede prosjekter og kjøp av tjenester fra private leverandører.

Kartverket har driftsansvaret for den internasjonale elektroniske sjøkarttjenesten PRIMAR. En liten del av inntektene fra salg av elektroniske sjøkart dekker drift og utvikling, mens hoveddelen utbetales til medlemslandene som royalties.

Medlemslandene ønsker å øke utviklingsarbeidet knyttet til elektroniske sjøkart. Det foreslås derfor en parallell økning av inntektene og utgiftene på 8,3 mill. kroner, jf. omtale under kap. 3595, post 02.

Kap. 3595 Statens kartverk

Post 01 Gebyrinntekter tinglysing

På posten føres inntekter fra gebyr for rettsregistrering av boretter og tinglysing i fast eiendom.

Saldert budsjett for 2024 er 477,7 mill. kroner. Kartverket anslår nå at gebyrinntektene vil bli om lag 425 mill. kroner, grunnet lavere aktivitet i boligmarkedet. Det foreslås å redusere bevilgningen med 52,7 mill. kroner.

Post 02 Salg og abonnement m.m.

På posten føres inntekter fra ulike salg og abonnement i Kartverket. Som følge av høyere inntekter til PRIMAR, foreslås det å øke bevilgningen med 8,3 mill. kroner, jf. omtale under kap. 595, post 21.

Kap. 5616 Kommunalbanken AS

Post 85 Aksjeutbytte

Fra og med regnskapsåret 2023 har staten en langsiktig utbytteforventning for Kommunalbanken på om lag 55 pst. av kjernerresultatet etter skatt, gitt tilfredsstillende kapitaldekning. Langsiktig utbytteforventning gjelder for en periode på 4–5 år.

I Prop. 1 S (2023–2024) for Kommunal- og distriktsdepartementet ble utbytte for regnskapsåret 2023 på usikkert grunnlag anslått til 660 mill. kroner. Det ble varslet at oppdatert anslag ville bli lagt frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

Det foreslås at bevilgningen økes med 40 mill. kroner til 700 mill. kroner. Forslaget er i tråd med tilråding fra styret i Kommunalbanken til general-

forsamlingen om utbytte for regnskapsåret 2023. Bakgrunnen for oppjusteringen er en gunstig markedssituasjon for Kommunalbankens produkter, som sammen med renteøkningen har medført god lønnsomhet og avkastning i 2023. Bankens kapitaldekning er tilfredsstillende. Utbyttet utgjør om lag 58 pst. av kjernerresultatet, dvs. noe over den langsiktige utbytteforventningen.

2.6 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Kap. 600 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 281,8 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner for å øke kapasiteten på sentrale fagområder, samtidig som aktiviteten og den løpende driften av departementet blir ivaretatt.

Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning mv.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten er 121,4 mill. kroner.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 6,3 mill. kroner som følge av forsinkelser i aktiviteter og forskningsprosjekter.

Post 50 Norges forskningsråd

Bevilgningen på posten er 172,7 mill. kroner.

Det er satt av 7,5 mill. kroner til en satsing på forskningsstøttet digitalisering av arbeids- og velferdstjenestene.

Tiltaket har vært planlagt som et samarbeid mellom Norges forskningsråd og Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det vurderes som mest hensiktsmessig at Arbeids- og velferdsdirektoratet administrerer satsingen.

Bevilgningen foreslås redusert med 7,5 mill. kroner mot tilsvarende økning i bevilgningen på kap. 605, post 22.

Post 70 Tilskudd

Bevilgningen på posten er 60,8 mill. kroner.

Bevilgningen dekker tilskudd til institusjoner og organisasjoner på departementets politikkområde og departementets forpliktelser tilknyttet internasjonale avtaler.

Over posten gis det blant annet tilskudd til Fair Play Bygg Norge, som blant annet jobber med å styrke partenes arbeid med informasjon og veiledning til utsatte arbeidsgivere og arbeidstakere. Flere kommuner har kuttet i støtten til Fair Play Bygg. For at Fair Play sitt viktige arbeid ikke skal bli utsatt, som en konsekvens av dette, foreslås det å øke tilskuddet til Fair Play Bygg med 2 mill. kroner.

Det er forsinkelser i prosessen knyttet til eventuell norsk deltakelse i European Labour Authority (ELA). Grunnet usikkerhet om når det blir inngått avtale om deltakelse, reduseres bevilgningen.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 3,3 mill. kroner.

Kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 13 792,8 mill. kroner.

Redusert saksbehandlingstid

Arbeids- og velferdsetaten har en omfattende oppgaveportefølje. NOU 2023: 11 *Raskt og riktig* påpekte at saksbehandlingstiden i etaten er lang og at kvaliteten på vedtak bør forbedres. Det er fortsatt for lang saksbehandlingstid for enkelte ytelser. Det foreslås derfor å øke etatens bevilgning med 50 mill. kroner for å avhjelpe situasjonen.

Arbeidsrettet oppfølging

Det er behov for å styrke den arbeidsrettede oppfølgingen ved Nav-kontorene. Dette skyldes blant annet et økt behov for å bistå et stort antall ukrainske fordrevne ut i arbeid. Det tas sikte på å rette midlene til de Nav-kontorene som er mest presset. Det foreslås å øke bevilgningen til etaten med 25 mill. kroner.

Regler for etterbetaling av barnetrygd

Det vises til Prop. 72 L (2023–2024) med forslag om å erstatte gjeldende regel om etterbetaling av barnetrygd i opptil tre år med en ny hovedregel om etterbetaling i opptil tre måneder. Endringen er ett av flere tiltak som skal bidra til å utjevne ankomstene av fordrevne fra Ukraina til Norge til nivåer mer på linje med våre nordiske naboland. Se også omtale under Barne- og familiedepartementets kap. 845, post 70. Tiltaket krever

endringer i Arbeids- og velferdsetatens systemer i innføringsåret, og medfører merutgifter på 2,5 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med 2,5 mill. kroner for å kompensere for disse merutgiftene.

Innføring av botidskrav for engangsstønad

Det foreslås å innføre krav om 12 måneders forutgående medlemskap i folketrygden for rett til engangsstønad ved fødsel og adopsjon, som del av innstrammende tiltak for å redusere ankomstene av fordrevne fra Ukraina. Se også omtale under kap. 2530, post 71. Det tas sikte på at endringen vil skje fra 1. oktober 2024. Denne endringen vil medføre økte administrative kostnader for etaten. Det er anslått at det vil være utgifter i 2024 på 6 mill. kroner, samt varige årlige administrative merutgifter på om lag 2 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med 6 mill. kroner for å kompensere for disse merutgiftene.

Fedres selvstendige uttaksrett

Det vises videre til Prop. 85 LS (2023–2024) fra Barne- og familiedepartementet med forslag til endringer i folketrygdloven og foreldrepengeordningen som følge av gjennomføringen av EU-direktivet om balanse mellom arbeidsliv og familieliv for foreldre og omsorgspersoner i norsk rett. Endringene om å oppheve aktivitetskravet for far for ytterligere to uker skal gjennomføres fra 2. august 2024. Dette vil gi fedre ti uker selvstendig uttaksrett. Endringen medfører et økt bevilgningsbehov for etaten knyttet til endringer i etatens systemer. Det er anslått at det vil være utgifter i 2024 på 10 mill. kroner, varige årlige administrative merutgifter på om lag 3 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner for å kompensere for disse merutgiftene.

Merverdiavgift på tolketjenester

Tolketjenesten i Arbeids- og velferdsetaten gir alle rett til både språktolk og tolk for døve, hørselshemmede og døvblinde når de har kontakt med etaten. Som følge av at tolketjenestene som etaten kjøper inn er merverdiavgiftspliktig, foreslås det å øke bevilgningen med 12 mill. kroner.

Parallelljustering

Det foreslås å nedjustere bevilgningen med 1,8 mill. kroner mot en tilsvarende parallelljustering under kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten,

post 01 Administrasjonsvederlag, jf. nærmere omtale under den posten.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 103,7 mill. kroner.

Post 22 Forsknings- og utredningsaktiviteter, kan overføres

Bevilgningen på posten er 59,9 mill. kroner.

Det er satt av 7,5 mill. kroner under kap. 601, post 50 til Norges forskningsråd til en satsing på forskningsstøttet digitalisering av arbeids- og velferdstjenestene.

Tiltaket har vært planlagt som et samarbeid mellom Norges forskningsråd og Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det vurderes som mest hensiktsmessig at Arbeids- og velferdsdirektoratet administrerer satsingen, se også omtale under kap. 601, post 50.

Bevilgningen foreslås økt med 7,5 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 601, post 50.

Kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten

Post 01 Administrasjonsvederlag

Bevilgningen på posten er 11,1 mill. kroner.

Det er en mindreinntekt på posten blant annet som følge av feil beregningsgrunnlag for inntektene.

Bevilgningen foreslås redusert med 1,8 mill. kroner mot en tilsvarende parallelljustering under kap. 605, post 01.

Kap. 606 Trygderetten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 120,5 mill. kroner.

Det ble i forbindelse med Innst. 15 S (2023–2024) bevilget midler til Trygderetten for et tidsavgrenset restanseprosjekt over tre år (2024–2026). Det har imidlertid vært lavere antall innkomne saker til behandling og betydelig reduserte restanser.

Bevilgningen foreslås redusert med 1 mill. kroner.

Kap. 611 Pensjoner av statskassen

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 17,8 mill. kroner.

Posten skal dekke utbetalinger til visse grupper som ikke har opptjente pensjonsrettigheter i Statens pensjonskasse. På grunnlag av oppdatert anslag foreslås det å øke bevilgningen.

Bevilgningen foreslås økt med 0,5 mill. kroner.

Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Bevilgningen til Statens pensjonskasse er netto-budsjettet og anslås på bakgrunn av differansen mellom utgifter og inntekter. Tilskuddet til Statens pensjonskasse på kap. 612 foreslås redusert med 627 mill. kroner til 9 693 mill. kroner. Utgiftene til pensjon mv. inkludert administrasjonskostnader anslås til i underkant av 38,7 mrd. kroner, mens inntekter fra premiebetalende virksomheter, medlemsinnskudd mv. anslås til i underkant av 29,0 mrd. kroner.

Inntektene oppjusteres med 979 mill. kroner. Anslagsendringen skyldes i hovedsak en økning i premieinntekter for sjetten termin 2023, som først innbetales i 2024, for grunnskoler og videregående skoler i kommunal og fylkeskommunal sektor.

Utgiftene oppjusteres med til sammen 352 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak økt anslag for gjennomsnittlig utbetalte alderspensjoner, samt flere mottakere av alderspensjon enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024.

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 10 228 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås redusert med 619 mill. kroner.

Post 70 For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 92 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås redusert med 8 mill. kroner.

Kap. 2470 Statens pensjonskasse

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen på posten er 212,3 mill. kroner.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 10 mill. kroner som følge av endret utbetalings-

takt for prosjektet nytt IKT-system for boliglånsordningen i SPK.

Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak

Post 76 Tiltak for arbeidssøkere, kan overføres

Bevilgningen på posten er på 7 763,8 mill. kroner.

Det foreslås å omdisponere 16 mill. kroner til kap. 634, post 78 og 5 mill. kroner til kap. 634, post 79 som følge av økte utgifter. Se omtale under disse postene.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 21 mill. kroner.

Det foreslås videre at tilsagnsfullmakten for å opprettholde aktivitetsnivået i 2025 økes med 112,1 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 77 Varig tilrettelagt arbeid, kan overføres

Bevilgningen på posten er på 2 072 mill. kroner.

Det foreslås at tilsagnsfullmakten for å opprettholde aktivitetsnivået i 2025 økes med 86,1 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 78 Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser

Bevilgningen på posten er på 90,7 mill. kroner.

Som følge av økte utgifter per deltaker i arbeids- og utdanningsreiser foreslås det å øke bevilgningen over kap. 634, post 78 med 16 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 634, post 76.

Post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet

Bevilgningen på posten er på 119,1 mill. kroner.

Som følge av økte utgifter per deltaker som mottar funksjonsassistanse foreslås det å øke bevilgningen over kap. 634, post 79 med 5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 634, post 76.

Tilsagnsfullmakten for utbetalinger i 2025 foreslås økt med 1,4 mill. kroner. Det foreslås videre at tilsagnsfullmakten for å opprettholde aktivitetsnivået i 2025 økes med 1,4 mill. kroner. Samlet gir det en justering av tilsagnsfullmakten på 2,9 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 635 Ventelønn

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 1,4 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen redusert med 1 mill. kroner.

Kap. 3635 Ventelønn mv.

Post 01 Refusjon statlig virksomhet mv.

Bevilgningen på posten er på 1,4 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen redusert med 1 mill. kroner.

Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen

Post 72 Tilskudd, kan overføres

Bevilgningen på posten er 1,3 mill. kroner.

I forbindelse med at Dykkerkontakten skal avvikles 31. desember 2025, har det kommet et ekstra krav om pensjonsinnbetaling.

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,3 mill. kroner.

Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmekleren mv.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 26,7 mill. kroner

Som omtalt i Prop. 15 S (2023–2024) og Prop. 1 S (2023–2024) flyttet Arbeidsretten og Riksmekleren inn i nye lokaler på slutten av 2023. Det har med bakgrunn i dette oppstått økte utgifter i form av engangskostnader.

Det foreslås å øke bevilgningen med 2 mill. kroner.

Kap. 660 Krigspensjon

Post 70 Tilskudd, militære, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 26 mill. kroner

Anslaget på posten nedjusteres hovedsakelig som følge av at gjennomsnittlig ytelse er justert ned.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 3 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd, sivile, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 74 mill. kroner

Det er gjort mindre endringer i anslagene for gjennomsnittlig ytelse og gjennomsnittlig antall mottakere, og samlet sett oppjusteres anslaget på posten.

Det foreslås å øke bevilgningen med 1 mill. kroner.

Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)*Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 3 990 mill. kroner.

Anslaget på posten oppjusteres hovedsakelig som følge av at gjennomsnittlig antall mottakere er justert opp.

Det foreslås å øke bevilgningen med 30 mill. kroner.

Kap. 667 Supplerende stønad*Post 70 Tilskudd til personer over 67 år med kort botid, overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 400 mill. kroner.

Anslaget på posten nedjusteres som følge av redusert anslag både for gjennomsnittlig antall mottakere og gjennomsnittlig ytelse.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 15 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til uføre flyktninger med kort botid, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 176 mill. kroner.

Anslaget på posten oppjusteres som følge av økt anslag både for gjennomsnittlig antall mottakere og gjennomsnittlig ytelse.

Det foreslås å øke bevilgningen med 12 mill. kroner.

Kap. 671 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere*Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres*

Bevilgningen på posten er 23 627,1 mill. kroner.

Kommuner som bosetter flyktninger, mottar integreringstilskudd. Hovedårsaken til at bevilgningsbehovet er redusert er en reduksjon i antall personer som ble bosatt i 2023 og som utløser tilskudd i 2024. Det er også en reduksjon i prognosen for utbetaling av ekstratilskudd ved bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker, som følge av et lavere anslag for antall bosatte i 2023 enn tidligere. Samtidig er det en økning i prognosen for antall bosatte i 2024 sammenlignet med saldert budsjett, som isolert sett øker bevilgningsbehovet.

Samlet sett er bevilgningsbehovet på posten redusert. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 500,7 mill. kroner.

I Prop. 101 L (2023–2024) *Endringer i integreringsloven, folketrygden og tannhelsetjenesteloven*

(*innstramminger*) legges det frem forslag om å redusere introduksjonsstønad for ektefeller og samboere uten barn til 5/6 stønad. Forslaget innebærer isolert sett en reduksjon i kommunenes utgifter til introduksjonsstønad. Størrelsen på reduksjonen avhenger av hvor mange som omfattes av reduksjonen og av i hvilken grad redusert introduksjonsstønad fører til økning i utbetaling av økonomisk sosialhjelp. Forslaget forventes samlet sett å føre til en reduksjon i kommunenes utgifter, også ved en økning i kommunenes utgifter til sosialhjelp eller utgifter til bostøtte for enkelte deltakere. Regjeringen legger ikke opp til en reduksjon i integreringstilskuddet som følge av forslaget. En ev. reduksjon i integreringstilskuddet midt i året vil være krevende å gjennomføre og gi uforutsigbarhet i bosettingsarbeidet i kommunene. En reduksjon i kommunenes utgifter vil synliggjøres i beregningsutvalgets årlige kartlegginger.

Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 788,7 mill. kroner.

Prognosen for antall bosatte enslige mindreårige i 2024 har økt sammenlignet med saldert budsjett. Samtidig er prognosen for antall enslige mindreårige bosatt før 2024, satt ned. Samlet sett har bevilgningsbehovet på posten økt.

Det foreslås å øke bevilgningen med 26,3 mill. kroner.

Post 62 Kommunale integreringstiltak

Bevilgningen på posten er 291,4 mill. kroner.

I Prop. 1 S (2023–2024) ble det bevilget 30 mill. kroner til å etablere et nasjonalt tilbud om digital, lærerstyrt norskopplæring. Summen foreslås redusert til 10 mill. kroner på grunn av lavere bevilgningsbehov enn anslått. Videre foreslås det å flytte midlene til kap. 672, post 21 for å sikre korrekt postbruk.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 858, post 01. I Prop. 1 S (2023–2024) ble det ørmerket 4 mill. kroner til en pilot for å utvide målgruppen til det nasjonale bo- og støttetilbudet for personer over 18 år som er utsatt for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Arbeidet med å planlegge og iverksette piloten krever flere ressurser enn antatt, og det foreslås derfor å omdisponere 1 mill. kroner til kap. 858, post 01 i 2024.

Det foreslås videre å øke bevilgningen med 20 mill. kroner for å styrke *Jobbsjansen*. Formålet

med Jobbsjansen er å øke sysselsettingen blant innvandrerkvinner som står langt fra arbeidsmarkedet, og som har behov for grunnleggende kvalifisering for å komme i jobb eller ordinær utdanning. Deltakelse i Jobbsjansesprogram kan vare inntil to år, med mulighet for å forlenge programmet med inntil ett år når det er nødvendig for at deltakeren skal kunne nå målet med programmet. Forslaget vil gi oppstart for 240 flere deltakere i år, som forutsettes å gi en halvårsvirkning i 2024 på 20 mill. kroner.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 11 mill. kroner.

Kap. 672 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten er 85,7 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 671, post 62, jf. omtale under denne posten. Midlene skal brukes til å etablere et nasjonalt tilbud om digital, lærerstyrt norskopplæring.

Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Bevilgningen på posten er 2 262,2 mill. kroner.

Prognosen for antall personer som får innvilget kollektiv beskyttelse som følge av krigen i Ukraina og kommer inn i målgruppa for ettårig norskopplæring, har økt. Samtidig er prognosen for antall fordrevne fra Ukraina som vil delta i utvidet norskopplæring nedjustert. Samlet sett har bevilgningsbehovet på posten økt.

Det foreslås å øke bevilgningen med 21,2 mill. kroner.

Post 61 Kompetansekartlegging i mottak før bosetting

Bevilgningen på posten er 1 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,1 mill. kroner. Årsaken er en økning i prognosen for antall personer i målgruppen for tilskuddet.

Kap. 3672 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Post 01 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter

Bevilgningen på posten er 40,3 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 24,8 mill. kroner. Årsaken er en økning i antall personer i målgruppa for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for asylsøkere i mottak.

Kap. 2541 Dagpenger

Post 70 Dagpenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 12 818 mill. kroner.

På bakgrunn av færre dagpengemottakere enn lagt til grunn i saldert budsjett 2024 og lavere gjennomsnittlig ytelse per mottaker foreslås bevilgningen redusert med 608 mill. kroner.

Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Post 70 Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs

Bevilgningen på posten er på 18 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen økt med 9 mill. kroner.

Post 71 Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge

Bevilgningen på posten er på 0,3 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen økt med 0,4 mill. kroner.

Post 72 Innkreving av forskutterte dagpenger

Bevilgningen på posten er på 150 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen redusert med 10 mill. kroner.

Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Post 70 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 865 mill. kroner.

Lønnsgarantiordningen er en statlig ordning som, på visse vilkår, dekker arbeidstakernes utestående krav på lønn mv. når arbeidsgiver går konkurs.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen økt med 35 mill. kroner.

Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs

Post 70 Dividende

Bevilgningen på posten er på 225 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen redusert med 10 mill. kroner.

Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Post 70 Overgangsstønad, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 1 570 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen økt med 30 mill. kroner.

Post 72 Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 97 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen redusert med 14 mill. kroner.

Post 73 Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 18 mill. kroner.

På bakgrunn av forventet utvikling i 2024 foreslås bevilgningen redusert med 4 mill. kroner.

Kap. 2650 Sykepenger

Post 70 Sykepenger for arbeidstakere mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 54 350 mill. kroner.

Høyere utgifter i 2023 enn ventet medfører en anslagsendring i 2024 på 2 009 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2024. Dette skyldes i hovedsak at det trygdefinansierte sykefraværet ble høyere enn ventet.

Anslagene for vekst i sysselsetting, sykepengegrunnlaget (lønnsvekst) og det trygdefinansierte sykefraværet i 2024 er oppjustert sammenlignet med forutsetningene som lå til grunn for Saldert budsjett 2024. Dette trekker utgiftsanslaget ytterligere opp.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 3 040 mill. kroner.

Post 71 Sykepenger for selvstendige, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 660 mill. kroner.

Høyere utgifter enn ventet i 2023, som følge av at det trygdefinansierte sykefraværet ble høyere enn ventet, øker anslaget for 2024 med 101 mill. kroner.

Anslagene for vekst i sysselsetting, sykepengegrunnlaget (lønnsvekst) og det trygdefinansierte sykefraværet i 2024 er oppjustert sammenlignet med forutsetningene som lå til grunn for Saldert budsjett 2024. Dette trekker utgiftsanslaget ytterligere opp.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 140 mill. kroner.

Post 72 Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 2 890 mill. kroner.

Lavere utgifter i 2023 enn ventet reduserer anslaget for 2024. Mindreutgiftene skyldes i hovedsak lavere volumvekst enn ventet. Høyere anslag for volumvekst og lønnsvekst i 2024 sammenlignet med forutsetningene som lå til grunn for Saldert budsjett 2024, trekker på den andre siden utgiftene opp.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

Post 75 Feriepenger av sykepenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 3 240 mill. kroner.

Det ytes feriepenger til arbeidstakere både av sykepenger (post 70) og pleie-, opplærings- og omsorgspenger (post 72). Samlet ble utgiftene til disse ytelsene i 2023 høyere enn anslått, noe som øker anslaget for feriepenger i 2024. Videre legges det nå til grunn en feriepengeandel for 2024 på 5,9 pst. av utbetalinger av disse ytelsene til arbeidstakere i 2023, som er 0,1 prosentpoeng høyere enn det som lå til grunn for Saldert budsjett 2024.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 150 mill. kroner.

Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger

Post 70 Arbeidsavklaringspenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 44 233,2 mill. kroner.

Sammenlignet med Saldert budsjett 2024 anslås det en økning på i gjennomsnitt 5 000 mottakere. Økningen i antallet mottakere skyldes både redusert avgang fra ordningen og økt tilgang til ordningen, og det medfører en merutgift

på om lag 1 475 mill. kroner. Økt anslag for gjennomsnittlig utbetaling per mottaker gir en merutgift på om lag 35 mill. kroner. Den samlede økningen i gjennomsnittlig ytelse er en kombinasjon av et høyere anslag for underliggende utvikling og et lavere anslag for folketrygdens grunnbeløp i 2024.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 1 516,8 mill. kroner.

Post 71 Tilleggsstønad, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 145 mill. kroner.

Utgiftene i 2023 ble lavere enn det som ble lagt til grunn for anslaget i Saldert budsjett 2024. Det foreslås å redusere bevilgningen med 13 mill. kroner.

Kap. 2655 Uførhet

Post 70 Uføretrygd, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 125 980 mill. kroner.

Veksten i antall mottakere de to første månedene i 2024 har vært lavere enn antatt. Anslaget er derfor redusert med 1 300 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2024. Færre mottakere enn ventet skyldes hovedsakelig lavere overgang fra arbeidsavklaringspenger til uføretrygd.

Videre bidrar blant annet endret anslag for grunnbeløpet med å redusere anslaget med 12 mill. kroner, mens endret prognose for underliggende utvikling i gjennomsnittlig ytelse trekker i motsatt endring, og øker anslaget med 110 mill. kroner.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 1 180 mill. kroner.

Post 75 Menerstatning ved yrkesskade, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 94 mill. kroner.

Regnskapsutviklingen i 2023 og utviklingen så langt i 2024 tilsier lavere utgifter enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Anslaget på posten justeres noe ned. Det foreslås å redusere bevilgningen med 16 mill. kroner.

Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Post 70 Grunnstønad, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 770 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli noe høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Det skyldes

at utgiftene ble høyere enn ventet i 2023, samt endret anslag for antall mottakere. Det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

Post 71 Hjelpestønad, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 2 150 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli noe høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Det skyldes i hovedsak endret anslag for antall mottakere. Det foreslås å øke bevilgningen med 60 mill. kroner.

Post 73 Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning

Bevilgningen på posten er 122,1 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli noe høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Økningen skyldes flere forhold ettersom post 73 er sammensatt av flere typer ytelser med ulik utvikling, men utgiftene til tolkehjelp for døve, hørselshemmede og døvblinde er dominerende. Etterbetaling av feriepenger til frilanstolker med tilleggsavtale som gjelder Statens pensjonskasse bidrar til økningen i utgiftene. Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 12,9 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til biler

Bevilgningen på posten er 815 mill. kroner

Det anslås at utgiftene vil bli noe lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Høyere utgifter enn ventet i 2023 som følge av forsinkede leveranser i 2022 trekker utgiftene opp, mens lavere anslag for antall mottakere i 2024 trekker anslaget ned. Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 5 mill. kroner.

Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

Bevilgningen på posten er 4 425 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Dette skyldes at utgiftene ble høyere enn ventet i 2023, samt høyere anslag for antall mottakere og prisvekst i 2024. Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 385 mill. kroner.

Post 76 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester

Bevilgningen på posten er 417,4 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli noe høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Post 76 er sammensatt av flere stønader som har til dels ulik pris- og volumvekst. Det er anslått høyere antall

innvilgede søknader i 2024 sammenlignet med Saldert budsjett 2024, som medfører at utgiftene blir høyere. Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 12,6 mill. kroner.

Post 77 Ortopediske hjelpemidler

Bevilgningen på posten er 2 370,6 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Dette skyldes at utgiftene ble høyere enn forventet i 2023, samt et høyere anslag for antall mottakere i 2024. Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 159,4 mill. kroner.

Post 78 Høreapparater

Bevilgningen på posten er 965 mill. kroner.

Det anslås at utgiftene vil bli høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Dette skyldes hovedsakelig høyere anslag for antall mottakere i 2024. Det foreslås å øke bevilgningen med 45 mill. kroner.

Kap. 2670 Alderdom

Bevilgningen til alderspensjon er samlet på 316 740 mill. kroner. Anslagene er samlet sett justert opp med 180 mill. kroner. Dette skyldes at økt anslag for antall alderspensjonister gir en anslagsendring på om lag 180 mill. kroner. Endret anslag for pris- og lønnsvekst i 2023 og 2024 gir en reduksjon i anslaget på 634 mill. kroner, men økt anslag for underliggende vekst i gjennomsnittlig alderspensjon gir en tilsvarende økning, så anslaget for gjennomsnittlig ytelse endres ikke totalt sett.

Post 70 Grunnpensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 94 080 mill. kroner

Anslaget på posten nedjusteres hovedsakelig som følge av redusert anslag for gjennomsnittlig ytelse.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 470 mill. kroner

Post 71 Tilleggspensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 189 940 mill. kroner

Anslaget på posten nedjusteres hovedsakelig som følge av redusert anslag for gjennomsnittlig ytelse

Det foreslås å redusere bevilgningen med 230 mill. kroner.

Post 72 Inntekstspensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 24 480 mill. kroner.

Anslaget på posten nedjusteres hovedsakelig som følge av redusert anslag for gjennomsnittlig ytelse

Det foreslås å redusere bevilgningen med 80 mill. kroner

Post 73 Sært tillegg, pensjonstillegg mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 8 240 mill. kroner.

Posten dekker flere ulike tillegg. Anslag for sært tillegg og pensjonstillegg utgjør om lag 60 pst. av posten og justeres opp, hovedsakelig som følge av økt anslag for gjennomsnittlig antall mottakere. Det er også gjort justeringer av øvrige tillegg.

Det foreslås å øke bevilgningen med 960 mill. kroner.

Kap. 2680 Etterlatte

Post 70 Omstillingsstønad mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 730 mill. kroner.

Anslaget på posten nedjusteres hovedsakelig som følge av redusert anslag for gjennomsnittlig ytelse

Det foreslås å redusere bevilgningen med 40 mill. kroner.

Post 71 Barnepensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 596 mill. kroner.

Anslaget på posten oppjusteres hovedsakelig som følge av oppjustert anslag for gjennomsnittlig antall mottakere.

Det foreslås å øke bevilgningen med 34 mill. kroner.

Kap. 2686 Stønad ved gravferd

Post 70 Stønad ved gravferd, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 315 mill. kroner.

Det er gjort endringer i anslagene for gjennomsnittlig ytelse og gjennomsnittlig antall mottakere både for stønad til gravferd og båretransport, og samlet sett nedjusteres anslaget.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 10 mill. kroner.

Kap. 5701 Diverse inntekter*Post 71 Refusjon ved yrkesskade*

Bevilgningen på posten er 764 mill. kroner.

En vesentlig del av folketrygdens utgifter ved yrkesskade blir finansiert av arbeidsgivere ved en refusjonsordning knyttet til den obligatoriske yrkesskadeforsikringen etter lov av 16. juni 1989 nr. 65. Refusjonen skjer gjennom en fastsatt pro-sentsats av de faktiske erstatningsutbetalinger fra forsikringsgiverne.

På bakgrunn av forventede innbetalinger av refusjoner anslås det at inntektene på posten i 2024 vil utgjøre 846 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med 82 mill. kroner.

Post 86 Innkreving feilutbetalinger

Bevilgningen på posten er 1 432 mill. kroner.

Inntektene som følger av økt innsats for å avdekke feilutbetalinger knyttet til koronaordningene forventes å bli 25 mill. kroner lavere enn tidligere anslått. Samtidig anslås det at Helfos arbeid med innkreving av feilutbetalinger vil gi økte inntekter på 100 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med 75 mill. kroner.

Post 88 Hjelpemiddelsentraler mv.

Bevilgningen på posten er 75 mill. kroner

Inntektene i 2023 ble høyere enn det som ble anslått i Saldert budsjett 2024. Det er videre anslått endret underliggende volumvekst. Det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

2.7 Helse- og omsorgsdepartementet**Kap. 700 Helse- og omsorgsdepartementet***Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen foreslås økt med 5 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter.

Kap. 703 Internasjonalt samarbeid*Post 71 Internasjonale organisasjoner*

Bevilgningen foreslås økt med 52,5 mill. kroner til Norges deltakelse i programmer og prosjekter på helseområdet i regi av EU.

Kap. 710 Vaksiner mv.*Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres*

Bevilgningen foreslås redusert med 8 mill. kroner som følge av endret prognose for nye vaksineavtaler, forventet etterspørsel og lagerhold.

Post 22 Salgs- og beredskapsprodukter m.m., kan overføres

Bevilgningen foreslås økt med 3,9 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 3710, post 03 for å utvide gruppen av studenter som har rett på stønad til hepatitt B-vaksine gjennom blåreseptordningen. Forslaget er i tråd med Folkehelseinstituttets anbefaling om at personer under utdanning til sykepleier, ambulansearbeider, helsesekretær, politiaspirant, fengselsbetjent og paramedic bør gis rett til stønad. Gruppen omfatter om lag 6 000 personer årlig. Stønadsordningen dekker ikke administrasjon av vaksine og oppfølging med blodprøvekontroll. Vaksinedoser anskaffes av staten og refunderes av folketrygden. Se omtale under kap. 3710, post 03 og kap. 2751, post 70.

Videre foreslås bevilgningen økt med 4 mill. kroner som følge av oppdatert prognose for innkjøp av vaksiner, herunder mot fugleinfluenza, denguefeber, rabies og meningokokk.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 7,9 mill. kroner.

Post 23 Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, kan overføres

Bevilgningen foreslås økt med 78,6 mill. kroner til vaksinasjon mot covid-19 for utvalgte risikogrupper. Endringen skyldes oppdaterte anslag for vaksinasjon basert på erfaringer fra høsten 2023 og oppdatert kunnskap.

I forslaget er det lagt til grunn at staten dekker kommunenes og Svalbards kostnader til gjennomføring av vaksinasjonsprogrammet.

Kap. 3710 Vaksiner mv.*Post 03 Vaksinesalg*

Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner som følge av endret prognose for salg av reise- og salgsvaksiner mm.

Bevilgningen foreslås videre økt med 3,9 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 710, post 22 for å utvide gruppen av studenter som har rett på stønad til hepatitt B-vaksine gjennom

blåreseptordningen. Se nærmere omtale under kap. 710, post 22.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 13,9 mill. kroner.

Kap. 712 Bioteknologirådet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 0,1 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Kap. 714 Folkehelse

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79

Det foreslås å flytte 12,5 mill. kroner til Nasjonalt program for rusforebyggende arbeid blant barn og unge fra post 70 til post 21. Ved en inkurie ble midlene i budsjettforslaget for 2024 foreslått bevilget over post 70.

Programmet skal bidra til at aktører i det rusmiddelforebyggende arbeidet i større grad jobber kunnskapsbasert. Helsedirektoratet forvalter midlene og har ansvaret for utviklingen og gjennomføringen av programmet i samarbeid med relevante fag- og kompetansemiljøer.

Bevilgningen foreslås redusert med 3,9 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 2751, post 70 for å utvide gruppen av studenter som har rett på stønad til hepatitt B-vaksine gjennom blåreseptordningen. Se nærmere omtale under kap. 710, post 22. Foreslått reduksjon vil redusere aktiviteten i Helsedirektoratet, herunder arbeidet med kommunikasjon om levevaner og helse.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 8,6 mill. kroner.

Post 22 Gebyrfinansierte ordninger

Bevilgningen foreslås redusert med 1,4 mill. kroner. Ved en inkurie er bevilgningen i saldert budsjett 1,4 mill. kroner høyere enn inntektsbevilgningen over kap. 3714, post 04, selv om det er lagt til grunn av Stortinget at utgifts- og inntektssiden skal være lik.

Post 60 Kommunale tiltak, kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1 mill. kroner som ikke er disponert.

Post 70 Rusmiddeltiltak mv., kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å flytte 12,5 mill. kroner til Nasjonalt program for rusforebyggende arbeid blant barn og unge til post 21, jf. omtale under post 21. Bevilgningen foreslås redusert med 12,5 mill. kroner.

Post 79 Andre tilskudd, kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å redusere bevilgningen med 2 mill. kroner som ikke er disponert.

Kap. 732 Regionale helseforetak

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de regionale helseforetakene med 2 mrd. kroner utover anslagsendringer og pensjon.

Gjennomsnittlig ventetid i spesialisthelsetjenesten har økt siden 2017, og etter pandemien har det vært en særlig økning innen somatikk og psykisk helsevern. Regjeringen har i 2024 satt som mål at ventetiden skal reduseres sammenlignet med 2023. På den bakgrunn foreslår regjeringen å varig øke basisbevilgningen til de regionale helseforetakene med 1 150 mill. kroner. Formålet er både å legge til rette for reduserte ventetider, men også å bedre de regionale helseforetakenes økonomi.

Utover den generelle økningen i basisbevilgningen til de regionale helseforetakene fremmer regjeringen forslag om 400 mill. kroner til ettårige ventetidstiltak. Tiltakene skal rettes mot tjenester som er preget av lang ventetid, mange pasienter på venteliste eller mot pasienter med alvorlige tilstander som risikerer forverret helsetilstand ved lang ventetid. Regjeringen vil at det skal vektlegges tiltak som gir varige effekter, og som ivaretar de ansatte og arbeidsmiljø.

Regjeringen foreslår et varig særskilt tilskudd til Helse Nord RHF på 250 mill. kroner. 160 mill. kroner skal gå til et beredskaps- og rekrutterings-tilskudd til å opprettholde akuttilbudet i Narvik og Lofoten, i dette inngår også 15 mill. til Finnmarks-sykehuset Klinikk Alta. Videre skal 90 mill. kroner nyttes til å øke samhandlings- og rekrutteringstilskuddet.

Regjeringen foreslår også en varig økning i bevilgningen til det nasjonale samhandlings- og rekrutteringstilskuddet med 100 mill. kroner og 100 mill. kroner til tiltak innen sikkerhetspsykiatri.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 50 mill. kroner til regjeringens gave til NRKs TV-aksjon for 2024. TV-aksjonen er tildelt Barnekreftforeningen og aksjonen «Familiehus for alvorlig syke barn».

*Post 70 Særskilte tilskudd, kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75**Tiltak for å redusere ventetider i sykehusene*

Det foreslås å øke bevilgningen i 2024 med 400 mill. kroner til ettårige tiltak for å redusere ventetider i spesialisthelsetjenesten. Tiltakene skal rettes mot områder der minst ett av følgende kriterier er oppfylt:

- tjenestene har pasienter med alvorlige tilstander med høy risiko for forverret helse ved lange ventetider
- tjenestene har mange pasienter på venteliste og/eller i forløp
- tjenestene har lang ventetid

Det skal legges vekt på tiltak som gir varige effekter, og som ivaretar de ansatte og arbeidsmiljø. Gjennomsnittlig ventetid i spesialisthelsetjenesten har økt siden 2017, og etter pandemien har det vært en særlig økning innen somatikk og psykisk helsevern. Regjeringen har i 2024 satt som mål at ventetiden skal reduseres sammenlignet med 2023. På sikt er målsetningen en gjennomsnittlig ventetid på under 50 dager i somatikk, 40 dager i psykisk helsevern for voksne, 35 dager i psykisk helsevern for barn og unge og 30 dager for rusbehandling.

Bevilgningen fordeles til de regionale helseforetakene etter samme nøkkel som basisbevilgningen. Det innebærer 217,2 mill. kroner til Helse Sør-Øst RHF, 76,7 mill. kroner til Helse Vest RHF, 56,9 mill. kroner til Helse Midt-Norge RHF og 49,2 mill. kroner til Helse Nord RHF.

Særskilte tilskudd til Helse Nord RHF

Spesialisthelsetjenesten ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF, Narvik sykehus, støtter opp om forsvarets beredskapsbehov. Det foreslås et varig beredskaps- og rekrutteringstilskudd på til sammen 160 mill. kroner til Helse Nord RHF. Av dette går 80 mill. kroner til å opprettholde akutttilbudet i Narvik av hensyn til forsvarets behov, og 65 mill. kroner til å opprettholde akutttilbudet ved Nordlandsykehuset HF, Lofoten sykehus. Det foreslås videre at 15 mill. kroner av tilskuddet skal brukes til å sikre et fortsatt fødetil-

bud, styrke poliklinikk, psykisk helsevern og dagbehandling ved Finnmarkssykehuset HF, Klinikk Alta. Det skal videre utredes en utvidelse av det indremedisinske tilbudet innen poliklinikk og dagbehandling i Alta, i samhandling med kommunen. Breddekompetanse som muliggjør tilbud til pasienter med flere kroniske lidelser og eldre med skrøpeligheit skal prioriteres. Dette tilskuddet kommer i tillegg til de allerede bevilgede 25 mill. kroner, som for øvrig i sin helhet skal brukes i Alta. Formålet med tildelingene er å styrke Finnmarkssykehuset HF, Klinikk Alta, og bidra til at tilbudene her kan videreutvikles til det beste for lokalbefolkningen.

I statsbudsjettet for 2024 er det bevilget 40 mill. kroner til et rekrutterings- og samhandlingstilskudd til Helse Nord RHF. Det foreslås at tilskuddet varig økes med 90 mill. kroner i 2024, slik at det blir på til sammen 130 mill. kroner. Formålet er å legge til rette for et godt desentralisert helsetilbud, med god kvalitet, kortere ventetider og riktig arbeidsdeling. Prioriterte områder er integrert psykisk helsetjeneste og rus og tiltak for å redusere antall utskrivningsklare pasienter. Midlene skal brukes etter enighet mellom helseforetak og aktuelle kommuner i regionen. Det vises for øvrig til forslaget om 100 mill. kroner i rekrutterings- og samhandlingstilskudd til de øvrige helseregionene.

Samlet foreslås det et varig tilskudd på 250 mill. kroner til Helse Nord RHF til formålene omtalt over. Den ekstra innsatsen må også ses i sammenheng med målet om reduserte ventetider.

Rekrutterings- og samhandlingstilskudd

Det foreslås en økt og varig bevilgning på 100 mill. kroner til et rekrutterings- og samhandlingstilskudd til Helse Sør-Øst RHF, Helse Midt-Norge RHF og Helse Vest RHF. I saldert budsjett for 2024 ble det bevilget 40 mill. kroner i et rekrutterings- og samhandlingstilskudd til Helse Nord RHF.

Tilskuddsmidlene foreslås fordelt etter samme nøkkel som basisbevilgningen til de regionale helseforetakene. Det innebærer 61,9 mill. kroner til Helse Sør-Øst RHF, 21,9 mill. kroner til Helse Vest RHF og 16,2 mill. kroner til Helse Midt-Norge RHF.

Midlene skal brukes etter enighet mellom helseforetak og aktuelle kommuner, og skal understøtte tjenesteutvikling og gode pasientforløp gjennom økt samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette må også ses i sammenheng med

målet om reduserte ventetider. Tilskuddet skal videre understøtte tiltak som fremmer rekruttering og god bruk av personell i helseregionen på tvers av nivåene, for eksempel utprøving og etablering av kombinerte stillinger. I tildeling av midler skal det legges vekt på tilrettelegging for lokale løsninger i opptaksområdet til de minste sykehusene (akuttpsykiatri og sykehus uten akuttfunksjoner).

Beløpet som mottas i tilskudd vil som hovedregel være en delfinansiering som supplerer partenes egen ressursinnsats.

Sikkerhetspsykiatri

Det foreslås en økt og varig bevilgning på 100 mill. kroner til tiltak som kan bidra til økt kapasitet ved sikkerhetspsykiatriske avdelinger i helseforetakene. Helseforetakene har ulike utfordringer. Noen har behov for å etablere flere plasser og øke bemanningen i 2024, mens andre har størst behov for sikkerhetsboliger eller ambulante sikkerhetspsykiatriske team som kan følge opp pasienter i kommunene. Regionene skal vurdere hvilke tiltak som er mest relevante gitt det lokale utfordringsbildet. Dette må også ses i sammenheng med målet om reduserte ventetider

Midlene på 100 mill. kroner fordeles etter samme nøkkel som basisbevilgningen til de regionale helseforetakene. Det innebærer 54,3 mill. kroner til Helse Sør-Øst RHF, 19,2 mill. kroner til Helse Vest RHF, 14,2 mill. kroner til Helse Midt-Norge RHF og 12,3 mill. kroner til Helse Nord RHF.

Hjemmetest livmorhalsprogrammet

Det foreslås å flytte 10 mill. kroner til kap. 745, post 01, som følge av at ansvaret for ordningen med hjemmetest i livmorhalsprogrammet er lagt til Folkehelseinstituttet, jf. Omtale under kap. 745, post 01.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 840 mill. kroner.

Post 71 Resultatbasert finansiering, kan overføres

Resultatbasert finansiering i spesialisthelsetjenesten ble innført fra 2022, og erstattet den tidligere ordningen med kvalitetsbasert finansiering. I

fordelingen av tilskuddet mellom de regionale helseforetakene for 2024 er det data for første tertial 2023 som benyttes. I Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet fremgår det at i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024 gjøres en avregning basert på data fra hele foregående år. Oppdatert datagrunnlag for 2023 tilsier følgende endringer i fordelingen mellom de regionale helseforetakene, sammenlignet med det som ble lagt til grunn i Prop. 1 S (2023–2024):

- Helse Sør-Øst RHF: 15,4 mill. kroner
- Helse Vest RHF: -8,6 mill. kroner
- Helse Midt-Norge RHF: -2,7 mill. kroner
- Helse Nord RHF: -4,0 mill. kroner

Helse- og omsorgsdepartementet vil justere akonto-utbetalingene til de regionale helseforetakene i tråd med disse endringene

Post 72 Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, kan overføres

Tiltak for bedre sykehusøkonomi

Regjeringen ønsker å styrke sykehusøkonomien, og foreslår på den bakgrunn å varig øke basisbevilgningen til de regionale helseforetakene med 1 150 mill. kroner. Det skal legges til rette for at sykehusene kan følge opp styringsdokumentene for 2024. Dette må også ses i sammenheng med målet om reduserte ventetider. Bevilgningen fordeles etter nøkkelen for fordeling av basisbevilgningen til de regionale helseforetakene. Det innebærer at bevilgningen til Helse Sør-Øst RHF foreslås økt med 624,6 mill. kroner.

Økt pensjonskostnad

Basisbevilgningen til de regionale helseforetakene over kap. 732 postene 72-75 foreslås samlet økt med 900 mill. kroner, tilsvarende det økte anslaget for helseforetakenes pensjonskostnader. Den økte pensjonskostnaden sammenlignet med Saldert budsjett 2024 forklares hovedsakelig ved endringer i de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn for beregning av pensjonskostnaden.

Bevilgningen foreslås økt med 488,8 mill. kroner som følge av dette.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 1 113,4 mill. kroner.

Post 73 Basisbevilgning Helse Vest RHF, kan overføres

Tiltak for bedre sykehusøkonomi

Bevilgningen til Helse Vest RHF foreslås økt med 220,5 mill. kroner for å bedre sykehusøkonomien.

Økt pensjonskostnad

Bevilgningen foreslås økt med 172,5 mill. kroner som følge av økt pensjonskostnad, jf. omtale under post 72 og 86.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 393 mill. kroner.

Post 74 Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, kan overføres

Tiltak for bedre sykehusøkonomi

Bevilgningen til Helse Midt-Norge RHF foreslås økt med 163,6 mill. kroner for å bedre sykehusøkonomien.

Økt pensjonskostnad

Bevilgningen foreslås økt med 128,1 mill. kroner som følge av økt pensjonskostnad, jf. omtale under post 72 og 86.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 291,7 mill. kroner.

Post 75 Basisbevilgning Helse Nord RHF, kan overføres

Tiltak for bedre sykehusøkonomi

Bevilgningen til Helse Nord RHF foreslås økt med 141,3 mill. kroner for å bedre sykehusøkonomien.

Økt pensjonskostnad

Bevilgningen foreslås økt med 110,6 mill. kroner som følge av økt pensjonskostnad, jf. omtale under post 72 og 86.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 251,9 mill. kroner.

Post 76 Innsatsstyrt finansiering, overslagsbevilgning

Saldert budsjett 2023 ble fastsatt med utgangspunkt i Saldert budsjett 2022 og la til rette for en aktivitetsvekst på om lag 1,4 pst. fra dette nivået. Den faktiske aktiviteten i 2022 ble lavere enn anslått og budsjettet for 2023 ga dermed rom for en aktivitetsvekst på om lag 3,2 pst.

Oppdaterte analyser for hele årsaktiviteten i 2023 tilsier at aktiviteten ble lavere enn det som ble lagt til grunn i Prop. 18 S (2023–2024), tilsvarende om lag 219 mill. kroner. Aktivitetsveksten i 2023 anslås nå til 2,2 pst. fra faktisk nivå i 2022.

Helse- og omsorgsdepartementet vil komme tilbake til endelig avregning for 2023 i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2024, inkludert eventuelle justeringer som følge av behandling av enkeltsaker i avregningsutvalget.

Post 77 Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, overslagsbevilgning

Aktivitet 2023

Saldert budsjett 2023 på 3 624 mill. kroner la til rette for en aktivitetsvekst på om lag 2,5 pst. utover Saldert budsjett 2022. Regnskapet for 2023 viser at utbetalingene ble 3 983 mill. kroner. Dette er 13 mill. kroner høyere enn budsjett etter Stortingets behandling av Prop. 18 S (2023–2024), jf. Innst. 144 S (2023–2024).

Aktivitet 2024

Saldert budsjett 2024 la til rette for en vekst tilsvarende 1,7 pst. utover anslag for aktivitetsnivået i 2023 som var basert på regnskapstall per mai i 2023. Saldert budsjett for 2024 er 4 188 mill. kroner. Prognosen for 2024, basert på oppdaterte aktivitetstall per februar 2024 anslår en samlet aktivitetsvekst på om lag 4 pst. Det tilsier at utbetalingene vil bli 142 mill. kroner høyere enn saldert budsjett for 2024. Bevilgningen foreslås økt med 142 mill. kroner.

Post 86 Driftskreditter

Driftskredittrammen til de regionale helseforetakene foreslås redusert med 805 mill. kroner. Ved inngangen av 2024 hadde de regionale helseforetakene en samlet driftskredittramme på 23 430 mill. kroner.

I Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet ble det lagt til grunn et anslag for samlede pensjonskostnader for helseforetakene

på 15 500 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift og pensjonspremier på 23 900 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. Anslaget for pensjonspremie for 2024 ble utarbeidet i juni 2023 på bakgrunn av en lønnsvekstforutsetning på 4,9 pst. Oppdaterte beregninger fra pensjonsleverandørene for 2024 gir et anslag for pensjonskostnader på 16 400 mill. kroner og pensjonspremier på 29 700 mill. kroner.

Den økte pensjonskostnaden sammenlignet med Saldert budsjett 2024 forklares hovedsakelig ved endringer i de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn for beregning av pensjonskostnaden. Basisbevilgningen til de regionale helseforetakene over kap. 732 postene 72-75 foreslås samlet økt med 900 mill. kroner, tilsvarende det økte anslaget for helseforetakenes pensjonskostnader.

Nytt anslag for pensjonspremie for 2024 innebærer en økning på 5 800 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2024, og forklares dels av økt lønnsvekstanslag fra 4,9 pst. til 5,2 pst.

I sum gir den økte basisrammen og den økte anslåtte pensjonspremien et økt likviditetsbehov på 4 900 mill. kroner. For å dekke de regionale helseforetakenes økte likviditetsbehov foreslås det å gi helseforetakene anledning til å bruke 5 mrd. kroner av premiefond til betaling av pensjonspremier i 2024 i tillegg til allerede vedtatt bruk av 2 mrd. kroner fra premiefond i Saldert budsjett 2024. Det svares ikke arbeidsgiveravgift av premie dekket gjennom premiefond, og den økte premiefondsbruken reduserer dermed likviditetsbehovet med 705 mill. kroner. I sum gir den foreslåtte håndteringen og de oppdaterte pensjonsanslagene et redusert likviditetsbehov på 805 mill. kroner. Driftskredittbevilgningen foreslås derfor satt ned fra 6 118 mill. kroner til 5 313 mill. kroner i 2024. Dette gir en samlet driftskredittramme for de regionale helseforetakene på 28 743 mill. kroner ved utgangen av 2024.

Endelig pensjonspremie for 2024 vil først være kjent etter at lønnsoppgjørene i sektoren er ferdigstilt. Regjeringen har i statsråd 12. april sanksjonert endringslover til lov om avtalefestete pensjoner for medlemmer av Statens pensjonskasse og lov om Statens pensjonskasse. Endringene omhandler ny avtalefestet pensjon (AFP) i offentlig sektor for ansatte som er født i 1963 eller senere. Lovforslaget innebærer at AFP for ansatte i offentlig sektor endres fra å være en tidligpensjonsordning til å en ordning med livsvarig påslag til folketrygden. Endringen forventes innarbeidet i tariffavtaler for alle ansatte i helseforetak i løpet av juni. Endringen vil innebære en regnskapsmessig planendring med virkning fra avtaletidspunkt

for tariffesting. Planendringen vil medføre økt forpliktelse som vil gi økte regnskapsmessige pensjonskostnader i 2024. Regjeringen vil komme tilbake til håndtering av eventuelle endringer i nysalderingen for 2024.

Kap. 740 Helsedirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 0,5 mill. kroner til etablering av en oppgjørsordning for konfidensielle priser på legemidler finansiert av folketrygden, jf. omtale under kap. 746, post 01 og kap. 2751, post 70.

Oppgjørsordningen gjør det mulig å beregne apotekavanse og merverdiavgift basert på alle refusjonsavtaler med konfidensielle priser, både fremforhandlede og som følge av anbud. I Revidert nasjonalbudsjett 2023 (Prop. 118 S (2022–2023)) ble det bevilget 2 mill. kroner til Statens legemiddelverk og 0,5 mill. til Helsedirektoratet til tiltaket. Det ble også anslått utgifter for 2024, men ved en inkurie ble disse ikke foreslått i saldert budsjett for 2024.

Som oppfølging av endringer i den sentrale helseforvaltningen, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet, foreslås det å redusere bevilgningen med 17,6 mill. kroner, jf. omtale under kap. 745, post 01 og kap. 746, post 01.

Bevilgningen foreslås redusert med 1,7 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 18,8 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen foreslås økt med 120 mill. kroner, mot tilsvarende økning i inntekter over kap. 3740, post 02. Bevilgningen dekkes av estimerte tilskudd fra EU og skal gå til en rekke EU-prosjekter, herunder:

- EU EHDS FAIR Secure Provision and Use of Health data in Norway (SPUHiN)
- Pilotprosjekt EU Health Data 3@ EU/EHDS Pilot, knyttet til arbeid om felles europeisk helsedataområde
- NOJAHIP, et ambulansefly for transport av pasienter med høyrisikosmitte i Europa, som en del av EU-prosjektet RescEU
- JA prevent NCD

Kap. 3740 Helsedirektoratet*Post 02 Diverse inntekter*

Bevilgningen foreslås økt med 120 mill. kroner til estimerte tilskudd til en rekke EU- prosjekter, jf. omtale under kap. 740, post 21.

Bevilgningen foreslås redusert med 8,4 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 3745, post 02, jf. omtale der.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 111,6 mill. kroner.

Post 04 Gebyrinntekter

Bevilgningen foreslås redusert med 13,5 mill. kroner. Reduksjonen korrigerer for feilpostering av gebyrinntekter fra behandling av søknader om autorisasjon fra helsepersonell med utdanning fra utlandet. Se også omtale under kap. 783, post 79.

Post 05 Helsetjenester til utenlandsboende mv.

Bevilgningen foreslås redusert med 11 mill. kroner som følge av lavere anslag enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Kap. 741 Norsk pasientskadeerstatning*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen foreslås redusert med 0,3 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Kap. 742 Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen foreslås redusert med 0,3 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Kap. 745 Folkehelseinstituttet*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen foreslås redusert med 1,7 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Som oppfølging av endringer i den sentrale helseforvaltningen, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for

Helse- og omsorgsdepartementet, foreslås det å øke bevilgningen med:

- 10 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 732 post 70 som følge av at ansvaret for Hjemmetest livmorhalsprogrammet er lagt til Folkehelseinstituttet.
- 6,9 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 740, post 01 som følge av endring i antall årsverk knyttet til global helse
- 4,8 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 740, post 01 til å dekke kostnader knyttet til utlevering av data fra Norsk pasientregister (NPR), Egg- og sæddonorregistre, lisenser og drift av HealthTerm.

Samtidig foreslår det, som oppfølging av endringer i den sentrale helseforvaltningen, å redusere bevilgningen med:

- 2,8 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 746, post 01, til anskaffelser og metodevurdering av vaksiner.
- 1,6 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 746, post 01, til ulike databaser og lisenser som følge av flytting av metodevurderingsområdet (medisinsk utstyr) fra Folkehelseinstituttet til Direktoratet for medisinske produkter samt kontingent for norsk årsmedlemskap i International horizon scanning initiative (IHSI).

Samlet foreslås bevilgningen økt med 15,6 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen foreslås økt med 92,8 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 3745, post 02 til eksternt finansiert virksomhet i forbindelse med innlemmelse av Kreftregisteret og Norsk pasientregister (NPR) i Folkehelseinstituttet, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Kap. 3745 Folkehelseinstituttet*Post 02 Diverse inntekter*

Bevilgningen foreslås økt med 92,8 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 745, post 21, jf. nærmere omtale der.

Bevilgningen foreslås økt med 8,4 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 3740, post 02 som følge av Folkehelseinstituttet har overtatt ansvaret for utlevering av data fra helseregistre, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 101,2 mill. kroner.

Kap. 746 Direktoratet for medisinske produkter

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 3,5 mill. kroner til oppgjørsordningen for konfidensielle priser på legemidler finansiert av folketrygden. Det vises til nærmere omtale av forslaget under kap. 740, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 10,4 mill. kroner som en oppfølging av endringer i den sentrale helseforvaltningen, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet. Det foreslås følgende flyttinger:

- 3,6 mill. kroner fra kap. 740, post 01 knyttet til beredskap for legemidler og medisinsk utstyr.
- 2,4 mill. kroner fra kap. 740, post 01 knyttet til oppgaver på området blod, celler og vev
- 4,4 mill. kroner fra kap. 745, post 01, jf. omtale der.

Bevilgningen foreslås redusert med 0,5 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 13,3 mill. kroner.

Kap. 747 Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 3,2 mill. kroner til økt tilsynsavgift og konsesjonsbehandlingsgebyr, jf. nærmere omtale under kap. 3747, post 04.

Bevilgningen foreslås videre redusert med 0,3 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 3 mill. kroner.

Kap. 3747 Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Post 04 Gebyrinntekter

Bevilgningen foreslås økt med 3,2 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 747, post 01,

som følge av økt tilsynsavgift og konsesjonsbehandlingsgebyr for Forsvaret.

Kap. 748 Statens helsetilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 0,3 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Kap. 749 Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 0,1 mill. kroner til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med analyse og styring av underliggende virksomheter, jf. omtale under kap. 700, post 01.

Kap. 761 Omsorgstjenester

Post 64 Kompensasjon for renter og avdrag

Bevilgningen foreslås økt med 62,8 mill. kroner som følge av nytt renteanslag for rentekompensasjonsordningene fra 3 pst. til 4 pst. i 2024.

Post 73 Særlige omsorgsbehov

Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner til videre drift av det palliative tilbudet ved Hospice Sangen på Hamar.

Kap. 762 Primærhelsetjeneste

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet ble det bevilget 3,5 mill. kroner til Nettbasert lederutdanning for leger i kommunale helse- og omsorgstjenester. Prognosen for utgifter til tiltaket i 2024 er om lag 1 mill. kroner. Det er et mål å få flest mulig leger til å ta kurset, men det har så langt vært vanskelig å rekruttere leger. Det foreslås at tiltaket utvides til å omfatte ledere i kommunale helse- og omsorgstjenester. Det er stort behov for ledere med god kompetanse i de kommunale helse- og omsorgstjenestene for å håndtere utfordringene tjenestene i fremtiden vil stå overfor.

Post 63 Allmennlegetjenester

Bevilgningen foreslås redusert med 13 mill. kroner som følge av at forsøk med primærhelseteam avvikles fra 1. juli 2024. Ved avviklingen av teamene vil alle legekantorene som har deltatt i forsøket gå over til vanlig drift med inntekter fra refusjon fra folketrygden og egenandeler i tillegg til basistilskudd. Dette øker utgiftene på kap. 2755, post 70 med 7,4 mill. kroner, jf. omtale der. Samlet gir dette en besparelse i 2024 på 5,6 mill. kroner. Dette tilsvarer halvårseffekt av 1,5 sykepleierårsverk samt tilskudd for deltakelse i forsøket.

Endringene tar også hensyn til at Austevoll kommune endrer finansieringsmodell fra driftstilskuddsmodell til honorarmodell for perioden 1. januar 2024 til 1. juli 2024. I Prop. 18 S (2023–2024) ble det omtalt at Austevoll kommune har søkt om å endre finansieringsmodell for en flerfaglig legepraksis fra driftstilskuddsmodell til honorarmodell og at regjeringen ville komme tilbake til nødvendige budsjettmessige endringer i revidert nasjonalbudsjett for 2024. Endringen i finansieringsmodell vil si at praksisen gis anledning til å kreve trygderefusjon i stedet for å få driftstilskudd.

Bevilgningen foreslås redusert med 10 mill. kroner mot at bevilgningen på kap. 762, post 70 øker tilsvarende. Tilskudd til gruppeveiledning for leger som er under spesialisering i allmennmedisin er i Saldert budsjett 2024 budsjettert på kap. 762, post 63. Det er Legeforeningen som har forvaltet denne gruppeveiledningen, men intensjonen var at Helsedirektoratet skulle overta forvaltningen fra 1. januar 2024. Overføringen av forvaltningsoppgaven er utsatt til 1. januar 2025. 10 mill. kroner avsatt til gruppeveiledning i 2024 foreslås derfor flyttet til Legeforeningens utdanningsfond og post 70.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 23 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd, kan nyttes under post 21

Bevilgningen foreslås økt med 7,6 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 2755, post 73, til avsetning til fondet for etter- og videreutdanning for kiropraktorer. Det vises til nærmere omtale på kap. 2755, post 73.

Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner mot at bevilgningen på kap. 762, post 63 reduseres tilsvarende, til gruppeveiledning for leger som er under spesialisering i allmennmedisin. Det vises til nærmere omtale på kap. 762, post 63.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 17,6 mill. kroner.

Kap. 765 Psykisk helse, rus og vold*Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 72*

Det foreslås å redusere bevilgningen med 6 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 765, post 74, til etablering av overdosekoordinator ved de syv regionale kompetansesentrene på rusområdet. Det vises til Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet der det ble varslet at regjeringen vil komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med nødvendige flyttinger av bevilgninger til overdosekoordinator.

Post 72 Frivillig arbeid mv., kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås at deler av bevilgningen på kap. 765, post 72 i 2024 kan disponeres til en ny tilskuddsordning til oppfølgingstilbud til personer med rusmiddelproblemer, psykiske helseproblemer og/eller erfaring fra salg og bytte av seksuelle handlinger.

Tilskuddsordningen skal bidra til etablering av lett tilgjengelige oppfølgingstilbud til målgruppene uten noen form for egenbetaling. Ordningen vil være en del av samfunnets samlede innsats overfor målgruppene. Tilbudene som tilskuddsfinansieres skal som hovedregel komme i tillegg til eller supplere oppgaver som pliktmessig ligger til det offentlige. Tilskuddsfinansiert aktivitet skal inngå i en helhetlig sammenheng og understøtte de overordnede målene samfunnet har på tjenesteområdet.

Den nye ordningen vil finansieres av et mindreforbruk på posten i 2024, i hovedsak fra tilskuddsordningen «*Aktivitetstilbud for personer med rusmiddelproblemer, psykiske helseproblemer og/eller erfaring fra salg og bytte av seksuelle tjenester*».

Post 73 Utviklingstiltak mv.

Det foreslås å omprioritere 5 mill. kroner innenfor bevilgningen, fra tilskuddsordningen «Arbeid og psykisk helse» til tilskuddsordningen «Fontenehus». Bevilgningen skal bidra til etablering av flere fontenehus, sørge for videre drift i eksisterende fontenehus og bidra til drift av paraplyorganisasjonen Fontenehus Norge. Formålet er å bidra til at flere personer med psykiske helsepro-

blemer og/eller rusmiddelproblemer skal delta i arbeidsrettede aktiviteter og komme i ordinært arbeid.

Post 74 Kompetansesentre, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 6 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon av kap. 761, post 21. Se omtale under denne posten.

Kap. 783 Personell

Post 79 Andre tilskudd, kan nyttes under post 21

Det foreslås å redusere bevilgningen med 13,5 mill. kroner mot tilsvarende økning av kap. 3740, post 04. I Saldert budsjett 2024 ble bevilgningen på kap. 783 økt med 20 mill. kroner for å redusere kostnader for søkere med helsefaglig utdanning fra utlandet. Av dette beløpet skulle 13,5 mill. kroner gå til å redusere gebyrer ved behandling av autorisasjonssøknader fra helsepersonell med utdanning fra utlandet. Ved en inkurie ble hele beløpet bevilget på kap. 783, post 79.

Kap. 2711 Spesialisthelsetjeneste mv.

Post 70 Spesialisthjelp

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 52 mill. kroner.

Post 71 Psykologhjelp

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 19 mill. kroner.

Post 72 Tannbehandling

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 10 mill. kroner.

Post 76 Private laboratorier og røntgeninstitutt

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 74,4 mill. kroner.

Kap. 2751 Legemidler mv.

Post 70 Legemidler

Bevilgningen foreslås økt med 3,9 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon av kap. 714, post 21, for å utvide gruppen av studenter som har rett på stønad fra folketrygden for hepatitt B-vaksine gjennom blåreseptforskriften. Se nærmere omtale under kap. 710, post 22.

Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner til oppgjørsordningen for konfidensielle priser på legemidler finansiert av folketrygden. Det vises til nærmere omtale av forslaget under kap. 740, post 01.

Det foreslås at det innvilges refusjon etter individuell stønad etter § 3 i blåreseptforskriften for legemiddel Rybelsus til behandling av diabetes type 2. Rybelsus inneholder det samme virkestoffet som Ozempic, og har samme bruksområde og pasientgruppe som Ozempic. Opptak av Rybelsus i blåreseptordningen vil overskride Direktoratet for medisinske produkters fullmaktsgrense på 100 mill. kroner.

Innvilgningen av refusjon for dette legemidlet er et av flere tiltak for å bedre tilgangen til diabeteslegemidler og redusere folketrygdens utgifter på behandlingsområdet. Det foreslås at tiltakene trer i kraft fra 1. juli. Tiltaket må ses i sammenheng med Prop. 100 L (2023–2024) *Endringer i legemiddelloven og apotekloven (styrket legemiddelberedskap m.m.)* hvor regjeringen foreslår at ved fare for tilgangen til legemidler i Norge kan det innføres restriksjoner på salg og utlevering av legemidler i apotek og fra grossist. Samlet virkning av tiltakene vil gi en reduksjon i utgiftene på kap. 2751 på 730 mill. kroner i 2024.

Anslagsendring

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 1 054,5 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås bevilgningen økt med 324,4 mill. kroner.

Post 71 Legeerklæringer

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner.

Post 72 Medisinsk forbruksmateriell

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 70 mill. kroner.

Kap. 2752 Refusjon av egenbetaling*Post 72 Egenandelstak*

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 129,8 mill. kroner.

Kap. 2755 Helsetjenester i kommunene mv.*Post 62 Fastlønnsordning fysioterapeuter, kan nyttes under post 71*

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 58 mill. kroner.

Post 70 Allmennlegehjelp

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 55,2 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 7,4 mill. kroner som følge av at forsøk med primærhelseteam utvikles fra 1. juli 2024. Ved utviklingen av teamene vil alle legekantorene som har deltatt i forsøket gå over til vanlig drift med inntekter fra refusjon fra folketrygden og egenandeler i tillegg til basistilskudd. Dette øker utgiftene på kap. 2755, post 70 med 7,4 mill. kroner.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 47,8 mill. kroner.

Post 71 Fysioterapi, kan nyttes under post 62

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 7,1 mill. kroner.

Post 72 Jordmorhjelp

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn

anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner.

Post 73 Kiropraktorbehandling

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås redusert med 7,6 mill. kroner mot tilsvarende økning av kap. 762, post 70, til avsetning til fondet for etter- og videreutdanning for kiropraktorer.

Stortinget har ved behandlingen av Prop. 1 S (2023–2024), jf. Innst. 11 S (2023–2024) bedt regjeringen om å gå i dialog med Kiropraktorforeningen for å se på muligheter for videre avsetning til fondet for etter- og videreutdanning for kiropraktorer, og komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2024. Ved at refusjonstakstene ble satt ned i 2024 har avsetningen til fondet blitt lavere. Avsetningen til fondet har vært avhengig av omfanget på refusjonene. Ved foreliggende forslag vil avsetningene til fondet i 2024 bli på samme nivå som tidligere. Avsetningen til fondet vil da bli om lag 11 mill. kroner i 2024, som er det samme som avsetningen var i 2023.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 11,6 mill. kroner.

Post 75 Logopedisk og ortoptisk behandling

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner.

Kap. 2756 Andre helsetjenester*Post 70 Helsetjenester i annet EØS-land*

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 5 mill. kroner.

Post 71 Helsetjenester i utlandet mv.

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 120 mill. kroner.

Post 72 Helsetjenester til utenlandsboende mv.

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 94 mill. kroner.

Kap. 2790 Andre helsetiltak

Post 70 Bidrag

Regnskap for 2023 og utgiftsutviklingen per februar 2024 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 7 mill. kroner.

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet

Post 85 Statens overskuddsandel

Bevilgningen foreslås økt med 72,5 mill. kroner. Statens andel av driftsoverskuddet til AS Vinmonopolet er i 2024 fastsatt til 50 pst. av resultatet i 2023, før ekstraordinære poster. I 2023 ble overskuddsandelen 152 mill. kroner. Dette er 72,5 mill. kroner høyere enn budsjettet. Forskjellen skyldes i hovedsak at selskapet har høyere omsetning og salgsvolum enn budsjettet.

Andre saker

Overføring av finansieringsansvar for legemidler til de regionale helseforetakene

Det tas sikte på å overføre finansieringsansvaret for legemidler til intravenøs behandling av infeksjoner og parenteral ernæring fra folketrygden til de regionale helseforetakene i 2025, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet. Det foreslås i tillegg å overføre finansieringsansvaret for legemidler ved tuberkulose fra folketrygden til de regionale helseforetakene i 2025.

NIPT test til alle gravide

Helse- og omsorgsdepartementet vil i forskrift til late at helseforetak kan kreve betalt for kostnadene og en markedsmessig avkastning fra gravide for non-invasiv prenatal test (NIPT) utenfor medisinsk indikasjon, i overensstemmelse med reglene om statsstøtte. Dette er i tråd med forslag som har vært på høring. Regjeringen vil i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 legge frem forslag til endringer i skatteloven slik at helseforetak skal svare skatt av inntekt fra salg av non-invasiv prenatal test (NIPT) for gravide. Det vil bli fore-

slått at endringene skal ha virkning fra og med inntektsåret 2024, slik at eventuelt salg av NIPT i 2024 også skattemessig blir behandlet i overensstemmelse med reglene om statsstøtte.

2.8 Barne- og familiedepartementet

Kap. 840 Tiltak mot vold og overgrep

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62

Bevilgningen på posten går til å finansiere prosjekter og tiltak i arbeidet mot vold og overgrep. I 2024 ble det bevilget 10 mill. kroner til å starte etablering av en undersøkelseskomisjon for saker som gjelder vold, overgrep og grov omsorgssvikt. Grunnet forsinkelser i dette arbeidet, foreslås det å omdisponere 5 mill. kroner fra posten til tilskuddsordningen til drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep på kap. 840, post 70.

På denne bakgrunn foreslås det at kap. 840, post 21 blir redusert med 5 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv, kan nyttes under post 21 og post 61 og kap. 858, post 1

Bevilgningen på posten går blant annet til tilskuddsordningen *Drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep*. Det foreslås å omdisponere 5 mill. kroner til tilskuddsordningen, slik at denne blir på totalt 36,2 mill. kroner i 2024, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 840, post 21.

På denne bakgrunn foreslås det at kap. 840, post 70 økes med 5 mill. kroner.

Kap. 843 Adopsjonsstøtte

Post 70 Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker støtte til adoptivforeldre som har fått samtykke av norske adopsjonsstyresmakter til å adoptere barn fra utlandet. Det er anslått et behov for adopsjonsstøtte tilsvarende 6 mill. kroner for 2024. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen på kap. 843, post 70 reduseres med 1,9 mill. kroner.

Kap. 844 Kontantstøtte

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Utgiftene til kontantstøtte i 2024 er anslått til 920 mill. kroner. Anslaget er oppjustert med

6,3 mill. kroner fra saldert budsjett. Endringen skyldes noe flere kontantstøttemottakere enn tidligere lagt til grunn.

Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 844, post 70 med 6,3 mill. kroner.

Kap. 845 Barnetrygd

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 903 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett. Endringer i anslaget for barn med barnetrygd trekker bevilgningsbehovet ned med 741 mill. kroner.

Videre vises det til Prop. 72 L (2023–2024), og forslag om å erstatte gjeldende regel om etterbetaling av barnetrygd i opptil tre år med en ny hovedregel om etterbetaling i opptil tre måneder. Endringen skal bidra til å utjevne ankomstene av fordrevne fra Ukraina til Norge til nivåer mer på linje med våre nordiske naboland. Endringen er anslått å redusere bevilgningsbehovet til barnetrygd med ytterligere 162 mill. kroner. Helårseffekten fra 2025 er anslått til 225 mill. kroner. Omleggingen krever endringer i Navs systemer. Arbeids- og velferdsdirektoratet anslår de administrative kostnadene i Nav til 2,5 mill. kroner i innføringsåret, se også omtale under kap. 605, post 01.

Samlet foreslås det derfor å redusere bevilgningen på kap. 845, post 70 med 903 mill. kroner.

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen dekker utgifter til utviklingstiltak, i hovedsak tidsavgrensede prosjekter, på barnevernsområdet. Bevilgningen foreslås økt med 3,2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 854, post 61. Bevilgningsøkningen skal nyttes til implementering og spredning av grunnmodell for hjelpetiltak og enkelte andre utviklingsprosjekter på barnevernsområdet. Se omtale under kap. 854, post 61.

Post 61 Utvikling i kommunene

Bevilgningen dekker tilskudd til utviklingsprosjekter og andre tiltak i regi av kommuner og statsforvalterne. Bevilgningen foreslås redusert med 3,2 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 854, post 21, grunnet mindrebehov som følge av ferdigstilling av piloterings- og utviklingsarbeid

knyttet til grunnmodell for hjelpetiltak. Deler av mindrebehovet skyldes også et avsluttet prosjekt i Oslo kommune om barnevernets arbeid med å hjelpe unge som begår, eller står i fare for å begå lovbrudd.

I forbindelse med RNB for 2023 ble bevilgningen på posten økt med 1,9 mill. kroner til Oslo kommune for å øke kapasiteten i tverrfaglig helsekartlegging i kommunen. Ved en feil ble det økte tilskuddet ikke utbetalt i 2023, og må derfor etterbetales i 2024. Bevilgningen foreslås derfor økt med 1,9 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 855, post 01.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 1,3 mill. kroner.

Kap. 855 Statlig forvaltning av barnevernet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 22

Bevilgningen på posten dekker lønn og sosiale kostnader til ansatte i Bufetat. Andre vesentlige utgifter er utgifter til leie og drift av barnevernsinstitusjoner, til opplæring og til varer og tjenester.

Det forventes en nedgang i samlet bruk av spesialiserte fosterhjem, i hovedsak knyttet til utfasingen av private familiehjem, jf. omtale under kap. 855, post 22 og kap. 3855, post 60. For statlige spesialiserte fosterhjem forventes det økte utgifter, og det foreslås å øke bevilgningen med 13 mill. kroner.

Som beskrevet i Prop. 1 S (2023–2024) for Barne- og familiedepartementet har bevilgningen på posten blitt økt med 60 mill. kroner i 2024, for å etablere nye statlige institusjonsplasser. Dette for at de statlige institusjonene kan ivareta flere av de mest sårbare barna. Regjeringen vil utnytte denne bevilgningen fullt ut til å etablere flest mulig plasser i 2024, grunnet manglende kapasitet i institusjonsbarnevernet. Dette arbeidet vil føre til økte utgifter på anslagsvis 60 mill. kroner i 2025.

Bevilgningen foreslås imidlertid redusert med 5 mill. kroner i 2024 som følge av færre oppholdsdager i statlige institusjoner i 2024 enn tidligere lagt til grunn. Dette fordi etablering av flere statlige plasser tar noe lenger tid enn anslått.

Bevilgningen foreslås videre redusert med 1,9 mill. kroner for å dekke manglende utbetaling av tilskudd til tverrfaglig helsekartlegging i 2023 i Oslo kommune. Se omtale under kap. 854, post 61.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 6,1 mill. kroner.

Post 22 Kjøp av private barnevernstjenester, kan nyttes under post 1

Bevilgningen dekker det statlige barnevernets kjøp av private barnevernstiltak. Dette omfatter både kjøp fra ideelle og kommersielle leverandører.

Det foreslås å øke bevilgningen med 198 mill. kroner. Merbehovet skyldes i hovedsak at flere av barna har behov som ikke dekkes av inngåtte rammeavtaler. Prisen for enkeltkjøp er i gjennomsnitt høyere per oppholdsdag enn på de inngåtte rammeavtalene. Forventet merbehov for enkeltkjøp er også begrunnet i færre statlige plasser på kort sikt enn hva som tidligere ble lagt til grunn, jf. omtale under kap. 855, post 01. Som beskrevet i Prop. 1 S (2023–2024) for Barne- og familiedepartementet er det viktig for regjeringen at tilbudet til barna ivaretas. Derfor vil det også fremdeles være behov for private kommersielle aktører i statlig barnevern fremover.

Bevilgningen foreslås videre redusert med 56 mill. kroner som følge av at det forventes færre oppholdsdager i private fosterhjem enn tidligere anslått. Nedgangen er i hovedsak knyttet til utfasingen av de tidligere familiehjemmene.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 142 mill. kroner.

Kap. 3855 Statlig forvaltning av barnevernet

Post 60 Kommunale egenandeler

Inntektene på posten kommer fra kommunale egenandeler for tiltak i det statlige barnevernet. Det anslås reduserte inntekter på 70 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak færre oppholdsdager i fosterhjem enn lagt til grunn i saldert budsjett, jf. omtale under kap. 855, post 22.

Kap. 856 Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 22

Bevilgningen på posten dekker utgifter til drift av statlige omsorgssentre for enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år, kjøp av plasser i private omsorgssentre, forvaltningsoppgaver knyttet til omsorgssentrene, samt bosettingsarbeid.

Bevilgningen i saldert budsjett legger til rette for drift av 50 statlige plasser og kjøp av 118 private plasser. Det anslås nå et gjennomsnittlig behov for 182 plasser i 2024, en økning på 14 plasser sammenlignet med gjeldende budsjett. Anslå-

gene er usikre. Det foreslås derfor å øke bevilgningen til barnevernets omsorgssentre med 19,7 mill. kroner.

En betydelig del av bevilgningen på kap. 856 går til kjøp av private omsorgsplasser. For å sikre mer korrekt postbruk foreslås bevilgningen videre redusert med 338,2 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgning på kap. 856, post 22 (ny). Som følge av at antall barn som plasseres i henholdsvis statlige og private omsorgssentre varierer i løpet av budsjettåret, foreslås det at kap. 855, post 01 får stikkordet «kan nyttes under post 22» og at kap. 855, post 22 (ny) får stikkordet «kan nyttes under post 1». Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 318,5 mill. kroner.

Post 22 (Ny) Kjøp av plasser i private omsorgssentre, kan nyttes under post 1

Bevilgningen på posten skal gå til kjøp av private omsorgsplasser til enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Det anslås at det er behov for i gjennomsnitt 132 private plasser i 2024. Det foreslås en bevilgning på 338,2 mill. kroner på kap. 856, post 22, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 856, post 01.

Kap. 3856 Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger kan ifølge OECD/DACs statistikkdirektiv godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det er kun utgifter det første året som kan ODA-godkjennes. Som følge av endringer i anslått botid, foreslås det at inntektene på posten reduseres med 51,9 mill. kroner.

Kap. 858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker lønn og andre driftsutgifter i Bufdir og Bufetats senter for administrasjon og utvikling. I 2024 ble det bevilget 5 mill. kroner på kap. 671, post 62 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet til utvidelse av det nasjonale bo- og støttetilbudet for personer som er utsatt for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Bufdir har et overordnet ansvar for bo- og

støttetilbudet. Arbeidet med å planlegge og iverksette krever flere ressurser i Bufdir enn opprinnelig anslått. Det foreslås derfor å øke kap. 858, post 01 med 1 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 671, post 62.

Kap. 868 Forbrukertilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker lønn og andre driftsutgifter i Forbrukertilsynet. Det foreslås å øke bevilgningen tilsvarende anslått økte gebyrinntekter, 1,5 mill. kroner, jf. omtale under kap. 3868, post 01.

Kap. 3868 Forbrukertilsynet

Post 01 (Ny) Gebyrinntekter

Mekling i Forbrukertilsynet og behandling av tvistesaker i Forbrukerklageutvalget skal gi forbrukerne mulighet til å få behandlet tvister med næringsdrivende rimelig, raskt og enkelt. Tilbudet har vært gratis. Høy saksinngang har imidlertid ført til at behandlingstiden i perioder har blitt for lang. Fra 1. juli 2024 innføres det saksbehandlingsgebyr for saker til mekling i Forbrukertilsynet og saker til behandling i Forbrukerklageutvalget. Gebyrene vil kunne bidra til å begrense saksinngangen for saker av lav økonomisk verdi, slik at kapasiteten i stedet kan benyttes til saker av større betydning for forbrukerne.

Innføring av saksbehandlingsgebyr for saker til mekling i Forbrukertilsynet og saker til behandling i Forbrukerklageutvalget er foreløpig anslått å kunne gi inntekter på om lag 1,5 mill. kroner i 2024 og 3 mill. kroner i 2025. Det foreslås ny inntektspost kap. 3868, post 01 til gebyrinntektene, samt en bevilgning på 1,5 mill. kroner.

Kap. 881 Tilskudd til trossamfunn m.m.

Post 78 Ymse faste tiltak

Konflikten i Israel og de palestinske områdene fører til et hardere ordskifte, også i den yngre delen av befolkningen. Det foreslås å øke bevilgningen med 1 mill. kroner til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL). Midlene skal gå til STLs arbeid med å forebygge hatytringer og polarisering blant barn og unge, i samarbeid med Den norske kirke, Norges Kristne Råd og Muslimsk Dialognettverk. Midlene kan også benyttes til forebyggende tiltak for barn og unge.

Kap. 882 Kirkebygg og gravplasser

Post 60 Rentekompensasjon – kirkebygg, kan overføres

Bevilgningen skal dekke beløp tilsvarende renteutgiftene for investeringskostnadene det er gitt tilsagn om kompensasjon for i perioden 2005–2019. Det har ikke vært gitt ny investeringsramme etter 2019.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 882, post 60 med 8 mill. kroner i 2024, grunnet endrede renteforutsetninger.

Kap. 883 Kirkebevaringsfondet

Post 60 (Ny) Tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg, kan overføres

Bevilgningen på posten skal benyttes til å sette i stand de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene i tråd med tilskuddsordningen knyttet til *Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg*. Bevaringsstrategien følger opp anmodningsvedtak nr. 500 og 502 av 14. april 2020, og anmodningsvedtak 708 av 16. juni 2020. Bevaringsstrategien legger til grunn at det skal etableres tre bevaringsprogrammer etter kategorier av kirker: Ett bevaringsprogram for middelalderkirker, ett for kirkebygg fra perioden 1537 – 1850 og ett for kirkebygg oppført etter 1850. Dette gir mulighet for målrettet innsats i tråd med behovene fra de forskjellige periodene. Innenfor hvert bevaringsprogram vil det bli etablert fire tverrgående innsatsområder:

1. Bevaring (istandsetting, sikring og konservering)
2. Kunnskap og kompetanse
3. Opplevelse og formidling
4. Engasjement og deltakelse

Innsatsområdene angir på et overordnet nivå hvilke områder som skal prioriteres, er gjensidig avhengig av hverandre og skal sammen bidra til måloppnåelse.

Det vil bli opprettet et sekretariat og programstyre for å følge opp arbeidet med bevaringsstrategien og tilhørende tilskuddsordning. Sekretariatet og styret vil være satt sammen av ressurser fra både Riksantikvaren og Den norske kirke ved Kirkerådet og Hovedorganisasjonen KA, i tillegg til en sekretariatsledelse hos Riksantikvaren. Preses i Den norske kirke vil lede programstyret. Det formelle forvaltningsansvaret for tilskuddsordningen vil ligge til Riksantikvaren. Administrasjonen for arbeidet vil bli lagt til Trondheim. For å tydelig-

gjøre den kirkelige forankringen av ordningen, tas det sikte på å leie lokaler for administrasjonen i Waisenhuset.

Nærmere omtale av hovedelementene i tilskuddsordningen følger under.

Mål og målgruppe

Tilskuddsordningen skal bidra til bevaring av kulturhistorisk verdifulle kirkers eksteriør og interiør, slik at de kan fortsette å være kilder til tro og kunnskap og gi grunnlag for opplevelse, engasjement og innsikt i Norges kulturhistorie i tråd med bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. Viktige målgrupper for tilskuddsordningen er brukere av kirkebyggene, lokalsamfunnene rundt og publikum som nyttiggjør seg av den nasjonale kulturarven.

Kriterier for måloppnåelse

Måloppnåelsen blir vurdert ut fra hvor mange kirker som har gjennomført eller kommet i gang med istandsettingsarbeider, hvor mange kirker som har fått bedret tilstandsgrad på klimaskall og interiør og hvorvidt kommunenes økonomiske bidrag til kirkevedlikehold er stabilt eller har økt. I tillegg vil aktivitetsnivå når det gjelder kunnskap og kompetanse, opplevelse og formidling og engasjement og deltakelse inngå i vurderingen.

Tildelingskriterier

Eiere av kulturhistorisk verdifulle kirker kan søke om tilskudd til tiltak innenfor alle de fire innsatsområdene i bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

Fylkeskommuner, kommuner, forskningsinstitutter, private utdanningsinstitusjoner, universiteter, høyskoler og andre relevante fagmiljøer kan søke om tilskudd til tiltak innenfor innsatsområdet «kunnskap og kompetanse». Museer, stiftelser, foreninger, kommuner, menigheter og frivillige organisasjoner kan i overenskomst med en eller flere kirkeiere søke om tilskudd til tiltak innenfor innsatsområdene «opplevelse og formidling» og «engasjement og deltakelse».

Prosjekter som får tilskudd, skal bidra til å støtte opp under målet med tilskuddsordningen slik det fremkommer av tilskuddsforskriften.

Det kan søkes om midler til forprosjekt og hovedprosjekt på en kirke som skal bevares. Forprosjekter er tiltak som skal fremskaffe nødvendig kunnskap som grunnlag for å kunne gjennomføre hovedprosjekt. Hovedprosjekter er tiltak

som innebærer istandsetting, sikring eller konservering av kulturhistorisk verdifulle kirkers eksteriør, interiør og inventar. Forprosjekter og hovedprosjekter bør også omfatte aktiviteter innenfor de øvrige innsatsområdene nevnt over.

Det kan innenfor tilskuddsordningen også gis tilskudd til tiltak som ikke ses i direkte sammenheng med et forprosjekt eller hovedprosjekt på en konkret kirke. Dette gjelder særlig under innsatsområde 2 og 3, hvor det kan være behov for å lyse ut og tildele tilskudd til tiltak og prosjekter som blant annet kan bidra til økt kunnskap og kompetanse eller formidling av kirkebyggenes historie i en kommune eller region.

Tilskuddene skal brukes til fremtidige prosjekter og skal ikke ha tilbakevirkende kraft. Prosjekter som er igangsatt, kan imidlertid omfattes av tilskuddsordningen med støtte til arbeider som gjennomføres fra og med tilskuddsordningens ikrafttredelse.

Det er kirkene med størst vedlikeholdsbehov og størst kulturhistorisk og kirkelig verdi som vil bli prioritert først.

Forprosjektene vil være fullt ut statlig finansiert. Hovedprosjektene vil kreve kommunal medfinansiering, med en fordeling mellom stat og kommune som fremkommer under.

I bevaringsprogrammet for middelalderkirker vil staten som hovedregel dekke kostnadene til hovedprosjekter etter følgende intervaller:

- 50 prosent av kostnadene i intervallet 0–30 mill. kroner
- 75 prosent av kostnadene i intervallet 30–70 mill. kroner
- 90 prosent av kostnadene over 70 mill. kroner

I de to øvrige bevaringsprogrammene vil staten som hovedregel dekke kostnadene til hovedprosjekter etter følgende intervaller:

- 50 prosent av kostnadene i intervallet 0–30 mill. kroner
- 60 prosent av kostnadene i intervallet 30–70 mill. kroner
- 80 prosent av kostnadene over 70 mill. kroner

For tilskudd som ikke har en direkte sammenheng med et konkret forprosjekt eller hovedprosjekt på en kirke, gjør tilskuddsforvalter en skjønnsmessig vurdering av innkomne søknader ut fra kvalitet og forventet måloppnåelse. Maksimalt tilskuddsbeløp fremgår av utlysningen.

Ordningen endrer ikke kommunenes ansvar for finansiering av drift og vedlikehold av kirkebygg etter trossamfunnsloven § 14.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottaker skal årlig levere rapport og regnskap til tilskuddsforvalter om hvordan tilskuddet har blitt brukt, sammen med en vurdering av måloppnåelse. For større tilskudd kan tilskuddsforvalter kreve delrapport og delregnskap, samt revisorattest. Tilskuddsforvalter og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlene brukes etter forutsetningene. Tilskuddsforskriften, samt organiseringen av Kirkebevaringsfondet, skal evalueres.

Tilsagn og utbetaling av tilskudd

Bevaringsarbeid på kulturhistoriske viktige kirkebygg er tidkrevende prosjekter, der det er behov for forutsigbar finansiering. Det foreslås derfor at det gis tilsagn om tilskudd for hele hovedprosjektet. Utbetaling skjer etter hvert som mottakere har behov for å dekke de aktuelle utgiftene. Av hensyn til kapasitet på tilbydersiden og årlig budsjettbelastning, skal de samlede årlige utbetalingene ikke overstige 500 mill. kroner.

Den samlede rammen for statens forpliktelse følger av anmodningsvedtak nr. 500 av 14. april 2020, særlig «[b]etingelsen for delingen av fondet er at staten øker sin innsats for bevaring av de kulturhistoriske viktige kirkebyggene i et omfang som svarer til de verdiene som staten blir eier av på et bestemt tidspunkt».

Det er foretatt en verdivurdering av Opplysningsvesenets fond (Ovf) per 1. januar 2023. Basert på forutsetningene i vurderingen er det konkludert med at verdien tilsvarende 11 mrd. kroner i 2023. I forbindelse med overføring av eiendommer av særskilt kirkelig verdi til Den norske kirken (Dnk) og staten, er det enighet om en samlet utbetaling fra Ovf på 1,3 mrd. kroner, som kommer til fratrukket. Beløpet er endelig, skal ikke inflasjonsjusteres, og dekker alle kostnader knyttet til eiendomsoverføringen, andre fremtidige utgifter, transaksjonskostnader (herunder eventuell dokumentavgift) m.m. Med denne overføringen oppheves ethvert ansvar for staten, Ovf og det fremtidige aksjeselskapet knyttet til disse eiendommene. Dette hensyntatt anslås den samlede politiske forpliktelsen til istandsetting av kirkebygg til 10 mrd. kroner i 2024. Det er således denne forpliktelsen som skal nyttes til kirkebygg i planperioden på 20 til 30 år, jf. forslag til romertallsvedtak. Det legges til grunn at forpliktelsen inflasjonsjusteres. Sammenhengen mellom verdien av forpliktelsen og de årlige bevilgningene til formålet skal

presenteres i Prop. 1 S under Barne- og familiedepartementet.

Budsjettforslag for 2024

Utgiftsbehovet i oppstartsåret 2024 er i hovedsak begrenset til utbetalinger til forprosjekter og allerede igangsatte prosjekter som kan motta tilskudd til resterende arbeider fra og med tilskuddsordningens ikrafttredelse. Det foreslås en bevilgning på 100 mill. kroner i 2024. Se også forslag til romertallsvedtak om tilsagnsramme og årlige utbetalinger.

Posten tilføyes videre stikkordet «kan overføres», grunnet usikkerhet om fremdriften i bevaringsprosjektene og dermed også utbetalingstidspunktet for tilskuddene. Selv om bevilgningen er overførbart, skal bevilgningen for det enkelte budsjettår ikke settes høyere enn det som antas å bli faktisk utbetalt for vedkommende år. Anslaget vil bygge på en vurdering av sannsynlig fremdrift og utbetalingstakt. Både utgift- og inntektsbevilgning til kirkebevaring, jf. også omtale under kap. 3883 ny post 50, vil ved behov justeres i tråd med kravet til realistisk budsjettering i løpet av det enkelte budsjettår.

Kap. 3883 (Nytt) Kirkebevaringsfondet

Post 50 (Ny) Overført fra Kirkebevaringsfondet

Statens inntekter fra Opplysningsvesenets fond (Ovf) skal brukes på å sette i stand kulturhistorisk verdifulle kirkebygg i tråd med føringene som fremgår av *Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg* og *Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg*. Statens inntekter fra Ovf skal også settes av til formålet etter at forpliktelsen på 10 mrd. kroner er innfridd.

Statens midler fra Ovf, også etter omdanning til aksjeselskap, jf. regjeringens forslag til omdanningslov i Prop. 82 L (2023–2024), overføres til en fondskonto som opprettes i Norges bank, kalt «Kirkebevaringsfondet». Kontoen gis en flytende rente knyttet til rentene på kortsiktige statspapiere. Når tilgjengelige midler på Kirkebevaringsfondet skal anvendes, overføres disse til statsbudsjettet og inntektsføres på kap. 3883 *Kirkebevaringsfondet*, post 50 *Overført fra Kirkebevaringsfondet* og finansierer utgifter til bevaringsprogrammene i kirkebevaringsstrategien som bevilges over kap. 883 *Kirkebevaringsfondet*, post 60 *Tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg*.

Midler fra Kirkebevaringsfondet til kirkebevaringsstrategien, inntektsføres på nytt kap. 3883,

ny post 50 *Overført fra Kirkebevaringsfondet*. Der som Kirkebevaringsfondet er for lite til å dekke den årlige utbetalingen til bevaringsprogrammene, vil det foreslås bevilget midler uten tilsvarende inntektsbevilgning i tillegg. I 2024 legges det opp til å inntektsføre 100 mill. kroner fra Kirkebevaringsfondet, tilsvarende anslåtte utgifter på kap. 883, post 60.

Det foreslås på denne bakgrunn en bevilgning på 100 mill. kroner i 2024.

Kap. 2530 Foreldrepenger

Post 70 Foreldrepenger ved fødsel, overslagsbevilgning

Utgiftene til foreldrepenger ved fødsel i 2024 er anslått til 24 760 mill. kroner. Bevilgningen på posten foreslås økt med 510 mill. kroner fra saldert budsjett. Endringen skyldes i hovedsak flere mottakere av foreldrepenger enn tidligere anslått. Videre har Høyesterett i en sak knyttet til fedrekvoten i foreldrepengeordningen (HR-2023-2432-A) slått fast at Nav tidligere har hatt feil praksis med å sette frist for søknad om foreldrepenger. Deler av merutgiftene skyldes også anslåtte utgifter til etterbetaling av foreldrepenger grunnet dommen.

Barne- og familiedepartementet fremmet en lovproposisjon 5. april 2024 med forslag til endringer i folketrygdloven. Forslaget er å oppheve aktivitetskravet for far for ytterligere to uker, med sikte på ikrafttredelse 2. august 2024. Forslaget vil føre til administrative merutgifter i Nav i 2024, se omtale under kap. 605 post 01.

Post 71 Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 10 mill. kroner. Endringen skyldes at det forventes noe færre mottakere av engangsstønad enn tidligere anslått.

I Prop. 101 L (2023–2024) foreslås endringer i integreringsloven og folketrygdloven. Den inneholder en pakke med tiltak med formål om å få det norske tjeneste- og ytelsesnivået nærmere nivåene i andre nordiske land, og dermed bidra til å utjevne ankomstene av fordrevne fra Ukraina mellom landene.

I lovproposisjonen foreslås det å innføre et krav om tolv måneder forutgående medlemskap i folketrygden for rett til engangsstønad ved fødsel

og adopsjon. Det tas sikte på at endringen kan tre i kraft fra 1. oktober 2024. Det foreslås overgangsregler som innebærer at det ikke blir en innsparing på kap. 2530, post 71 i 2024. Innsparingen i 2025 er anslått til om lag 138 mill. kroner. Helårseffekten inntreffer fra og med 2026 og er anslått til 150 mill. kroner. Forslaget vil videre ha konsekvenser for utgifter til forvaltning av engangsstønad i Nav, jf. omtale under kap. 605, post 01.

Post 72 Feriepenger av foreldrepenger, overslagsbevilgning

Utgiftene til feriepenger av foreldrepenger i 2024 er anslått til 615 mill. kroner. Anslaget er oppjustert med 20 mill. kroner fra saldert budsjett. Feriepengene opparbeides på grunnlag av foreldrepengeuttaket og utbetalte feriepenger baserer seg på utbetalte foreldrepenger foregående år. Økningen skyldes flere foreldrepengemottakere enn tidligere antatt i 2023.

Det foreslås å øke bevilgningen for 2024 på kap. 2530, post 72 med 20 mill. kroner.

Post 73 Foreldrepenger ved adopsjon, overslagsbevilgning

Utgiftene til foreldrepenger ved adopsjon i 2024 er anslått til 22 mill. kroner. Anslaget er nedjustert med 19 mill. kroner fra saldert budsjett. Endringen skyldes at det har vært en nedgang i antall adopsjoner og at det derfor forventes færre mottakere.

Det foreslås å redusere bevilgningen for 2024 på kap. 2530, post 73 med 19 mill. kroner.

Kap. 5706 Bidragsforskott

Post 70 Refusjon fra bidragspliktige

Statens utgifter til å forskottere barnebidrag som ikke blir betalt, dekkes av kap. 2531, post 70. Innbetalingene blir ført på kap. 5706, post 70. Anslagene som legges til grunn på denne posten, bygger i hovedsak på forventet utbetalt bidragsforskott i samme periode, samt den seneste regnskapsutviklingen i refusjonene.

Inntektene fra refusjon fra bidragspliktige i 2024 anslås til 171 mill. kroner, og det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 24 mill. kroner. Endringen skyldes i hovedsak at det forventes færre innbetalte refusjoner.

2.9 Nærings- og fiskeridepartementet

Kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 30,8 mill. kroner som følge av reduksjon i husleien som Nærings- og fiskeridepartementet betaler for sine lokaler.

Videre foreslås bevilgningen økt med 2 mill. kroner for å ivareta departementets nye koordinerende rolle for forsyningssikkerhet. Gjennom erfaringene fra pandemihåndteringen og konsekvensene av Russlands invasjon i Ukraina, har regjeringen identifisert et behov for at departementene arbeider mer helhetlig og systematisk med utfordringer knyttet til forsyningssikkerhet. Regjeringen har gitt Nærings- og fiskeridepartementet det overordnede ansvaret for å koordinere departementenes arbeid med forsyningssikkerhet. Dette skal bidra til at arbeid med forsyningssikkerhet og samfunnssikkerhet blir mer helhetlig, og at tverrsektorielle problemstillinger blir håndtert på en god måte. Ansvaret innebærer blant annet å koordinere arbeidet med å kartlegge svakheter og sårbarheter i dagens forsyningskjeder, og identifisere mulige mangelsituasjoner for viktige varer og tjenester. En annen sentral oppgave er å vurdere behovet for å utarbeide felles strategier på tvers av sektorene. Den nye koordineringsrollen er avgrenset til næringsberedskap, det vil si varer og tjenester som leveres av næringslivet. Koordineringsrollen forankres i samfunnssikkerhetsinstruksen.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 28,8 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Regjeringen har lansert et målrettet samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr. Samfunnsoppdrag er et nytt virkemiddel der forskning og utvikling kobles tettere med regelverksarbeid og annen politikkutvikling. Samfunnsoppdraget ledes av Nærings- og fiskeridepartementet i tett samarbeid med Landbruks- og matdepartementet. Norges forskningsråd skal være vertskap for et sekretariat som får ansvar for drift og utvikling av samfunnsoppdraget. Det foreslås å redusere bevilgningen under post 21 med 1,7 mill. kroner mot en tilsvarende økning på Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 55 for å dekke kostnader til sekretariatet i 2024. I tillegg foreslås det å overføre ytterligere 0,3 mill. kroner fra kap. 920, post 51 for å dekke

kostnader til sekretariatet i 2024, jf. omtale under posten.

Videre foreslås bevilgningen økt med 2 mill. kroner for å dekke nye oppgaver som Nærings- og fiskeridepartementet har fått til oppfølging av romsikkerhet og posisjonsbestemmelse, navigasjon og tidsbestemmelse (PNT), og ansvaret departementet nylig har fått for tre nye romrelaterte grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF). Økt avhengighet av rombaserte tjenester på flere samfunnsområder, nye vurderinger knyttet til sikkerhet og sårbarhet, teknologisk utvikling og den sikkerhetspolitiske situasjonen, øker omfanget av oppgaver knyttet til romsikkerhet og PNT. Data fra navigasjons-, jordobservasjons- og kommunikasjonssatellitter understøtter en lang rekke systemer og tjenester til blant annet luft-, land- og sjøtransport, kommunikasjon, kraftforsyning, finans, natur- og miljøovervåking, søk og redning. Sivile satellittbaserte tjenester er også essensielle for militære aktiviteter. Samfunnet blir stadig mer avhengig av satellittbaserte tjenester, og ev. svikt kan få alvorlige konsekvenser for samfunnsdrift, samfunnssikkerhet og beredskapsevne. I ytterste konsekvens har det betydning for nasjonal sikkerhet og forsvaret av landet. Det er også økende sikkerhetskrav knyttet til norsk deltakelse i EUs romrelaterte programmer.

Videre foreslås det å bevilge 5 mill. kroner til Mattilsynets arbeid med markedsadgang for sjømat. Sjømateksperten er flerdoblet siden Mattilsynet ble opprettet i 2004. Norsk sjømat møter stadig nye veterinære og tekniske krav som skal forsikre importlandet om at sjømaten er trygg å spise, og at regelverket for produksjonskjeden er fulgt. Importlandet vil gjerne ha dette bekreftet i helsesertifikater eller gjennom bilaterale avtaler. Arbeidet med å vurdere krav fra importland og inngå i bilateral dialog og forhandlinger er del av Mattilsynets ordinære oppgaver.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 5,3 mill. kroner.

Post 22 Nukleære utredninger og prosjektledelse, kan overføres

I Saldert budsjett 2024 er det bevilget 7,1 mill. kroner til å finansiere nukleære utredninger og prosjektledelse knyttet til opprydding av nukleært avfall. I tillegg er det overført 5,7 mill. kroner i ubrukte midler fra 2023. Utgiftene til prosjektene i 2024 kan dekkes innenfor rammen av de overførte midlene fra 2023. Det foreslås å redusere bevilgningen med 7,1 mill. kroner.

Post 23 (Ny) Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

Våren 2020 etablerte Finansdepartementet en midlertidig garantiordning for lån til små og mellomstore virksomheter, jf. Innst. 200 S (2019–2020) og Prop. 57 S (2019–2020). Daværende Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK), nå Eksportfinansiering Norge (Eksfin), ble valgt til å administrere ordningen. Ordningen ble avsluttet i juni 2022. Etersom de garanterte lånene kan ha en løpetid på inntil seks år (i særlige tilfeller også lengre), vil Eksfin ha enkelte administrasjonsopp-gaver knyttet til ordningen minst frem til 2028.

Det foreslås å flytte det overordnede ansvaret for garantiordningen til Nærings- og fiskeridepartementet som da vil ha ansvar for alle ordningene som forvaltes av Eksfin. I 2024 er det bevilget 5,3 mill. kroner under kap. 1645, post 23 på Finansdepartementets budsjett til å administrere ordningen. Det foreslås at bevilgningen overføres til kap. 900, post 23, og at Nærings- og fiskeridepartementet også overtar ansvaret for tidligere bevilgede midler til tapsavsetning.

Post 25 Drift og forvaltning av kompensasjonsordninger

Det er bevilget 16 mill. kroner til drift og forvaltning av kompensasjonsordninger i Saldert budsjett 2024. Som følge av nye vurderinger av behovet for midler i 2024, foreslås bevilgningen redusert med 4 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Bevilgningen på til sammen 48 mill. kroner i Saldert budsjett 2024 dekker kontingentene til en rekke organisasjoner. Størrelsen på flere av bidragene er avhengig av kursutvikling for de aktuelle betalingsvalutaene og ev. endringer i medlemskontingentene. Det foreslås at bevilgningen økes med 10,5 mill. kroner på grunn av at kontingentene i Det europeiske sjøsikkerhetsbyrået (EMSA) og Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (IMO) forventes å øke mer enn det som lå til grunn i budsjettet for 2024.

Post 71 Miljøtiltak Raufoss

I Saldert budsjett 2024 er det bevilget 2,6 mill. kroner til refusjon av utgifter til pålagte miljøtiltak i Raufoss Industripark. Tiltaket gjelder opprydding av forurensning etter den tidligere virksomheten

til Raufoss ASA og følger av pålegg fra Miljødirektoratet. Refusjonene i 2024 er nå anslått til 7,1 mill. kroner. Hovedårsaken til økningen er oppjusterte anslag til særskilte prosjekter og oppfølging av pålegg fra Miljødirektoratet knyttet til ammunisjonsdeponiet i Mjøsa. Bevilgningen foreslås økt med 4,5 mill. kroner.

Post 75 Tilskudd til særskilte prosjekter, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 3 mill. kroner for å dekke en tilsvarende økning av driftsutgiftene til Norsk akkreditering, jf. omtale under kap. 903, post 01.

Post 85 (Ny) Midlertidig kompensasjonsordning for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, overslagsbevilgning

Det er ikke bevilget midler til den midlertidige kompensasjonsordningen for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien i Saldert budsjett 2024. Det er imidlertid fortsatt klager til behandling under ordningen. Dersom Brønnøysundregistrene ikke tar klagen til følge, sendes klagen til Nærings- og fiskeridepartementet for endelig avgjørelse. Ev. omgjørrelser av vedtak vil medføre behov for utbetaling. Omfanget av utbetalinger vil variere fra sak til sak. Utbetalingene ventes å være på totalt 5 mill. kroner i løpet av året. Det foreslås derfor en bevilgning på 5 mill. kroner.

Kap. 903 Norsk akkreditering

Post 01 Driftsutgifter

Norsk akkreditering har over tid kommet i en vanskelig bemanningssituasjon med mange sykmeldinger og høy turnover. Selve akkrediteringsaktiviteten er gebyrfinansiert, men det er behov for å budsjettere med høyere utgifter enn inntekter på gebyrfinansierte tjenester i 2024 som følge av bemanningssituasjonen. Det er behov for nyansettelser. I tillegg har etaten noe behov for økt kapasitet til å gjennomføre pålagte oppgaver innenfor internasjonalt samarbeid, videreutvikling av eksisterende akkrediteringsordninger og utvikling av nye, samt informasjonsarbeid. For å dekke behovet i 2024 foreslås bevilgningen økt med 3 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 75 Tilskudd til særskilte prosjekter, jf. omtale under denne posten.

Kap. 904 Brønnøysundregistrene

Post 01 Driftsutgifter

Det er bevilget 508 mill. kroner til drift i Brønnøysundregistrene i Saldert budsjett 2024. Av dette gjelder 15 mill. kroner drift og forvaltning av det nye registeret for reelle rettighetshavere. Som følge av forsinkelser foreslås bevilgningen redusert med 2,8 mill. kroner.

Videre er delprosjektet Rett fra start, som er en del av steg 1 i Skatteetatens program Fremtidens innkreving, satt i drift tidligere enn forventet. Ordningen skal driftes av Brønnøysundregistrene. På bakgrunn av dette foreslås bevilgningen økt med 2,8 mill. kroner.

I tillegg foreslås det å øke bevilgningen med 1,9 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen på post 21.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 1,9 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det er bevilget 77,7 mill. kroner i Saldert budsjett 2024. Jf. omtale under post 01 foreslås det å flytte 1,9 mill. kroner til post 01. Videre reduseres bevilgningen til deltakelse i delprosjektet Rett fra start, som er en del av Skatteetatens utviklingsprogram Fremtidens innkreving, med 7,2 mill. kroner. Prosjektet er avsluttet tidligere enn planlagt, og det er derfor ikke behov for utviklingsmidler i 2024.

Videre dekker posten Brønnøysundregistrenes utgifter i Digitaliseringsdirektoratets utviklingsprogram Nye Altinn. Det foreslås å øke bevilgningen til programmet med 208,2 mill. kroner, jf. omtale under Digitalisering- og forvaltningsdepartementets kap. 1540 Digitaliseringsdirektoratet, post 23 Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger. Av økningen til programmet foreslås 23,4 mill. kroner til Brønnøysundregistrenes arbeid med utvikling og reetablering av tjenester i Altinn 3.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 14,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningsbehovet knyttet til prosjektet for ny registerplattform (BRsys) i 2024 ser ut til å bli lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Det skyldes overførte midler fra 2023 og at prosjektet har lavere fremdrift enn planlagt. Departe-

mentet vil redegjøre nærmere for dette i forbindelse med fremlegget av statsbudsjettet for 2025.

Bevilgningen foreslås redusert med 30,6 mill. kroner.

Kap. 3904 Brønnøysundregistrene

Post 01 Gebyrinntekter

Oppdaterte anslag for antall registrerte tinglysninger i Løsøreregisteret og antall registreringer i Foretaksregisteret er lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Bevilgningen foreslås redusert med 40,6 mill. kroner.

Kap. 907 Norsk nukleær dekommisjonering

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 908, post 70

For å være best mulig forberedt på virksomhetsoverdragelsen av nukleære anlegg mv. fra Institutt for energiteknikk (IFE) til Norsk nukleær dekommisjonering (NND), skal forvaltningen av den tekniske IKT-infrastrukturen ved IFEs nukleære sektor overføres til NND. I Saldert budsjett 2024 ble det lagt til grunn at overføringen av IKT-infrastrukturen skulle skje 1. januar 2024. Bevilgningen på kap. 907, post 01 ble derfor økt med 8 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i tilskuddet til IFE på kap. 908, post 70. Tidspunktet for overføring er nå utsatt, med planlagt overføring i løpet av 4. kvartal 2024. På denne bakgrunn foreslås det å tilføye stikkordet «*kan nyttes under kap. 908, post 70*» til kap. 907, post 01 for å kunne dekke IFEs kostnader til drift av systemet frem til forvaltningen overtas av NND, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Regjeringen har som mål å overføre de nukleære anleggene og tilknyttet personell fra IFE til NND så raskt som mulig. Det planlegges nå for stegvis overføring, slik at anlegget i Halden og kombinert lager og deponi for lav- og mellomaktivt radioaktivt avfall i Himdalen (KLDRA) overføres først. Tidspunktet for overføring er blant annet avhengig av behandlingen av søknader om konsesjoner. Som følge av mulig fremskjøvet tidspunkt for overføring av noen av atomanleggene er det gjort enkelte omprioriteringer innenfor oppryddingsarbeidet. I tillegg er fremdriften på enkelte prosjekter forsinket, særlig på grunn av utfordringer med å få sikkerhetsklarert ekstern kompetanse

som er nødvendig for pågående utredninger. Med bakgrunn i dette foreslås bevilgningen redusert med 40 mill. kroner.

Post 30 Opprydding Søve

Staten er pålagt å rydde opp radioaktivt avfall etter gruvevirksomheten ved Søve gruver i Telemark, og Norsk nukleær dekommisjonering (NND) er gitt i oppdrag å stå for gjennomføringen av oppryddingen. Det har vært flere forskyvninger i anbudskonkurransen. NND gjennomfører nå forhandlinger med aktuelle leverandører. Forhandlingene er ikke sluttført, og det forventes at valg av tilbyder i 3. kvartal slik at første fase i prosjektet kan starte i andre halvår 2024. Det er noe senere enn tidligere ventet, og bevilgningen kan derfor reduseres med 15 mill. kroner til 20 mill. kroner.

Videre er det i 2024-budsjettet gitt en bestillingsfullmakt på 150 mill. kroner for signering av kontrakter i forbindelse med oppryddingen. Det er nå avklart at den første fasen av anskaffelsen skal gjennomføres som en samspillskontrakt med en anslått varighet på 12-18 mnd. Det vil ikke bli tegnet avtale om endelig entreprisekontrakt før denne fasen er gjennomført. Det foreslås derfor at bestillingsfullmakten reduseres med 130 mill. kroner til 20 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 908 Institutt for energiteknikk

Post 70 Tilskudd til drift av atomanlegg

Etter overføring av de nukleære anleggene i Halden og KLDRA med tilhørende personell vil IFE fortsatt ha ansvaret for sikker drift av anleggene på Kjeller. For å ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta dette ansvaret, er det behov for å øke driftsbevilgningen til IFE. Det er behov for syv stillinger, og budsjetteffekten i 2024 for disse stillingene er 4 mill. kroner, og 8,5 mill. kroner i 2025. I tillegg er det behov for 1,5 mill. kroner til å dekke driftsutgifter for sikkerhetssystemer som settes i drift i 2024. IFE hadde videre et mindreforbruk på 0,5 mill. kroner i 2023, som er overført til 2024. Dette reduserer bevilgningsbehovet noe, slik at bevilgningen nå foreslås økt med 5 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til sikring av atomanlegg

Tilskuddet finansierer oppgradering av sikringsnivået ved Institutt for energiteknikk (IFEs)

nukleære anlegg i tråd med de pålegg som er gitt av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, oppfølging relatert til sikkerhetsloven og Nærings- og fiskeridepartementets vedtak fra 2021 knyttet til klassifisering av IFEs skjermingsverdige objekter. Bevilgningen i Saldert budsjett 2024 er 49,3 mill. kroner. Inkludert overføringer fra 2023 disponerer IFE 66,2 mill. kroner til sikringstiltak i 2024.

Det er gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser som omhandler eiendom, bygg og anlegg for KLDRA, Kjeller og Halden, og elektroniske sikringstiltak for Kjeller og Halden. I tillegg er det gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse knyttet til digitale systemer, og for organisasjonen. Analysene har avdekket behov for risikoreduserende tiltak ut over det som ble lagt til grunn i saldert budsjett.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen med 8 mill. kroner.

Post 72 Lån til flytting av laboratorier og infrastruktur

Det er lagt opp til at de nukleære anleggene skal overføres fra Institutt for energiteknikk (IFE) til staten ved Norsk nukleær dekommisjonering (NND). Dette innebærer at IFE må flytte en rekke laboratorier og IKT-infrastruktur knyttet til sin øvrige virksomhet ut av området som skal overføres til NND. For å sørge for fremdrift i oppryddingsarbeidet ble IFE, høsten 2022, gitt et lån til å finansiere flyttingen. I Saldert budsjett 2024 er det bevilget 80 mill. kroner til formålet, men fremdriften i flytteprosjektet har vært lavere enn det som ble lagt til grunn. Et oppdatert anslag fra IFE tilsier et lånebehov på 35 mill. kroner. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 45 mill. kroner.

Kap. 3908 Institutt for energiteknikk

Post 80 Renter

Jf. omtale under kap. 908, post 72 er det inngått avtale med IFE om lån til flytting av laboratorier og infrastruktur. I Saldert budsjett 2024 er det bevilget 3,4 mill. kroner i renteinntekter. På grunn av lavere utbetalingstakt for lånet vil renteinntektene bli lavere enn tidligere lagt til grunn. Det foreslås å redusere bevilgningen med 1,8 mill. kroner.

Kap. 909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk

Post 73 Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, overslagsbevilgning

Rederier kan søke om tilskudd til sysselsetting av sjøfolk på grunnlag av innbetalt inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift for tilskuddsberettigede sjøfolk på skip registrert i Norsk ordinært skipsregister (NOR) og Norsk internasjonalt skipsregister (NIS). Ordningen er regelstyrt og rettighetsbasert. Utbetalinger av tilskudd avhenger i stor grad av antallet tilskuddsberettigede sjøfolk som er omfattet av ordningen og deres lønnsnivå.

Oppdaterte anslag viser et lavere bevilgningsbehov enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Bevilgningen foreslås redusert med 44 mill. kroner.

Kap. 912 Klagenemndssekretariatet

Post 21 (Ny) Spesielle driftsutgifter

Klagenemndssekretariatet er gitt fullmakt til å overskride bevilgningen for å dekke eventuelle saksomkostningskrav knyttet til omgjøring av vedtak etter forvaltningsloven § 36 i saker som behandles av klagenemndene som Klagenemndssekretariatet betjener. Klagenemnder tilknyttet Klagenemndssekretariatet har omgjort tre vedtak etter forvaltningsloven § 36 hvor klager vil få dekket sine saksomkostninger i 2024. Saksomkostningene i disse sakene beløper seg til 165 319 kroner. Det foreslås på dette grunnlag å bevilge 200 000 kroner til formålet.

Kap. 3912 Klagenemndssekretariatet

Post 01 Klagegebyr

Posten gjelder klagegebyr for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA). Inntektene avhenger av antall innkomne saker og hvilken type saker som meldes inn. Videre betales det tilbake klagegebyr i saker hvor KOFA finner at innklagede har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse, eller brudd som har hatt betydning for utfallet av konkurransen. På bakgrunn av sakene som har kommet inn til KOFA så langt i år, foreslås bevilgningen økt med 111 000 kroner til 800 000 kroner.

Post 02 Refusjoner og andre inntekter

Inntektene gjelder refusjoner for kurs og konferanser. Inntektene er hovedsakelig knyttet til

KOFA-konferansen som arrangeres av Klagenemndssekretariatet hvert år. I 2023 var det et forholdsvist høyt antall deltakere på konferansen, og det forventes et tilsvarende antall deltakere i 2024. Det foreslås å øke bevilgningen med 291 000 kroner til 500 000 kroner.

Post 87 Overtredelsesgebyrer

I Saldert budsjett 2024 er det bevilget 100 000 kroner i inntekter fra overtredelsesgebyr som ilegges av KOFA ved vedtak om ulovlige direkteanskaffelser. Så langt i år er det regnskapsført 12,2 mill. kroner i overtredelsesgebyr, som i hovedsak er knyttet til et gebyrvedtak mot Bodø kommune som ble fattet i 2023. I tillegg har det nylig blitt fattet vedtak om overtredelsesgebyr på 196 626 kroner i en annen sak.

Det foreslås å øke bevilgningen med 12,3 mill. kroner.

Kap. 916 Kystverket

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 45

Bevilgningen foreslås økt med 17,6 mill. kroner til korrigering for et merforbruk på den brukerfinansierte delen av virksomheten i 2023. Utgiftene foreslås dekket inn med tilsvarende økning på kap. 5574, post 77 Sektoravgifter Kystverket. Videre foreslås bevilgningen økt med ytterligere 16,1 mill. kroner for å dekke økte utgifter til isbryting i Oslofjorden og Drammensfjorden vinteren 2024, og 11,9 mill. kroner til å dekke skader på navigasjonsinfrastruktur som ble forårsaket av uværet «Ingunn» som traff Norge i slutten av januar.

Det vises også til omtale under kap. 922, post 71 om forlengelse av Radarsat-avtalen. Kystverket er en av brukeretatene av satellittdata fra avtalen. Kystverkets driftsbevilgning foreslås redusert med 1,2 mill. kroner til inndekning av forlengelse av avtalen mot tilsvarende økning på kap. 922, post 71 til forlengelse av avtalen.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 44,4 mill. kroner.

Post 22 Driftsutgifter brukerfinansierte tjenester, kan overføres, kan nyttes under post 46

Bevilgningen foreslås økt med 132,2 mill. kroner mot en tilsvarende økning i inntektsbevilgningen på kap. 5574, post 77 Sektoravgifter Kystverket. Endringen skyldes økt aktivitet i lostjenesten.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 1

Bevilgningen foreslås økt med 9,8 mill. kroner for å korrigere for et merforbruk på den brukerfinansierte delen av virksomheten i 2023. Økningen foreslås dekket inn med tilsvarende økning på kap. 5574, post 77 Sektoravgifter Kystverket. Det foreslås også en bestillingsfullmakt på posten til å inngå forpliktelser for inntil 50 mill. kroner til nødvendig fornying av batteripakken på fartøyet OV Bøkfjord, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 917 Fiskeridirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Fiskeridirektoratet deltar gjennom FangstID-programmet i prosjekter med finansiering fra Norges forskningsråd og Horizon Europe. FangstID-programmet har fått økt prosjektstøtte på 4,9 mill. kroner. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 4,9 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 3917, post 01.

Videre foreslås bevilgningen økt med 2 mill. kroner til utgifter til Fiskeridirektoratets arbeid med auksjoner av tillatelskapasitet til laks, ørret og regnbuerørret i forbindelse med kapasitetsjusteringene i oppdrett. Det ble i Prop. 1 S (2023–2024) for Nærings- og fiskeridepartementet varslet at Fiskeridirektoratets administrative utgifter til gjennomføring av fremtidige auksjoner skal dekkes av inntektene fra vederlag for oppdrettskonsesjoner.

Det vises til omtale under kap. 922, post 71 om forlengelse av Radarsat-avtalen. Fiskeridirektoratet er en av brukeretatene av satellittdata fra avtalen, og direktoratets driftsbevilgning foreslås redusert med 0,6 mill. kroner til inndekning av forlengelse av avtalen.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 6,3 mill. kroner.

Post 22 Fiskeriforskning og -overvåking, kan overføres

Bevilgningen på posten motsvares av inntekter fra fiskeriforskningsavgiften, jf. kap. 5574, post 74. Avgiften trekkes fra førstehåndsomsetningen til fiskerne og skal dekke deler av kostnadene ved å skaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for fiskeriforvaltningen, til å forebygge marin forsøpling fra fiskerinæringen og rydde tapte fiskeredskap.

På bakgrunn av oppdaterte anslag for inntekter fra fiskeriforskningsavgiften, jf. omtale under

kap. 5574, post 74, foreslås det å øke bevilgningen på posten med 6,6 mill. kroner.

Post 23 (Ny) Prisråd for havbruk

Prisrådet for havbruk ble oppnevnt 20. desember 2023. Rådet har i oppgave å sette bindende priser til bruk ved fastsettelse av grunnrenteskattelig inntekt fra 1. juli 2024. Fiskeridirektoratet skal være sekretariat og klagemyndighet for prisrådet.

Det er anslått en kostnad på 12,9 mill. kroner for å etablere og drifte prisrådet, sekretariatet og klagemyndigheten i 2024. Det foreslås en tilsvarende bevilgning.

Kap. 3917 Fiskeridirektoratet

Post 01 Diverse inntekter

Det foreslås å øke bevilgningen med 4,9 mill. kroner, jf. omtale under kap. 917, post 01.

Post 13 (Ny) Inntekter fra salg av oppdrettstillatelser

Posten gjelder vederlag for tildeling av oppdrettstillatelser og vekst i eksisterende tillatelser. Det vil i 2024 bli gjennomført tildeling av tillatelskapasitet. Det er besluttet å tilby 6 pst. vekst i grønne områder iht. trafikklyssystemet. Dette tilsvarer 20 916 tonn maksimal tillatt biomasse (MTB). Veksten tildeles i to omganger: først vil en sjettedel av veksten tilbys som vekst i eksisterende tillatelser til fastpris, som for 2024 er fastsatt til 170 000 kroner per tonn MTB. Deretter vil øvrig vekst, samt eventuelle avslåtte tilbud om fastprisvekst, tilbys på auksjon.

Faktiske inntekter fra tildelingen avgjøres av hvor mye kapasitet som kjøpes og hva prisen i auksjonen blir. I budsjettforelegget er inntekten beregningsteknisk anslått som om all kapasitet blir solgt til fastprisen, dvs. 170 000 kroner per tonn. Det beregningstekniske anslaget for vederlaget gir ikke uttrykk for forventede inntekter fra auksjonen. De faktiske prisene som oppnås i auksjonen, kan bli både høyere og lavere enn fastprisen. Det vises for øvrig til omtale under kap. 917, post 01 om at Fiskeridirektoratets utgifter i forbindelse med gjennomføring av auksjonen skal dekkes av inntektene. Det vises videre til omtale under kap. 919, post 60 om fordeling av inntekter til havbrukskommuner og -fylkeskommuner. For å legge til rette for rask og korrekt utbetaling til kommuner- og fylkeskommuner, foreslås en merinntektsfullmakt slik at utbetalingene tilsvarer

forholdsmessige inntekter fra tildelingene, jf. forslag til romertallsvedtak.

Det foreslås rent beregningsteknisk å øke bevilgningen med 3 555,7 mill. kroner.

Kap. 919 Diverse fiskeriformål

Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner

Det foreslås rent beregningsteknisk å øke bevilgningen med 1 954,5 mill. kroner. Det vises til omtale under kap. 3917, post 13. Bevilgningen gjelder kommunenes og fylkeskommunenes andel av vederlag for tildelte oppdrettstillatelser, samt provenyet fra produksjonsavgiften. Det ble gjennom behandlingen av Innst. 372 L (2022–2023) besluttet at 55 pst. av inntektene fra salg av nye konsesjoner skal fordeles til havbrukskommuner og fylkeskommuner via Havbruksfondet.

Forslaget under kap. 3917, post 13 på 3 555,7 mill. kroner er et rent beregningsteknisk anslag. Det er ikke kjent hvilke priser som vil oppnås i forbindelse med tildelingen. I anslaget legges det derfor til grunn et rent beregningsteknisk anslag for vederlaget. Beregningsteknisk er det forutsatt at all tilbudt kapasitet blir omsatt til fastpris, dvs. 170 000 kroner per tonn. Det beregningstekniske anslaget for vederlaget gir ikke uttrykk for forventede inntekter fra auksjonen. De faktiske prisene som oppnås i auksjonen, kan bli både høyere og lavere enn fastprisen.

For å legge til rette for at korrekt beløp utbetales raskt til kommunene, foreslås en merinntektsfullmakt slik at utbetalingene tilsvarende forholdsmessig inntekter fra tildelingene, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 76 Tilskudd til fiskeriforskning, kan overføres

Bevilgningen på posten motsvares av inntekter fra fiskeriforskningsavgiften, jf. kap. 5574, post 74. Midlene går til en tilskuddsordning for å finansiere bruk av fartøy og andre ekstrakostnader ved toktbasert fiskeriforskning. På bakgrunn av oppdatert anslag for inntektene fra fiskeriforskningsavgiften foreslås det å øke bevilgningen med 400 000 kroner.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Post 50 Tilskudd til næringsrettet forskning og grunnbevilgning til teknisk-industrielle institutter mv.

FoU-statistikken som Statistisk Sentralbyrå (SSB) leverer til Forskningsrådet er inkludert i nasjonalt statistikkprogram. Tidligere ble dette finansiert med midler fra Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet, på grunnlag av avtaler mellom Forskningsrådet og SSB. Fra 2024 skal dette arbeidet finansieres gjennom Finansdepartementets bevilgning til SSB. Det foreslås derfor å overføre 1,8 mill. kroner fra kap. 920, post 50 til Finansdepartementets kap. 1620, post 01.

Videre har Nærings- og fiskeridepartementet gitt Forskningsrådet i oppdrag å følge opp to tiltak i regjeringens mineralstrategi og to oppdrag relatert til helsenæringen og produksjon av legemidler. Det foreslås å overføre til sammen 5,4 mill. kroner fra kap. 920, post 50 til Kunnskapsdepartementets kap. 285 post 55 for å dekke Forskningsrådets virksomhetskostnader knyttet til arbeidet.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 7,2 mill. kroner.

Post 51 Tilskudd til marin og maritim forskning og grunnbevilgning til primærnæringsinstitutter mv.

Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Forskningsrådet i oppdrag å administrere arbeidsgiveransvar og faglig oppfølging av en nasjonal ekspert til Europakommisjonen DG research and innovation, under ordningen Seconded National Experts. Det foreslås å overføre 2,5 mill. kroner fra post 51 til Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 55 til å dekke Forskningsrådets virksomhetskostnader tilknyttet oppdraget.

Regjeringen har lansert et målrettet samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr, jf. omtale under kap. 900, post 21. For å dekke kostnader til sekretariatet i 2024 foreslås det å redusere bevilgningen med 0,3 mill. kroner mot en tilsvarende økning på Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 55.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 2,8 mill. kroner.

Kap. 922 Romvirksomhet

Post 70 Kontingent i European Space Agency (ESA)

Det er bevilget 291,4 mill. kroner i kontingent til Den europeiske romorganisasjonen (European Space Agency, ESA) i Saldert budsjett 2024. Nivået på ESAs budsjett bestemmes på ESAs

ministerrådsmøter. Hvert land betaler en andel basert på størrelsen på nettonasjonalinntekt (NNI). Vedtaket i Stortinget var basert på forutsetningene om at Norges NNI-andel for perioden 2021–2023 var satt til 2,33 pst. av ESAs budsjett. Etter budsjettfremleggelse ble NNI-andelen for 2024 redusert til 2,23 pst. Det førte til en lavere kontingent enn opprinnelig anslått. Norges kontingent i ESA utbetales i euro. Valutakursen på utbetalingsdato for første avdrag til ESA i januar 2024 var betydelig lavere enn kursen som ble lagt til grunn i statsbudsjettet for 2024.

Bevilgningen foreslås redusert med 24,9 mill. kroner.

Post 71 Internasjonal romvirksomhet

Det er bevilget 642,4 mill. kroner til internasjonal romvirksomhet i Saldert budsjett 2024. Bevilgningen dekker kontingent til ESAs industrirettede romprogrammer, Esrange Andøya Special Project (EASP)-avtalen med Tyskland, Frankrike, Sveits og Sverige, bidrag til utdanningskontoret ESERO ved Andøya Space og Radarsat-avtalen. Midlene utbetales i hovedsak i euro og dollar.

Bevegelsen i valutakursen for både euro og dollar tilsier at bevilgningsbehovet reduseres med 30 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett. I tillegg er fremdriften i enkelte av ESAs planlagte programmer forskjøvet og Norge har fått tilbakebetalt midler som er flyttet mellom ulike programposter. Det reduserer bevilgningsbehovet med 105,1 mill. kroner i 2024.

Radarsat-avtalen har i flere omganger blitt forlenget for å dekke norske etaters brukerbehov etter at satellitten Sentinel-1B uventet sluttet å virke i 2021. På grunn av forsinkelser med erstatningssatellitten foreslås Radarsat-avtalen igjen forlenget etter samme betalingsmodell som tidligere, der departementene som representerer de største brukerbehovene sammen finansierer forlengelsen med overføringer til kap. 922, post 71. Foruten Nærings- og fiskeridepartementet, jf. omtale under kap. 916, post 01 og kap. 917, post 01, omfatter dette 4,7 mill. kroner fra Forsvarsdepartementet, 0,4 mill. kroner fra Energidepartementet og 1 mill. kroner fra Klima- og miljødepartementet. Den foreslåtte forlengelsen koster 750 000 dollar eller om lag 7,9 mill. kroner.

Ved en feil ble det utbetalt 6,6 mill. kroner for mye fra NFD til post 71 i desember 2023. For å korrigere for dette foreslås det at bevilgningen reduseres tilsvarende i 2024.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 133,8 mill. kroner.

Post 73 EUs romprogrammer

Norge har forpliktet seg til å utbetale om lag 3,7 mrd. kroner til deltakelse i EUs romprogram for perioden 2021–2027. Det er også gjenværende forpliktelser knyttet til programperioden 2014–2020. Den endelige summen er avhengig av størrelsen på Norges økonomi sammenlignet med EU, inflasjon og valutakurs. I Saldert budsjett 2024 ble det bevilget 886,7 mill. kroner til deltakelse i EUs romprogram. Midlene skal dekke nåværende og gamle forpliktelser, medlemskontingenten for norsk deltakelse i EUs nye romprogram og i EUs byrå for romprogrammet.

Utbetalinger gjøres i august hvert år. EU sender oppdatert budsjett flere ganger i året, sist i desember 2023. EUs foreløpige budsjett viste da en estimert totalkostnad for 2024 på 72,04 mill. euro, eller 824,4 mill. kroner. Dette gir et redusert bevilgningsbehov på 62,3 mill. kroner, og posten foreslås redusert tilsvarende.

Post 74 Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, kan overføres

I Saldert budsjett 2024 vedtok Stortinget å øremerke 5 mill. kroner på kap. 922, post 74 til prosjektmidler for etablering av et senter for jordobservasjon i Tromsø. Fordi dette tilskuddet skiller seg betydelig fra de øvrige aktivitetene posten finansierer og krever forskriftsfesting, foreslås det å opprette en ny post 75 *Tilskuddsordning tilknyttet nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø* og flytte midlene til den nye posten. Omdisponeringen har ingen konsekvens for innretningen på midlene.

Bevilgningen foreslås redusert med 5 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på post 75.

Post 75 (Ny) Tilskuddsordning tilknyttet nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø, kan overføres

Tilskuddet kan ikke lyses ut før forskriften er vedtatt. Det er stor usikkerhet om utbetalingstakten til bevilgningen. Dersom det forutsettes at midlene skal tildeles i løpet av inneværende år, vil det gi kort tid til søknadsbehandling og utbetaling. Det er ønskelig å legge til rette for utvikling av gode prosjekter og en forsvarlig søknadsbehandling. På denne bakgrunn foreslås det at post 75 tilføres stikkordet «kan overføres».

Det foreslås en bevilgning på 5 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon under post 74, jf. omtale under post 74.

Kap. 923 Havforskningsinstituttet*Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21*

Det foreslås å tilføye stikkordet «kan nyttes under post 21» til Havforskningsinstituttets kap. 923, post 01, jf. forslag til romertallsvedtak.

I 2021 var det en merutgift i oppdragsvirksomheten til Havforskningsinstituttet på grunn av mindreinntekter knyttet til oppdrag for Norad og FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO) som følge av covid-19. Havforskningsinstituttet er bedt om å dekke inn 8,5 mill. kroner av merforbruket i 2024 ved innsparing på kap. 923, post 01. Det foreslås derfor at stikkordet «kan nyttes under post 21» tilføyes posten, jf. forslag til romertallsvedtak. Resterende merutgift vil bli dekket inn ved innsparinger påfølgende år.

Post 22 Fiskeriforskning og -overvåking, kan overføres

Bevilgningen motsvares av inntekter fra fiskeriforskningsavgiften, jf. omtale under kap. 5574, post 74. Avgiften skal dekke deler av kostnadene ved å skaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for fiskeriforvaltningen. På grunn av endret anslag for inntektene fra avgiften foreslås det at bevilgningen økes med 11,8 mill. kroner.

Kap. 3923 Havforskningsinstituttet*Post 01 Oppdragsinntekter*

I arbeidet med 2024-budsjettet ble bevilgningen på kap. 923, post 21 prisjustert med 28,0 mill. kroner, mens bevilgningen på kap. 3923, post 01 ble prisjustert med 19,2 mill. kroner. Disse postene henger sammen og skulle vært prisjustert med likt beløp. For å korrigere feil i prisjusteringen foreslås det at inntektsbevilgningen økes med 8,8 mill. kroner.

Kap. 926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy*Post 45 (Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres*

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 ble det satt av 75 mill. kroner til investeringer i seildroner og undervannsrobotikk. Anskaffelsen av disse forskningsfarkostene har tatt lang tid, og ved utgangen av 2023 gjenstod 4,1 mill. kroner av bevilgningen. Beløpet utgjør 10 pst. av anskaffelsen av undervannsfarkoster, der sluttleveransen

er utsatt til første halvår 2024. Siden det ikke har vært bevilgning på posten de to siste årene, kunne ikke mindreutgiften overføres. Det foreslås derfor en bevilgning på 4,1 mill. kroner til å fullføre anskaffelsen av forskningsfarkostene.

Kap. 3926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy*Post 01 Oppdragsinntekter*

I arbeidet med 2024-budsjettet ble bevilgningen på kap. 926, post 21 prisjustert med 12,5 mill. kroner, mens bevilgningen på kap. 3926, post 01 ble prisjustert med 8,4 mill. kroner. Disse postene henger sammen og skulle ha vært prisjustert med likt beløp. For å rette opp feil i prisjusteringen foreslås det at bevilgningen økes med 4,1 mill. kroner.

Kap. 928 Annen marin forskning og utvikling*Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres*

Polarforskningsprogrammet GoNorth (Geosciences in the Northern Arctic) skal gjennomføre et forskningstokt i 2024. Formålet med GoNorth er økt norsk forskningsinnsats og kunnskap i polhavsområdene.

Det er bevilget 10,6 mill. kroner til GoNorth til tokt i Saldert budsjett 2024, men GoNorth har behov for ytterligere midler til toktgjennomføring. Det foreslås derfor at bevilgningen økes med 5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på Utenriksdepartementets kap. 118, post 70.

Kap. 935 Patentstyret*Post 01 Driftsutgifter*

Det foreslås å øke bevilgningen med 2,5 mill. kroner til digital sikkerhet og beredskap. For at Patentstyret skal kunne etterleve Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSMs) grunnprinsipper for informasjonssikkerhet, er det behov for rask iverksetting av flere tiltak for å redusere virksomhetens digitale sårbarhet, herunder verktøy for å registrere trusselovervåking og hendelser, test-tjenester og rådgivning for digital sikkerhet.

Videre skal Patentstyrets skjemaer inn i ny dataløsning i overgangen til Nye Altinn, deriblant alle søknadsskjemaer for patent, design og varemerke. Bevilgningen foreslås økt med 2 mill. kroner for å ivareta omleggingskostnadene ved overgangen til Nye Altinn.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 4,5 mill. kroner.

Kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap

Post 96 (Ny) Aksjer

Mantena AS har kapitalbehov, blant annet på grunn av behov for varelager nedskrivning og midlertidig likviditetsbehov.

Mantena tilhører selskapskategori 1, der statens mål som eier er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Selskapet er heleid av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet. Statens begrunnelse for eierskapet i Mantena er å ha en leverandør av vedlikeholds- og verkstedtjenester for skinnegående materiell. Mantena omsetter for om lag 1,6 mrd. kroner og har virksomhet i Norge og Sverige. Selskapet har om lag 800 ansatte, hvorav om lag 650 i Norge.

Mantena ble skilt ut fra Vy og konkurranseutsatt fra 2017. Mantena fikk i den forbindelse 202 mill. kroner av staten for å innfri reguleringsforpliktelsen i Statens pensjonskasse (SPK) og ytterligere bevilgninger 2019-2023 til en overgangsordning for eldre arbeidstakere. Selskapet fikk også et kapitaltilskudd på 170 mill. kroner i 2019 for å legge til rette for en hensiktsmessig kapitalstruktur og likviditet i en krevende omstillingsfase. Selskapet kan ved utskillelse ha blitt for svakt kapitalisert gitt virksomhetens risiko, herunder et økende ukurant varelager med tilhørende nedskrivingsbehov i takt med at eldre togtyper i Norge fases ut.

Mantena har de siste årene iverksatt flere tiltak for lønnsomhetsforbedringer, herunder blant annet nedbemanning, reforhandling av kontrakter og kostnadsreduksjoner. Lønnsomhetsutviklingen er positiv, men det er fortsatt omstillingsbehov.

Styret i Mantena har i forbindelse med anmodningen om ny egenkapital fra eier, utarbeidet en ny forretningsplan for selskapet. Selskapets overordnede plan er effektivisering i Norge, vekst i Sverige og nytt komponentverksted som skal bidra til kostnadsbesparelser. Departementet har kommunisert til selskapet at ambisjonsnivå og fremdrift ift. realisering av tiltak i forretningsplanen må styrkes

Arctic Securities (Arctic) har vært engasjert som statens finansielle rådgiver. Arctic anbefaler at Mantenas forretningsplan styrkes og at lønnsomhet prioriteres fremfor vekst. Dersom eier ikke bidrar med ny egenkapital, er det ifølge rådgiver høy risiko for konkurs, noe som vil være verdideleggende. Arctic anslår selskapets kapitalbe-

hov til å være i størrelsesorden 200-300 mill. kroner. Videre vurderer Arctic at en slik egenkapitaltilførsel vil være forretningsmessig og at staten kan få en markedsmessig avkastning på denne kapitalen. Arctic forventer vekst i togtrafikk og dermed økt behov for togvedlikehold fremover. Trenden i konkurransebildet synes å være vertikal integrering, hvor ansvaret for vedlikeholdstjenester flyttes til togprodusenter eller togoperatører, med tilhørende konsolidering i bransjen. Arctics vurdering er at avkastningene på et kapitalinnskudd på 250 mill. kroner vil være konkurransedyktig med avkastningen fra annen virksomhet med samme kommersielle risiko. Regjeringen foreslår basert på rådgivers vurdering at det bevilges 250 mill. kroner i ny egenkapital til Mantena AS.

Finansdepartementet vurderer videre at vilkårene for å budsjettere utgiften som en lånetransaksjon, er oppfylt. Som del av denne vurderingen, er det praksis at departementet ser hen til rådgivers vurdering. Arctic vurderer en kapitaltilførsel på 200–250 mill. kroner som forretningsmessig, riktig ut fra en ren kommersiell vurdering og i tråd med hva andre eiere med tilstrekkelig tilgang på kapital ville vurdert som en ansvarlig beslutning. Dette begrunnes med at verdien av selskapets eksisterende egenkapital sannsynligvis vil gå tapt dersom selskapet ikke tilføres kapital. Rådgiver har ikke beregnet hvilken avkastning staten kan påregne på kapitaltilførselen på 200–250 mill. kroner. Samtidig er rådgiver tydelig på at avkastningen på kapitalinnskuddet vil være konkurransedyktig med avkastningen fra annen virksomhet med samme kommersielle risiko.

Tilførsel av kapital kan skje i én eller flere transjer, og det vil ved tilførsel av kapital bli kommunisert tydelige forventninger om ytterligere lønnsomhetstiltak til styret.

Kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap

Post 96 Salg av aksjer

Under posten føres inntekter fra mulige aksjesalg samt vederlag ved sletting av aksjer i forbindelse med at selskaper med statlig eierandel gjennomfører tilbakekjøpsprogram. Det er bevilget 25 mill. kroner på posten i Saldert budsjett 2024. På ekstraordinær generalforsamling i Eksportfinans ASA 5. desember 2023, vedtok aksjonærene reduksjon av selskapets frie egenkapital med totalt 1 mrd. kroner forutsatt Finanstilsynets samtykke. Bakgrunnen for vedtaket var at selskapet anses overkapitalisert. Finanstilsynet ga i mars

2024 positivt svar på søknaden og klarsignal til at pengene kunne utbetales. Staten mottok i mars 2024 sin forholdsmessige andel på 150 mill. kroner.

Det foreslås derfor at bevilgningen økes med 125 mill. kroner

Kap. 951 (Nytt) Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS

Post 90 (Ny) Lån

Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (Store Norske) eier og forvalter i dag i overkant av 500 boliger i Longyearbyen. Dette utgjør en betydelig andel av den totale boligmassen i Longyearbyen. Staten er eier i Store Norske for å bidra til at samfunnet i Longyearbyen opprettholdes og videreutvikles på en måte som understøtter de overordnede målene i norsk svalbardpolitikk. Statens mål som eier er blant annet kostnadseffektiv forvaltning og utvikling av boliger i Longyearbyen. Det er vedtektsfestet at Store Norske ikke kan ta opp ekstern gjeld, unntatt ordinær kassakreditt eller annen ordinær driftsfinansiering, uten samtykke fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Store Norskes boligvirksomhet er organisert i datterselskapet Store Norske Boliger AS (SNB). Et flertall av SNBs boliger har nådd teknisk levealder. SNB arbeider derfor med en konseptvalgutredning som har til formål å etablere en langsiktig plan for oppgradering av boligmassen i Longyearbyen, gjennom klimasikring, energieffektivisering og generell standardheving med tilhørende finansieringsbehov.

I parallell med arbeidet med konseptvalgutredningen bør det ifølge styret i Store Norske gjennomføres rehabiliteringstiltak på flere boliger. SNB eier i dag 110 boenheter på «Blåmyra» i Longyearbyen. Boligene er bygget i 1985 og har behov for rehabilitering. I motsetning til mange andre boliger i Longyearbyen er boligene på «Blåmyra» godt fundamentert, og styret vurderer det derfor som fornuftig å gjennomføre en rehabilitering som vil bidra til lavere driftskostnader, økte leieinntekter og en forventet levetidsforlengelse på 30 år. Prosjektet har en kostnadsramme på 86 mill. kroner og det planlegges for oppstart i løpet av høsten 2024.

Flere av boligene i Longyearbyen er risikoutsatt for brann. SNB fikk også påført skader på deler av sine boliger i en brann i 2022. Oppgradering av disse boligene og gjennomføring av ulike branntiltak i boligmassen er planlagt i 2024 med

en total kostnadsramme på 19 mill. kroner. Ut over dette vurderer styret at det er behov for å øke SNBs investeringskapasitet. Styret har derfor anmodet om 25 mill. kroner i kapital slik at det er rom for å gjennomføre eventuelle øvrige tiltak i tråd med selskapets mål og strategiske prioriteringer. Styret vurderer at soliditeten og lønnsomhetsutviklingen i SNB er god, og at det er rom for å øke den rentebærende gjelden i selskapet. Med bakgrunn i dette har styret anmodet om at hele kapitalbehovet på 130 mill. kroner tilføres som lån.

Nærings- og fiskeridepartementet vurderer at tiltakene som styret har anmodet om kapital til, er godt tilpasset Store Norskes strategi, statens mål som eier og bidrar til å understøtte de overordnede målene i norsk svalbardpolitikk. Finansdepartementet vurderer videre at vilkårene for å budsjettere utgiften som en lånetransaksjon, er oppfylt. Lånebetingelsene og risikoen i prosjektet vil være de samme som for øvrige lån som tidligere er gitt til Store Norskes boligvirksomhet, og disse betingelsene har blitt vurdert å være markedsmessige av ekstern rådgiver. Videre vil statens avkastning komme i form av økte leieinntekter, noe som innebærer at avkastningen er finansiell og stammer fra inntekter i et marked. Regjeringen foreslår på dette grunnlag at det bevilges 130 mill. kroner i lån til Store Norske. Lånet vil bli gitt med pant i boliger. Avdrag og renter vil innarbeides i de årlige budsjettene.

Kap. 952 Investinor AS

Post 51 (Ny) Tapsfond såkornkapital

Det vises til omtaler i Prop. 25 S (2023–2024) under kap. 952, post 51, kap. 3952, post 50 og 90, samt kap. 5628, post 80 om avvikling av enkelte såkornfond opprettet mellom 2006 og 2009, og tilbakebetaling av lån og renter fra fond opprettet i perioden. Det ble avklart med Investinor at de faktiske beløpene knyttet til disse fire bevilgningene skulle håndteres som en netto tilbakebetaling fra Investinor. Innbetalingen fant ikke sted før i starten av januar 2024, og det ble derfor ikke utgifts- og inntektsført noe på de fire postene i 2023. Midlene foreslås derfor bevilget på nytt i 2024.

Det foreslås en bevilgning på 182,3 mill. kroner til dekning av tap på lån ut over tapsavsetning og tap på renter på lån til såkornfond. Dette dekker faktiske tap og er noe lavere enn det som ble bevilget i forbindelse med Prop. 25 S (2023–2024).

Kap. 3952 (Nytt) Investinor AS

Post 50 (Ny) Tilbakeført kapital, pre-så Kornfond m.m.

Det vises til omtale av forsinkede innbetalinger under kap. 952 Investinor AS. Det foreslås en ny bevilgning for 2024 på 23,2 mill. kroner knyttet til tilbakeført kapital fra såkornfond opprettet etter 2012 og fra pre-såkornfond.

Post 90 (Ny) Tilbakeført kapital, såkornfond

Det vises til omtale av forsinkede innbetalinger under kap. 952 Investinor AS. Det foreslås en ny bevilgning på 102,6 mill. kroner knyttet til tilbakeført kapital fra såkornfond opprettet i 2006.

Kap. 5628 (Nytt) Renter fra Investinor AS

Post 80 (Ny) Renter fra såkornfond

Det vises til omtale av forsinkede innbetalinger fra avviklede såkornfond under kap. 952 Investinor AS. Det foreslås en bevilgning på 132,2 mill. kroner knyttet til renter på lån til såkornfond opprettet i 2006.

Kap. 954 Petoro AS

Post 70 Tilskudd til administrasjon

Petoro AS er et statlig eid aksjeselskap som ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) på et forretningsmessig grunnlag. Gjennom SDØE deltar staten i utvinningstillatelser, rørledninger og landanlegg for petroleum. Petoro opptrer som rettighetshaver for SDØE-andelene og har rettigheter og plikter som andre rettighetshavere. Petoros overordnede mål for ivaretagelsen av SDØE-porteføljen er å skape størst mulig verdi og oppnå høyest mulig inntekt til staten.

Store deler av eierskapet til gasstransportssystemet på norsk kontinentalsokkel har tillatelser der konsesjonstiden går ut i 2028. Staten tar sikte på å benytte seg av hjemfallsretten ved utløpet av konsesjonstiden og ønsker et helstatlig eierskap for de sentrale delene av gasstransportssystemet, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for daværende Olje- og energidepartementet. Energidepartementet gjennomfører nå sonderinger med eksisterende rettighetshavere om dette.

1. januar 2024 er, etter ønske fra flere av dagens eiere av den omfattende gasstransportinfrastrukturen, en mulig effektiv økonomisk dato for

statlig overtakelse, dvs. at mulige transaksjoner vil kunne bli gjennomført mot slutten av inneværende år. Det legges opp til at dagens modell, hvor Petoro forvalter statens eierskap i gassinfrastrukturen gjennom SDØE, vil videreføres ved økt eller helstatlig eierskap. For å kunne forberede og ivareta arbeidsoppgaver knyttet til en mulig større eierandel i gasstransportssystemet på en forsvarlig måte, foreslås det å øke administrasjonstilskuddet med 3 mill. kroner i 2024.

Kap. 2421 Innovasjon Norge

Post 55 (Ny) Grønn industrifinansiering

Det vises til Stortingets vedtak i forbindelse med budsjettforliket om statsbudsjettet for 2024 om å opprette en ordning for grønn industrifinansiering, herunder en bevilgning på 1,75 mrd. kroner til tapsavsetning for ordningen. Ordningen har en ramme på inntil 5 mrd. kroner. Næringskomiteen bemerket i sin innstilling at ordningen blant annet skulle være for prosjekter i tidlig- og oppskaleringfase, ikke inneholde konverteringsrettigheter, være markedsmessig og forvaltes av Eksportfinansiering Norge (Eksfin). Stortinget har bedt regjeringen komme tilbake med forslag til øvrig innretning av ordningen senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

Nærings- og fiskeridepartementet har utredet innretningen på ordningen blant annet med bakgrunn i over 80 høringsinnspill og dialog med Eksfin, Innovasjon Norge og Nysnø Klimainvesteringer.

Høringsinstansene gir i hovedsak sin tilslutning til ordningen. Et klart flertall av tilbakemeldingene peker på at ordningen kan gi addisjonalitet dersom den innrettes mot å finansiere første-gangsetablering av nyskapende produksjon i industriell skala, herunder testing. Det pekes også på at ordningen bør innrettes som statlige lån eller garantier med støtteelement, men med betingelse om privat medfinansiering.

Ordningen vil ha grenseflater til eksisterende virkemidler både hos Innovasjon Norge (IN), Nysnø Klimainvesteringer AS, Enova og Eksfin samt nordiske og europeiske virkemiddelaktører. Blant de norske aktørene er det Innovasjon Norge som har mest erfaring med markedsnære ordninger som også innebærer en grad av statsstøtte. Selskapet har også lang erfaring med låneordninger og samarbeid med private banker og nasjonale og internasjonale virkemiddelaktører. INs statsstøtterettslige kompetanse vil sørge for en rask og trygg implementering. En samlet vurde-

ring tilsier derfor at ordningen bør legges til Innovasjon Norge. Det er i tråd med tilbakemeldingene i innspillrunden og dialogen med aktørene.

Etter regjeringens vurdering bør ordningen utformes for å utløse bærekraftig verdiskaping i Norge i tråd med formålet med Grønt industriløft. Grønt industriløft skal fremme attraktive arbeidsplasser, verdier og velferd for fremtiden i Norge, fremme utslippsreduksjoner og grønn omstilling, og redusere sårbarheter i verdikjeder som er sentrale for det grønne skiftet. Dette er hensyn som har blitt viktigere med endringer i energi- og sikkerhetssituasjonen i Europa. Målgruppen for ordningen bør være nyskapende, grønne industriprosjekter i vekst- og oppskaleringsfase. For å være utløsende er det nødvendig å tilby andre finansieringsvilkår enn det som er tilgjengelig i markedet. Ordningen bør primært innrettes som en låneordning, men Innovasjon Norge kan også gis anledning til å stille garantier for finansiering fra andre aktører. Finansieringen under ordningen kan gis med et støtteelement, i form av for eksempel reduserte renter, lengre løpetider eller avdragsfrihet i en periode. Det skal være privat medfinansiering i alle prosjektene. Innovasjon Norge betaler renter til staten på innlånene til ordningen.

Under ordningen bør staten også kunne ta del i avkastningen fra vellykkede prosjekter gjennom ulike betingelser som knyttes til finansieringen, slik det er anledning til under andre låneordninger i Innovasjon Norge. Der hele eller deler av lån ikke går til utbetaling, frigis låneramme og midler til tapsavsetning for nye utlån under ordningen. Det samme gjelder for rentemarginer, andre betingelser som gir ordningen del i avkastning fra vellykkede prosjekter og verdier som gjenvinnes fra tapsføringer i prosjekter som ikke lykkes. Grønn industrifinansiering bør bygge på erfaringer og praksis fra ordningene med innovasjonslån og grønne vekstlån i Innovasjon Norge. Disse ordningene gir også en metodikk for forsvarlig porteføljestyling i ordningen som hensyntar risikoen for tap i de ulike prosjektene og prosjektets mulige bidrag til verdiskaping. Dette innebærer at det tas høyde for en større risiko enn normale markedstransaksjoner, ved at det gjøres avsetninger for de enkelte prosjektene i et tapsfond og eventuelt rentestøttefond for ordningen.

Innovasjon Norge kan gi forpliktende tilsagn om lån innenfor lånerammen på 5 mrd. kroner. Samtidig setter staten av 1,75 mrd. kroner til tap i ordningen. Det kan ikke gis lån under ordningen med mindre det er gjort forholdsmessige avsetninger i tapsfondet. Innovasjon Norge har ansvar for at avsetningene til tap gjenspeiler den reelle

risikoen i porteføljen. Tapsfondet skal dekke bokførte tap som følge av konstaterte tap og endringer i spesifiserte tapsnedskrivninger og ha dekning for påregnelige tap i lånenes løpetid. Tapsavsetningen skal også dekke midlene til rentestøttefondet, hvor det gjøres avsetninger for å dekke kostnader ved subsidierte lån i form av rentefritak. Det tas utbytte fra Grønn industrifinansiering for alle beløp inntil det er avsetninger som overstiger det Stortinget til enhver tid har bevilget til tap.

Innovasjon Norge skal påse at ordningen innrettes slik at den er innenfor rammene av statsstøttereglene. For større prosjekter kan notifikasjon under det midlertidige krise- og omstillingsregelverket for statsstøtte etter Russlands aggresjon mot Ukraina (TCTF) være nødvendig.

På dette grunnlaget foreslås det å flytte bevilgningen til tapsavsetning for Grønn industrifinansiering fra kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 58 Grønn industrifinansiering til kap. 2421 Innovasjon Norge, post 55 Grønn industrifinansiering. Det foreslås også en lånefullmakt på 5 mrd. kroner og en garantifullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 71 Innovative næringsmiljøer, kan overføres

I Saldert budsjett 2024 er det bevilget 126,3 mill. kroner og gitt en tilsagnsfullmakt på 155 mill. kroner til Innovasjon Norge til dette formålet. Ved utgangen av 2023 var 101,8 mill. kroner av tilsagnsfullmakten bundet opp i tilsagn. Basert på Innovasjon Norges utbetalingsprognoser vil det være nødvendig med en bevilgning på 161,3 mill. kroner for å dekke de utbetalingene som forventes å komme i 2024. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 35 mill. kroner, og redusere tilsagnsfullmakten tilsvarende, til 120 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 74 Reiseliv, profilering og kompetanse, kan overføres

Ukraina ønsker å styrke nærings samarbeidet med Europa, herunder Norge. Næringsaktivitet i Ukraina er viktig for å skape arbeidsplasser og skatteinntekter. Mobilisering av privat sektor vil være avgjørende for å få gjennomført og finansiert gjenoppbyggingen av Ukraina. Innovasjon Norge kan ha en rolle i å tilrettelegge for at norsk næringsliv bidrar til økonomisk aktivitet i Ukraina.

Det foreslås å øke bevilgningen med 2 mill. kroner for å starte arbeidet med å bygge opp rele-

vant kompetanse om Ukraina ved hovedkontoret til Innovasjon Norge i Oslo. Hensikten er å øke kompetansen om Ukraina og landets behov, og om hvordan norsk næringsliv kan bidra til gjenoppbyggingen. Innovasjon Norge må samarbeide med andre relevante aktører, som Norsk-ukrainsk handelskammer, NHO og Norad, for å bidra til en effektiv innretning av arbeidet.

Post 75 Grønn plattform, kan overføres, kan nyttes under post 50, 71 og 76

I Saldert budsjett for 2024 er tilsagnsfullmakten for Grønn plattform under Innovasjon Norge fastsatt til 345 mill. kroner. Utbetalingstakten på prosjektene under Grønn plattform avviker vesentlig fra Innovasjon Norges øvrige ordninger, noe som gjør det krevende å anslå utbetalingene fra posten. Det ble derfor utbetalt et langt lavere beløp i 2023 enn det prognosene tilsa. Konsekvensen var at man ved utgangen av 2023 sto igjen med en større fremtidig utbetalingsforpliktelse enn det tilsagnsfullmakten for 2024 ga rom for. Det foreslås derfor å øke tilsagnsfullmakten med 98,1 mill. kroner til 443,1 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 5325 Innovasjon Norge

Post 53 (Ny) Tilbakeføring av ubrukte tiltakspakkemidler

Det foreslås å tilbakeføre 200,8 mill. kroner av midler bevilget på kap. 2421, post 50 til midlertidige koronatiltak i årene 2020 og 2021. Tilbakeføringen omfatter annullerte tilsagn i hovedsak knyttet til ekstraordinært innovasjonstilskudd og omstillingstilskudd til reiselivs- og eventbransjen. Det holdes tilbake noe annullerte midler for å dekke kostnader knyttet til oppfølging av gjenværende, ikke utbetalte tilsagn om ekstraordinært innovasjonstilskudd, omstillingstilskudd til reiselivsnæringen mv.

Post 70 Låneprovisjoner

Innovasjon Norge betaler en låneprovisjon på 0,4 pst. av sine innlån i statskassen. Provisjonen innbetales etterskuddsvis. Låneprovisjon for 2023 som innbetales i 2024, utgjør om lag 68,3 mill. kroner. Nye innlån har vært noe lavere i 2023 enn tidligere anslått. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn redusert med 3,7 mill. kroner.

Kap. 5625 Renter og utbytte fra Innovasjon Norge

Post 80 Renter på lån fra statskassen

Det er bevilget 605 mill. kroner i Saldert budsjett 2024. De faktiske rentene på kortsiktige innlån som Innovasjon Norge har inngått så langt og som har renteforfall i 2024, har gjennomgående høyere rentesatser enn det som ble lagt til grunn for bevilgningsforslaget i Prop. 1 S (2023–2024). Det anslås nå at renteinntektene vil utgjøre om lag 740 mill. kroner i 2024. Bevilgningen foreslås derfor økt med 135 mill. kroner.

Post 81 Rentemargin, innovasjonslåneordningen

Innovasjon Norges innovasjonslåneordning finansieres med innlån fra statskassen hvor renten følger statspapirer med tilsvarende løpetid. Ordningens administrasjonskostnader dekkes av rentemarginen mellom innlån og utlån. Nettobeløpet etter at administrasjonskostnadene er dekket, skal tilbakeføres statskassen i påfølgende år. Netto rentemargin ble i 2024 budsjettert til 22 mill. kroner. Det faktiske beløpet ble 28,9 mill. kroner. Bevilgningen foreslås derfor økt med 6,9 mill. kroner.

Post 85 Utbytte, lavrisikolåneordningen

Det er satt et krav om at Innovasjon Norges egenkapitalandel for lavrisikolåneordningen skal være på 10,5 pst. Alt overskytende overskudd når egenkapitaldekning på 10,5 pst. er nådd, skal tilbakeføres til staten. Overskuddet for 2023 ble budsjettert til 440 mill. kroner, mens årsregnskapet viser et overskudd på om lag 602,2 mill. kroner. Økningen skyldes høyere renteinntekter og langt mindre konstaterte tap enn budsjettert. 50 mill. kroner av utbyttet holdes tilbake for å dekke eventuelle reklamasjonskrav knyttet til avhending av Innovasjon Norges hovedkontor i Oslo som ble solgt i 2023. Dette vil bli innbetalt til statskassa i senere år dersom det ikke fremmes noe slikt krav.

Bevilgningen foreslås økt med 112,2 mill. kroner.

Kap. 2426 Siva SF

Post 70 Tilskudd

Det foreslås at bevilgningen økes med 2 mill. kroner, jf. omtale under post 71.

Post 71 Tilskudd til testfasiliteter

Av bevilgningen for 2024 ble det avsatt 2 mill. kroner til å dekke arbeidet med å utrede behovet for et katapulttilbud innenfor helseneringen, arbeidet for en nasjonal satsing innenfor legemiddelproduksjon og vurdering av tilbudet til prosjekter innenfor automatisering og digitalisering (Industri 4.0). Da dette dreier seg om utredningsmidler, foreslås midlene flyttet til post 70. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 2 mill. kroner.

Kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE)

Bevilgningen på kap. 2440, post 30 *Investeringer* foreslås økt med 4 100 mill. kroner. Økningen skyldes hovedsakelig høyere utbyggingsinvesteringer på Johan Castberg, økte driftsinvesteringer på flere felt, herunder investeringer knyttet til

Troll elektrifisering og levetidsprosjekter på Heidrun, samt økt produksjonsboring på enkeltfelt.

Anslaget på kap. 5440, underpost 24.1 Driftsinntekter reduseres med 111 000 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak redusert gassprisanslag, delvis motvirket av økt oljeprisanslag.

Anslaget for driftsutgifter er redusert med 6 800 mill. kroner. Reduksjonen skyldes reduserte kostnader knyttet til kjøp av tredjepartsgass delvis motvirket av økte vedlikeholdskostnader og kostnader i preinvesteringsfasen før konseptvalg på enkelte felt.

Anslaget for lete- og feltutviklingskostnader på kap. 5440, underpost 24.3 er økt med 500 mill. kroner på grunn av modning av leteplaner og at boring i enkelte letebrønner ble utsatt fra 2023 til 2024.

Anslaget for avskrivninger på kap. 5440, underpost 24.4 er redusert med 1 100 mill. kroner.

Tabell 2.1 Endring av bevilgninger under kap. 2440 og 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

		(mill. kroner)		
Kap./post/underpost		Saldert budsjett 2024	Forslag til ny bevilgning	Endring
<i>Kap. 2440</i>				
30	Investeringer	26 000	30 100	4 100
	Sum kap. 2440	26 000	30 100	4 100
<i>Kap. 5440</i>				
24.1	Driftsinntekter	383 400	272 400	-111 000
24.2	Driftsutgifter	-53 400	-46 600	6 800
24.3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700	-2 200	-500
24.4	Avskrivninger	-29 100	-28 000	1 100
24.5	Renter av statens kapital	-3 300	-3 800	-500
24	Driftsresultat	295 900	191 800	-104 100
30	Avskrivninger	29 100	28 000	-1 100
80	Renter av statens kapital	3 300	3 800	500
	Sum kap. 5440	328 300	223 600	-104 700
Kontantstrøm til SDØE:				
	Innbetalinger	383 400	272 400	-111 000
	Utbetalinger	81 100	78 900	-2 200
	Netto kontantstrøm fra SDØE	302 300	193 500	-108 800

Anslaget for renter av statens kapital på kap. 5440, underpost 24.5 er økt med 500 mill. kroner.

Samlet innebærer forslaget at netto kontantstrøm fra SDØE reduseres med 108 800 mill. kroner, fra 302 300 mill. kroner til 193 500 mill. kroner.

Kap. 2460 Eksportfinansiering Norge

Post 58 Grønn industrifinansiering

Det foreslås at ordningen legges til Innovasjon Norge og at bevilgningen på 1 750 mill. kroner flyttes til Innovasjon Norge, jf. omtale under kap. 2421, post 55.

Post 90 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Alminnelig garantiordning

Posten gjelder lån til Eksportfinansiering Norge (Eksfin) for å dekke utbetalinger under Alminnelig garantiordning. Ved utgangen av 2023 var lånesaldoen til Eksfin 2,96 mrd. kroner. Det er bevilget 1,1 mrd. kroner til økte utlån i Saldert budsjett 2024. Oppdaterte prognoser fra Eksfin tilsier at det ikke vil være behov for å trekke opp nye lån på trekkfullmakten i 2024. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 1,1 mrd. kroner.

Kap. 5460 Eksportfinansiering Norge

Post 51 (Ny) Tilbakeføring av tapsavsetning for risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet

Risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet ble avsluttet 31. desember 2021, men gjaldt reiser ut 2022. Da ordningen ble etablert, ble det bevilget et tilskudd til tap på 420 mill. kroner, jf. omtale i Innst. 489 S og Prop. 107 S (2020–2021). Per 31. desember 2023 var det 2,9 mill. kroner i utestående garantiansvar og 29 mill. kroner i tapsavsetning. Det har vært lite aktivitet i ordningen, og tapsavsetningen kan reduseres. Det foreslås at 80 pst. av utestående garantiansvar blir stående igjen som tapsavsetning, tilsvarende 2,3 mill. kroner. Det foreslås derfor å tilbakeføre 26,7 mill. kroner til statskassen.

Post 52 Tilbakeføring fra Eksfin av tidligere bevilget tapsavsetning

Våren 2020 ble det satt av 10 mrd. kroner til tap knyttet til Alminnelig garantiordning, jf. omtale i Innst. 360 S (2019–2020) og Prop. 117 S (2019–

2020). Den positive markedsutviklingen i offshoresektoren har bidratt med betydelige inntekter til Eksportfinansiering Norge (Eksfin) ved gjenopp-tatt avdragsbetaling og økte verdier av panteobjektene (skip og lignende). Det har forbedret balansen mellom frisk og misligholdt portefølje. Videre har det ført til en økning i de forventede inntektene fra den delen av porteføljen som tidligere var antatt å skulle påføre store tap. Det var bakgrunnen for at 9 mrd. kroner av tapsavsetningen kunne trekkes tilbake i Saldert budsjett 2024.

Den misligholdte porteføljen relatert til offshoresektoren har det siste året blitt redusert fra 21 mrd. kroner til 11,7 mrd. kroner. Det er fremdeles betydelig usikkerhet knyttet til fordringene i denne delen av Eksfins portefølje, men utviklingen går i riktig retning. Av de resterende 11,7 mrd. kronene forventes det at Eksfin vil gjenvinne 9,8 mrd. kroner gjennom avdragsbetaling og avtalte salg (6,2 mrd. kroner) og gjennom forventede innfrielser eller salg (3,6 mrd. kroner). Etter disse transaksjonene vil den gjenværende eksponeringen mot sektoren være på om lag 2 mrd. kroner. Av denne summen antas det at omtrent halvparten ikke vil kunne gjenvinnnes. Det tapet vil kunne dekkes inn gjennom avsetninger fra den sunne delen av porteføljen, som for de neste ti årene forventes å bidra med 9,3 mrd. kroner til tapsfondet.

På denne bakgrunn er det ikke lenger behov for tapsavsetning fra staten under Alminnelig garantiordning, og det foreslås derfor at resterende 1 mrd. kroner tilbakeføres statskassen og bevilgningen på posten økes tilsvarende.

Post 53 (Ny) Tilbakeføring av tapsavsetning under Luftfartsgarantiordningen

Luftfartsgarantiordningen ble avsluttet 30. juni 2021, og det er ikke lenger garantiansvar under ordningen. Det ble tilbakeført 300 mill. kroner av 4 mrd. kroner fra tapsfondet knyttet til ordningen i 2023, jf. Innst. 158 S og Prop. 25 (2023–2024). Ved utgangen av 2023 var det to lån under ordningen. Gjenstående avdrag på 49,7 mill. kroner på det ene lånet ble tilbakebetalt i januar 2024, og lånet ble dermed avsluttet. Det tilbakebetalte beløpet reduserer behovet for tapsavsetning.

Det foreslås en bevilgning på 49,7 mill. kroner.

Post 56 (Ny) Tilbakeføring av tapsavsetning for midlertidig lånegarantiordning for høye strømpriser

Lånegarantiordningen for høye strømpriser ble etablert i 2022 med en garantiramme på 1 mrd.

kroner. I tillegg ble det bevilget et tilskudd på 200 mill. kroner til tap, jf. omtale i Innst. 34 S (2022–2023) og Prop. 142 S (2021–2022). Ordningen stengte for nye søknader våren 2023. Per 31. desember 2023 var det 17,8 mill. kroner i utestående garantiansvar. Ordningen har vært lite brukt, og Eksfin vurderer at mesteparten av tapsavsetningen kan bli tilbakeført. Det foreslås at 182,2 mill. kroner tilbakeføres statskassen.

Post 78 Inntekter fra midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser

Lånegarantiordningen for høye strømpriser ble etablert i 2022, jf. omtale under post 56. Ordningen stengte for nye søknader våren 2023. Ordningen har blitt mindre brukt enn anslått, og Eksfin har derfor nedjustert anslaget på inntekter fra utestående garantiansvar. Det foreslås at bevilgningen reduseres med 900 000 kroner.

Post 89 (Ny) Garantiprovisjon

Det vises til omtale under kap. 900, post 23. For å avhjelpe virkningene av koronapandemien ble det våren 2020 etablert en garantiordning for lån til små og mellomstore virksomheter, jf. Innst. 200 S (2019–2020) og Prop. 57 S (2019–2020). Bedriftene som har fått garanterte lån skal betale en årlig garantiprovisjon til staten, i tillegg til at bankene skal betale en årlig garantiavgift. Det er anslått at dette kan gi inntekter på 40 mill. kroner i 2024. I forbindelse med at ansvaret for oppfølgingen av garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter flyttes fra Finansdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet, foreslås det å overføre bevilgningen på 40 mill. kroner fra kap. 5605, post 89 til kap. 5460 Eksportfinansiering Norge, ny post 89 Garantiprovisjon.

Post 90 Avdrag på lån knyttet til bruk av trekkfullmakt under Alminnelig garantiordning

Posten gjelder avdrag på lån til Eksportfinansiering Norge (Eksfin) knyttet til utbetalinger under Alminnelig garantiordning. Mye av gjenvinningen av fordringsmassen som lå til grunn for anslaget for 2024 i saldert budsjett, ble innbetalt i løpet av 2023. Anslaget for avdrag i 2024 er nedjustert med 1,8 mrd. kroner, til 2,6 mrd. kroner. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 1,8 mrd. kroner.

Kap. 5614 Renter under Eksportfinansiering Norge

Post 80 Renter fra lån til Alminnelig garantiordning

I Saldert budsjett 2024 ble renteinnbetalingene fra lån til Alminnelig garantiordning anslått til 276 mill. kroner. Som følge av en forbedret markedssituasjon og effektivt gjenvinningsarbeid av Eksfin, ble det tilbakebetalt mer i 2023 enn anslått. Ved utgangen av 2023 var lånesaldoen på 2,96 mrd. kroner. Eksfin mener at det ikke vil være behov for å trekke opp nye lån i løpet av 2024. Rentekostnaden på opptrukket lån vil dermed bli redusert. Det foreslås at bevilgningen reduseres med 108 mill. kroner.

Kap. 5574 Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet

Post 74 Fiskeriforskningsavgift

Fiskeriforskningsavgiften utgjør 1,35 pst. av førstehåndsomsetningen for villfisk. Fiskeridirektoratet har utarbeidet oppdaterte anslag for førstehåndsverdien fra norske fiskerier. Det oppdaterte anslaget innebærer økte inntekter fra fiskeriforskningsavgiften på 18,8 mill. kroner.

Det foreslås derfor at bevilgningen økes med 18,8 mill. kroner. Videre foreslås det at anslåtte økte inntekter fra fiskeriforskningsavgiften fordeles slik:

- Kap. 917 Fiskeridirektoratet, post 22 Fiskeriforskning og -overvåking: 6,6 mill. kroner
- Kap. 919 Diverse fiskeriformål, post 76 Tilskudd til fiskeriforskning: 0,4 mill. kroner
- Kap. 923 Havforskningsinstituttet, post 22 Fiskeriforskning og -overvåking: 11,8 mill. kroner

Post 76 Kontrollavgift fiskeflåten

Det er bevilget 54,5 mill. kroner i 2024. Kontrollavgiften er en avgift på 0,22 pst. av førstehåndsomsetningen til norske fiskefartøy over 15 meter. Basert på oppdaterte anslag, foreslås det å redusere bevilgningen med 4,3 mill. kroner.

Post 77 Sektoravgifter Kystverket

Bevilgningen foreslås økt med til sammen 159,6 mill. kroner, jf. omtale under kap. 916 post 01, post 22 og post 45. Avgiftssatsene forblir uendret.

Kap. 5656 Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning*Post 85 Utbytte*

Basert på opplysninger fra selskapene anslås utbytteinntektene fra Nærings- og fiskeridepartementets selskaper utenom Equinor til 32,7 mrd. kroner i 2024. Det er ned fra 37,7 mrd. kroner i Saldert budsjett 2024, jf. tabellen under.

Utbyttene fra de børsnoterte selskapene utenom Equinor anslås til 19,1 mrd. kroner, sammenlignet med 23,1 mrd. kroner i Saldert budsjett 2024. Anslag for utbytter fra de børsnoterte selskapene er basert på styrenes forslag til utbytte for regnskapsåret 2023. For Telenor og Equinor

som har tilbakekjøpsprogrammer og tilbakekjøpsavtaler med staten om sletting av aksjer, og flere utbyttebetalinger i løpet av året, kan anslaget være noe for høyt ettersom antall aksjer vil reduseres i løpet av 2024.

Utbyttene fra de unoterte selskapene anslås til 13,6 mrd. kroner. Anslagene er usikre og avhenger av selskapenes endelige regnskapstall for 2023 og selskapenes utvikling. For Statkraft, Argentum og Posten Bring er utbytteanslagene redusert på grunn av svakere resultater enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. For Nammo er utbytteanslaget økt på grunn av bedre resultat enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024.

Tabell 2.2 Utbytteanslag

	(mill. kroner)		
	Saldert budsjett 2024	RNB 2024	Endring
<i>Børsnoterte selskaper:</i>			
Akastor ASA	0,0	0,0	0,0
Aker Solutions ASA	30,1	60,2	30,1
DNB Bank ASA	6 556,1	8 391,8	1 835,7
Kongsberg Gruppen ASA	319,2	1 231,6	912,4
Norsk Hydro ASA	4 005,1	1 748,4	-2 256,7
Telenor ASA	7 099,1	7 174,6	75,5
Yara International ASA	5 073,2	461,2	-4 612,0
<i>Unoterte selskaper:</i>			
Argentum Fondsinvesteringer AS	500,0	200,0	-300,0
Baneservice AS	40,0	42,4	2,4
Eksportfinans ASA	0,0	48,0	48,0
Flytoget AS	0,0	0,0	0,0
Investinor AS	0,0	0,0	0,0
Mantena AS	0,0	0,0	0,0
Mesta AS	30,0	30,0	0,0
Nammo AS	127,0	152,3	25,3
Nysnø Klimainvesteringer AS	0,0	0,0	0,0
Posten Bring AS	140,0	125,0	-15,0
Statkraft SF	13 754,0	13 029,0	-725,0
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	0,0	0,0	0,0
Sum	37 673,8	32 694,4	-4 979,4

Bevilgningen foreslås redusert med 4 979,4 mill. kroner.

Kap. 5685 Aksjer i Equinor ASA

Post 85 Utbytte

Equinor utbetaler utbytte fire ganger i året. I løpet av et kalenderår utbetales utbyttet for 3. og 4. kvartal fra foregående kalenderår, samt 1. og 2. kvartal i inneværende kalenderår. Styret fastsetter utbytte for 1. til og med 3. kvartal (etter fullmakt fra generalforsamlingen), generalforsamlingen fastsetter utbyttet for 4. kvartal og året som helhet.

Equinors utbytte for tredje kvartal 2023 er ordinært utbytte på 0,3 USD per aksje og et ekstraordinært utbytte på 0,6 USD per aksje. Equinors styre har foreslått et ordinært utbytte for fjerde kvartal 2023 på 0,35 USD per aksje og et ekstraordinært utbytte 0,35 dollar per aksje. Videre har Equinor signalisert at det vil bli betalt ekstraordinært utbytte på 0,35 dollar per aksje i 1. og 2. kvartal 2024. For budsjettformål legges det til grunn 0,35 USD per aksje i ordinært utbytte og 0,35 USD i ekstraordinært utbytte for 1. og 2. kvartal 2024. Det innebærer et samlet utbytte på 3 USD per aksje til utbetaling i 2024. Med en valutakurs på 10,5 NOK/USD, gir det en utbetaling på om lag 63,4 mrd. kroner i 2023. Anslaget i Saldert budsjett 2024 er om lag 38,3 mrd. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 25,1 mrd. kroner.

Andre saker

Bytte av deltakerandeler mellom SDØE ved Petoro AS og Equinor ASA

Styret i Petoro fremmet 15. april 2024 et forslag til generalforsamlingen om byttehandel av deltakerandeler mellom staten (Statens direkte økonomiske engasjement) ved Petoro og Equinor, hovedsakelig på Haltenbanken. I henhold til petroleumslovens kap. 11 skal styret i Petoro sørge for at deltakerandelene blir undergitt forsvarelig forvaltning i samsvar med forretningsmessige prinsipper, samt vurdere sammensetningen av porteføljen av deltakerandeler og eventuelt fremme forslag til generalforsamlingen om mulige endringer.

Formålet med byttehandelen er å bidra til en likere eierstruktur på Haltenbanken, slik at selskapene oppnår en likere insentivstruktur. Dette kan bidra til bedre ressursutnyttelse og økt verdiskaping. Den foreslåtte transaksjonen innebærer

at staten overdrar 21,4 pst. i Heidrun Unit, inkludert 21,4 pst. i Heidrun gasstransport, og 7,5 pst. i utvinningstillatelse 107 D (Noatun) til Equinor. Staten mottar 22,5 pst. i Tyrihans Unit, inkludert 22,5 pst. i Tyrihans rørledning og gassrørledning, 3,7 pst. i Johan Castberg, 9,3 pst. i utvinningstillatelse 124 (Carmen), og 10 pst. i utvinningstillatelse 375 (Beta) fra Equinor. Andelen i Johan Castberg (Barentshavet) er inkludert for å oppnå verdimeessig balanse i transaksjonen. Gjennom bytte av andeler reduseres deler av risikoen knyttet til utviklingen i olje- og gasspriser sammenlignet med kontantvederlag. Avtalen er satt opp til å være verdinøytral og gi en balansert risikoeksponering for staten ved at forholdet mellom olje og gassreserver i hovedsak bevares.

Petoro og Equinor har inngått en avtale om ovennevnte transaksjon, og endelig godkjenning av overdragelsen kan vedtas av generalforsamlingen i Petoro når sStortingets fullmakt foreligger. Avtalen trer i kraft fra 1. januar 2025 og innebærer at staten ved SDØE kompenserer Equinor for verdien av skattebalansene. Oppgjøret med Equinor gjennomføres i 2025, og det vil tas høyde for dette ved utarbeidelsen av SDØE-budsjettet for 2025, jf. kap. 2440 post 30.

Staten er eier i Petoro for å ha en god ivaretagelse av SDØE-andelene og slik høste grunnrente fra virksomheten på norsk sokkel. Statens mål som eier er høyest mulig verdi og inntekter fra SDØE. Equinor og Petoro forventer betydelige verdiskapingsmuligheter ved å harmonisere eierskap og potensielt samordne felt som produseres over de samme installasjonene gjennom mer optimal produksjon, billigere og raskere utbygginger og mer effektiv drift. Petoro har på usikkert grunnlag anslått slike verdiskapingsmuligheter til mellom 1 og 3 mrd. kroner for SDØE.

Pareto Securities har på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet bistått med å vurdere de finansielle sidene ved transaksjonen. Pareto vurderer transaksjonen som verdinøytral gjennom et balansert bytteforhold av kontantstrømmer og verdier og at feltene og funnene i bytteforholdet er balansert og med sammenlignbar risikoeksponering. Pareto anbefaler ut fra en kommersiell og finansiell vurdering at staten kan gjennomføre den foreslåtte transaksjonen.

Basert på styrets anbefaling, og i tråd med rådgivers vurdering, mener regjeringen at den foreslåtte transaksjonen bør gjennomføres. Transaksjonen fremstår verdiøkende for SDØE og kan bidra til positive ringvirkninger for ressursforvaltningen på Haltenbanken.

Omfanget av den skisserte transaksjonen er ikke innenfor Nærings- og fiskeridepartementets fullmakt XXIV («Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser») eller XXV («Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser») i Prop. 1 S 2023–2024. På den bakgrunn legger regjeringen saken frem for Stortinget, jf. forslag til romertallsvedtak.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret

Petoro får alle sine driftsutgifter dekket gjennom statsbudsjettet, og etter petroleumslovens § 11-3 er staten direkte ansvarlig for alle forpliktelser selskapet pådrar seg.

Det foreslås at Nærings- og fiskeridepartementet kan gi tilsagn til Petoro om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 35 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Øst-Europa

Under behandlingen av Prop. 118 S (2022–2023) ga Stortinget fullmakt til at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan si opp forvaltningsavtalen og forberede avvikling av Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Øst-Europa. Innovasjon Norge forvalter eierskapet i fondet på vegne av staten. Innovasjon Norges avtale med forvalter er sagt opp med virkning fra 28. juni 2024.

For å følge opp etablerte engasjementer på en forsvarlig måte, foreslår regjeringen å legge ansvaret for avviklingen av fondet til Investinor AS etter oppsigelsestidens utløp, jf. forslag til romertallsvedtak. Fondet vil bli organisert som et midlertidig datterselskap under Investinor, hvor tap og gevinster etter at kostnader knyttet til avviklingen av fondet er dekket, tilfaller staten. Regjeringen vil komme tilbake til forslag om bevilgninger som følge av avviklingen.

Økt kostnadsramme – Norsk havteknologisenter

Kostnadsrammen for brukerutstørsprosjektet for Norsk havteknologisenter er siden oppstart av prosjektet prisjustert basert på SBED-indeksen (Statens bygge- og eiendomsdirektorat-indeks), som normalt brukes til å prisjustere kalkylene og de vedtatte rammene. Prognosesenteret har på oppdrag fra Statsbygg utarbeidet oppdaterte

beregninger av prosjektspesifikk prisvekst. Analysen viser at SBED-indeksen ikke har fanget opp den reelle prisveksten i brukerutstørsprosjektet. Det kan ha sammenheng med blant annet prosjektets egenart.

Prognosesenterets gjennomgang viser at den ekstraordinære prisveksten ut over prisveksten det allerede er kompensert for, utgjør 459 mill. kroner for kostnadsrammen (P50). Dette innebærer en kostnadsøkning som er 9,3 pst. høyere enn lagt til grunn.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke kostnadsrammen for brukerutstørsprosjektet Norsk havteknologisenter med 459 mill. kroner til 5 376 mill. kroner (prisnivå 1. juli 2024).

Konkurransetilsynets undersøkelser av marginer og lønnsomhet i dagligvarebransjen

I Nærings- og fiskeridepartementets Prop. 1 S (2023–2024) fremgår det at Konkurransetilsynet har fått i oppdrag å undersøke prisdannelse, lønnsomhet og marginer i dagligvarebransjen. Undersøkelsene skulle vært gjennomført i løpet av 2023, men har blitt forsinket. Bakgrunnen er blant annet flere forsinkelser i levering av nødvendige data til Konkurransetilsynet fra markedsaktørene, behov for innhenting av informasjon ut over opprinnelige informasjonspålegg samt behov for omfattende bearbeiding og kvalitetssikring av innhentede data. Nærings- og fiskeridepartementet mottok rapporten fra undersøkelsen av lønnsomhet i begynnelsen av mai. Marginrapporten planlegges oversendt innen juni 2024. Arbeidet med undersøkelser av marginer og lønnsomhet prioriteres høyt, og departementet har tett dialog med tilsynet om ferdigstillingen av undersøkelsene.

Økt tilskudd til drift av fangstsertifikatportalen Catch Certificate

Det vises til omtale under kap. 919, post 75 Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene i Prop. 1 S (2023–2024) for Nærings- og fiskeridepartementet. Skatteetaten har i en veiledende uttalelse til Nærings- og fiskeridepartementet uttalt at tilskuddet er merverdiavgiftspliktig. Nærings- og fiskeridepartementet vil derfor omdisponere 2,3 mill. kroner av gjeldende bevilgning på posten for å dekke kostnader til utgående merverdiavgift på tilskuddet. Dette innebærer at det foreslås avsatt totalt 7,3 mill. kroner til drift av Catch Certificate SA i 2024.

Videre arbeid med ubåtvraket U-864 utenfor Fedje i Vestland

Ekspertutvalget som fikk i oppdrag å vurdere og anbefale videre tiltak for ubåtvraket U-864 og kvikksølvforurensningen, leverte sin rapport høsten 2022. Rapporten har vært på høring. Utvalget anbefalte en trinnvis prosess med heving av last etterfulgt av tildekking. Regjeringen har hatt rapporten og høringsinnspillene til behandling. I den videre håndteringen av vraket og kvikksølvforurensningen legger regjeringen til grunn en trinnvis prosess, hvor Kystverket i første omgang skal gjøre undersøkelser for å avklare om det er mulig å hente opp noe av kvikksølvlasten fra vraket. Der som det er gjennomførbart og økonomisk forsvarlig, skal denne delen av kvikksølvet heves. Vraket og forurenset sjøbunn vil deretter bli dekket til.

Oppfølging av anmodningsvedtak om innsyn i eierskap i norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper

Ved behandling av Innst. 2 S (2023–2024) fattet Stortinget 4. desember 2023 følgende anmodningsvedtak nr. 85 (2023–2024):

«Stortinget ber regjeringen innen revidert budsjett for 2024 gjøre endringer i forskrifter for å bedre innsyn i eierskap til norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper og å innen revidert budsjett 2025 komme tilbake til Stortinget med forslag til regelendringer som innebærer at norske aksjeselskaper skal rapportere endringer i eierskap til aksjer på en måte som kan gjøre dem tilgjengelig for allmennheten.»

Nærings- og fiskeridepartementet sendte i april forslag til endringer i forskrift om innsyn i aksje-eierbøker og aksjeeierregistre samt innsyn i forvalterregistrerte aksjer, på høring. Det tas sikte på å fastsette forskriftsendringer så fort som mulig etter at høringen er gjennomført.

I tillegg arbeider Nærings- og fiskeridepartementet med endringer i aksjelovens regler om innsyn i eierskap. Forslag til endringer vil bli sendt på offentlig høring, med sikte på å fremme forslag for Stortinget så fort som mulig etter at høringen er avsluttet.

2.10 Landbruks- og matdepartementet

Kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Landbruks- og matdepartementet har ansvaret for oppfølgingen av statens forpliktelse til å skaffe til veie tilleggsareal for vinterbeite for reindriften i Sør-Fosen og Nord-Fosen sjetje. Valg av areal skal gjøres i samråd med reindriften. Arealet må ha en slik beskaffenhet at det oppfyller kravene i reindriftsloven § 8. Det legges videre opp til en reguleringsprosess for å legge til rette for reindrift i det aktuelle området, og at staten tar ansvar for at det inngås avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere. Det tas sikte på at et eventuelt tilleggsareal skal kunne tas i bruk vintersesongen 2026/2027. Bevilgningen foreslås derfor økt med 2,0 mill. kroner.

Kap. 1115 Mattilsynet

Post 01 Driftsutgifter

For å hindre spredning av afrikansk svinepest til Norge har regjeringen gjort tiltak for å utrydde villsvin i Norge. Godtgjørelse ved felling av villsvin til grunneier og jegere ble økt i 2023. Også godtgjørelsen for melding om funn av påkjørte, syke eller døde villsvin er økt. I tillegg er det prioritert ressurser til informasjonstiltak. I forbindelse med ovennevnte ble det bevilget 1,5 mill. kroner til Mattilsynet i nysalderingen for 2023-budsjettet til tiltak til bekjempelse av villsvin. Helårsvirkning av tiltakene i 2024 utgjør 5,0 mill. kroner. Bevilgningen foreslås økt med 5,0 mill. kroner.

Kap. 1136 Norsk institutt for bioøkonomi

Post 50 Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap

Bevilgningen skal dekke faglig aktivitet som bidrar til at Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) når målene for virksomheten. Regjeringen la frem en tiltakspakke for reindrift og energi 20. desember 2023. Et av tiltakene er utredning av muligheter for å tilbakeføre områder som tidligere har vært reinbeite, og som nå ikke er i bruk til dette formålet, tilbake til reinbeite. Utredningen skal gjennomføres av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO). Bevilgningen foreslås derfor økt med 1,0 mill. kroner.

Kap. 1138 Støtte til organisasjoner m.m.*Post 70 Støtte til organisasjoner*

Bevilgningen foreslås økt med 3,0 mill. kroner til arrangementet Dyrsku'n. Arrangementet er en viktig, nasjonal samlings- og formidlingsarena for mange som har interesse av norsk matproduksjon, handelsvirksomhet, jordbruk, skogbruk, lokalmat og reiseliv. Arrangementet fremhever dessuten viktige kvaliteter ved norsk landbruk og matproduksjon, og kan dermed stimulere til økt rekruttering til landbruksnæringen.

Det tas forbehold om at det kan gis tilskudd etter EØS-avtalens regler for statsstøtte.

Kap. 1140 Høstbare viltressurser – forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.*Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres*

Bevilgningen foreslås redusert med 4,5 mill. kroner grunnet lavere inntekter fra jeger- og fellingsavgifter enn tidligere anslått, jf. omtale under kap. 5576, post 72.

Post 71 Tilskudd til viltformål, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 1,5 mill. kroner grunnet lavere inntekter fra jeger- og fellingsavgifter enn tidligere anslått, jf. omtale under kap. 5576, post 72.

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet*Post 01 Driftsutgifter*

Regjeringen besluttet i mars 2023 at årsverk og oppgaver knyttet til forvaltning av høstbare viltressurser flyttes fra Miljødirektoratet i Trondheim til Landbruksdirektoratet i Steinkjer. Endringen av direktoratsansvaret er planlagt iverksatt fra 1. januar 2025, men medfører omstillingskostnader i 2024, blant annet knyttet til flytting og omlegging av store IKT-systemer. Bevilgningen foreslås økt med 10,0 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1149, post 73.

Fra 1. januar 2023 ble ansvaret for oppfølging av norsk-finsk reingjerdekonvensjon og vedlikehold av grensegjerdene mot Finland og Russland overført fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark til Landbruksdirektoratet. Det er satt av 800 000 kroner til denne oppgaven i 2024 på kap. 1142, post 45. Midlene foreslås omdisponert til Landbruksdirektoratets driftsbudsjett post 01.

Bevilgningen foreslås derfor økt med 10,8 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter – Beredskapslagring av korn

Bevilgningen skal finansiere etablering av beredskapslager for matkorn. Formålet er å bidra til matsikkerhet og redusert sårbarhet ved en ekstraordinær forsyningskrise. Det er knyttet en bestillingsfullmakt til posten på 10,0 mill. kroner, med bakgrunn i at staten inngår kontrakter med flerårige forpliktelser. En mindre del av bevilgningen vil også bli brukt til å dekke administrative kostnader.

I Prop. 1 S (2023–2024) ble det varslet at arbeidet med å leie lagertjenester og innkjøp av matkorn starter i 2024. Det tas sikte på en oppbygningsplan med innkjøp av inntil 15 000 tonn korn i året. Målet er at det skal være nok korn på lager til tre måneders forbruk innen utløpet av 2029. Tre måneders forbruk tilsvarer om lag 82 500 tonn korn.

Oppdaterte anslag tilsier at ordningen vil ha en kostnad på om lag 2,7 mrd. 2024-kroner i perioden 2024–2053. Anslaget omfatter i) innkjøp av 82 500 tonn korn i perioden 2024–2029 og ii) lagertjenester for 82 500 tonn korn i perioden 2024–2053. Anslaget tar ikke hensyn til inntekter staten vil få ved salg av korn ved en eventuell avvikling av ordningen etter kontraktens utløp.

Den valgte modellen for beredskapslager for matkorn innebærer at det blir inngått langsiktige kontrakter med private aktører om lagertjenester, og at disse aktørene kjøper inn matkorn på vegne av staten. I tjenesten ligger lagring og rullering av korn samt oppbygging av lagerkapasitet.

Landbruksdirektoratet utlyste i mars 2024 en anbudskonkurranse om lagertjenester på 15 000 tonn korn med lagring fra 2024 og 15 000 tonn korn fra 2025 (totalt 30 000 tonn korn). Landbruksdirektoratet har tatt forbehold om Stortingets samtykke i anbudsgrunnlaget. De utlyste kontraktene gjelder lagertjenester i 25 år. Kostnadsrammen for kontraktene er satt til 1 mrd. kroner. Driftsoperatørene gir tilbud i mai 2024. Det er lagt opp til at kontraktene skal inngås i slutten av juni 2024, etter at Stortinget har gitt nødvendige fullmakter. Det er lagt opp til at staten kan si opp kontraktene om lagertjenester, mot erstatning tilsvarende positiv kontraktsinteresse (kontraktsverdi). Det er nødvendig å øke bestillingsfullmakten for å inngå kontraktene i 2024. På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bestillingsfullmak-

ten for kap. 1142, post 21, med 990 mill. kroner, til 1 mrd. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Regjeringen vil sikre god kostnadskontroll i ordningen og komme tilbake med forslag om videre opptrapping av beredskapslageret på egnet måte. I statsbudsjettet for 2025 vil det fremmes bestillingsfullmakt for kontrakter som Landbruksdirektoratet legger opp til å inngå i 2025.

Om valg av modell for anskaffelse av lagertjenester under beredskapsordningen

Valgt innretning for beredskapslager for matkorn baserer seg på at staten kjøper lagertjenester hos driftsoperatører i markedet. Modellen er valgt fremfor en løsning der staten bygger og eier lagringskapasiteten. Landbruks- og matdepartementet vurderer det som lite hensiktsmessig og kostnadskrevende at staten er eier av lagerkapasiteten. Det ville krevd at det etableres et administrativt forvaltningsregime for å håndtere drift og vedlikehold av lagerbygg og ansettelse av operatører med kornfaglig kompetanse. I tillegg ville staten fått investeringskostnader knyttet til oppbygning av lagerkapasitet. Lagrene vil dessuten ha liten restverdi for staten dersom beredskapslagring av matkorn avsluttes. Også for driftsoperatørene antas restverdien å være liten, men likevel større enn for staten. Restverdien for driftsoperatørene vil avhenge av hvilken type anlegg de vil bygge og hvilke alternative anvendelser anlegget vil kunne ha. Driftsoperatørene kan også utbedre kapasiteten for å forlenge anleggenes levetid. Anleggenes restverdi antas å være hensyntatt i tilbudene som gis på lagertjenesten.

Det er begrenset lagerkapasitet for korn i Norge. For å kunne etablere et beredskapslager for matkorn på tre måneders forbruk, er det behov for å bygge ny lagerkapasitet. Den valgte modellen innebærer å benytte seg av etablert lagerkapasitet. I tillegg skal driftsoperatørene stå for oppbygging av ny lagerkapasitet. Gjennom de langsiktige kontraktene for kjøp av lagringstjenester dekker staten derfor investeringskostnader for oppbygging av ny lagerkapasitet hos driftsoperatørene. Den valgte modellen legger etter Landbruks- og matdepartementets vurdering bedre til rette for en fleksibel og rasjonell håndtering av korn hos driftsoperatørene. Eksempel på dette er at det letter rullering av korn, at kostnadene ved kornhåndtering blir fordelt på et større volum og at lagrene hos driftsoperatørene utnyttes optimalt.

Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor regulerer bygge- og leiesaker i

statlig sivil sektor. Instruksen gjelder for avtaler om leie av konkrete lokaler og ved byggeprosjekter. Den valgte modellen innebærer at driftsoperatørene konkurrerer om å tilby lagertjenester av matkorn, der konkurransen skal gi staten et tilstrekkelig volum med matkorn i en gitt krisesituasjon. Landbruks- og matdepartementet har vurdert at instruksen ikke kommer til anvendelse siden den valgte modellen innebærer en anskaffelse av en helhetlig tjeneste og ikke leie av et konkret bygg. Staten stiller ikke krav om at kornet skal oppbevares i et konkret bygg når lagertjenesten gjennomføres eller på en særskilt lokasjon, dette innebærer at driftsoperatøren selv velger hvor kornet skal lagres til enhver tid.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten foreslås redusert med 800 000 kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1142, post 01. Omdisponeringen gjelder Landbruksdirektoratets oppgave med vedlikehold av grensegjerdene mot Finland og Russland. Det vises også til omtale på kap. 1142, post 01.

Post 60 Tilskudd til veterinærdekning

Bevilgningen skal bidra til tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, inkl. tilskudd til veterinærdekning, stimuleringsiltak for tilgang på tjenester i næringssvake distrikter. I 2024 vil 5 mill. kroner av gjeldende bevilgning på posten bli brukt til å gjennomføre et prosjekt med mål om bedre veterinærtjenester i distriktene. Midlene utbetales til Den norske veterinærforening, som har påtatt seg koordinerings- og gjennomføringsansvar for prosjektet. En arbeidsgruppe har på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet utarbeidet rapporten *Tilgang på veterinærtjenester i Norge*. Arbeidsgruppen anbefaler en rekke ulike tiltak som kan bidra til å avhjelpe situasjonen. Prosjektet vil følge opp noen sentrale anbefalinger fra rapporten, og bidra til å gi kommuner bedre verktøy i rekruttering av veterinærer.

Post 71 Tiltak for bærekraftig reindrift, kan overføres

Regjeringen la frem en tiltakspakke for reindrift og energi 20. desember 2023. Et av tiltakene er å etablere et nasjonalt kontaktforum for reindriften. Det skal gjennomføres årlige møter i kontaktforumet, som arrangeres etter tur i reindriftsfylkene. Forumet skal være en møteplass mellom

reindriftsnæringen og myndighetene. Det foreslås at de årlige kostnadene til forurening dekkes over posten.

Bevilgningen foreslås økt med 500 000 kroner.

Post 75 Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strømavgifter, overslagsbevilgning

I 2021 ble det opprettet en midlertidig strømstøtteordning for primærprodusenter i jordbruket, veksthusforetak og vanningslag. Oppdaterte anslag for strømpriser og strømforbruk tilsier at bevilgningsbehovet på posten er lavere enn forventet. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 37,5 mill. kroner.

Post 77 Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold, kan overføres

Formålet med bevilgningen er å gi kompensasjon etter avvikling av pelsdyrhold. Det er usikkerhet knyttet til størrelsen på utbetalingene per vedtak og fremdriften for endelig vedtak og utbetaling. Det vil gjenstå utbetalinger i 2025, herunder kompensasjon for riving og opprydning. Gjeldende tilsagnsfullmakt tilknyttet posten er 250,0 mill. kroner. Landbruksdirektoratet anslår nå et behov for tilsagnsfullmakt på 305,0 mill. kroner i 2024, for utbetaling av kompensasjon i senere år. Tilsagnsfullmakten foreslås derfor økt med 55,0 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 79 (Ny) Tilskudd til reindriften for andel av verdiskaping fra vindkraft

I forbindelse med innføring av grunnrenteskatt på landbasert vindkraft ble det i statsbudsjettet for 2024 bestemt at et beløp tilsvarende 0,2 øre/kWh vindkraftproduksjon, skal avsettes til lokale formål som natur, reindrift og eventuelt andre formål som er direkte berørt av arealbruken. Med NVEs produksjonstall for 2022 vil et beløp tilsvarende 0,2 øre/kWh utgjøre 29,6 mill. kroner.

Et av tiltakene i regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi som ble lagt frem 20. desember 2023, er at en andel av dette skal komme reindriften til gode. I meklingen mellom Nord-Fosen sjeite og vindkraftselskapet Roan DA, ble det varslet at regjeringen vil foreslå at en andel av verdiskapingen tilsvarende 0,1 øre/kWh skal gå direkte til reindriften, der hvor vindkraftprosjekt medfører negative konsekvenser av betydning for reindriftsvirksomhet. Det ble også varslet at regjeringen ville komme tilbake med nærmere forslag om

utforming av ordningen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2024.

Ordningen vil omfatte vindkraftproduksjon fra anlegg som er konsesjonspliktige etter energiloven. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vil gjøre årlige beregninger for hvert enkelt vindkraftverk. Forslaget til bevilgning i 2024 er basert på vindkraftproduksjonen i 2022. Tilskuddet skal beregnes på grunnlag av en oversikt over vindkraftverkets geografiske plassering, og en konkret vurdering av hvilke siidaer/reinbeitedistrikter vindkraftverket kan, alene eller sett i sammenheng med andre tiltak, få negative konsekvenser for av betydning. Landbruksdirektoratet skal forvalte ordningen. Midlene skal overføres til distriktsfond eller siidafond, og disponeres i henhold til vedtektene for de respektive fondene.

Det foreslås en bevilgning på 10,0 mill. kroner i 2024.

Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket

Post 73 Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, kan overføres

Bevilgningen skal dekke tilskudd til skog, klima- og energitiltak. Posten foreslås redusert med 10,0 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1142, post 01, til dekning av omstillingskostnader knyttet til endret direktoratsansvar for høstbare viltressurser, jf. omtale under kap. 1142, post 01.

Kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.

Post 71 Tilskudd ved produksjonssvikt, overslagsbevilgning

Tilskuddsordningen ved produksjonssvikt skal redusere økonomiske tap som oppstår ved produksjonssvikt knyttet til plante- og honningproduksjon forårsaket av klimatiske forhold. Omfanget av søknader om erstatning er stort i 2024, som følge av tørke, flom og store nedbørsmengder i 2023. En stor andel innvilgede søknader fra 2023, kommer først til utbetaling i 2024. Oppdaterte anslag for utbetalinger i 2024 er 800,1 mill. kroner. Prognosen er beregnet med grunnlag i innvilgede søknader og utbetalinger for allerede behandlede søknader fra skadeåret 2023. Prognosen er mer usikker enn normalt på grunn av antallet ubehandlede saker, tidligere forskuddsutbetalinger med grunnlag i gamle satser, samt endret forskuddsandel underveis i vekstsesongen.

Bevilgningen foreslås økt med 697,7 mill. kroner.

Kap. 1152 Bionova

Post 70 Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket, kan overføres

Bionova skal bidra til reduserte klimagassutslipp og økt karbonopptak og -lagring. Tilskudd gis i hovedsak til prosjekter innen bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket. Utbetalingstakten er usikker og styres i stor grad av fremdriften i prosjektene. Siste tilskuddsutbetaling til prosjekter fra ordningen skjer normalt ett til tre år etter tilsagn er gitt. Det vil kunne oppstå forsinkelser i prosjekter og utbetalingstakten kan være usikker. Det foreslås derfor at post 70 tilføyes stikkordet «*kan overføres*», jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 5576 Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet

Post 72 Jeger- og fellingsavgifter

Posten gjelder jeger- og fellingsavgifter som blir innbetalt til Viltfondet. Som følge av reduserte inntektsanslag foreslås det å redusere bevilgningen med 6,0 mill. kroner. Utgiftene under kap. 1140, post 21 og 71, reduseres tilsvarende, jf. omtale under kap. 1140.

Kap. 5652 Statskog SF – renter og utbytte

Post 85 Utbytte

Utbytte fra Statskog SF for 2023 er satt til 75 pst. av årsresultatet etter skatt, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Landbruks- og matdepartementet. Årsregnskapet for 2023 viser et resultat etter skatt på 244,1 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 160,1 mill. kroner, til 183,1 mill. kroner.

Andre saker

Gebyrinntekter under Mattilsynet

Det legges opp til å sende på høring et forslag om endring av enkelte gebyrer i Mattilsynet. Dette gjelder i hovedsak gebyrer knyttet til tilsyn med akvakultur. Det nye gebyrsystemet skal bidra til effektivisering, forenkling og økt forutsigbarhet både for Mattilsynet og relevante brukere.

2.11 Samferdselsdepartementet

Kap. 1300 Samferdselsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 6 mill. kroner.

I forbindelse med prosessen med å følge opp den økonomiske situasjonen i Avinor AS gjennomføres det en selskapsgjennomgang som omfatter en strategisk, finansiell og styringsmessig gjennomgang av selskapets virksomhet. Samlet ramme for oppdraget er anslått til 6 mill. kroner. Deler av bevilgningsøkingen dekkes inn ved reduksjon av kap. 1301, post 21 Utredninger vedrørende miljø, trafikkikkerhet mv.

Kap. 1301 Forskning og utvikling mv.

Post 21 Utredninger vedrørende miljø, trafikkikkerhet mv.

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 2 mill. kroner, som delvis inndecking av foreslått økning på kap. 1300, post 01 Driftsutgifter.

Post 50 Norges forskningsråd mv., kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 2 mill. kroner, mot tilsvarende økning under Kunnskapsdepartementets kap. 285 Norges forskningsråd, post 55 Virksomhetskostnader. Midlene skal dekke utgifter til oppdrag som Samferdselsdepartementet har gitt Forskningsrådet for å følge opp tiltak i Nasjonal transportplan 2025–2036.

Kap. 4300 Samferdselsdepartementet

Post 85 (Ny) Overtredelsesgebyr for utslipp fra nye kjøretøy

Det foreslås å bevilge 110 mill. kroner på ny post 85 Overtredelsesgebyr for utslipp fra nye kjøretøy.

EU krever inn gebyr ved et for høyt gjennomsnittlig CO₂-utslipp fra den enkelte bilfabrikants samlede nyregistrerte kjøretøypark, jf. forordning (EU) (2019/631) om ytelsesstandarder for CO₂-utslipp for nye kjøretøy. Gebyrene er knyttet til nye personbiler og lette nyttekjøretøy. Forordningen er innlemmet i norsk rett. En forholdsmessig andel av gebyrene som betales til EU-kommisjonen, tilfaller Norge via EFTAs overvåkingsorgan, ESA.

Norges andel av de foreløpige beregnede gebyrinntektene for årene 2019 og 2020 er til

sammen vel 9,7 mill. euro. Det tilsvarer om lag 110 mill. kroner. Nøyaktig beløp er avhengig av valutakursen på innbetalingstidspunktet.

Kap. 1310 Flytransport

Post 70 Kjøp av innenlandske flyruter, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås økt med 101,4 mill. kroner.

Nye avtaler om kjøp av innenlandske flyruter (FOT-ruter) gjelder fra 1. april 2024. For enkelte av avtalene er tidspunktet for månedlig utbetaling av vederlag fremskyndet fra første dag i påfølgende måned til den femtende dagen i driftsmåned. Endringen til delvis forskuddsbetaling medfører én ekstra månedsutbetaling i 2024. Endringen vil redusere vederlaget over hele avtaleperioden frem til 2028 med om lag 160 mill. kroner.

Kap. 1314 Statens havarikommisjon

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 3 mill. kroner for å dekke utgifter i forbindelse med undersøkelser etter helikopterulykken utenfor Bergen 28. februar 2024.

Utgiftene til denne undersøkelsen går ut over det som kan forventes dekket innenfor Statens havarikommisjons budsjett for 2024. Havarikommisjonen anslår at de samlede utgiftene til undersøkelsene i forbindelse med helikopterulykken kan komme på om lag 6 mill. kroner. Omfanget og hvor mye som påløper i 2024, er derimot usikkert.

For å dekke utgifter som kan påløpe for resten av 2024 foreslås det videre en fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 1314, post 01, med inntil 3 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 1315 Tilskudd til Avinor AS

Post 71 Tilskudd til pålagte oppgaver, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 312 mill. kroner.

Oppdaterte anslag for fremdrift i prosjektene ny lufthavn ved Mo i Rana og flytting av lufthavnen i Bodø tilsier nå lavere behov for midler i 2024 enn tidligere anslått.

For ny lufthavn ved Mo i Rana er anslaget oppdatert med nye faktureringsplaner og en noe lavere prisstigning enn tidligere anslått. I tillegg ventes en noe lavere prosjektfremdrift i 2024 og

tilsvarende økt fremdrift og likviditetsbehov i 2026.

For flytting av Bodø lufthavn vil en større del av utgiftene til miljøoppryddingen på lufthavntomten som Avinor har kjøpt fra Forsvaret, først påløpe i 2025. Ved oppgjør av kjøpesummen for eiendommen til ny lufthavn ble det trukket fra et forskudd på 175 mill. kroner for å dekke miljøopprydding som Avinor skal utføre for Forsvarsbygg. Utbetalingen av det statlige tilskuddet til kjøpet av eiendommen ble redusert tilsvarende. Likviditetsbehovet er dermed redusert i 2024, men vil øke tilsvarende når miljøoppryddingen gjennomføres i 2025. I tillegg har prisstigningen i prosjektet vært noe lavere enn tidligere anslått.

Kap. 1320 Statens vegvesen

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 50 mill. kroner til vedlikehold og oppgradering av IT-systemene i Statens vegvesen og til teknologiutvikling for blant annet drift av fjelloverganger, håndtering av naturfare og intelligente transport-systemer.

Utviklingen av digitale løsninger medfører økte utgifter til drift og forvaltning av systemer, samtidig som behovet for funksjonell videreutvikling og teknisk vedlikehold øker. Økt bevilgning legger til rette for å ivareta IT-systemene til etaten bedre. Det kan redusere langsiktige vedlikeholdskostnader og risikoen for programvarefeil, samt bidra til å opprettholde stabil og sikker drift av digitale tjenester.

Post 22 Drift og vedlikehold av riksveier, kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 640,6 mill. kroner. Forslaget innebærer økt vedlikehold på riksveier og bidrar til å redusere vedlikeholdsetterslepet. Aktuelle vedlikeholdstiltak er økt dekkelegging, dreneringstiltak, tiltak på broer og belysning. Deler av økningen vil gå til gjenstående utbedringsarbeider etter ekstremværet «Hans» i august 2023 og til å utbedre skader på veinettet etter ekstremvær i Nord-Norge i januar 2024.

Post 28 Trafikant- og kjøretøytilsyn, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med til sammen 80 mill. kroner.

Posten dekker lønns- og driftsutgifter på trafikan- og kjøretøyområdet. Statens vegvesen har gjennomført effektiviseringstiltak innenfor brukertjenester blant annet gjennom økt bruk av selvbetjeningsløsninger. I tillegg har Statens vegvesen hatt innsparinger på posten knyttet til ledige stillinger, etablering av ny kontrollstasjon i Porsgrunn og enkelte andre tiltak. På andre områder har det vært behov for å øke kapasiteten og bemanningen, blant annet i utekontrollen, tilsynsavdelingen, kjøretøyavdelingen og krimavdelingen. Samlet sett reduseres det totale bevilgningsbehovet på posten.

Post 61 Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 125,3 mill. kroner på grunn av økte renteforutsetninger i rentekompensasjonsordningene for 2024.

Post 65 Tilskudd til fylkesveier, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås økt med til sammen 95,1 mill. kroner for å dekke deler av Innlandet fylkeskommunes merutgifter i forbindelse med kollapsen av Tretten bro.

Det foreslås totalt 101,5 mill. kroner som et ekstraordinært tilskudd for å dekke fylkeskommunens merutgifter i 2022, 2023 og 2024 som følge av at Tretten bro på fv. 254 over Gudbrandsdalslågen kollapset i august 2022. 6,4 mill. kroner dekkes innenfor saldert budsjett på posten fordi enkelte prosjekter på posten har hatt lavere kostnader enn anslått.

Tilskuddet vil dekke utgifter til opprydding, leie og oppsett av midlertidig bro, planlegging av ny bro, samt ekstraordinære interne kostnader for fylkeskommunen knyttet til hendelsen.

Forslaget omfatter ikke utgifter til bygging av ny bro. Innlandet fylkeskommune har fått utarbeidet et skisseprosjekt for ny bro som kan stå ferdig i 2028. Det er forutsatt at den midlertidige broen blir stående frem til ny bro er åpnet. Regjeringen legger opp til å dekke fremtidige utgifter til ny permanent bro samt ev. gjenstående merutgifter etter brokollapsen i fremtidige budsjetter.

Post 72 Tilskudd til riksveiferjedriften, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med til sammen 79 mill. kroner.

Det er beregnet et redusert behov på 154 mill. kroner som på grunn av lavere prognoser for

utgifter til riksveiferjedriften. Dette påvirker ikke gjeldende takster eller ferjetilbud.

På den annen side har utgifter til EUs klimakvotesystem og tiltak knyttet til frakt av modulvogntog med farlig gods (ADR-last) økt. Maritim transport er tatt inn som ny sektor i EUs klimakvotesystem, og ferjer med en bruttotonnasje på 5 000 eller mer er omfattet av EUs klimakvotesystem. Utgiften for klimakvotene er anslått til noe over 50 mill. kroner i 2024. Videre er det anslått utgifter på om lag 25 mill. kroner knyttet til tiltak på fartøy slik at de kan frakte modulvogntog med ADR-last.

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 71 (Ny) Tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak

Det foreslås å bevilge 3,7 mill. kroner i tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak, mot tilsvarende reduksjon på kap. 1352, post 70 Kjøp av persontransport med tog. Bevilgningen skal dekke utbetaling av etterberegning av støttebeløp for tilskuddordningen til kommersielle buss- og båtruter som ble opprettet under koronapandemien.

Ved etableringen av støtteordningen satte EFTAs overvåkningsorgan, ESA, krav om at det skulle gjøres en etterberegning av støttebeløpene basert på endelige regnskap. Beregninger viser at busselskapene Konkurrenten.no AS og Konkurrenten Vest AS til sammen har fått utbetalt 3,7 mill. kroner for lite for perioden juli 2021 til februar 2022.

Kap. 4330 Særskilte transporttiltak

Post 70 (Ny) Tilbakebetaling av kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen–Kirkenes

Det foreslås å bevilge 25,8 mill. kroner for tilbakebetaling av kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen–Kirkenes.

Samferdselsdepartementets kontrakter med kystruteoperatørene har bestemmelser om bortfall av produksjon. Tilbakebetalingen gjelder vederlag til Hurtigruten Coastal for 2022.

Hurtigruten Coastal overskred i 2022 avtalt årlig kvote på 70 døgn for bortfall av produksjon uten trekk i vederlag, såkalte «offhire-dager». Kvoten ble overskredet på grunn av rederiets omfattende ombyggingsprogram for sin kystruteflåte.

Kap. 1332 Transport i byområder mv.

Post 63 Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 440 mill. kroner.

I 2024 er det redusert behov for statlig tilskudd til Fornebubanen (150 mill. kroner), Bussveien på Nord-Jæren (150 mill. kroner) og Metrobuss i Trondheim (140 mill. kroner). Dette skyldes i hovedsak forsinkelser i arbeidene på Fornebubanen og Metrobuss, mens for Bussveien på Nord-Jæren har anslaget for midler på enkelte delstrekninger vist seg å være for høye.

Kap. 1352 Jernbanedirektoratet

Post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan overføres, kan nyttes under post 71

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 3,7 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 1330, post 71 Tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak. Det vises til omtale under kap. 1330, post 71. Forslaget har ingen konsekvenser for avtalt togtrafikk.

Orientering om Bane NORs disponering av likviditetstilførsel

I tråd med omtale i Prop. 1 S (2023–2024) for Samferdselsdepartementet kan bevilgningen på kap. 1352, post 73 Kjøp av infrastruktur tjenester – investeringer, også brukes til fornying og vedlikehold av jernbanenettet når dette vurderes å gi best måloppnåelse. I 2024 planlegger Bane NOR SF å bruke om lag 1 450 mill. kroner av likviditetstilførselen til investeringer på post 73, til økt fornying og drift og vedlikehold på jernbanens infrastruktur.

Drift og vedlikehold

Innenfor gjeldende bevilgning på kap. 1352, post 71, var det lagt opp til å bruke om lag 4 930 mill. kroner til drift og vedlikehold. Bane NOR planlegger nå å gjennomføre drift og vedlikehold av jernbaneinfrastrukturen for om lag 5 180 mill. kroner i 2024, som er 250 mill. kroner mer enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Dette gir økt korrektivt og forbyggende vedlikehold.

Fornyning

Innenfor gjeldende bevilgning på kap. 1352, post 71, var det lagt opp til å bruke om lag 4 000 mill. kroner til fornying. Bane NOR planlegger nå å gjennomføre fornying av jernbaneinfrastrukturen for 5 200 mill. kroner i 2024, som er 1 200 mill. kroner mer enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. Dette gir økt fornying av over- og underbygning på jernbaneinfrastrukturen, i tillegg til økt fornying på andre anleggstyper og komponenter.

Investeringer

Saldert budsjett 2024 for kap. 1352, post 73 er på om lag 17 400 mill. kroner. Bane NOR venter å bruke om lag 16 500 mill. kroner til investeringer, noe som er om lag 900 mill. kroner mindre enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2024. For noen prosjekter vil det bli brukt mindre i 2024 enn anslått og for andre mer. De viktigste endringene som vil føre til lavere utgifter enn tidligere anslått er:

- senere fremdrift i effektpakken *Flere og raskere tog på Østfoldbanen (Oslo–Moss)*, i hovedsak for prosjektet Sandbukta–Moss–Såstad
- senere fremdrift og revidert nasjonal signalplan for ERTMS
- raskere fremdrift i 2023 og endret periodisering for effektpakken *Flere og raskere tog på Dovrebanen (Oslo–Hamar)*

De viktigste endringene som vil gi høyere utgifter enn tidligere anslått er:

- senere fremdrift i 2023 for effektpakken *Flere og raskere tog på Vestfoldbanen (Oslo–Tønsberg)*, noe som medfører økte kostnader i 2024
- for å utnytte bevilgningen bedre er flere tiltak innenfor mindre investeringer i jernbanen satt i gang
- økte utgifter for å ivareta fremdriften i effektpakken *Infrastruktur for nytt togmateriell (Oslo–navet)*
- økt prognose for effektpakken *Flere og raskere tog på Østfoldbanen (Oslo–Ski)* som følge av planlagte arbeider med å skifte ut ledninger til strømtransformatoranlegg på Follobanen

I tillegg brukes om lag 550 mill. kroner fra likviditetsbeholdningen i Bane NOR knyttet til produksjonsgjeld til staten, slik at i alt 1 450 mill. kroner kan omdisponeres til fornying og vedlikehold. Med produksjonsgjeld menes den delen av likviditetsbeholdningen som kommer av forsinket fremdrift i prosjekter som er vedtatt gjennomført, og

som dermed er bundet opp i konkrete fremtidige forpliktelser. Bruk av likviditetsbeholdningen finansierer en midlertidig omdisponering fra investeringer til drift, vedlikehold og fornying. Det er planlagt at omdisponeringen tilbakeføres i 2026 og 2027 i takt med at fremdriften i prosjektene i investeringsporteføljen øker.

Kap. 5611 Aksjer i Vygruppen AS

Post 85 Utbytte

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1,5 mill. kroner. Det er budsjettert med et utbytte fra Vygruppen AS på 25 mill. kroner. Den langsiktige utbytteforventningen til selskapet utgjør 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt. Konsernets resultat etter skatt er på 53 mill. kroner i 2023. I tråd med gjeldende utbytteforventning foreslås det å ta et utbytte fra Vygruppen AS på 26,5 mill. kroner for regnskapsåret 2023. Endelig utbytte vedtas på selskapets generalforsamling.

Kap. 5672 Bane NOR SF – utbytte

Post 85 Utbytte

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 53 mill. kroner. Den langsiktige utbytteforventningen til Bane NOR SF utgjør 30 pst. av Bane NOR Eiendom AS' årsresultat etter skatt. Bane NOR Eiendoms årsresultat etter skatt for 2023 er negativt, og det vil ikke bli utbetalt utbytte fra Bane NOR SF for regnskapsåret 2023. Endelig utbytte vedtas på selskapets generalforsamling.

Kap. 1370 Posttjenester

Post 70 Kjøp av posttjenester, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 33 mill. kroner til økt tilskudd for nye kontrakter om avisdistribusjon med oppstart 1. juli 2024. De nye kontraktene med Posten Bring AS og Aktiv Norgesdistribusjon har en varighet på ett år med opsjon på ett års forlengelse. Samferdselsdepartementet må varsle leverandørene om en eventuell utløsning av opsjonen innen 28. februar 2025. Der som opsjonen utløses, gir det et behov for økt tilskudd på 65,9 mill. kroner i 2025.

Andre saker

Fullmakter under veiformål

Økt fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for riksveiferjedriften

Det foreslås å øke fullmakten til å pådra forpliktelser for riksveiferjedriften ut over budsjettåret både for samlet ramme og ramme som forfaller hvert år, jf. forslag til romertallsvedtak. Forslaget skal dekke behovet for midlertidig ferjekontrakt på sambandet E39 Mortavika–Arsvågen frem til åpning av prosjektet E39 Rogfast i Rogaland. Prosjektet er ventet åpnet for trafikk i løpet av 2033.

Dagens kontrakt på ferjesambandet løper ut 2025, og Statens vegvesen vurderer ulike alternativer for å sikre drift av ferjesambandet frem til åpningen av E39 Rogfast. I anslaget for nye forpliktelser som kan pådras for sambandet E39 Mortavika–Arsvågen er det lagt inn handlingsrom for å inngå avtale ut 2033 og for å kunne legge til rette for mer miljøvennlig drift. Størrelsen på fullmakten er også påvirket av prisjustering til 2024, og av at forpliktelser ved signering av kontrakten for drift av sambandet E39 Lavik–Oppedal i 2023 ble høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett 2024.

Tilføyning av stikkord på kap. 1320, post 29 OPS-prosjekter

Det foreslås å tilføye stikkordet «kan nyttes under post 22» på post 29 *OPS-prosjekter*, jf. forslag til romertallsvedtak.

I saldert budsjett for 2024 har posten stikkordet «kan overføres, kan nyttes under post 30», mens både post 22 *Drift og vedlikehold av riksveier* og post 30 *Riksveiinvesteringer* har tilføyd stikkordet om at de kan nyttes under post 29. Forslaget vil gi en større fleksibilitet mellom postene 22, 29 og 30, slik at ressursene kan utnyttes bedre.

Regnskapsføring av midler fra bompengeselskap og tilskudd til riksveiprosjekter mv.

Ved behandlingen av Prop. 27 S (2023–2024) *Endringer i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet*, jf. Innst. 142 S (2023–2024), samtykket Stortinget i at Samferdselsdepartementet i 2023 kunne gi fullmakt til Statens vegvesen til å:

1. nettoføre innbetalte midler fra bompengeselskap og tilskudd til eksterne til riksveiprosjekter på kap. 1320, postene 01 Driftsutgifter, 29 OPS-prosjekter og 30 Riksveiinvesteringer, og

2. føre overskytende bompenger i mellomværet med statskassen frem til de blir brukt og nettoført på et riksveiprojekt.

Etter Samferdselsdepartementets vurdering er det behov fullmakten også i 2024, jf. forslag til romertallsvedtak.

Fullmakter under jernbaneformål

Forslag om endring i fullmakter for restverdigaranti

I saldert budsjett for 2024 har Samferdselsdepartementet fått fullmakt til å gi restverdigarantier for 75 pst. av verdien på togmateriell, opp til 7 600 mill. kroner for bokført materiell og 12 320 mill. kroner for oppgraderinger og nyinvesteringer.

På grunn av endringer i metoden for å justere kostnadsrammer for togmateriell har behovet for restverdisikring økt. Denne økningen er ikke en reell økning i kostnader for nye tog, men skyldes kun endringer i beregning av kontraktfestede prisindekser og justering for endringer i valutakurs. Regjeringen foreslår å øke fullmaktene til 7 680 mill. kroner for bokført materiell og 14 690 mill. kroner for oppgraderinger og nyinvesteringer, jf. forslag til romertallsvedtak.

Økt kostnadsramme Sandbukta–Moss–Såstad

Gjeldende kostnadsramme for prosjektet Sandbukta–Moss–Såstad er 21 697 mill. 2024-kroner og styringsrammen er 18 022 mill. kroner, jf. Prop. 193 S (2020–2021) *Nokre saker om luftfart, veg, særskilte transporttiltak og jernbane* og Innst. 648 S (2020–2021).

Prosjektet er sist omtalt i Prop. 1 S (2023–2024) for Samferdselsdepartementet, der det ble varslet at departementet ville komme tilbake til Stortinget med forslag om ny kostnadsramme. I 2023 oppdaterte Bane NOR SF planene for prosjektet slik at reviderte planer tar hensyn til behovet for områdestabilitet i Moss sentrum. Bane NOR har etter dette gjennomført en ny ekstern kvalitetssikring (KS2) av det oppdaterte kostnadsanslaget. Den eksterne kvalitetssikringen bekrefter at det er nødvendig å øke rammene og utsette tidspunktet for når prosjektet kan tas i bruk fra 2026 til 2030.

Om prosjektet

Prosjektet omfatter utbygging av om lag 10 km nytt dobbeltspor gjennom Moss kommune, herunder dobbeltspor gjennom en kort dagsone fra

Sandbukta og tunnel (Mossetunnelen) fra Sandbukta frem til Moss sentrum. I sentrum bygges ny Moss stasjon. Fra sør i Moss sentrum går traaseen videre inn i tunnel (Carlbergtunnelen) gjennom Kleberget og ut i jernbanekulvert rett nordøst for Carlberg gård og videre i dagsone til eksisterende dobbeltspor ved Såstad. Prosjektet inngår i effektpakken for *Flere og raskere tog på Østfoldbanen*. Effektpakken skal gi en tilbudsforbedring for regiontog mellom Oslo og Moss, redusert reisetid for regionekspresstogene, og den skal legge til rette for senere tilbudsutvikling på Østfoldbanen.

Kostnadsøkning

Det er flere årsaker til at prosjektet har blitt dyrere:

- endring i prosjektets omfang: Ny informasjon og forståelse av grunnforholdene har avdekket store problemer med områdestabilitet. Dette har endret prosjektets omfang fra en ren jernbaneutbygging til også å omfatte arbeid for å redusere risikoen for kvikkleireskred i Moss sentrum.
- tillegg av sikkerhetskritiske arbeider: Forbedring av områdestabiliteten, både for jernbanebygging og for å sikre beboernes sikkerhet, har medført behov for tilleggsarbeider. Disse arbeidene er sikkerhetskritiske, må utføres varsomt og under streng kontroll.
- valg av løsninger og gjennomføring: De potensielt svært store konsekvensene av arbeidene har lagt sterke føringer for valg av løsninger og gjennomføring. Dette har også påvirket tidsplaner og kostnader.
- strengt kontrollregime og lav terskel for stans av arbeid: Arbeidene må utføres under et strengt kontrollregime, og det er lagt opp til en lav terskel for stans av arbeidene dersom det oppstår uavklarte situasjoner. Dette kan også bidra til økte kostnader.

Konsekvensene av å stanse prosjektet vil være store. En stans vil medføre at det ikke vil være mulig å videreføre Intercity-konseptet på Østfoldbanen. Det vil ikke bli redusert reisetid sør for Moss, og det vil bli dårligere driftsstabilitet for Vestre linje. Muligheten for fremtidig tilbudsutvikling for regiontogtilbudet vil bli dårligere. En videreføring av prosjektet basert på et annet konsept for dobbeltspor gjennom Moss, vil i praksis innebære en omstart av prosjektet og tilhørende planprosesser. Store deler av de allerede påløpte kostnadene må da sannsynligvis anses som tapt. En ny

planprosess vil sannsynligvis sette prosjektets fremdrift tilbake anslagsvis ti år.

Anbefaling styrings- og kostnadsrammer

Det er enighet mellom ekstern kvalitetssikrer, Bane NOR og Jernbanedirektoratet om kostnads- og styringsramme. På denne bakgrunn foreslår regjeringen å øke kostnadsrammen for Sandbukta–Moss–Såstad til 27 646 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Styringsrammen settes til 24 103 mill. kroner.

Ny kostnadsramme Kolbotn stasjon

Prosjektet Kolbotn stasjon er en del av effektpakken *Infrastruktur for nytt togmateriell (Oslo-navet)*. Effektpakken omfatter nødvendige infrastrukturtiltak på strekningene Oslo–Ski og Oslo–Spikkestad for å kunne ta i bruk nye lokaltog i desember 2026. Tiltakene på Kolbotn stasjon omfatter plattformforlengelse, etablering av kulvert, universell utforming og oppgradering av signalanlegg. Deler av byggearbeidet som skal gjennomføres nært sporet, kan ikke utføres samtidig med togtrafikk på strekningen, og Bane NOR planlegger for perioder med enkeltsporet drift på Kolbotn stasjon.

Detaljplan og kostnadsanslag for prosjektet ble gjennomført i 2019. Kostnaden i prosjektet har økt på grunn av behov for midlertidig signalanlegg i påvente av innføring av ERTMS, og økt omfang av midlertidige konstruksjoner for å opprettholde best mulig transporttilbud i byggeperioden. Prosjektet har nå en beregnet kostnadsramme (P85) over 1 000 mill. kroner, som er terskelverdien for når vei- og jernbaneprosjekter legges frem for Stortinget.

Ekstern kvalitetssikring av prosjektet forelå i oktober 2023. Kvalitetssikrer påpeker at kombinasjonen av prosjektets klart gitte omfang, en tidsramme som fremstår som absolutt og behovet for å opprettholde best mulig togtilbud i byggeperioden begrenser prosjektets styringsfleksibilitet og mulighetene for kostnadsreduksjoner. I tillegg pekes det på stor usikkerhet i fremdriftsplanen og et modenhetsnivå i prosjektunderlaget som er noe under det normale for prosjekter ved investeringsbeslutning. Etter kvalitetssikringen har Bane NOR identifisert og gjennomført tiltak for å forbedre modenheten og beskrevet hvordan usikkerheten i prosjektet er redusert. Bane NOR og Jernbanedirektoratet vurderer at fremdriftsplanen kan gjennomføres.

For prosjektet Kolbotn stasjon brukes samspillsentreprise, der Bane NOR og entreprenøren

samarbeider om å finne de beste løsningene for byggingen av tiltak. Det er ventet at samspillskontrakten for prosjektet kan redusere usikkerheten rundt fremdrift og kostnader.

Det er uenighet mellom ekstern kvalitetssikrer og Bane NOR om den beregnede usikkerhetsavsetningen i prosjektet. Avvikene skyldes tekniske forskjeller i simuleringsmodellene som er brukt.

På bakgrunn av gjennomført kvalitetssikring, Bane NORs anbefalinger og Jernbanedirektoratets gjennomgang og vurdering, foreslås en kostnadsramme på 1 310 mill. kroner for prosjektet Kolbotn stasjon, jf. forslag til romertallsvedtak. Styringsrammen settes til 1 050 mill. kroner.

2.12 Klima- og miljødepartementet

Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3,5 mill. kroner, jf. omtale under post 21.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 6,1 mill. kroner til kostnadsdekning av diverse utvalgsarbeid, inkludert Klimautvalget 2050, Naturrisikoutvalget, Matsvinnutvalget og Teknisk beregningsutvalg for klima. Økt bevilgning inndeckes med omdisponering fra post 01 på 3,5 mill. kroner og post 76 på 2,6 mill. kroner.

Videre foreslås det å øke bevilgningen med 5,8 mill. kroner til rassikring av de åpne gruvegangene på Øvre Storwartz i Røros av hensyn til HMS og kulturmiljø- og verdensarvverdier.

Det foreslås også å øke bevilgningen på posten med 3,8 mill. kroner gjennom en omdisponering fra kap. 1400, post 76. Midlene skal benyttes til oppfølging av regjeringens handlingsplan for sirkulær økonomi, inkludert utvikling av nasjonale indikatorer for sirkulær økonomi og utredning av et samfunnsoppdrag om sirkulær økonomi.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 15,7 mill. kroner.

Post 76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, kan overføres

Posten omfatter en tilskuddsordning som skal medvirke til nasjonale tiltak slik at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser innen naturmang-

fold, klima og forurensning og nasjonale mål innenfor alle resultatområdene.

0,5 mill. kroner av midlene på posten foreslås tildelt One Planet Network som er FN-systemets satsing på bærekraftig produksjon og forbruk gjennom UNEP.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3,8 mill. kroner gjennom en omdisponering til kap. 1400, post 21 til oppfølging av regjeringens handlingsplan for sirkulær økonomi, jf. omtale under post 21.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2,6 mill. kroner til diverse utvalgsarbeid, jf. omtale av omdisponering under post 21.

Videre foreslås bevilgningen økt med 10 mill. kroner, da utbetalingen knyttet til oppryddingsprosjektet ved verftstomten på Bugøyenes i Sør-Varanger kommune forventes utbetalt i 2024.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 3,7 mill. kroner.

Kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø

Post 21 Miljødata

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 380 000 kroner gjennom en omdisponering til kap. 1410, post 70 for å styrke Norsk institutt for vannforskning (NIVA) sitt arbeid med det europeiske temasenteret for biologisk mangfold og økosystemer, jf. omtale under kap. 1410, post 70.

Videre foreslås bevilgningen posten redusert med 5 mill. kroner gjennom en omdisponering til kap. 1420, post 01 for å styrke Miljødirektoratets arbeid med å følge opp overvåking, ny teknologi og arbeidet med miljødata, gjennom opprettelse av nye stillinger, jf. omtale under kap. 1420, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 5,4 mill. kroner.

Post 70 Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene

Bevilgningen foreslås økt med 380 000 kroner for å støtte NIVAs arbeid med å koordinere et nytt temasenter for European Environment Agency (EEA) for biologisk mangfold og økosystemer. Økningen foreslås inndekket gjennom omdisponering fra kap. 1410, post 21.

Kap. 1411 Artsdatabanken

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Bestillingsfullmakten på posten foreslås økt med 5,5 mill. kroner til 17,5 mill. kroner for arbeid med rød- og fremmedartslistene, jf. forslag til romertallsvedtak. Artsdatabanken ønsker å legge om arbeidet med rød- og fremmedartslistene for å etablere en jevnere belastning av arbeidet, både kostnadmessig og personalressursmessig. Arbeidet med flere lister samtidig innebærer et behov for å øke bestillingsfullmakten på kap. 1411, post 21.

Kap. 1412 Meteorologiformål

Post 50 Meteorologisk institutt

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 260 000 kroner som skal rammeoverføres til Nærings- og fiskeridepartementets kap. 922, post 71. Dette er et bidrag til finansiering av forlenget av Radarsat-avtalen med Canada for tilgang til satellittdata i 2024.

Post 70 Internasjonale samarbeidsprosjekter

Bevilgningen på posten dekker kontingenter til deltakelse i internasjonale meteorologiske organisasjoner. Bevilgningen foreslås redusert med 15,3 mill. kroner i hovedsak som følge av reduksjoner i kontingenten for Eumetsat og endringer i valutakurser.

Kap. 1420 Miljødirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Klima- og miljødepartementet har samordnet arkivfunksjon for miljøforvaltningen. For å ivareta Riksantikvarens dokumentforvaltning gjennom den samordnede arkivfunksjonen, foreslås det å omdisponere 1 mill. kroner til kap. 1420, post 01 fra kap. 1429, post 01, jf. omtale under kap. 1429, post 01.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 5 mill. kroner for å effektivisere Miljødirektoratets arbeid med miljødata gjennom opprettelse av faste stillinger fremfor gjennom kjøp av tjenester, jf. omtale av omdisponering under kap. 1410, post 21.

Bevilgningen på posten foreslås videre økt med 11 mill. kroner til økt kapasitet i arbeidet med å følge opp nytt klima- og miljøregelverk fra EU, herunder produktrammeverket og utvidet klimakvoteregelverk. Økningen foreslås dekket inn

med en tilsvarende reduksjon på kap. 1420, post 21.

Det foreslås omdisponert 1,3 mill. kroner fra kap. 1420, post 21 til lønnsmidler for arbeid med virkemiddel mot plastforurensning.

Bevilgningen på posten foreslås videre økt med 3 mill. kroner til opprettelser av faste stillinger på IT-området, jf. omtale av omdisponering under kap. 1420, post 21.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 21,3 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 11 mill. kroner som inndekning for forslag om oppfølging og gjennomføring av nytt klima- og miljøregelverk fra EU, jf. omtale under kap. 1420, post 01.

Det foreslås videre omdisponert 1,3 mill. kroner til kap. 1420, post 01 til lønnsmidler for arbeid med virkemiddel mot plastforurensning.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 2 mill. kroner for å øke statsforvalternes saksbehandlerkapasitet til arbeidet med naturrestaurering, jf. omtale av omdisponering under kap. 1420, post 30.

Bevilgningen foreslås videre økt med 10 mill. kroner til supplerende tiltak i forbindelse med gyrobehandling i Drivaregionen. Lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* (gyro) er en av de mest alvorlige truslene mot villaksen i Norge. Driva er et av de to siste gyro-infiserte vassdragene i Norge. Det er gjennomført et fireårig behandlingsløp i Drivaregionen, herav to fullskala-behandlinger i 2022 og 2023. Som varslet i Prop. 1 S (2023–2024) for Klima- og miljødepartementet er det gjennomført undersøkelser av om det er behov for supplerende tiltak i 2024. Undersøkelsene viser at det er behov for supplerende tiltak for å redusere risiko for re-smitte av vassdraget.

Bevilgningen på posten foreslås videre økt med 2,5 mill. kroner for å øke statsforvalternes saksbehandlerkapasitet til arbeidet med frivillig skogvern. Økt saksbehandlerkapasitet har sammenheng med økt bevilgning til frivillig skogvern i Saldert budsjett 2024. Økt bevilgning inndekkes ved tilsvarende reduksjon på kap. 1420, post 32.

Bevilgningen på posten foreslås videre redusert med 3 mill. kroner, jf. omtale av omdisponering til opprettelse av faste IT-stillinger under kap. 1420, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 0,8 mill. kroner.

Post 23 Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås økt med 4 mill. kroner, som følge av økte anslåtte gebyrinntekter i forbindelse med endringer i klimavoteregelverket, jf. omtale under kap. 1420, post 07.

Post 31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2 mill. kroner, jf. omtale av omdisponering til økt saksbehandlerkapasitet hos statsforvalterne under kap. 1420, post 21.

Videre foreslås bevilgningen redusert med 5 mill. kroner mot tilsvarende økt bevilgning under kap. 1420, post 21 til supplerende tiltak i forbindelse med gyrobehandling i Drivaregionen.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 7 mill. kroner.

Post 32 Statlige erverv, vern av naturområder, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2,5 mill. kroner til inndekning for økt bevilgning på kap. 1420, post 21, gjennom en omdisponering til prosessmidler og økt kapasitet hos statsforvalterne jf. omtale under kap. 1420, post 21.

Bestillingsfullmakten på posten foreslås økt med 50 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak som følge av forventet fremdrift på erstatningsforhandlinger for tidligere skogvern med Statskog SF og erstatningsforhandlinger for vernet av Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivs-område.

Post 60 Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging, kan overføres

Det foreslås å tilføye stikkordet «kan overføres» på posten, og dermed gjøre bevilgningen på posten overførbar, slik at ubrukte midler kan overføres til neste år, jf. forslag til romertallsvedtak.

I Stortingets budsjettforlik om 2024-budsjettet ble midlene til natursatsing i kommunene over posten «Tilskot for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegging» økt med 50 mill. kroner.

Den store økningen, samt nye formål som ble tatt inn i tilskuddsordningen, har medført at Miljødirektoratet har hatt behov for å utvikle kriterier og forvaltningsopplegg, inkludert tilrettelegging i sitt elektroniske søknadssystem. Siden søknadene deretter må behandles og tilsagn om til-

skudd først kan sendes ut sent på våren/tidlig sommer, er det usikkerhet knyttet til om kommunene klarer å fullføre det de har fått tilskudd til i inneværende år. Erfaring fra andre tilskuddsordninger til kommuner viser også at det ofte blir forsinkelser som følge av kapasitetsutfordringer i kommunene, også selv om tilsagn sendes dem tidligere på året.

Post 62 Tilskudd til grønn skipsfart, kan overføres

Som følge av lavere utbetalinger i 2024 enn forutsatt, foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 26 mill. kroner med tilsvarende økning av tilsagnsfullmakten på posten, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 69 Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79

Oppryddingen i Hammerfest ble ferdig desember 2023, og oppryddingen i Store Lungegårdsvann er planlagt ferdigstilt våren 2024. Fremdriften i begge prosjektene er forsinket, og dermed er utbetalingene forskjøvet. Endelig sluttoppgjør for begge prosjekter vil være i 2024.

Bevilgningen på posten foreslås dermed økt med 71,1 mill. kroner for å dekke prosjektenes forpliktelser, med 25 mill. kroner til Hammerfest og 46,1 mill. kroner til Store Lungegårdsvann.

Post 74 CO₂-kompensasjonsordning for industrien

Den 20. desember 2023 fattet Stortinget følgende vedtak om CO₂-kompensasjonsordningen:

«Stortinget ber regjeringen snarest fortsette dialogen med industrien for å finne en langsiktig og forutsigbar løsning for CO₂-kompensasjonsordningen som er økonomisk bærekraftig, sikrer forutsigbarhet og som bidrar med utslippsreduksjoner og energi-effektivisering i tråd med omstillingsmålet, og komme tilbake til Stortinget med forslag til dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025».

I forbindelse med budsjettforliket med SV ble det konkludert med at:

«Partiene er enige om å styrke CO₂-kompensasjonsordningen med 500 mill. kroner i forbindelse med RNB 2024, forutsatt enighet med partene om innretning på ordningen».

Regjeringen har kommet til enighet med industrien om forslag til fremtidig innretning av CO₂-kompensasjonsordningen. Bevilgningen på posten foreslås dermed økt med 500 mill. kroner.

Post 80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 5 mill. kroner gjennom en omdisponering fra tilskuddsordningen for anadrom laksefisk til kap. 1420 post 21 til supplerende tiltak i forbindelse med gyrobehandling i Driva-regionen, jf. omtale under kap. 1420 post 21.

Videre foreslås bevilgningen på posten økt med 20 mill. kroner til tilskuddsordningen til kommuner langs Oslofjorden for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 15 mill. kroner.

Post 87 (Ny) Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk

I forbindelse med innføring av grunnrenteskatt på landbasert vindkraft ble det i statsbudsjettet for 2024 bestemt at et beløp tilsvarende 0,2 øre/kWh vindkraftproduksjon skal avsettes til lokale formål som natur, reindrift og eventuelt andre formål som er direkte berørt av arealbruken. Formålet er å sikre at interesser som berøres negativt av vindkraftproduksjon får en andel av verdiskapningen. Med NVEs produksjonstall for 2022 vil et beløp tilsvarende 0,2 øre/kWh utgjøre 29,6 mill. kroner.

På denne bakgrunn foreslås det etablert en ny tilskuddsordning som skal gi midler til tiltak som fremmer natur og friluftsliv i kommuner med landbaserte vindkraftanlegg, samt i eventuelle nabokommuner som er vesentlig berørt av slike vindkraftanlegg.

Tilskuddsordningen vil prioritere tiltak som ivaretar og fremmer natur og friluftsliv som er direkte berørt av vindkraftutbyggingen. Det kan også gis tilskudd til tiltak som fremmer natur og friluftsliv i de aktuelle kommuner som ikke er direkte berørt av vindkraftanlegget.

Da tilskuddsordningen etableres langt ut i budsjettåret, foreslår regjeringen at midlene for 2024 og 2025 blir fordelt over to bevilgningsår. Forslaget til bevilgning i 2024 er 15 mill. kroner. Det foreslås samtidig at det for 2024 opprettes en tilsagnsfullmakt på 15 mill. kroner knyttet til ordningen, jf. forslag til romertallsvedtak.

Tilskuddsordningen vil bli lyst ut etter fremleggelse av denne proposisjonen, med forbehold om Stortingets vedtak. Det tas sikte på at vedtak om tilskudd skal foreligge før sommeren.

Kap. 1429 Riksantikvaren*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 1 mill. kroner, jf. omtale av omdisponering til samordnet arkivfunksjon under kap. 1420, post 01.

Post 60 Kulturminnekompetanse i kommunene

Bevilgningen på posten foreslås økt med 5 mill. kroner som bidrag til pilotprosjekt for alternativ bærekraftig næringsutvikling for Vega kommune. Formålet er å etablere et grønt næringsfond for Vega kommune på totalt 10 mill. kroner, fordelt med 5 mill. kroner i 2024 og 2025, for etablering av næringsvirksomhet som bygger opp under verdensarvverdiene, jf. omtale av omdisponering under kap. 1432, post 50.

Post 70 Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, kan overføres

I forbindelse med et uforutsett arkeologisk funn av en hellekiste med humant materiale fra steinalderen (2350 – 1900 f.Kr.) i Selje, og omfattede zoo-arkeologisk materiale fra både steinalder og yngre jernalder foreslås det å øke bevilgningen på posten med 2 mill. kroner. Økt bevilgning inndeckes med omdisponering fra kap. 1429, post 71.

Post 71 Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2 mill. kroner, jf. omtale av omdisponering under post 70.

Kap. 1432 Norsk kulturminnefond*Post 50 Til disposisjon for kulturminnetiltak*

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 5 mill. kroner til inndekning av økt bevilgning på kap. 1429, post 60 til pilotprosjekt for bærekraftig næringsutvikling i verdensarvområdet i Vega kommune, jf. omtale under kap. 1429, post 60.

Kap. 1471 Norsk Polarinstitut*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen på posten foreslås økt med 9 mill. kroner for å utbedre kritisk brann- og elsikkerhet ved Zeppelinobservatoriet i Ny-Ålesund på Svalbard. Et ettersyn av anlegget viser vesentlige

avvik. En risikovurdering av observatoriet peker på at risikoen for brann ikke er tilstrekkelig håndtert. Risikovurderingen tilsier at tiltak bør gjennomføres så raskt som mulig. Kostnadene ved en omfattende oppgradering av det elektriske anlegget og brannsikkerheten er anslått til 9 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås redusert med 0,8 mill. kroner som skal rammeoverføres til Nærings- og fiskeridepartementets kap. 922, post 71, som bidrag til finansiering av forlengelse av Radarsatavtalen med Canada for tilgang til satellittdata i 2024 jf. også omtale under kap. 1412, post 50.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 8,2 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Statsbygg har fått i oppdrag å gjennomføre forprosjektet for oppgradering av Troll forskningsstasjon. Det foreslås derfor å rammeoverføre 25 mill. kroner fra posten til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets kap. 2445, post 30. Bevilgningen på posten foreslås redusert med 25 mill. kroner.

Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak*Post 73 Klima- og skogsatsingen, kan overføres*

Bevilgningen foreslås redusert med 59,6 mill. kroner. Reduksjonen inndecker økt bevilgning til økt humanitær bistand til Gaza, jf. omtale under Utenriksdepartementet kap. 150, post 70, og er en omdisponering innenfor bistandsbudsjettet. Redusert bevilgning vil føre til at innsatsen under Klima- og skogintiativet nedskaleres noe i 2024.

Kap. 4420 Miljødirektoratet*Post 07 Gebyrer, kvotesystemet*

Inntektene anslås å øke med 4 mill. kroner som følge av endringer i klimaregelverket og derigjennom økt aktivitet i oppfølgingen av regelverket. Fra 2024 ble skipsfart tatt inn som ny sektor i det europeiske kvotesystemet ETS. Dette krever oppfølging både gjennom behandling av overvåkningsplaner og oppretting av kontoer i klimakvoteregisteret. I tillegg må luftfartaktørene ha oppdaterte overvåkningsplaner på grunn av endret regelverk. Økte gebyrinntekter inndecker økt bevilgning under kap. 1420, post 23. Bevilgningen på posten foreslås økt med 4 mill. kroner.

Kap. 4471 Norsk Polarinstitutt*Post 01 Salgs- og utleieinntekter*

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1,5 mill. kroner i forbindelse med avhending av utstyr fra FF Kronprins Haakon.

Kap. 4481 Salg av klimakvoter*Post 01 Salgsinntekter*

Inntekter fra kvotesalg i 2024 anslås til 1 909 millioner kroner. Dette er om lag 918 mill. kroner lavere enn det som ligger til grunn i saldert budsjett for 2024. Årsaken til reduksjonen er i hovedsak at kvoteprisen er vesentlig lavere, og at den norske kronen er sterkere i forhold til euro i dag sammenlignet med grunnlaget til saldert budsjett.

Bevilgningen på posten foreslås dermed redusert med 918 mill. kroner.

Andre saker*Rapportering på anmodningsvedtak*

Rapportering på følgende anmodningsvedtak vil skje i Klima- og miljødepartementets Prop. 1 S (2024–2025):

Vedtak nr. 608 (2022–2023): «*Stortinget ber regjeringen innhente en total oversikt over gamle nedlagte gruver i Norge og forurensningsfaren de utgjør ut ifra de stedegne kvalitetene til vann- og jordforekomstene, og innen utgangen av vårsesjonen 2024 komme tilbake til Stortinget på egnet måte.*»

Vedtak nr. 674 (2022–2023): «*Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for økt produksjon av og etterspørsel etter biogass, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024.*»

2.13 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Kap. 1500 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet*Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70*

Bevilgningen dekker utgifter til departementets kjøp av statistikk, data, utredninger, evalueringer,

og formidling av kunnskap og midlertidige tiltak og prosjekter.

Det foreslås å øke bevilgningen med 10,1 mill. kroner til ekstrabehov for særskilt kompetanse og ressurser til sikker teknisk infrastruktur i nytt regjeringskvartal.

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,6 mill. kroner, for at Prosjekt Effektiv informasjonsutveksling mellom regjering og Storting (EIREST) kan jobbe videre med å effektivisere lovprosessen.

I forbindelse med forslag om et tilskudd til Standard Norge, jf. omtale under kap. 1500, post 70, foreslås det å redusere bevilgningen med 0,4 mill. kroner mot en tilsvarende økning under kap. 1500, post 70.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 10,3 mill. kroner.

Post 50 Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m.

Bevilgningen dekker departementets behov for langsiktig kunnskapsoppbygging i regi av Norges Forskningsråd.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet har for 2024 gitt Forskningsrådet i oppdrag å innhente kunnskapsgrunnlag for vurdering av videre satsing på forskning på distriktsutfordringer og regional utvikling fra 2025.

I tråd med retningslinjene for styring av virksomhetskostnader i Forskningsrådet foreslås det å redusere bevilgningen med 0,5 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 285, post 55 under Kunnskapsdepartementet.

Post 70 Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21

Standard Norge har ansvar for standardiseringsoppgaver på alle områder unntatt elektro-, post- og telestandardisering. Standard Norge har enerett på å fastsette og gi ut Norsk Standard. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet foreslår et tilskudd på 0,4 mill. kroner Standard Norge til standardiseringsarbeid på kunstig intelligens i 2024. Tilskuddet skal bidra til å ivareta norske interesser i utviklingen av internasjonale standarder for kunstig intelligens. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 0,4 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under kap. 1500, post 21.

Kap. 1510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker utgifter til lønn og andre driftsutgifter for Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS). I tillegg dekker bevilgningen utgifter til fellestjenester for departementsfellesskapet og Statsministerens kontor.

Det foreslås å øke bevilgningen med 35,1 mill. kroner for å dekke praktiske bindinger i DSS. Dette omfatter drift av eksternt kontrollsenter for post og varer, trafikksentral og sikker teknisk infrastruktur, kostnader i forbindelse med ferdigstilling og innflytting i nytt regjeringskvartal, samt drift i DSS og utgifter til ny e-postsynkroniseringsløsning for departementene.

For å gi DSS tilstrekkelig handlingsrom til å gjennomføre nødvendige driftsaktiviteter foreslås det også å øke bevilgningen med 13,9 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på post 45, jf. omtale under post 45.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 49 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen dekker utgifter til investeringer, vedlikehold, utskifting av utstyr og utviklingskostnader til tjenesteleveranser innenfor tjenesteområdene; digitale tjenester, fasilitetstjenester, HR-tjenester og vakt- og resepsjonstjenester.

For å gi DSS tilstrekkelig handlingsrom til å gjennomføre nødvendige driftsaktiviteter foreslås det å redusere bevilgningen med 13,9 mill. kroner mot en tilsvarende økning på post 01, jf. omtale under post 01.

For å kunne ta i bruk byggetrinn 1 i nytt regjeringskvartal er det behov for å få på plass nødvendig IKT-utstyr. Det foreslås en bevilgningsøkning på 125,1 mill. kroner i 2024, for å dekke kostnader knyttet til etablering av kommunikasjonsinfrastruktur, flytting og reetablering av datasentre, etablering av delte og personlige IKT-tjenester og felleskostnader.

Leieavtalen for de midlertidige lokalene til departementenes trykkeri i Grubbegata 14 går ut 31. desember 2024. Trykkeriet skal derfor flytte til permanente lokaler i Akersgata 59. Kostnadene ved flyttingen omfatter ombygging av de nye lokalene, mellomlagring av maskiner, utstyr og møbler og den fysiske flyttingen av trykkeriet. Det foreslås å øke bevilgningen med 11,9 mill.

kroner. Samlet på posten settes det av 17 mill. kroner til flytting av trykkeriet.

Som et tiltak for å følge opp dataangrepet mot departementenes felles IKT-plattform sommeren 2023 arbeides det med en løsning for samhandling på Nasjonalt Begrenset Nett. For å dekke resterende kostnader til utvikling og innføring av denne løsningen foreslås det å øke bevilgningen med 5 mill. kroner.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 128,2 mill. kroner.

Kap. 1512 Diverse fellestjenester

Post 27 Sak og arkivløsning, kan overføres

Bevilgningen dekker utgifter til innføring av ny sak- og arkivløsning for Statsministerens kontor, departementene og DSS.

Dataangrepet mot departementenes felles IKT-plattform har forsinket arbeidet med etablering av ny felles IKT-plattform for departementsfellesskapet. Det har gjennom høsten 2023 blitt utredet og vurdert muligheter for å forsere arbeidet med etableringen, men dette lar seg ikke gjøre. Fordi den nye sak- og arkivløsningen skal legges på den nye IKT-plattformen, er det heller ikke mulig å forsere innføringen av denne. Det er derfor ikke behov for bevilgningen på 23,3 mill. kroner i 2024 til forsering av ny sak- og arkivløsning.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 23,3 mill. kroner.

Kap. 1520 Statsforvalterne

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker utgifter til lønn og andre driftsutgifter for statsforvalterne.

Det foreslås å øke bevilgningen med 15 mill. kroner for å øke kapasiteten hos statsforvalterne. Statsforvalteren i Troms og Finnmark får økt bevilgning til arbeidet med reindrift, oppfølging av kommuner og beredskap. Regjeringen flytter hovedsetet for Statsforvalteren i Vestfold og Telemark til Skien og vil øke antall ansatte med arbeidsplass i Skien fra ca. 30 til ca. 65 ansatte. Den økte bevilgningen skal dekke kostnader til utvidede lokaler og kostnader i forbindelse med denne flyttingen. Inkludert i bevilgningsøkningen foreslås det 2,5 mill. kroner til å opprette to nye stillinger til arbeidet med akvakultur, i samarbeid med Klima- og miljødepartementet.

I barnevernsloven pålegges statsforvalteren å føre tilsyn med omsorgssentrene for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år og barna der. Omsorgssentrene er plassert i Bufetat Region Øst og ansvarlig statsforvalter for dette området er Statsforvalteren i Oslo og Viken. Som følge av en økning i gjennomsnittlig antall barn i omsorgssentrene for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år foreslås det å øke bevilgningen til Statsforvalteren i Oslo og Viken med 2 mill. kroner. Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 17 mill. kroner.

Kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen

Post 30 (Ny) Prosjektering av bygg, kan overføres

Bevilgningen gjelder prosjektering av ordinære byggeprosjekter frem til fullført forprosjekt. Det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til prosjektering av Nationaltheatret.

Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres

Bevilgningen gjelder videreføring av byggeprosjekter som Stortinget tidligere har vedtatt å starte opp. Bevilgningen skal sikre optimal fremdrift i prosjekter under oppføring.

Livsvitenskapsbygget har et lavere likviditetsbehov på 100 mill. kroner. Hovedårsaken er revidert utbetalingsplan.

Norsk havteknologisenter har et lavere likviditetsbehov på 50 mill. kroner. Hovedårsaken er revidert utbetalingsplan.

På bakgrunn av dette foreslås det å redusere bevilgningen med 150 mill. kroner.

Nytt vikingtidsmuseum

Nytt vikingtidsmuseum har en styrings- og kostnadsramme på henholdsvis 3 140,6 mill. kroner og 3 922 mill. kroner (kroneverdi per 31.12.2023). Prosjektet omfatter i hovedsak nytt bygg og SGO (safeguarding of objects), som skal ivareta sikkerheten til vikingtidssamlingen.

Resultatmålene for prosjektet er, i prioritert rekkefølge; 1) kostnad, 2) kvalitet, 3) tid. For forhold som er vesentlige for samlingens sikkerhet er kvalitet prioritert foran kostnad, noe som påvirker både gjennomføringen og kostnadsutviklingen i prosjektet. Kompleksitet og strenge krav til samlingens sikkerhet bidrar til økte kostnader i SGO-prosjektet. Dette har utløst behov for å øke

prosjektets styringsramme med 353 mill. kroner (kroneverdi per 31.12.2023).

Selve byggeprosjektet går som planlagt. En økning av styringsrammen med 353 mill. kroner gir en forventet sluttkostnad på 3 493 mill. kroner. Det er ikke behov for å øke prosjektets kostnadsramme, eller et økt bevilgningsbehov i 2024. Regjeringen vil komme tilbake med forslag til nødvendig bevilgning i fremtidige budsjettår.

Justering av kostnadsrammen for Livsvitenskapsbygget som følge av valutakursendringer

Livsvitenskapsbygget har en kostnadsramme på 13 014,9 mill. kroner, i prisnivå per 1. juli 2024. Prosjektet er planlagt ferdigstilt innen utgangen av 2026. Statsbygg er byggherre, og Universitetet i Oslo og Oslo universitetssykehus HF er brukerne. Deler av prosjektkostnaden skal betales i utenlandsk valuta. Som følge av svak kronekurs har prosjektet frem til nå fått økte kostnader på 19,1 mill. kroner. En betydelig del av kostnadene i utenlandsk valuta har imidlertid ikke kommet til utbetaling ennå. Dersom gjenstående valutaeksponerte kostnader justeres med dagens valutakurser, vil prosjektet få en merkostnad på 57 mill. kroner.

Det foreslås at kostnadsrammen for prosjektet blir justert årlig for valutakursendringer, både valutatap og -gevinst, jf. forslag til romertallsvedtak. En slik justering er å sammenligne med en årlig prisjustering av kostnadsrammen. Forslaget innebærer å øke kostnadsrammen med 76,1 mill. kroner, til 13 091 mill. kroner, i prisnivå per 1. juli 2024. Beløpet inkluderer realisert valutatap per 1. januar 2024, og justering av gjenstående valutaeksponerte kostnader med valutakurser per 29. desember 2023. Valutakursene per 29. desember 2023 blir referansekurs for de årlige justeringene av kostnadsrammen.

Universitetet i Oslo og Helse Sør-Øst RHF skal betale husleie til Statsbygg når bygget står ferdig. Det fremgår av statsbudsjettet for 2022 at husleiekompensasjonen til Universitetet i Oslo skal justeres for valutakursendringer, jf. Prop. 1 S (2021–2022), endringer under Kunnskapsdepartementet. Det legges til grunn at Helse Sør-Øst RHF skal få tilsvarende justering av sin husleiekompensasjon.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen gjelder de tilfeller der Statsbygg gis i oppdrag å prosjektere og bistå i anskaffelsen av

brukerutstyr til byggeprosjektene. Det inkluderer også brukerutstyr til byggeprosjekter på kap. 2445 Statsbygg.

Nybygg for Samisk videregående skole og reindriftsskole i det samiske nasjonalteateret Beavváš i Kautokeino startet opp i 2022. Prosjektet har en kostnadsramme på 536,5 mill. kroner, i prisnivå per 1. juli 2024. Kostnadsrammen inkluderer midler til både bygg og brukerutstyr. Det er bevilget 405 mill. kroner til prosjektet på kap. 2445, post 33 i 2024. Sluttkostnaden for brukerutstyr er estimert til 65 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 65 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon av kap. 2445, post 33, jf. omtale under kap. 2445, post 33.

Kap. 2445 Statsbygg

Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

Bevilgningen gjelder utgifter til prosjektering av ordinære byggeprosjekter frem til fullført forprosjekt.

Kostnadsestimatet for Bergen tinghus var 71,4 mill. kroner, inklusiv gjenbruksverdi på 5 mill. kroner fra et tidligere forprosjekt. Forventet sluttkostnad på forprosjektet er 64 mill. kroner. Prosjektet fikk oppstartsbevilgning i 2024. Det foreslås at gjenstående bevilgning på 7 mill. kroner tilbakeføres til statskassen.

Det foreslås å omdisponere 25 mill. kroner fra Klima- og miljødepartementet til Statsbygg for å prosjektere Troll forskningsstasjon.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 18 mill. kroner.

Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres

Bevilgningen gjelder oppstart av nye byggeprosjekter innenfor statens husleieordning.

Ved behandling av Prop. 19 S (2023–2024) *Endringar i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet* sluttet Stortinget seg til oppstart av nye studenthybler ved Fagskolen for brann- og redningspersonell. Det ble ikke bevilget midler i 2023. Likviditetsbehovet i 2024 er 280 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 280 mill. kroner.

Post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter, kan overføres

Bevilgningen gjelder videreføring av byggeprosjekter som Stortinget tidligere har vedtatt å starte opp. Bevilgningen skal sikre optimal fremdrift i prosjekter under oppføring.

Nytt regjeringskvartal, byggetrinn 1, har et økt likviditetsbehov på 140 mill. kroner. Årsaken er revidert utbetalingsplan.

Nytt Oslo fengsel, avdeling Ullersmo, har et økt likviditetsbehov på 80 mill. kroner. Årsaken er at produksjonen går fortere enn planlagt.

For samlokalisering nybygg for Samisk videregående skole og reindriftsskole i det samiske nasjonalteateret Beavváš i Kautokeino blir det foreslått å redusere bevilgningen med 65 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1530, post 45.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 155 mill. kroner.

Post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, kan overføres

Bevilgningen gjelder videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter. Etterspørselen etter brukerfinansierte byggeprosjekter er lavere enn ventet. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 50 mill. kroner.

Post 49 Kjøp av eiendommer, kan overføres

Bevilgningen gjelder kjøp av eiendom og tomter til bruk i aktuelle byggeprosjekt.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 55,7 mill. kroner, for å gjøre rom til andre prioriteringer.

Kap. 1540 Digitaliseringsdirektoratet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen dekker utgifter til Digitaliseringsdirektoratets utviklingsoppgaver og IT-prosjekter, og nyutvikling knyttet til nasjonale fellesløsninger.

Digitalt dødsbo er en tjeneste som er utviklet i prosjektet «Oppgjør etter dødsfall» (OED). OED er et betydningsfullt DSOP-prosjekt (Digital Samhandling Offentlig Privat) som involverer en rekke sentrale aktører, inkludert Digitaliseringsdirektoratet, Brønnøysundregistrene, Domstoladministrasjonen, finansnæringen (alle banker og forsikringsselskaper i Norge), Skatteetaten, Statens kartverk, Statens vegvesen og Landbruksdirektoratet. Formålet med Digitalt dødsbo er å for-

enkle prosessen etter dødsfall for arvinger og interessenter gjennom digitalisering og deling av data i prosesser som i dag er kompliserte, analoge og papirbaserte. Digitalt dødsbo vil gi arvingene viktig informasjon om avdødes formue og gjeld.

En produksjonssetting av Digitalt dødsbo krever at det er etablert et fullverdig drifts- og forvaltningsteam som vil ha til oppgave å drifte, forvalte og videreutvikle tjenesten. Bevilgningen foreslås derfor økt med 5,5 mill. kroner.

Post 23 Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, kan overføres

Bevilgningen dekker utvikling, forvaltning og drift av nasjonale fellesløsninger som inkluderer ID-porten, Digital postkasse til innbyggere, Kontakt- og reservasjonsregisteret og Altinn.

Altinn er en internettportal for digital dialog mellom næringslivet, privatpersoner og offentlige etater. Arbeidet med å utvikle en ny plattform ble startet i 2018. Bakgrunnen for arbeidet er at sentrale produkter i Altinn II er i ferd med å bli utdaterte, Altinn II innfrir ikke krav til universell utforming og det er behov for å modernisere og øke sikkerheten i løsningen, blant annet for å gi større fleksibilitet ved å etablere frittstående og uavhengige produkter. Dette arbeidet er komplekst og omfattende og har en absolutt frist, noe som medfører høy risiko. Våren 2023 ble det etablert et tverretattlig program (Nye Altinn), under ledelse av Digitaliseringsdirektoratet og med de største tjenesteeierne som benytter Altinn; Brønnøysundregistrene, Skatteetaten og Statistisk Sentralbyrå (SSB). Programmet skal utvikle Altinn 3 i Digitaliseringsdirektoratet og reetablere tjenestene til Brønnøysundregistrene, Skatteetaten og SSB i den nye plattformen. Programmet skal også bidra til å koordinere overgangen til Altinn 3 for øvrige tjenesteeiere. Programmet skal etter planen avsluttes i desember 2026. Våren 2023 gjennomgikk programmet en kvalitetssikring i henhold til kravene i Statens prosjektmodell. Ekstern kvalitetssikrer tilrådte ikke gjennomføring av programmet basert på den fremlagte gjennomføringsplanen. Dette fordi de blant annet mente at det var for høy risiko for at programmet ikke ville klare å etablere ny plattform, reetablere tjenester og avvike gammel plattform innen den opprinnelige fristen. Basert på ekstern kvalitetssikrers vurderinger og anbefalinger ble sentrale styringsdo-

kumenter (SSDer) for programmet og virksomhetene forbedret og oppdatert høsten 2023. Det ble gjennomført en ny kvalitetssikring i starten av 2024. Ekstern kvalitetssikrer vurderer at en samlet gjennomføringsplan legger til rette for en hensiktsmessig gjennomføring og sannsynliggjør at programmet når sin målsetning.

Ekstern kvalitetssikrer anbefaler en styringsramme (P50) på 1 096 mill. kroner og en kostnadsramme (P85) på 1 267 mill. kroner til programmet Nye Altinn. Det anbefales at kostnadsrammen settes i tråd med kvalitetssikrers anbefaling. Regjeringen foreslår derfor en kostnadsramme på 1 267 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Det er i statsbudsjettet for 2024 bevilget 200 mill. kroner til arbeidet med Nye Altinn. Bevilgningen foreslås økt med 208,2 mill. kroner til arbeidet i 2024. Økningen blir fordelt med 108,4 mill. kroner til Digitaliseringsdirektoratet på kap. 1543, post 23, 70,8 mill. kroner til Skatteetaten på kap. 1618, post 22, 23,4 mill. kroner til Brønnøysundregistrene på kap. 904, post 21 og 5,6 mill. kroner til SSB på kap. 1620, post 01. Det kan bli aktuelt med enkelte mindre justeringer i fordelingen mellom virksomhetene, som følge av progresjon i programmet.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på post 23 med 108,4 mill. kroner.

Post 25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, kan overføres

Formålet med bevilgningen er å bidra til gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringsprosjekter og realisering av gevinster.

Midler i ordningen som ikke er fordelt, er overført fra tidligere år. Dette kan blant annet skyldes at det beløpet det er søkt om ikke fullt ut har samsvart med tilsagnsrammen. Som følge av dette foreslås det å redusere bevilgningen med 1,9 mill. kroner.

For prosjekter som har mottatt medfinansiering blir det gjort en avregning etter at prosjektet er avsluttet. Med bakgrunn i avregningen av prosjekter som fikk tilsagn om medfinansiering i 2021, og der totalt tilsagn ikke er benyttet, blir det foreslått å redusere bevilgningen med 4,3 mill. kroner.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 6,2 mill. kroner.

Kap. 1541 IT- og ekompolitikk

Post 22 Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, kan overføres, kan nyttes under post 70

Bevilgningen benyttes til tiltak for gjennomføring og videreutvikling av IT- og ekompolitikken.

Norge har annonsert sitt kandidatur som vertskapsland for Internet Governance Forum (IGF) 2025. IGF er et viktig forum for å promotere at internett fremdeles skal være sikkert, gratis og åpent for alle, og ved et norsk kandidatur vil verdier som menneskerettigheter, ytringsfrihet og personvern holdes høyt. Russland har også annonsert sitt kandidatur som vertskapsland for IGF i 2025. IGF-sekretariatet har foreløpig ikke besluttet hvilket av landene som får arrangementet.

Det er behov for 6 mill. kroner for nødvendige forberedelser i 2024 til et eventuelt IGF i Norge i 2025. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 6 mill. kroner.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 0,4 mill. kroner, for å gjøre rom til andre prioriteringer.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 5,6 mill. kroner.

Post 70 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, kan nyttes under post 22

På posten bevilges diverse tilskudd og kontingenter innenfor forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, inkludert Det europeiske nettverks- og informasjonssikkerhetsbyrået (ENISA). Den norske kontingentforpliktelsen til ENISA har økt, jf. også omtale under kap. 400, post 71.

Bevilgningen på post 70 foreslås økt med 1,8 mill. kroner.

Kap. 1542 Internasjonalt samarbeid

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker utgifter til lønn og drift for nasjonale eksperter til EU-kommisjonen som del av deltakelsen i EU-program. Bevilgningen tar utgangspunkt i at Norge har tre nasjonale eksperter. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet rekrutterer to til tre nasjonale eksperter i 2024. Som følge av dette ligger det an til et mindreforbruk på posten. Bevilgningen på posten foreslås derfor redusert med 1,5 mill. kroner.

Kap. 1543 Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen dekker lønn til ansatte, husleie og andre faste driftsutgifter for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Ny ekomlov, som implementerer felleseuropeisk regelverk, ble lagt frem for Stortinget 12. april, jf. Prop. LS 93 (2023–2024). Som følge av det nye regelverket vil det bli nødvendig å dekke kostnader til kontingent for norsk deltakelse i Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC). Dette er et viktig organ for Norges mulighet til å påvirke utviklingen og praktiseringen av det felleseuropeiske regelverket for elektronisk kommunikasjon. Nasjonal kommunikasjonsmyndighets medlemskap skal etter planen besluttes i juli, og etter opptak forfaller hele den årlige avgiften for inneværende år. Bevilgningen foreslås på den bakgrunn økt med 3,1 mill. kroner.

Samferdselsdepartementet vedtok 25. september 2023 å oppheve Nkoms vedtak om sektoravgifter for Posten Bring AS for årene 2018, 2019, 2020 og 2021. Vedtaket ble gjort ut fra vurderinger rundt Nkoms fordeling av sektoravgiften mellom tilbydere av posttjenester og hvilke tjenester som skal omfattes av grunnlaget for sektoravgift.

Opphevingen av vedtakene innebærer at Nkom må fordele sektoravgiften på nytt for alle tilbydere av posttjenester som har blitt pålagt sektoravgifter. På grunn av foreldelsesfrister og forvaltningslovens regler som forhindrer omgjøring av vedtak til ugunst, kan Nkom ikke kreve tilbake sektoravgifter fra de tilbyderne som har betalt for lite. Nkom må derimot betale tilbake til de tilbyderne som har betalt for mye. Samlet utgjør dette kravet 3,3 mill. kroner, og det foreslår å øke bevilgningen tilsvarende.

Nasjonale kommunikasjonsmyndighet har ansvar knyttet til datasenterområdet, og vil i forbindelse med den nye ekomloven få et økt oppgaveomfang relatert til dette arbeidet, som blant annet omfatter tilsyn. Varig økt ressursbruk er anslått til tre årsverk. Det foreslås derfor en økning på 1,95 mill. kroner, tilsvarende halvårseffekten av de tre årsverkene, for arbeidet som skal gjøres i andre halvår 2024.

Bevilgningen foreslås videre redusert med 7 mill. kroner, jf. forslag under kap. 5579, post 70 om å redusere inntektsbevilgningen på grunn av manglende lovhjemmel til å kreve inn sektoravgift for deler av arbeidet på datasenterområdet og sikkerhetsområdet.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 1,3 mill. kroner, jf. også forslag under kap. 5579, post 70.

Post 71 Funksjonell internettilgang til alle, kan overføres

Bevilgningen skal gå til en egen tilskuddsordning som skal sikre mulighet for funksjonell internettilgang til husstander og små og mellomstore bedrifter som ellers ikke kan få slik tilgang gjennom markedsbasert utvikling eller gjennom eksisterende offentlige virkemidler. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har arbeidet med å fastsette forskriften med tilskuddsregler. Det har oppstått en del praktiske utfordringer, blant annet knyttet til statsstøtteregulverk. Det har derfor tatt lengre tid enn forventet å etablere ordningen. Det foreslås på denne bakgrunn å redusere bevilgningen med 10 mill. kroner.

Kap. 5579 Sektoravgifter under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Post 70 Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

Nasjonal kommunikasjonsmyndighets utgifter på kap. 1543, postene 01 og 45 dekkes i hovedsak av inntekter fra sektoravgifter og gebyrer. I tillegg skal inntektene også dekke merverdiavgift som belastes sentralt på kap. 1633, post 01.

Det er behov for å dekke kostnader til kontingenten for norsk deltakelse i BEREC og øke Nasjonal kommunikasjonsmyndighets kapasitet på datasenterområdet, jf. omtale under kap. 1543, post 01. Det foreslås derfor en økning på 5,05 mill. kroner.

På grunn av manglende lovhjemmel til å kreve inn sektoravgift for deler av arbeidet på datasenterområdet og sikkerhetsområdet kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet ikke kreve inn 100 pst. av inntektene som er bevilget på posten i år. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 7,0 mill. kroner.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen med 2,0 mill. kroner.

Kap. 1560 Tariffavtalte avsetninger mv.

Post 72 Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene

Virksomheter som er medlemmer i Statens pensjonskasse (SPK) skal betale en aktuarisk beregnet premie (arbeidsgiverandel), slik det gjøres i privat sektor.

Tjenestemannsorganisasjonene betaler ikke arbeidsgiverandel for ansatte som har ulønnet permisjon fra statlig virksomhet for å ha verv eller være ansatt i en slik organisasjon. I samsvar med permisjonsavtalen betaler organisasjonene kun 2 pst. medlemsinnskudd. For å synliggjøre statens årlige bidrag til tjenestemannsorganisasjonene på pensjonsområdet, budsjetteres disse premiekostnadene på en egen post i statsbudsjettet. Posten inkluderer også arbeidsgiveravgift.

SPK fakturerer utgiftene halvårlig og etter skuddsvis. For tjenestemannsorganisasjonene består premieprognosen for 2024 derfor av fakturert premie for 2. halvår 2023 og premieprognose for 1. halvår 2024. Som følge av endringer i medlemsbestanden og forutsetningen for vekst i grunnbeløpet (G) i folketrygden samt endring i lønnsvekstforutsetningen øker bevilgningsbehovet på posten. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner.

Kap. 1565 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker kostnadene til SPK for å administrere boliglånsordningen. Administrasjonskostnadene anslås å utgjøre 57 mill. kroner i 2024, en økning på 5 mill. kroner fra saldert budsjett for 2024. Økningen skyldes at det legges til grunn at SPK skal behandle og utbetale flere lånesøknader samt en økning i samlet låneportefølje, jf. nærmere redegjørelse under kap. 1565, post 90. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 5 mill. kroner.

Post 90 Utlån, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker forventet brutto utlån til boliglån i SPK, i tillegg til beregnede opptjente, ikke betalte renter på lånene. Som følge av at det legges til grunn flere utbetalte lån anslås det nå at utbetalte lån vil utgjøre 22 200 mill. kroner i 2024. Anslaget inkluderer 191 mill. kroner i beregnede opptjente renteinntekter ved utgangen av 2024.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 2 800 mill. kroner.

Kap. 4565 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Post 01 Gebyrinntekter, lån

Bevilgningen gjelder innbetaling av gebyrer fra låntakerne i boliglånsordningen i SPK i form av termingebyr, etableringsgebyr, purregebyr o.l. Som følge av at det legges til grunn flere utbetalte lån og en høyere utlånsportefølje enn i saldert budsjett for 2024, anslås gebyrinntektene å utgjøre 52 mill. kroner i 2024. Bevilgningen foreslås derfor økt med 5 mill. kroner, jf. kap. 1565, post 01.

Post 90 Tilbakebetaling av lån

Posten omfatter ordinære og ekstraordinære avdrag, innfrielse av boliglån og tilbakeføring av beregnet opptjente, men ikke betalte renteinntekter. På bakgrunn av utviklingen den siste tiden forventes det flere innfriddede lån og en økning i gjennomsnittlig innfridd beløp sammenlignet med det som ble lagt til grunn i saldert budsjett for 2024.

Samtidig forventes det en reduksjon i ordinære avdrag. Anslaget er basert på faktiske ordinære avdrag i 2023 samt at mange lånekunder ønsker avdragsfrihet på lånene. Ekstraordinære avdrag er ventet å øke basert på faktiske ekstraordinære avdrag i 2023 og hittil i 2024.

Det legges nå til grunn en innbetaling på 10 600 mill. kroner i 2024, inkludert 149 mill. kroner i tilbakeføring av beregnede opptjente renter ved inngangen til 2024. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 1 200 mill. kroner.

Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Post 80 Renter

Bevilgningen gjelder renteinntekter og opptjente, ikke betalte renter knyttet til boliglånsordningen i Statens pensjonskasse. Låneporteføljen ved inngangen til 2024 var høyere enn det som ble forutsatt i saldert budsjett for 2024, og det forventes en høyere vekst i låneporteføljen gjennom 2024 jf. omtale under kap. 1565, post 90. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen med 871 mill. kroner.

Kap. 1567 Gruppelivsforsikring

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen gjelder erstatningsutbetalinger og kostnader til å administrere gruppelivsordningen. Basert på erfaringstall for antall erstatningsaker og gjennomsnittlig erstatningsutbetaling samt økning i grunnbeløpet i folketrygden (G) legges det til grunn et bevilgningsbehov på 256 mill. kroner i 2024. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 16 mill. kroner.

2.14 Finansdepartementet

Kap. 21 Statsrådet

Post 01 Driftsutgifter

Stortinget vedtok 15. juni 2023 å øke godtgjørelsen til blant annet regjeringens medlemmer med virkning fra 1. mai 2023. Etter vanlig praksis justeres lønn til statssekretærer og statsrådenes politiske rådgivere tilsvarende. Merutgiftene i 2024 som følge av disse endringene er 5,3 mill. kroner.

Regjeringen har hatt en stor økning i antall pendlere i politisk ledelse i løpet av 2023, dette øker kostnadene til pendlerboliger og hjemreiser. Det foreslås å øke bevilgningen med 6,7 mill. kroner på grunn av økte kostnader til pendlerboliger og hjemreiser, samt andre økte reisekostnader for politisk ledelse i departementene.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 21, post 01 med 12 mill. kroner.

Kap. 24 Regjeringsadvokaten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 3,8 mill. kroner i forbindelse med at Regjeringsadvokaten flytter til nye lokaler. Beløpet gjelder nødvendige og uforutsette engangsutgifter i forbindelse med selve flytteprosessen.

Kap. 41 Stortinget

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Riksrevisjonsutvalget har brukt noe lenger tid enn opprinnelig planlagt. Dette har medført økte utgifter og det foreslås derfor å øke bevilgningen med 0,6 mill. kroner.

Post 74 Reisetilskudd til skoler

Stortingets presidentskap har vedtatt at egenandelen for skoleklasser som besøker Stortinget skal bortfalle. Det foreslås derfor at bevilgningen på posten økes med 0,5 mill. kroner.

Kap. 45 Norges institusjon for menneskerettigheter*Post 01 Driftsutgifter*

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,8 mill. kroner. Økningen er knyttet til lønnskompensasjon for uvanlig mange foreldrepermisjoner, samt rekrutteringskostnader.

Kap. 1600 Finansdepartementet*Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres*

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 2 mill. kroner for å dekke uforutsette merutgifter under andre kapitler. Inndekningen muligjgjøres blant annet av lavere kapasitet til gjennomføring av prosjekter og utredninger enn tidligere lagt til grunn.

Bevilgningen foreslås i tillegg økt med 0,7 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon på kap. 1618, post 50, til forskningsprosjekt om etterlevelseseffekter av administrative sanksjoner og straff.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 1600, post 21 med 1,3 mill. kroner.

Post 95 (Ny) Kapitalinnskudd Statens fond i Tromsø

Regjeringen legger opp til at et nytt statlig fond, Statens fond i Tromsø, skal etableres med en forvaltningskapital på 15 mrd. kroner. Målet med investeringene skal være høyest mulig avkastning til akseptabel risiko.

Det legges opp til at fondet får et investeringsunivers bestående av børsnoterte selskaper i Norge og Norden, og at finansieringen skal skje ved opptak av statslån. Fondet skal investeres i børsnoterte selskaper, og har begrensninger på eierandelene i enkeltelskaper. Statens innskudd i fondet budsjetteres derfor på 90-post og finansieres ved statlig låneopptak. Se for øvrig omtale i Meld. St. 2 (2023–2024) *Revidert nasjonalbudsjett 2024*.

På denne bakgrunn foreslås det at det bevilges 15 mrd. kroner på kap. 1600, post 95.

Kap. 1605 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring*Post 01 Driftsutgifter**Avvikling av StartOff*

Det ble i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 vedtatt å avvikle ordningen StartOff. Det gjenstår forpliktelsel på 1 mill. kroner i 2024 overfor oppdragsgiverne i prosjektet. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 1 mill. kroner i 2024 slik at DFØ kan innfri disse forpliktelsene i forbindelse med avviklingen av StartOff.

Betalingskort

DFØ fikk i 2020 i samarbeid med DNB etablert en løsning for å sikre lovpålagte statlige utbetalinger til personer uten bankkonto. Det har de siste årene vært en stor økning i antall utstedte kort. Det har ført til merutgifter i DFØ, og det foreslås derfor å øke bevilgningen med 3,5 mill. kroner til drift av løsningen i 2024. Varige økte driftskostnader er 5,1 mill. kroner fra 2025.

Økonomitjenester

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 110 mill. kroner mot en tilsvarende inntektsøkning på kap. 4605, post 01. Dette fordi både antall kunder av DFØs økonomitjenester og antall tilleggstjenester har økt de siste årene, noe som øker både utgiftene og inntektene til DFØ.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 1605, post 01 med 114,5 mill. kroner.

Kap. 4605 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring*Post 01 Økonomitjenester og andre driftsinntekter*

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 110 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1605, post 01. Se nærmere omtale over.

Kap. 1610 Tolletaten*Post 01 Driftsutgifter**Forsinkelser av NCTS-5*

Det foreslås å øke bevilgningene til Tolletaten med 3,5 mill. kroner grunnet forsinkelser hos leverandør av programvare og hos EU ved innfø-

ringen av NCTS-5 (internasjonalt elektronisk transitteringssystem). Dette medfører merkostnader hos Tolletaten da de må forlenge sin prosjektperiode. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 3,5 mill. kroner der 2 mill. kroner av de økte kostandene dekkes av omdisponeringer fra kap. 1600, post 21.

Handels- og økonomisk partnerskapsavtale mellom EFTA-statene og India

Nærings- og fiskeridepartementet har på vegne av Norge deltatt i EFTAs handelsforhandlinger med India. Forhandlingene er nå ferdigstilt. Partene er enige om at norske opprinnelseserklæringer (oprinnelsesbevis under frihandelsavtalen) skal kunne autentiseres i sanntid. Tolletaten vil bli ansvarlig for å etablere en slik autorisasjonsløsning. Dette medfører en merutgift for Tolletaten, og det foreslås derfor å bevilge 8 mill. kroner til å dekke investeringene i 2024. Varige driftskostnader er anslått til 1 mill. kroner fra 2025.

Økt kontroll – bekjempelse av narkotikasmugling

Narkotikahandelen utgjør en betydelig trussel for både Norge og resten av Europa. Tolletaten har en viktig rolle i bekjempelsen av narkotikasmugling. Regjeringen foreslår derfor å bevilge 118 mill. kroner til Tolletaten, spesielt rettet mot økt bekjempelse av narkotikasmugling. Styrkingen innebærer økt bemanning til kontroll, økt satsing på kontroll med skips- og containertrafikk, herunder anskaffelse av nye skannere og båter, og anskaffelse av annet nødvendig kontrollutstyr. Tolletaten vil med dette kunne sette i gang anskaffelse av skannerne som trenger å fornyes i Oslo, Brevik og på Ørje og deretter utvide skannertjenesten til Nord-Norge og Vestlandet. Utskifting og anskaffelse av nye skannere innebærer store investeringer som vil gjennomføres over flere år. Det foreslås å øke bevilgning på posten med 68 mill. kroner. Bevilgningen på post 45 foreslås økt med 50 mill. kroner, se nærmere omtale under. Helårsvirkningen av tiltaket er 200 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 1610, post 01, med 79,5 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 50 mill. kroner til satsing på økt kontrollkapasitet i Tolletaten. Se nærmere omtale under post 01.

Kap. 4610 Tolletaten

Post 01 Særskilt vederlag for tolltjenester

Posten består av privatrekvirert overtid og ekspedisjonsgebyr. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1,5 mill. kroner, hovedsakelig på grunn av nedleggelse og andre endringer i ferjeruter.

Kap. 1618 Skatteetaten

Post 01 Driftsutgifter

Regelverksendringer i skatte- og avgiftsopplegget

Det er i 2023-budsjettet lagt opp til flere endringer i skatte- og avgiftsopplegget knyttet til petroleumsvirksomhet, vannkraftproduksjon, landbasert vindkraft og havbruksnæringen. Det lå til grunn at Skatteetaten skulle bli kompensert for utgifter for regelverksendringene. Regelverksendringene er kompliserte og omfattende, og det har vært vanskelig å beregne de administrative konsekvensene. Det viser seg nå at det er behov for mer omfattende systemutvikling i Skatteetaten enn først antatt. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 54,3 mill. kroner for å møte behovet i 2024. Videre vil det være en merkostnad i 2025 på 31 mill. kroner og en varig økning på 3 mill. kroner fra 2026.

Bruttoføring av refusjoner fra andre etater

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 33,2 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 4618, post 03. Begrunnelsen er en endring fra nettoføring til bruttoføring av refusjoner fra andre etater. Se omtale under.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 1618, post 01, med 87,5 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 65,6 mill. kroner. Hovedårsaken til redusert behov er omleg-

ging av avskrivingskonto for tvangsmulkt knyttet til skatteinnkreving, jf. behandling av Prop. 33 S (2022–2023) og opprettinger som følge av dette.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Fremtidens innkreving

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 50 mill. kroner, mot en tilsvarende økning i 2025-2026, grunnet forskyvninger i fremdriften i prosjektet Fremtidens innkreving. Reduksjonen påvirker ikke kostnadsrammen til prosjektet.

Nye Altinn

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 70,8 mill. kroner til arbeidet med Nye Altinn i Skatteetaten. Det er allerede satt av 90 mill. kroner til Skatteetaten til arbeidet i 2024. Bevilgningen skal dekke Skatteetatens utgifter til utvikling og reetablering av tjenester i den nye plattformen. Det vises til nærmere omtale under kap. 1543, post 23 under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 1618, post 22 med 20,8 mill. kroner.

Post 50 Skatte- og avgiftsforskning

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 0,7 mill. kroner for å tilpasse til behov for inngåtte avtaler. Midlene foreslås omprioritert til kap. 1600, post 21 der de skal benyttes til forskningsprosjekt om etterlevelseeffekter av administrative sanksjoner og straff.

Kap. 4618 Skatteetaten

Post 01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr

På grunnlag av regnskapsutviklingen foreslås bevilgningen på posten redusert med 6 mill. kroner.

Post 03 Andre inntekter

Tidligere har refusjoner fra andre etater for utlegg Skatteetaten har i forbindelse med trykkeoppdrag etaten gjør for andre etater, blitt nettoført med både utgifter og inntekter på kap. 1618, post 01. Etter en juridisk vurdering har Skatteetaten kon-

kludert med at dette ikke er i tråd med økonomiregelverket og at inntektene må føres på en inntektspost. Det foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 33,2 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 1618, post 01.

Post 05 Gebyr for utleggsforretninger

På grunnlag av regnskapsutviklingen foreslås bevilgningen på posten redusert med 15 mill. kroner.

Post 86 Bøter, inndragninger mv.

Inntektene på posten styres i vesentlig grad av aktiviteter og avgjørelser i politiet, påtalemyndigheten og domstolene. På grunnlag av regnskapsutviklingen foreslås bevilgningen på posten økt med 150 mill. kroner.

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå

Post 01 Driftsutgifter

FoU-statistikken

Det foreslås å øke bevilgningen med 1,8 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under Nærings- og fiskeridepartementet kap. 920, post 50. Endringen skyldes flytting av midler til FoU-statistikken.

Sirius

Prosjektet Sirius i Skatteetaten ferdigstilles i 2024. Omleggingen i Skatteetaten fører til store endringer i SSB, og vil medføre økte driftskostnader i SSB. Det foreslås derfor å øke bevilgningen til SSB med 2,3 mill. kroner i 2024.

Nye Altinn

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 5,6 mill. kroner til arbeidet med Nye Altinn i SBB. Det er allerede satt av 10 mill. kroner til Skatteetaten til arbeidet i 2024. Bevilgningen skal dekke SSBs utgifter til utvikling og reetablering av tjenester i den nye plattformen. Det vises til nærmere omtale under kap. 1543, post 23 under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 1620, post 01 med 9,7 mill. kroner.

Kap. 1645 Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

Post 23 Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for små og mellomstore bedrifter

Våren 2020 ble det etablert en garantiordning for lån til små og mellomstore virksomheter for å avhjelpe virkningene av koronapandemien. Eksportfinansiering Norge (Eksfin) følger opp ordningen. Ordningen har vært stengt for nye lån siden juni 2022. Siden de garanterte lånene kan ha en løpetid på inntil seks år (i særlige tilfeller også lenger enn seks år), vil Eksfin ha enkelte administrasjonsoppgaver knyttet til ordningen i hvert fall frem til 2028. Eksfin har også ansvar for andre ordninger, og det foreslås å flytte ansvaret for garantiordningen til Nærings- og fiskeridepartementet slik at de har ansvar for alle ordningene under Eksfin. I den forbindelse foreslås det å flytte bevilgningen på 5,3 mill. kroner fra kap. 1645, post 23 under Finansdepartementet til kap. 900, post 23 under Nærings- og fiskeridepartementet.

Kap. 4645 Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

Post 50 (Ny) Tilbakeføring av tapsavsetning for statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

Ved opprettelsen av garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter i 2020 ble det satt av

en tapsavsetning på 10 mrd. kroner. Ved utgangen av 2023 er gjenstående tapsavsetning på 9,5 mrd. kroner. Garantiordningen er stengt for nye lån, og av garantirammen på 50 mrd. kroner utgjorde statens ansvar om lag 3,4 mrd. kroner ved utgangen av 2023. Det er lagt til grunn en tapsavsetning på 20 pst. av garantirammen, noe som tilsier at avsetningen nå kan reduseres vesentlig. En avsetning på 2,5 mrd. kroner vurderes som tilstrekkelig nå, gitt usikkerheten i låneporteføljen. Det foreslås derfor å tilbakeføre 7 mrd. kroner av tapsavsetningen gjennom inntektsføring på kap. 4645, post 50. Den resterende tapsavsetningen vil teknisk overføres til Nærings- og fiskeridepartementet når ansvaret for ordningen flyttes, jf. omtale under kap. 1645, post 23.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter mv.

Post 89 Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Bevilgningsbehovet på posten er usikkert og varierer med størrelsen på og sammensetningen av statsgjelden samt endringer i rentenivået. Bevilgningen på posten foreslås økt med 1 520,8 mill. kroner til 13 975 mill. kroner. Hovedårsaken til endringen er økte renter.

I tabellen for posten i Prop. 1 S (2023–2024) var tallene for underpostene ved en feil byttet om. Korrekte tall for underpostene, inkludert bevilgningsendringene omtalt over, er som vist i tabellen under.

Tabell 2.3 Underpostfordeling for kap. 1650, post 89

		(mill. kroner)		
Underpost	Underpostnavn	Regnskap 2023 ¹	Saldert budsjett 2024	Forslag 2024
89.11	Faste lån	8 415	7 528	10 194
89.12	Gjenkjøps- og rentebyteavtaler	95	2 220	46
89.13	Kontolån	360	41	464
89.14	Kontolån fra ordinære fond	636	368	856
89.15	Statskasseveksler	1 624	616	2 060
89.17	Nye faste lån		1 681	355
	Sum kap. 1650, post 89	11 130	12 454	13 975

¹ I regnskapet blir faste lån og nye faste lån ført samlet.

Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning*Post 98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning*

Bevilgningen foreslås redusert med 5 175 mill. kroner. Reduksjonen skyldes Norges Banks tilbakekjøp av obligasjoner høsten 2023 som forfaller i 2024.

Kap. 2309 Tilfeldige utgifter*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen er motpost til tilleggsbevilgninger til blant annet forhandlinger hvor staten er part, herunder lønnsoppgjøret for statsansatte, takstoppjøret for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, og til uforutsette utgifter. Bevilgningsbehovet til inntektsoppgjør mv. er usikkert og avhenger av utfallet av lønnsforhandlingene. Det er også avsatt midler på posten til kommunenes og fylkeskommunenes andel av vederlag for tildelte oppdrettstillatelser samt prove-nyet fra produksjonsavgiften, jf. omtale under kap. 919, post 60.

Bevilgningen på posten foreslås redusert som følge av avsetningen til kommunenes andel av havbruksinntekter og endrede lønnsvekstanslag. Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 1,25 mrd. kroner.

Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank*Post 85 Overføring*

I saldert budsjett for 2024 er det ført opp 24 600 mill. kroner på kap. 5351, post 85. Bankens representantskap fastsatte 22. februar 2024 endelig beløp til 17 604,3 mill. kroner. Det foreslås derfor at bevilgningen på posten reduseres med 6 995,7 mill. kroner.

Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer*Post 80 Av statskassens foliokonto i Norges Bank*

Renten på foliokontoen i Norges Bank beregnes på grunnlag av renten banken får på sine utenlandske krav. Renten fastsettes for ett kvartal av gangen.

Det foreslås å øke bevilgningen med 4 172,6 mill. kroner. Økningen skyldes høyere rente enn lagt til grunn for saldert budsjett.

Post 82 Av innenlandske verdipapirer

Bevilgningen på posten foreslås økt med 20,7 mill. kroner. Økningen skyldes høyere renter.

Post 84 Av driftskreditt til statsbedrifter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1 129,2 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak høyere opptreksrenter enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Post 89 Garantiprovisjon

For lån under garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter, skal det betales garantiprovisjon. I forbindelse med forslag om å overføre ansvaret for ordningen fra Finansdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet, jf. omtale under kap. 1645, post 23, foreslås det å overføre bevilgningen på 40 mill. kroner fra kap. 5605, post 89 under Finansdepartementet til kap. 5460, post 89 under Nærings- og fiskeridepartementet.

Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank*Post 85 Utbytte*

I saldert budsjett 2024 er det ført opp 64,4 mill. kroner på kap. 5692, post 85. Beløpet var basert på at det ville bli gitt samme utbytte som for 2023.

Bankens styre har for 2024 anbefalt et utbytte på 63 mill. euro, hvorav 21,5 pst. eller 13,5 mill. går til Norge. Basert på eurokursen per 11. mars tilsvarer det 155 mill. kroner. Bevilgningen foreslås derfor økt med 90,6 mill. kroner.

Andre saker*Godkjenning av endringer i Norges forpliktelser til IMF som følge av den 16. kvoterevisjon*

Det internasjonale valutafondet (IMF) har 190 medlemsland. IMF fungerer som en kredittunion der medlemslandene stiller deler av sine valuta-reserver til disposisjon for å finansiere utlån til medlemsland som på grunn av økonomiske vanskeligheter ikke kan skaffe tilstrekkelig utenlandsfinansiering til akseptable vilkår fra andre kilder. Lånene skal tilbakebetales så snart landets betalingsbalanse og valutasituasjon gjør det mulig. Dette gjenspeiles i låneprogrammets lengde og betingelser. Organisasjonen står sentralt i det globale samarbeidet om økonomiske og finansielle spørsmål.

Stortinget ga i november 2011, jf. Prop. 142 S (2010–2011) og Innst. 40 S (2011–2012), samtykke til at Norge godkjente at Norges kvote i IMF ble satt til 3 755 mill. SDR, som innebar en økning på 1 884 mill. SDR jf. St.prp. nr. 142 (2010–2011). Endringen fulgte av IMF's 14. kvotereform, som IMF's guvernørråd vedtok i desember 2010. Det tok lengre tid før en tilstrekkelig andel av IMF's medlemsmasse hadde godkjent sin kvoteøkning og endringen trådte derfor i kraft først i 2016. Den 15. kvoterevisjonen ble avsluttet uten at medlemslandene kom til enighet om en endring i kvotene.

Stortinget samtykket i desember 2020, jf. Prop. 1 S (2020–2021) for Finansdepartementet og Innst. 5 S (2020–2021), til at Norge inngikk en fornyet låneavtale under den multilaterale innlånsordningen «New Arrangements to Borrow» (NAB) innenfor en ramme for lån fra Norge på 3 933 mill. SDR. Låneavtalene gjelder for fem år av gangen.

I desember 2023 godkjente IMF's guvernørråd å øke kvotene med 50 prosent til 715,7 mrd. SDR i sammenheng med avslutningen av den 16. kvoterevisjonen. Kvoteøkningen blir fordelt mellom landene proporsjonalt med deres nåværende kvoter, slik at fordelingen av kvotene og stemmevektene mellom medlemmene ikke blir endret. Guvernørrådet ga samtidig føringer om at IMF's samlede utlånskapasitet holdes om lag uendret ved at økningen i kvotene kombineres med at den multilaterale innlånsordningen NAB reduseres og de bilaterale innlånene falle bort. Norge deltar i begge disse innlånsarrangementene.

Norge er bedt om å godkjenne sin andel av kvoteøkningen innen 15. november 2024. Kvoteøkningen blir effektiv når minst 85 prosent av medlemmene har godkjent at deres kvote øker, og landene som deltar i NAB-ordningen har godtatt nedskaleringen av sine bidrag til NAB-ordningen. Det legges opp til begge deler må være klart innen 15. november 2024, men det er usikkert om alle land vil svare innen denne tidsfristen.

Norge er bedt om å godkjenne at Norges kvote til IMF øker fra 3 755 mill. SDR til 5632 mill. SDR, og trekkrettigheten som IMF har i NAB-ordningen vil reduseres fra 3 934 mill. SDR til 3 293 mill. SDR.

De bilaterale innlånene, som 42 land inkludert Norge har inngått med IMF, forfaller 31. desember 2024, men IMF har bedt om at lånene forlenges dersom kvoteøkningen blir forsinket. Det bilaterale lånet fra Norges Bank er på 2 585 mill. SDR.

I sum vil forslaget ha liten betydning for Norges forpliktelser til IMF, og stemmevekten blir den samme. Norges forpliktelser til IMF inne-

bærer reallokeringer av valutareservene til Norges Bank, og forslaget har ikke budsjettvirkninger. Norges Bank har støttet endringene for Norge.

Det vises til forslag om romertallsfullmakt for godkjenning av endringer i Norges forpliktelser til IMF.

Kostnadsramme for Treff-prosjektet

I Prop. 1 S (2023–2024) for Finansdepartementet ble det opplyst om en kostnadsramme for Treff-prosjektet på 857,5 mill. kroner. Det var brukt feil prisjusteringsfaktor ved utregning av denne. Korrekt kostnadsramme for Treff-prosjektet er 863,2 mill. kroner (2024-kroner), der 200,6 mill. kroner er Tolletatens egenfinansiering. For 2024 er det satt av 27,1 mill. kroner til Treff-satsingen. Forslag om økt kostnadsramme har ikke konsekvenser for bevilgningen til Tolletaten da bevilgningspostene er korrekt prisjustert. Det vises til forslag til romertallsvedtak om økning av kostnadsrammen for Treff-prosjektet.

2.15 Forsvarsdepartementet

Våren 2024 la regjeringen frem forslag til ny langtidsplan for forsvarssektoren for perioden 2025–2036, jf. Prop. 87 S (2023–2024) *Forsvarsloftet – For Norges trygghet*. Forslaget innebærer en opptrapping av forsvarsbudsjettet på til sammen 600 mrd. kroner innen 2036 for å finansiere utbedring av kritiske svakheter i dagens struktur, for å få dagens forsvar til å virke bedre, og investere i nye kapasiteter i samtlige domener. For å møte de sikkerhetspolitiske utfordringene Norge står overfor foreslår regjeringen å starte opptrappingen i ny langtidsplan allerede i 2024. Regjeringen foreslår derfor å øke forsvarsbudsjettet med 5 mrd. kroner til økte investeringer i eiendom, bygg og anlegg (EBA), investeringer i materiell av stor betydning for norsk forsvarsevne, økt trening, øving, kompetanseheving og anskaffelser av utstyr i Heimevernet, og til å opprettholde økt vakthold og sikring på Andøya. Regjeringen foreslår videre 2 mrd. kroner til tiltak for å øke den operative ambisjonen og legge til rette for økt aktivitet i Forsvaret i 2024. Regjeringens samlede forslag til økt forsvarsbudsjett innebærer at Norge vil bruke anslagsvis 2,16 pst. av BNP til forsvarsformål i 2024.

Regjeringen foreslår til sammen 7 mrd. kroner til økt militær og sivil støtte til Ukraina i 2024 innenfor Nansen-programmets rammer. Øknin-

gen fordeler seg med 6 mrd. kroner til økt militær støtte og 1 mrd. kroner til økt sivil støtte i 2024. Den økte militære støtten skal blant annet gå til luftvern til Ukraina, økt produksjonskapasitet i den norske forsvarsindustrien og til økt handlingsrom for andre tiltak gjennom året.

Forslagene til økte bevilgninger over forsvarsbudsjettet er nærmere omtalt under de enkelte budsjettpostene under.

Kap. 1700 Forsvarsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 10,3 mill. kroner knyttet til bidrag til den militære støtten til Ukraina, mot tilsvarende reduksjon i bevilgningen til militær støtte til Ukraina på kap. 1700, post 79. I forslaget ligger en økning av den norske tilstedeværelsen ved ambassaden i Kyiv, tiltak for anti-korrupsjon og godt styresett i den ukrainske forsvarssektoren, samt økte utgifter for Forsvarsdepartementet i forbindelse med Ukraina-arbeidet.

For at Forsvarsdepartementet bedre skal kunne understøtte sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske målsettinger og følge opp Riksrevisjonens funn (Dokument 3:3 (2022–2023)) på IKT-området er det igangsatt et prosjekt i departementet. Prosjektet har behov for ekstern støtte i 2024 for å videreutvikle og styrke forsvarssektorens IKT-virksomhet. Bevilgningen på posten foreslås derfor økt med 10 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1710, post 01.

Det foreslås å øke bevilgningen med 4,0 mill. kroner til å gjennomføre strengt nødvendige sikringstiltak ved Forsvarets ledelsesbygg for å oppfylle lovpålagte krav til sikring av skjermingsverdige verdier, mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1760, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 3,3 mill. kroner knyttet til driftsmessige merbehov, jf. omtale på kap. 1720, post 01.

Det foreslås å øke bevilgningen med 3,0 mill. kroner til ekstern juridisk bistand i forbindelse med pågående rettslige og utenomrettslige juridiske prosesser av sensitiv karakter, mot en tilsvarende en reduksjon av bevilgningen på kap. 1760, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 2,2 mill. kroner til utgifter i forbindelse med besøk fra NATOs råd og assisterende generalsekretærer til øvelse Nordic Response 2024 (1,7 mill. kroner), merutgifter i forbindelse med forsvarsministerens festkonsert (0,1 mill. kroner) og utgifter knyttet til følgeforskning for Distriktssenterets bidrag til sivil-mili-

tært samarbeid i forsvarskommuner (0,4 mill. kroner), mot tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1700, post 43.

Den militære delen av kommunikasjonsenheten i Forsvarsdepartementet er overført til Forsvaret. Bevilgningen på posten foreslås derfor redusert med 5,4 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1720, post 01.

Det foreslås å redusere bevilgningen 0,8 mill. kroner med en motsvarende bevilgningsøkning på kap. 1720, post 01 for en stilling ved NATO-senteret Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE) i Tallinn og med 0,7 mill. kroner for gjennomføring av regjeringens tiltaksplan for veteraner.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1700, post 01 økt med 25,9 mill. kroner.

Post 22 IKT-virksomhet, kan overføres

Bevilgningen dekker Forsvarsdepartementets IKT-organisasjon (FD IKT) og Program for Felles IKT-tjenester i departementsfellesskapet.

Regjeringen vil opprette en egen etat med ansvar for å levere graderte kommunikasjonsløsninger til aktører i både sivil og militær sektor. Navnet på etaten er ikke besluttet ennå, men den har arbeidstittelen «NyOrg». Det tas sikte på at den nye etaten blir etablert i 2025 som et ordinært forvaltningsorgan under Forsvarsdepartementet. I den forbindelse er det behov for ekstern støtte til opprettelsen av etaten. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 45 mill. kroner. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1760, post 01 (12,0 mill. kroner) og kap. 1710, post 47 (33,0 mill. kroner).

Det foreslås en bevilgningsøkning til Program for Felles IKT på 35 mill. kroner, for å etablere og klargjøre for oppstart av drift av Departementenes digitaliseringsorganisasjon (DIO). Dette skal gå til å dekke engangsutgifter til tilpassing av lokaler i Biskop Gunnerus gate 6 (Byporten), kjøp av nødvendig utstyr og møbler utover det som skal gjenbrukes, og faste driftsutgifter til husleie og administrative støttefunksjoner, for DIO.

Regjeringen ønsker å styrke robusthet og overlevelse på utvalgte ledelsesnoder i totalforsvaret. Arbeidet organiseres som et rammestyrte skjermte prosjekt som strekker seg over fire år. Prosjektet starter i 2024 og det foreslås at det bevilges 18,2 mill. kroner på kap. 1700, post 22 og 10,0 mill. kroner på kap. 1710, post 01.

Dataangrepet mot Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) har ført til en ny utredning av flere alternativer for fremtidig plattformløsning i Program Felles IKT-tjenester

for departementsfellesskapet, inkludert løsninger med mindre grad av gjenbruk. Dette har ført til en forskyvning av programmets aktiviteter i 2024 og endret periodisering mellom 2024 og 2025. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 150,0 mill. kroner i 2024.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1700, post 22 redusert med 51,8 mill. kroner.

Post 43 Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2,2 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1700, post 01, for å finansiere besøk fra NATOs råd og assisterende generalsekretær til Nordic Response 2024, merutgifter i forbindelse med forsvarsministerens festkonsert og utgifter knyttet til følgeforskning for Distriktssenterets bidrag til sivilt-militært samarbeid i forsvarskommuner.

Post 52 Overføringer til statlige forvaltningsorganer

Sammen med Innovasjon Norge har Forsvarsdepartementet besluttet å opprette en forsvarsindustriråd i Australia. Stillingen skal styrke norsk og alliert forsvarsevne og stridskraft, gjennom å styrke Norges forsvarsindustrielle og -teknologiske base for økt eksport og tettere industrisamarbeid med Australia i et kort og langsiktig perspektiv. Stillingen finansieres av Innovasjon Norge og Forsvarsdepartementet. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1700, post 78.

Post 71 Overføringer til andre, kan overføres

Stiftelsen Roseslottet åpnet i 2020 en kunstinstallasjon på Frognerseteren i Oslo. Roseslottet ønsker nå å gjøre utstillingen tilgjengelig andre steder i landet gjennom en vandretstilling til 20 steder i Norge fra høsten 2024 til høsten 2025. Den landsdekkende vandretstillingen vil sammenfalle med, og være et positivt bidrag til, 80-årsmarkeringen av frigjøringen av Norge og slutten på annen verdenskrig. Det foreslås et enkeltstående tilskudd til Stiftelsen Roseslottet på 3,0 mill. kroner. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 1700, post 71, med 3,0 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 01.

Videre foreslås bevilgningen på posten redusert med 5,6 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1720, post 01, knyttet til oppfølging av regjeringens tiltaksplan for veteraner.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1700, post 71 redusert med 2,6 mill. kroner.

Post 73 Forskning og utvikling, kan overføres

Knyttet til sikkerhetspolitisk forskning og utvikling foreslås det å øke bevilgningen med 1,6 mill. kroner med motsvarende bevilgningsreduksjon på kap. 1720, post 01.

Post 78 Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, kan overføres

Regjeringen foreslår å øke rammen for militær støtte til Ukraina i 2024 med 6,0 mrd. kroner. Det foreslås å styrke den militære støtten til Ukraina gjennom en økning av bevilgningen på kap. 1700, post 78, med om lag 1 mrd. kroner for tiltak om økt industriproduksjonskapasitet for militært materiell i Norge. Det foreslås i tillegg å styrke bevilgningen på kap. 1700, post 79, med 4,96 mrd. kroner for å legge til rette for nye tiltak om støtte til Ukraina i 2024.

Regjeringen har besluttet at Norge deltar i EU-ordningene EDIRPA (European Defence Industry Reinforcement through common Procurement Act) og ASAP (Act in Support of Ammunition Production) for å styrke forsvarsindustrien til støtte for Ukraina. Samlet er det planlagt utbetalinger i 2024 til de to ordningene for 683 mill. kroner, hvorav 283 mill. kroner gjelder kontingent til de to ordningene og 400 mill. kroner gjelder forventede utbetalinger til medfinansiering ASAP i 2024. 357 mill. kroner foreslås til andre tiltak for økt produksjonskapasitet i 2024. Midlene til ASAP, EDIRPA og andre tiltak for økt produksjonskapasitet foreslås bevilget for å utvide produksjonskapasitet for missiler, eksplosiver og artilleriammunisjon i Norge.

Bevilgningen foreslås også redusert med 1,5 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 1700, post 52, i forbindelse med opprettelse av en ny stilling som forsvarsindustriråd i Australia.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1700, post 78 økt med 1 038,5 mill. kroner.

Post 79 Militær støtte til Ukraina, kan overføres, kan nyttes under kap. 1710, post 1 og 47, kap. 1720, post 1 og kap. 1760, post 1 og 45

Posten omfatter den militære støtten til Ukraina gjennom Nansen-programmet, jf. Prop. 44 S (2022–2023). Bevilgningen i saldert budsjett 2024 er 4 450,0 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å øke rammen for militær støtte til Ukraina i 2024 med 6,0 mrd. kroner, gjennom en fremskyndelse av midler innenfor rammene av det gjeldende Nansen-programmet. Av denne økningen tas det sikte på å benytte inntil 4 mrd. kroner til luftverntiltak med rask effekt til støtte for Ukraina, om lag 1 mrd. kroner til styrket industriproduksjonskapasitet for militært materiell i Norge, og om lag 1 mrd. kroner til økt handlingsrom for andre tiltak ut året.

Samtidig som den foreslåtte økningen i rammen, foreslås bevilgningen på posten redusert med 1 384,3 mill. kroner, mot tilsvarende økninger på andre poster i forsvarsbudsjettet. Reduksjonen skyldes omdisponeringer til andre poster i forsvarsbudsjettet, som følge av regjeringens tiltak for støtte til Ukraina innenfor hovedsporene i Nansen-programmet: *donasjoner av materiell fra forsvarssektoren, donasjoner gjennom internasjonale mekanismer, anskaffelser fra industrien, trening av ukrainsk personell, styrket forsvarsindustriproduksjon samt andre utgifter.*

Utgifter ifm. donasjoner av materiell fra forsvarssektoren

Regjeringen foreslår å omdisponere totalt 771,4 mill. kroner under den militære støtten til Ukraina for å finansiere utgifter i forbindelse med donasjoner av materiell fra forsvarssektoren.

139,2 mill. kroner av bevilgningen foreslås omdisponert til kap. 1720, post 01, jf. omtale under posten. De foreslåtte endringene gjelder trening av ukrainske piloter (88,0 mill. kroner), utgifter til avbøtende tiltak for å beholde kompetanse i Forsvaret etter donasjon av materiell (20,0 mill. kroner), midler til prosjekt for mulig donasjon til Ukraina (15,0 mill. kroner), utgifter til transport av donert materiell (8,9 mill. kroner) og trening av ukrainsk personell og donasjon av reservedelspakke i forbindelse med donasjon av anti-drone-løsning (7,3 mill. kroner).

632,2 mill. kroner av bevilgningen foreslås omdisponert til kap. 1760, post 45, jf. omtale under posten. De foreslåtte endringene gjelder utbetalinger til gjenanskaffelse av donert materiell og håndtering av prisutvikling mellom år (373,7 mill. kroner), klargjøring av F-16-fly for donasjon (136,0 mill. kroner), utgifter til anskaffelse i forbindelse med donasjon av gummibåter og tilhørende utstyr til Ukraina (62,5 mill. kroner) og utgifter til et flerårig utviklingsprosjekt for donasjon til Ukraina ledet som Forsvarets forskningsinstitutt utfører på oppdrag fra Forsvarsdepartementet (60,0 mill. kroner).

Anskaffelser fra industrien for donasjon til Ukraina

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 1700, post 79, med 160,0 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1760, post 45, jf. omtale under posten, i forbindelse med anskaffelser fra industrien for donasjon til Ukraina. Midlene skal benyttes til å håndtere andre utbetaling i anskaffelsen av Black Hornet-droner for donasjon til Ukraina, som ble iverksatt i 2023.

Trening og opplæring av ukrainsk personell

4,0 mill. kroner av bevilgningen foreslås omdisponert til kap. 1700, post 01, jf. omtale under posten. Midlene nyttes til et samarbeidsprosjekt mellom Ukraina og Norge om antikorrupsjon og godt styresett i ukrainsk forsvarssektor.

131,6 mill. kroner av bevilgningen foreslås omdisponert til kap. 1720, post 01, jf. omtale under posten. Endringene omfatter blant annet midler til personlig bekledning og utstyr for ukrainsk personell til treningen i Interflex (80,0 mill. kroner), trening av ukrainsk personell i forbindelse med donasjon av småbåter (45,0 mill. kroner), trening av ukrainsk personell på donerte mineryddere (4,6 mill. kroner), og trening av ukrainske mine-dykkere (2,0 mill. kroner).

Regjeringens forslag om omdisponeringer under den militære støtten til Ukraina for Trening av ukrainsk personell innebærer forslag om en bevilgningsreduksjon på 135,6 mill. kroner.

Økt industriproduksjonskapasitet i forsvarsindustrien

281,4 mill. kroner foreslås omdisponert til kap. 1760, post 45, til styrket ammunisjonsproduksjonskapasitet hos Nammo Raufoss AS.

Andre endringer

6,3 mill. kroner foreslås omdisponert til kap. 1700, post 01, jf. omtale under posten. De foreslåtte endringene gjelder økt norsk tilstedeværelse ved ambassaden Kyiv gjennom styrking av antall militærattachestillinger (5 mill. kroner) samt økte utgifter for Forsvarsdepartementet, hovedsakelig knyttet til reise og merarbeid i forbindelse med Ukraina-arbeidet (1,3 mill. kroner).

25,6 mill. kroner av bevilgningen foreslås omdisponert til kap. 1720, post 01, i forbindelse med utgifter til Norges medlederskap i den maritime koalisjonen for Ukraina (16,3 mill. kroner) og styrking av Forsvarsstaben og Forsvarets logistikkorganisasjon i forbindelse med deres arbeid

med oppfølging av oppdrag om trening og donasjon til Ukraina (9,3 mill. kroner).

4,0 mill. kroner av bevilgningen foreslås omdisponert til kap. 1760, post 01, knyttet til reparasjon av donert materiell. Regjeringens forslag om omdisponeringer under den militære støtten til Ukraina for Andre endringer innebærer forslag om en bevilgningsreduksjon på 35,9 mill. kroner.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1700, post 79, økt med 3 575,8 mill. kroner.

Kap. 1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 108 mill. kroner knyttet til prosjekt for Sikker teknisk infrastruktur (STI) på grunn av endret fremdrift i prosjektet.

Bevilgningen foreslås økt med 30,1 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av inntektene under kap. 4710, post 01, jf. nærmere omtale under kap. 4710, post 01.

Regjeringens foreslår at det settes av 10,0 mill. kroner til ledelsesnoder, jf. omtale under kap. 1700, post 22.

Bevilgningen foreslås redusert med 8,8 mill. kroner mot en tilsvarende økning under kap. 1716, post 51 knyttet til overføring av renholdstjenester til Forsvarets forskningsinstitutt, jf. nærmere omtale under kap. 1716, post 51.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 11,5 mill. kroner, tilsvarende mindreforbruket ved ferdigstilling av utbedring av F-blokken ved Joint Warfare Centre Jåttå. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1700, post 01, og kap. 1760, post 45.

Forsvarsbygg har stanset to igangsatte IKT-prosjekter i påvente av avklaringer om nytt system for forvaltning, drift og vedlikehold, med en samlet ramme på 28,5 mill. kroner. Det foreslås at 13,1 mill. kroner av mindreforbruket benyttes til inndekking av nødvendige merutgifter innenfor samme kapittel og post knyttet til miljøopprydning ved Kjeller og Karljohansvern. Det foreslås at bevilgningen reduseres med 14,8 mill. kroner, tilsvarende det resterende mindreforbruket, og omdisponeres til kap. 1700, post 71, kap. 1720, post 01, og kap. 1760, post 45.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1710, post 01 økt med 113,0 mill. kroner.

Post 47 Nybygg og nyanlegg, kan overføres

I den nylig fremlagte langtidsplanen for forsvarssektoren, Prop. 87 S (2023–2024) *Forsvarsløftet – For Norges trygghet* ligger det et en kraftfull satsning på eiendom, bygg og anlegg (EBA) som understøtter styrkingen av Forsvarets operative evne. Sektoren har et stort vedlikeholdsetterslep, i tillegg er det behov for mange nye bygg inkludert nye boliger, kvarter og kaserner til bemanningsøkningen i Forsvaret. For å møte de sikkerhetspolitiske utfordringene Norge står overfor, foreslår regjeringen at forsvarsøftet starter allerede i år. Regjeringen foreslår derfor en økning av bevilgningen på posten med 737,5 mill. kroner til oppgradering og styrking av kritisk infrastruktur, oppstart av fornyelse og etablering av personellrelatert EBA som boliger og forlegninger for å legge til rette for rask personellopptrapping samt øvrige EBA-tiltak, herunder forsering av utskifting til LED-belysning. Tiltakene vil bidra til å styrke forsvarsevnen i form av økt operativ ytelse og kapasitet i form av beredskap.

Det foreslås å øke bevilgningen med 100,0 mill. kroner knyttet til økning i inntekter fra salg av boliger i 2024. Inntektene budsjetteres på kap. 4710, post 47. Det foreslås å omdisponere midlene til kap. 1720, post 01 med 67,0 mill. kroner og kap. 1700, post 22 med 33,0 mill. kroner, til dekning av andre merutgifter som har oppstått.

I tillegg foreslås bevilgningen på posten redusert med 150,0 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1760, post 01, knyttet til å styrke sikkerhetsnivået ved Andøya Spaceport, jf. nærmere omtale under kap. 1760, post 45.

Nytt hovedbygg på Jan Mayen

Justis- og beredskapsdepartementet har budsjettansvaret og forvaltningsansvaret for Samfunnet Jan Mayen. Forsvarsdepartementet ved Forsvaret besørger den daglige driften av Samfunnet Jan Mayen, drift av stasjonen og transport til og fra øya. Oppgavene består blant annet i drift av øyas infrastruktur og drift og vedlikehold av bygningsmassen knyttet til stasjonen. Forsvaret utfører også tjenester etter avtaler med ulike aktører på øya. Bred norsk sivil og militær tilstedeværelse og aktivitet er viktig for å markere norsk suverenitet og hevde norske interesser på Jan Mayen.

Dagens stasjonsbygg som ble bygget på 60-tallet, er i svært dårlig forfatning. Det er blant annet påvist store råteskader i pælene som bygget står på og andre bærende konstruksjoner. Det er

benyttet asbest i oppføringen av hovedbygget, noe som gjør det vanskelig å gjøre utbedringer eller renoveringer av eksisterende bygningsmasse. Uten tiltak er det en risiko for at stasjonen må stenge. Dette kan innebære at Norge vil stå uten fast fysisk tilstedeværelse på Jan Mayen.

Forsvarsbygg har fått oppdrag om å utarbeide et forprosjekt for nytt hovedbygg på Jan Mayen, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Forsvarsdepartementet. Prosjektet omfatter nytt hovedbygg, ny storgarasje og erstatning av to naust. Prosjektet er planlagt gjennomført i perioden 2024–2028.

Prosjektet har gjennomgått ekstern kvalitets-sikring (KS2). Foreslått kostnadsramme for prosjektet er 1 641 mill. kroner inkl. mva. og gjennomføringskostnader, jf. forslag til romertallsvedtak. I 2024 foreslås bevilgningen på kap. 1710, post 47 økt med 80,0 mill. kroner knyttet til oppstart av prosjektet.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1710, post 47 økt med 667,5 mill. kroner.

Kap. 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg

Post 01 Driftsinntekter

Det foreslås å øke inntektsbevilgningen med 30,1 mill. kroner knyttet til oppjustering av Forsvarsbyggs husleieinntekter i tråd med den ekstraordinære priskompensasjonen i 2023, jf. Prop. 118 S (2022–2023) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2023*, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1710, post 01.

Post 47 Salg av eiendom

Forsvarsbygg forventer en økning i inntekter knyttet til salg av boliger i Bodø, Trondheim, Bergen, Lillestrøm, Ullensaker, Eidsvoll, Hamar, Lillehammer, Elverum, Rygge, Bærum og Oslo. Bevilgningen på posten foreslås derfor økt med 100 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1710, post 47, jf. Forsvarsdepartementets generelle merinntektsfullmakt.

Kap. 1716 Forsvarets forskningsinstitutt

Post 51 Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt

Som følge av ekstremværet Hans i 2023 har det oppstått skader som følge av oversvømmelse i et av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) bygg på Kjeller. Oversvømmelsen medførte omfattende

skader på lager, laboratorium, utstyr, elektriske anlegg og ventilasjonsanlegg. I forbindelse med nysalderingen av 2023-budsjettet (Prop. 17 S (2023–2024)) ble det bevilget 18 mill. kroner til formålet og det ble redegjort for ytterligere merutgifter i 2024. Bevilgningen foreslås økt med 17 mill. kroner for å dekke behovet for utbedringer.

I 2024 fikk Forsvarsbygg overført 9,6 mill. kroner fra FFI knyttet til overføring av renholdstjenester fra 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024) for Forsvarsdepartementet. Overføringen gjaldt elleve årsverk på Kjeller og ett årsverk på Horten. Imidlertid skulle nedtrekket kun vært gjort for ett årsverk på Horten. Det foreslås derfor å tilbakeføre 8,8 mill. kroner fra kap. 1710, post 01, til kap. 1716, post 51.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1716, post 51 økt med 25,8 mill. kroner.

Kap. 1720 Forsvaret

Post 01 Driftsutgifter

Regjeringens ambisjoner i den nye langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 87 S (2023–2024)) forutsetter at svakheter i dagens struktur utbedres for gjennom det å legge til rette for videre vekst. Noen forutsetninger har endret seg siden budsjettet for 2024 ble lagt frem. For å opprettholde den gjeldende planen, og unngå at nye svakheter oppstår, er det nødvendig å tilføre midler.

Det foreslås å øke bevilgningen med 992,9 mill. kroner for å styrke den operative ambisjonen for 2024 og legge til rette for aktivitetsøkning i Forsvaret i inneværende år. Det vises til omtale av tilsvarende driftsmessige økninger i henholdsvis Forsvarsdepartementet og Forsvarsmateriell på kap. 1700, post 01 og kap. 1760, post 01.

Regjeringen foreslår 180,0 millioner kroner for å øke Heimevernets aktivitetsnivå. Av økningen vil 150,0 mill. kroner gå kompetanseheving av mannskaper og ytterligere øving og trening av innsatsstyrkene og områdestrukturen i 2024, 30,0 mill. kroner vil gå til personlig bekledning og utrustning. Tiltaket viderefører regjeringens satsing på et sterkere og mer robust Heimevern, og er en del av forseringen av styrkingen av Heimevernet i ny langtidsplan for forsvarssektoren.

Bevilgningen foreslås økt med 296,4 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1700, post 79 for å finansiere militær støtte til Ukraina.

Bevilgningen foreslås økt med 200,0 mill. kroner for å utføre vedlikehold og utbedring av avvik

relatert til byggekvalitet på logistikkfartøyet KNM Maud. Gjennom kontroll og vedlikehold av fartøyet er det avdekket avvik på KNM Maud som må utbedres for å oppnå forutsatt og nødvendig operativ kapasitet og aktivitetsnivå.

For å styrke leveranser av vedlikeholdstjenester og utdanning av teknikere knyttet til P-8 er det behov for å videreføre avtalen om Site Activation Team (SAT) med Boeing i 2024. Det arbeides med en strategisk avtale med norsk industri for å kunne etablere en permanent løsning for vedlikehold av P-8 med virkning fra 2025. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 40,0 mill. kroner knyttet til interimløsning for vedlikehold av P-8 maritime patruljefly.

I forbindelse med avviklingen av Forsvarets virksomhet på Andøya flystasjon, var en forutsetning at behovet for bemannet vakthold skulle falle bort andre halvår 2024. Basert på sikkerhetsfaglige vurderinger, hvor særlig oppdaterte verdivurderinger er vektlagt, er det behov for å videreføre bemannet vakthold og sikring ved Andøya. I den forbindelse foreslås bevilgningen økt med 37,5 mill. kroner. Forslaget inngår i forseringen av ny langtidsplan for forsvarssektoren.

Det foreslås å øke bevilgningen med 67,0 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1710, post 47, for å finansiere økt aktivitet og drift av fregatter.

Som følge av justert husleiemodell ved Joint Warfare Center og endret finansieringsmodell for Concept Development and Experimentation foreslås bevilgningen redusert med 10,2 mill. kroner, mot en tilsvarende inntektsreduksjon på kap. 4720, post 01.

I forbindelse med hjemtransport av H.M. Kongen fra Malaysia foreslås bevilgningen økt med 2,7 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 01.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 6,3 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1700, post 01 på 0,7 mill. kroner og kap. 1700, post 71 på 5,6 mill. kroner. Midlene er knyttet til regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner. Midlene skal gå til økt kapasitet på Forsvarets veteransenter Bæreia og etablering av en digital plattform for informasjon og kunnskap om og for veteraner, samt Forsvarets støtte til helsesektorens arbeid med å videreutvikle og digitalisere kompetansehevende tiltak.

Det foreslås å øke bevilgningen med 2,2 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1791, post 01, knyttet til driftsutgifter til tjenestekjøp og lisenser samt ugraderte klienter

innenfor Justis- og beredskapsdepartementets prosjekt for anskaffelse av nye redningshelikoptre.

Det foreslås å øke bevilgningen med 5,5 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1735, post 21 grunnet tekniske endringer internt i Forsvaret.

Det foreslås å øke bevilgningen med 5,3 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1760, post 45. Endringen er knyttet til moderniserings- og effektiviseringstiltak i Forsvaret. Midlene skal anvendes til prosjekt Fleksibel arbeidsplass, som skal bedre arealutnyttelsen i leide og eide kontorlokaler i Osloområdet.

Som følge av en organisatorisk overføring av fem stillinger i kommunikasjonsenheten, fra Forsvarsdepartementet til Forsvaret foreslås bevilgningen økt med 5,4 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1700, post 01.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 4,7 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 922, post 71. Endringen er knyttet til en rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementet for kjøp av satellittdata fra Radarsat. Det vises til omtale under kap. 922, post 71.

Bevilgningen foreslås økt med 3,6 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 446, post 01, knyttet til en rammeoverføring fra Den militære påtalemyndigheten i forbindelse med avviklingen av Generaladvokatembetet.

Som følge av implementeringen av ny forskrift om opptak og annen bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold foreslås en rammeoverføring der bevilgningen reduseres med 3,6 mill. kroner mot en tilsvarende økning på Kommunal- og distriktsdepartementets kap. 595, post 01, Statens kartverk.

I forbindelse med øvelsen Nordic Response 2024 påløper det utgifter i Forsvaret på om lag 700,0 mill. kroner knyttet til logistikkstøtte til allierte. Utgiftene vil bli refundert fra deltakerlandene. Av dette beløpet forventer Forsvaret at 560,0 mill. kroner vil bli innbetalt i 2024, og at de resterende 140,0 mill. kroner vil bli innbetalt i 2025. For å dekke differansen som oppstår på kap. 1720, post 01, foreslås det å omdisponere 140,0 mill. kroner midler fra kap. 1760, post 45, med en planlagt tilbakeføring i 2025. Samtidig foreslås det å øke inntektskravet på kap. 4720, post 01 med 560,0 mill. kroner, jf. omtale på posten.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1,6 mill. kroner med motsvarende bevilgningsøkning på kap. 1700, post 73, til sikkerhetspolitisk forskning og utvikling fra Forsvaret til Forsvars-

departementet, ref. omtale under kap. 1700, post 73.

Det foreslås en bevilgningsøkning på 0,8 mill. kroner for en stilling ved NATO-senteret Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE) i Tallinn fra Forsvarsdepartementet til Forsvaret, med motsvarende bevilgningsreduksjon på kap. 1700, post 01, ref. omtale under kap. 1700, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1720, post 01 økt med 2 525,5 mill. kroner.

Kap. 4720 Forsvaret

Post 01 Driftsinntekter

I forbindelse med øvelsen Nordic Response 2024 foreslås det å øke bevilgningen med 560,0 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1720, post 01, jf. omtale under kap. 1720, post 01.

Som følge av justert husleiemodell ved Joint Warfare Center og endret finansieringsmodell for Concept Development and Experimentation foreslås bevilgningen redusert med 10,2 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1720, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 4720, post 01 økt med 549,8 mill. kroner.

Kap. 1735 Etterretningstjenesten

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 5,5 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1720, post 01 grunnet tekniske endringer internt i Forsvaret.

Kap. 1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1760, post 45

Det foreslås å øke bevilgningen med 164,0 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1700, post 79. Midlene inngår i Norges støtte til Ukraina og gjelder donasjon av Black Hornet-droner (160,0 mill. kroner) og reparasjon av donert materiell (4,0 mill. kroner).

Det foreslås å øke bevilgningen med 75,0 mill. kroner mot en tilsvarende inntektsøkning på kap. 4760, post 01, knyttet til refusjoner og salg av varer og tjenester, i hovedsak knyttet til system-

og artikkelforvaltning (SAF) og salg av tjenester til Forsvaret.

Knyttet til endret fordeling av FoU-midler mellom post 01 og 45 foreslås det å øke bevilgningen med 19,0 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1760, post 45.

Det foreslås å øke bevilgningen med 19,0 mill. kroner knyttet til høyere inntekter fra royalties enn først budsjettert for 2024. Inntektene budsjetteres på kap. 4760, post 01. Det foreslås å omdisponere midlene til kap. 1700, post 01 med 7,0 mill. kroner og kap. 1700, post 22 med 12,0 mill. kroner, til dekning av andre merutgifter som har oppstått.

Det foreslås å øke bevilgningen med 15,3 mill. kroner knyttet til driftsmessige merbehov, jf. omtale på kap. 1720, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1760, post 01, økt med 273,3 mill. kroner

Post 44 Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, kan overføres

Beslutninger på NATO-toppmøtet i Madrid har medført prosjektgjennomføring i NATO som er høyere enn det som ble antatt på budsjetteringstidspunktet. Dette øker Norges forpliktelse til NATOs investeringsprogram for sikkerhet (NSIP) i 2024. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 15,0 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

I den nylig fremlagte langtidsplanen for forsvarssektoren, Prop. 87 S (2023–2024) Forsvarsløftet – for Norges trygghet ligger det en stor satsning på økt anskaffelse av materiell som understøtter styrkingen av Forsvarets operative evne. Regjeringen foreslår i denne proposisjonen å forsere styrkingen og moderniseringen av forsvarssektoren, som varslet i den fremlagte langtidsplanen for forsvarssektoren, allerede i år. En viktig del av forseringen er å gjennomføre investeringer i materiell tidligere enn opprinnelig planlagt. Bevilgningen foreslås derfor økt med 4 045,0 mill. kroner for å forsere anskaffelsen av materiell med stor betydning for norsk forsvarsevne, blant annet knyttet til stridsavgjørende ammunisjon, kampflyanskaffelsen, luftvern, IKT, situasjonsforståelse samt materiell til Hæren, Forsvarets spesialstyrker og Sjøforsvaret, herunder personlig utrustning og våpen, CBRN-materiell (kjemiske stoffer (C), biologiske agens (B), radioaktive stoffer (R) og nukleært materiale (N)), sanitetsmaterieell, avde-

lingsvåpen og reservedeler til kampvogn og artilleriskyts samt ammunisjonsanskaffelse til fregatter og korvetter, tiltak knyttet til nye kystvaktfartøy og oppgradering av Skjoldklassen og endring på KNM Maud.

For å opprettholde Forsvarets operative evne er det forutsatt at materiell som er donert til Ukraina fra Forsvarets struktur skal gjennanskaffes, jf. Meld. St. 8 (2023–2024). Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen med 823,0 mill. kroner, i tråd med forventede utbetalinger til gjenanskaffelse av donert materiell i 2024. Av dette foreslås 373,7 mill. kroner omdisponert fra kap. 1700, post 79, for å håndtere prisutvikling mellom år. Midlene skal anvendes i tråd med innretningen i Nansen-programmet, hvor verdien av donert materiell som er forutsatt gjenanskaffet trekkes fra bevilgningen i den militære støtten til Ukraina på donasjonstidspunktet, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på forsvarsbudsjettet når gjenanskaffelsen kommer til utbetaling. Utgiftene til slike gjenanskaffelser er ikke en del av det foreslåtte økonomiske grunnlaget i den nye langtidsplanen for forsvarssektoren, og kommer i tillegg i det året utbetalingen skjer. Så langt er om lag 6,3 mrd. kroner trukket fra bevilgningen i 2023 og 2,0 mrd. kroner ble trukket fra i forbindelse med saldert budsjett 2024.

Videre foreslår regjeringen å bevilge 281,4 mill. kroner til styrket ammunisjonsproduksjonskapasitet hos Nammo Raufoss AS, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1700, post 79.

Det foreslås å øke bevilgningen med 258,5 mill. kroner tilknyttet videre militær støtte til Ukraina. Midlene skal anvendes til klargjøring av F-16 fly for donasjon (136,0 mill. kroner), donasjon av gummi-båter (62,5 mill. kroner), og utviklingsprosjekt om donasjon til Ukraina (60,0 mill. kroner), jf. omtale under kap. 1700, post 79.

For å styrke Forsvarets og NATO-alliertes evne til raskt å kunne erstatte tapte satellitter eller forsterke eksisterende satellittkapasiteter ble det i saldert budsjett for 2024 bevilget midler til sikkerhetstiltak ved Andøya Spaceport. På budsjetteringstidspunktet ble midlene foreløpig plassert på kap. 1710, post 47. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen med 150,0 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1710, post 47.

Det foreslås å øke bevilgningen med 55,0 mill. kroner tilknyttet innbetalinger fra allierte som er utestående fra 2023, jf. omtale under kap. 4760, post 48.

Det foreslås å øke bevilgningen med 10,7 mill. kroner til gjennomføring av materiellinvesterings-

prosjekter mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 01.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 5,3 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1720, post 01, for å finansiere moderniserings- og effektiviseringstiltak i forsvarssektoren. Sentrale omstillingsmidler til modernisering og effektivisering er innledningsvis budsjettert på kap. 1760, post 45 og tildeles aktuelle tiltak i sektoren gjennom året. Se omtale av endringer under det aktuelle utgiftskapittelet.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 19,0 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1760, post 01, knyttet til fordeling av FoU-midler mellom poster.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 140,0 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1720, post 01, knyttet til logistikkstøtte til den internasjonale militærøvelsen Nordic Response 2024.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 625,8 mill. kroner tilknyttet endringer i valutaforutsetningene i budsjetterte utbetalinger i 2024 for investeringskostnadene i store materiellinvesteringsprosjekter. Den foreslåtte bevilgningsendringen baserer seg på realiserte valutadifferanser i januar og februar 2024, pluss planlagte utbetalinger i mars til desember 2024 i utenlandsk valuta, gitt oppdaterte betalingsplaner og valutakurser per 1. mars 2024. I saldert budsjett ble det lagt til grunn forventede merutgifter på 3 204,5 mill. kroner. Basert på oppdaterte valutadifferanser og planer er de forventede merutgiftene redusert til 2 578,7 mill. kroner, derfor foreslås det å redusere bevilgningen med 625,8 mill. kroner.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1760, post 45 økt med 4 833,4 mill. kroner.

Post 48 Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, kan overføres

Det legges opp til en betydelig økning av fellesfinansiering i NATO i de kommende årene. Knyttet til økt omfang av NATO-finansierte prosjekter foreslås det å øke bevilgningen med 105,0 mill. kroner mot en tilsvarende inntektsøkning på kap. 4760, post 48. Videre foreslås det å øke bevilgningen med 150,4 mill. kroner mot en tilsvarende inntektsendring på kap. 4760, post 48, knyttet til innbetalinger fra allierte som er utestående fra 2023.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1760, post 48 økt med 255,4 mill. kroner.

Post 75 Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44

På NATO-toppmøtet i Madrid ble lagt opp til en betydelig økning av NATOs investeringsprogram for sikkerhet (NSIP) i perioden 2023–2030. Det ble tatt en prinsippbeslutning av statslederne i NATO-nasjonene om at det skulle være en årlig økning i NATOs investeringsprogram på 25 pst. Norges andel i NSIP er i dag om lag 1,7 pst. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen med 80,0 mill. kroner for å finansiere økningen i Norges tilskudd til NSIP.

Kap. 4760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold

Post 01 Driftsinntekter

Det foreslås å øke bevilgningen med 75,0 mill. kroner, med en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1760 post 01, tilknyttet salg av tjenester til Forsvaret.

Det foreslås å øke bevilgningen med 19,0 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1760, post 01, knyttet til høyere inntekter fra royalties enn først budsjettet for 2024, jf. Forsvarsdepartementets generelle merinntektsfullmakt.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 4760, post 01 økt med 94,0 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter

Bevilgningen foreslås redusert med 390,0 mill. kroner tilknyttet reduserte inntekter fra salg av F-16 som følge av donasjon til Ukraina. Inntekten omfattes ikke av merinntektsfullmakten og mindreinntekten skal dermed ikke ha en tilsvarende reduksjon av utgifter.

Post 48 Fellesfinansierte investeringer, inntekter

Det foreslås å øke bevilgningen med 105,0 mill. kroner, mot en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1760, post 48, knyttet til større omfang av NATO-finansierte prosjekter enn opprinnelig budsjettet for 2024. Bevilgningen foreslås økt med 205,4 mill. kroner knyttet til innbetalinger fra allierte som er utestående fra 2023.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 4760, post 48 økt med 310,4 mill. kroner.

Kap. 1791 Redningshelikoptertjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Med de nye redningshelikoptrene er leverandøren Leonardo Helicopters kontraktfestet ansvarlig for helikoptertilgjengeligheten på basene. Forsvaret skal utføre lett vedlikehold på helikoptrene. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 31,7 mill. kroner, mot en tilsvarende inntektsøkning på kap. 4791, post 01. Alle utgifter til drift av Redningshelikoptertjenesten belastes forsvarsbudsjettet på kap. 1791. Om lag ti pst. av bevilgningen budsjetteres over forsvarsbudsjettet, mens de resterende 90 pst. budsjetteres over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, og inntektsføres over Forsvarsdepartementets kap. 4791.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 2,2 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1720, post 01, som følge av økte driftsutgifter til tjenestekjøp og lisenser samt ugraderte klienter innenfor Justis- og beredskapsdepartementets prosjekt for anskaffelse av nye redningshelikoptre (NAWSARH), jf. nærmere omtale under kap. 1720, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1791, post 01 økt med 29,4 mill. kroner.

Kap. 4791 Redningshelikoptertjenesten

Post 01 Driftsinntekter

Det foreslås å øke bevilgningen med 31,7 mill. kroner mot en tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1791, post 01, i hovedsak knyttet til utgifter i forbindelse med drift av nytt helikopter, som teknisk understøttelse fra forsvaret for å sikre systemet tilfredsstillende beredskap, ny arbeidstidsordning for teknisk personell, tilstedevakt og etablering på Florøbasen. Se også omtale under kap. 454, post 01.

Andre saker

Investeringsfullmakter

Lange anskaffelsesforløp og lange ledetider bidrar til å fordyre og forsinke anskaffelser i forsvarssektoren. I ny langtidsplan for forsvarssektoren, jf. Prop. 87 (2023–2024), redegjør regjeringen for ulike grep for å styrke evnen til å gjennomføre anskaffelser i forsvarssektoren mer tidsriktig og kostnadseffektivt.

Forsvarsdepartementet har i 2024 fullmakt til å starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter med en kostnadsramme under 500 mill. kroner. Det foreslås å øke fullmakten til

en kostnadsramme på 1 000 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Forsvarsdepartementet har i 2024 fullmakt til å starte opp og gjennomføre eiendoms-, bygg- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) med en kostnadsramme under 200 mill. kroner. Det foreslås å øke fullmakten til en kostnadsramme på 500 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Hensikten med forslagene om økt beløpsgrense er mer effektiv gjennomføring av prioriterte tiltak.

Bestillingsfullmakt under kap. 1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post, 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold

Ved Stortingets behandling av Innst. 7 S (2023–2024) ble det gitt samtykke til en bestillingsfullmakt på 103 820 mill. kroner på kap. 1760, post 45. Det foreslås en økning i denne bestillingsfullmakten på 20 000 mill. kroner. Forslaget er knyttet til den vesentlige økningen i investeringsvolum som kommende langtidsplan for forsvarssektoren legger opp til, med betydelige økninger allerede tidlig i kommende langtidsplanperiode. Gjenanskaffelser av materiell som er donert til Ukraina øker

også behovet for bestillingsfullmakten. Videre har den økte etterspørselen i markedet for militært materiell medført vesentlig forlengede leveringstider, noe som medfører at summen av forpliktelser øker i takt med leveringstidene.

Tilskudd over kap. 1700, post 71 – overføringer til andre, kan overføres

Stiftelsen Akershus festning for kunst og kultur (SAKK) har som formål å styrke, organisere og koordinere kulturell virksomhet på Akershus festning. SAKK hadde i 2023 redusert omsetning. For at dette ikke skal få negative følgeefferter for stiftelsens produksjoner i 2024 foreslås det å øke tilskuddet til SAKK med 0,148 mill. kroner til 3,533 mill. kroner i 2024.

Tilskudd over kap. 1700, post 79 – Militær støtte til Ukraina over Nansen-programmet

Regjeringen støtter et tsjekkisk initiativ for anskaffelse av artilleriammunisjon til Ukraina med inntil 1 600 mill. kroner. I økonomisk størrelse er dette regjeringens største enkeltstående beslutning om militær støtte til Ukraina innenfor rammen av Nansen-programmet. Regjeringens beslutning ble

Tabell 2.4 Interne endringer på kap. 1720 Forsvaret (i 1000 kroner)

Driftsenhet	FSJ plan 2024	Forslag RNB 2024	Justert tildeling
Cyberforsvaret	2 767 631	24 932	2 792 563
Forsvarsstaben og Forsvarets fellestjenester	3 302 738	-1 612 588	1 690 150
Forsvarets høgskole	1 072 807	57 924	1 130 731
Forsvarets logistikkorganisasjon	3 805 097	1 158 391	4 963 488
Forsvarets operative hovedkvarter	633 264	136 307	769 571
Forsvarets personell- og vernepliktssenter	1 202 667	473 420	1 676 087
Forsvarets spesialstyrker	1 150 674	176 420	1 327 094
Forsvarets sanitet	406 044	11 844	417 888
Heimevernet	1 865 119	810 352	2 675 471
Hæren	7 417 028	255 752	7 672 780
Luftforsvaret	8 754 353	457 930	9 212 283
Sjøforsvaret, ekskl. Kystvakten	5 420 617	552 595	5 973 212
Norske styrker i utlandet	824 716	-956	823 760
Kystvakten	1 541 865	23 130	1 564 995
Sum kap. 1720	40 164 620	2 525 453	42 690 073

offentlig kjent 7. mars 2024. Støtten gis i form av et tilskudd til Tsjekkia.

Informasjon om interne endringer på kap. 1720 Forsvaret

Tabellen under viser forsvarssjefens (FSJ) planlagte tildelinger til driftsenhetene på kap. 1720, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2024, relativt til opprinnelig plan for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024). Tabellen viser endringene som er beskrevet under kap. 1720, post 01, i tillegg til de interne omdisponeringene mellom driftsenhetene.

De viktigste interne endringene kommer som følge av fordeling av avsetninger i Forsvarsstaben. Dette gjelder i hovedsak følgende områder: T-35 bonusutbetalinger, økt arbeidsgiveravgift på lønn over 850 000 kroner, fordeling av forserte årsverk, fellesfinansierte øvelser og operasjoner, forsterkede nasjonale øvelser, endret finansieringsmodell for renhold samt gjenstående avsetning av lønns- og priskompensasjon.

I tillegg er FSJs plan justert for endring av kostnadstilordninger knyttet til: Ny løsning for masterstudenter ved Forsvarets Høgskole (FHS), endring av informasjonsinfrastrukturtenester, effekt av modernisering og effektivisering på HR-området og etablering av Forsvarets økonomisenter, styrking av CBRNE-fagfeltet (kjemiske stoffer (C), biologiske agens (B), radioaktive stoffer (R) nukleært materiale (N) og eksplosiver (E)) og endringer knyttet til forskning og utvikling.

2.16 Energidepartementet

Kap. 1810 Sokkeldirektoratet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen med 400 000 kroner som følge av rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementet i forbindelse med forlengelse av Radarsat-avtalen med Canada, jf. nærmere omtale under kap. 922 Romvirksomhet, post 71 Internasjonal romvirksomhet under Nærings- og fiskeridepartementet.

Kap. 4810 Sokkeldirektoratet

Post 03 (Ny) Salg av undersøkelsesmateriale

Sokkeldirektoratet har gjennomført grunnundersøkelser på Sørlege Nordsjø II (SNII). Datasettene fra undersøkelsene er gjort tilgjengelig for Ventyr

SNII AS som ble tildelt prosjektområdet, og som skal refundere statens utgifter for grunnundersøkelsene i det tildelte prosjektområdet. Sokkeldirektoratet skal innkreve statens utgifter for grunnundersøkelser av den østlige delen av SNII, som er beregnet til 59,5 mill. kroner.

Det foreslås derfor en bevilgning på 59,5 mill. kroner.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Post 22 Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72

Posten omfatter utgifter til arbeid med flom- og skredforebygging i regi av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). NVE har flere sikringsprosjekter med kostnadsramme på over 100 mill. kroner under planlegging og prosjektering hvor gjennomføringen går over flere år. For å opprettholde fremdriften i slike prosjekter er det nødvendig å inngå kontrakter med entreprenører, som kommer til utbetaling i senere år. Bestillingsfullmakten tilknyttet posten foreslås derfor økt til 330 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres

Posten omfatter blant annet utgifter til NVEs samarbeidsavtale med Norad og andre internasjonale rådgivningsoppdrag innenfor vann- og energisektoren i utviklingsland.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 11 mill. kroner. Reduksjonen har sammenheng med lavere forventet aktivitetsnivå for den internasjonale oppdrags- og samarbeidsvirksomheten enn opprinnelig budsjettert. Det foreslås tilsvarende inntektsreduksjon under kap. 4820, post 02.

Post 25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, kan overføres, kan nyttes under post 61

Posten omfatter NVEs bistand til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser. Krisetiltak er tiltak som er nødvendige for å hindre overhengende fare rett før, under og rett etter flom- eller skredhendelser. Hastetiltak er tiltak som må gjennomføres raskt for å hindre eller redusere ytterligere skadeutvikling, men der det er tid til forenklet planlegging og saksbehandling.

På grunn av skader i flere kommuner etter ekstremværet «Hans», har NVE gitt flere tilsagn

om tilskudd til krisetiltak til kommuner. Siden omfanget av tilskudd til kommuner har økt i etterkant av ekstremværet «Hans», foreslås det etablert en ny post 61 Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser. Det foreslås å redusere bevilgningen under posten med 100 mill. kroner mot tilsvarende økt bevilgning under kap. 1820, ny post 61.

For at krise- og hastetiltakene etter ekstremværet «Hans» i august 2023 skal kunne gjennomføres på en rask og effektiv måte som hindrer eller reduserer ytterligere skadeutvikling, har NVE behov for å inngå kontrakter med entreprenører for tiltak som går over flere år. Bestillingsfullmakten foreslås derfor økt til 100 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

I tillegg foreslås det at posten tilføyes stikkordene «kan overføres» og «kan nyttes under post 61», jf. kap. 1820, ny post 61, slik at postene til krise- og hastetiltak kan ses i sammenheng og som følge av usikkerhet om at deler av bevilgningen først blir utgiftsført neste år.

Post 61 (Ny) Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, kan overføres, kan nyttes under post 25

Det foreslås en bevilgning på 100 mill. kroner og en tilsagnsfullmakt på 100 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. I tillegg foreslås det at posten tilføyes stikkordene «kan overføres» og «kan nyttes under post 25». Det vises til nærmere omtale og begrunnelse under kap. 1820, post 25.

Post 62 Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft

Innbetalt produksjonsavgift fra landbasert vindkraft for 2023 fordeles og utbetales av NVE til vertskommunene i 2024. For 2023 var avgiftsatsen 2 øre/kWh, og det ble innbetalt 278,6 mill. kroner. Det er en reduksjon på 59,4 mill. kroner fra Saldert budsjett 2024.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 59,4 mill. kroner.

Post 75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen til den midlertidige stønadsordningen for ekstraordinære strømutfgifter skal dekke utbetaling av stønad for strømforbruk fra desember 2023 til og med november 2024. Med utgangspunkt i gjennomførte utbetalinger så langt i 2024 og terminpriser per medio mars 2024, er forventede utbetalinger under strømstønadsordningen anslått til 4,8 mrd. kroner i 2024 på grunn av lavere anslåtte strømpriser enn de som lå til grunn for Saldert budsjett 2024. Anslaget er usikkert.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 4,95 mrd. kroner.

Post 76 Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, kan overføres

Bevilgningen til den midlertidige stønadsordningen for ekstraordinære strømutfgifter skal dekke utbetaling av stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg for strømforbruk. Med utgangspunkt i gjennomførte utbetalinger så langt i 2024 og terminpriser per medio mars 2024, er forventede utbetalinger under stønadsordningen nedjustert til 10 mill. kroner i 2024 på grunn av anslåtte lavere strømpriser enn de som lå til grunn for Saldert budsjett 2024. Anslaget er usikkert.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 12,5 mill. kroner.

Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Post 01 Gebyrinntekter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1,5 mill. kroner. Reduksjonen har sammenheng med at finansieringen av NVEs tilsyn med vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, tilsyn med fjernvarme og miljøtilsyn er omgjort fra gebyr til sektoravgift fra 2024, jf. kap. 5582, post 72. Som følge av omgjøringen ble ikke prisjusteringen flyttet, jf. tilsvarende økning under kap. 5582, post 72.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 11 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1820, post 23.

Kap. 1850 Klima, industri og teknologi

Post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂, kan overføres

Langskip består av CO₂-fangstprosjekter på sementfabrikken til Heidelberg Materials i Brevik og på avfallsforbrenningsanlegget til Hafslund Oslo Celsius på Klemetsrud, og i tillegg transport og lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen ved Northern Lights, et samarbeid mellom Equinor, TotalEnergies og Shell. Inkludert overføring av ubrukte midler fra 2023 disponerer Gassnova SF

om lag 3,6 mrd. kroner til Langskip i 2024. Gassnova anslår et utbetalingsbehov på om lag 2,7 mrd. kroner. Det reduserte anslaget skyldes annen fasing av kostnadene i Langskip som innebærer senere utbetaling av statsstøtte, blant annet som følge av forsinkelser i prosjektet i Brevik.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 900 mill. kroner.

CO₂-fangstprosjektet til Hafslund Oslo Celsio

I Prop. 118 S (2022–2023) ble det redegjort for at Hafslund Oslo Celsio satte gjennomføringen av CO₂-fangstprosjektet på Klemetsrud på vent for å vurdere løsninger som vil redusere kostnadene for prosjektet. Selskapets egne estimater viste våren 2023 at prosjektets forventede etableringskostnader var om lag 3 mrd. kroner høyere enn ved investeringsbeslutning.

Det er Celsio som er ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet, og selskapet planlegger å legge frem et nytt prosjektgrunnlag sommeren 2024. Regjeringen vil ta stilling til støtte til prosjektet og eventuell endring av statsstøtteavtalen når det foreligger et tilstrekkelig modent og kvalitetssikret prosjektgrunnlag fra selskapet for prosjektet. Dette er i tråd med tilleggsavtale til statsstøtteavtalen inngått mellom selskapet og Energidepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte dersom regjeringen mener det er behov for eventuelle endringer i statsstøtteavtalen.

Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet

Post 70 Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag

Det foreslås å øke bevilgningen med 4 mill. kroner. Økningen har sammenheng med at sektoravgifter fra revisjon av konsesjon for regulering av vassdragene Hjartdøla og Mjøsundvatn blir innbetalt i 2024 og ikke i 2023 som opprinnelig budsjettet, jf. Prop. 26 S (2023–2024) og Innst. 158 S (2023–2024).

Post 71 Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging

Det foreslås å øke bevilgningen med 9,4 mill. kroner. Økningen har sammenheng med justering av avgiftssatsene for konsesjonsavgift. Avgiftssatsene blir indeksjustert hvert femte år med utgangspunkt i konsesjonsdato.

Post 72 Sektoravgifter under Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner, jf. omtale under kap. 4820, post 01.

Kap. 5680 Statnett SF

Post 85 Utbytte

Konsernets overskudd etter skatt for 2023, justert for endring i saldo for mer- og mindreinntekt etter skatt, utgjør 1 586 mill. kroner. For regnskapsåret 2023 er utbyttet fastsatt til 50 prosent av konsernets årsresultat.

Det foreslås å øke bevilgningen med 49 mill. kroner, til 793 mill. kroner. Økningen i konsernets overskudd skyldes i hovedsak at utviklingen i rentenivået har gitt en større økning i Statnetts tillatte inntekt enn i lånekostnadene.

Andre saker

Oppfølging av anmodningsvedtak om havvind til offshoreinstallasjoner

Stortinget fattet 16. juni 2023 følgende vedtak (anmodningsvedtak nr. 914):

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2024 legge frem tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp.»

Petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen er gjennomregulert og står overfor sterke virkemidler for å redusere utslippene fra produksjonen. Myndighetene stiller krav om at selskapene i planleggingen av nye utbyggingsprosjekter skal vurdere alternative løsninger for energiforsyningen, for eksempel gassturbiner, kraft fra land, havvind eller gasskraft med CO₂-håndtering. Direktekoblet havvind vurderes således allerede i dag som en mulig løsning ved nye utbygginger/større ombygginger.

Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene fra produksjonen av olje og gass på kontinentalsokkelen er kvoter og CO₂-avgift. Dobbelt virkemiddelbruk på norsk kontinentalsokkel stiller olje- og gassnæringen overfor en høy pris på utslipp, og gir næringen et særlig insentiv til å hente kraft fra nettet på land. Den høye utslippskostnaden gjør mange utslippsreducerende tiltak lønnsomme for rettighetshaverne.

Utslippene fra petroleumsvirksomheten var i 2023 mer enn 20 pst. lavere enn i 2015. Hovedårsa-

ken til reduksjonen er økt bruk av kraft fra land. Det forventes ytterligere nedgang mot 2030 blant annet som følge av allerede besluttede og godkjente prosjekter for omlegging til kraft fra land. Det arbeides i næringen med ytterligere prosjekter som medfører økt drift basert på kraft fra land der det planlegges for en eventuell driftsstart i 2030.

Selskapene mener omlegging til hel eller delvis drift med kraft fra land er det eneste tiltaket som kan kutte utslippene fra petroleumssektoren på norsk sokkel mye de neste årene og frem mot 2030. Regjeringen vil fortsatt behandle kraft fra land-søknader fra sak til sak, og anerkjenner behovet for forutsigbarhet og likebehandling av petroleumsnæringen med annet stort kraftforbruk. Generelt vil det være vanskeligere for rettighetshaverne å beslutte, og få myndighetsgodkjent, ombyggingsprosjekter til drift med kraft fra land fremover – blant annet fordi prosjektene kan ha uønskede følger for kraftsystemet.

I årene fremover anslår NVE i sine langsiktige analyser at kraftforbruket vil øke mer enn økningen i kraftproduksjonen, og at kraftbalansen kan gå mot null i 2030. Behovet for omstillingen av eksisterende virksomheter innen transport, industri og næringsliv, så vel som nyetableringer av energiintensive virksomheter krever større tilgang på kraft og nett. Samtidig ligger det an til en begrenset vekst i ny produksjon frem til 2030. Regjeringen har derfor iverksatt en rekke tiltak som skal styrke tilgangen på kraft, sikre en raskere utvikling av nett og økt satsingen på energi-effektivisering, jf. også omtale av anmodningsvedtak 923.

Regjeringen har en ambisiøs politikk for utvikling av havvind med mål om å tildele areal for 30 GW havvind innen 2040. Satsingen skal bidra til økt fornybar kraftproduksjon, legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling og bidra til industriutvikling. NVE anslår i sin langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2023 at den norske kraftproduksjonen samlet sett kan øke med 47 TWh fra 2022 til 2040. I sin analyse har NVE antatt at den største andelen kan komme fra havvind med 29 TWh. NVE viser i sin analyse til at utbygging av havvind i Norge i dag ikke er lønnsomt for utbygger uten statsstøtte og at det vil være behov for betydelig kostnadsreduksjoner for at havvind i Norge skal være lønnsomt uten subsidier.

I regjeringens tiltak for å styrke kraftbalansen fremover står havvindsatsingen sentralt, sammen med politikken for å utvikle solkraft, vindkraft på land og vannkraft. Kraftbalansen bedres ytterligere gjennom en ambisiøs politikk for energi-

effektivisering og en styrket energidimensjon i ny styringsavtale med Enova. Regjeringen vil legge frem en økonomisk ramme for et ambisiøst støtteprogram for flytende havvind i forbindelse med notifisering av statsstøtte til Utsira Nord og den planlagte 2025-utlysningen av nye områder for havvind.

For å sikre et robust kraftsystem som står seg også utover 2030-tallet, må tiltakene for en styrket kraftbalanse ses i sammenheng, og vurderes sammen med behovet for utviklingen av overføringsnettene både regionalt og nasjonalt og med utviklingen i effektbalansen.

Innretninger i petroleumsvirksomheten trenger en stabil og kontinuerlig energiforsyning. Havvind er uregulerbar kraftproduksjon, som produserer når det blåser. Dette gjør at petroleumsinretninger ikke kan drives med havvind alene. Dersom en innretning skal drives med havvind må den også ha en annen fullverdig energiløsning på innretningen, for eksempel gassturbiner eller tilknytning til kraftnettet på land. En dobbel løsning med kraft fra land og havvind – eller gassturbiner og havvind, vil øke kostnadene ved tiltaket. Felt som legger om energiforsyningen til drift med kraft fra land, vil ikke ha behov for direktekoblet havvind. Med gassturbiner som alternativ når det ikke blåser blir utslippsreduksjonene i Norge begrenset.

Flytende havvind er en umoden teknologi. Hywind Tampen – som kom i drift i 2023 og delvis forsyner feltene Gullfaks og Snorre med kraft, er i dag den største flytende havvindparken globalt. Bruk av havvind direkte koblet til petroleumsinretninger har også vært vurdert av rettighetshaverne på andre felt, blant annet Brage og Ekofisk. Disse prosjektene har til nå ikke vært mulig å realisere økonomisk. Det er fortsatt behov for å utvikle, teste og oppskalere ny teknologi for havvind.

Energidepartementet finansierer forskningsprosjekter på havvind gjennom programmene EnergiX og Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME), forvaltet av Forskningsrådet. FME Northwind, forskningssenteret på vindkraft, startet opp i 2021 med en bevilgning på 120 mill. kroner fordelt på åtte år.

Regjeringen bidrar til utviklingen av flytende havvind. Enova har lenge hatt en rolle innenfor vindkraft, og nå er oppmerksomheten rettet mot teknologiutvikling for havvind, særlig for flytende løsninger. Utbyggere av flytende havvind, herunder utbyggere som planlegger tilknytning av flytende havvind til petroleumsvirksomhet, kan søke Enova om støtte til teknologiutvikling.

Hywind Tampen mottok 2,3 mrd. kroner i støtte fra Enova.

Utbyggere av flytende havvind kan også søke om støtte fra NO_x-fondet dersom utbygger er støtberettiget. Hywind Tampen mottok eksempelvis støtte fra NO_x-fondet.

Prosjektet Goliat Vind har tidligere i år fått tilsgagn om totalt 2 mrd. kroner i støtte fra Enova. Denne typen satsinger er viktig for å redusere kostnadene ved flytende havvind, slik at teknologien kan bli økonomisk lønnsom over tid.

Energidepartementet har tildelt et prosjektoråde for bunnfast havvind i Sørlege Nordsjø II til Ventyr SNII AS, samt inngått en differansekontrakt der de samlede statlige forpliktelsene ikke kan overstige en kostnadsramme på 23 mrd. 2023-kroner (kostnadsrammen vil prisjusteres frem til anlegget er i drift). I tildelingsvedtaket har Energidepartementet stilt krav om at Ventyr SNII AS har kontakt med ConocoPhillips Skandinavia AS som operatør for Ekofiskområdet om muligheter for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner fra første fase av Sørlege Nordsjø II.

Havvindproduksjon kan være underlagt ulike lovverk. Havenergilova er den sentrale loven når det gjelder utvikling av havvind på kontinentalsokkelen. Anvendelse av havenergilova kan avgrenses når det gjelder innretninger, formål eller virksomheter til havs som er omfattet av annen lov, for eksempel energianlegg som utgjør en integrert del av petroleumsvirksomheten.

Hywind Tampen forsyner plattformer med strøm og er ikke koblet til nettet på land. Hywind Tampen ble derfor behandlet under petroleumsloven. En ev. tilknytning av et fremtidig havvindanlegg til en eksisterende petroleumsinnretning, vil typisk medføre en så stor endring i godkjent utbyggingsplan for et felt at rettighetshaverne i feltet må ha godkjenning fra departementet under petroleumsregelverket, før en slik tilkobling kan skje.

Petroleumsloven § 4-8 og tilhørende forskrifter legger til rette for at en som driver petroleumsvirksomhet, og som har behov for å bruke andres petroleumsinnretninger, herunder kabler, kan oppnå slik bruk (tredjepartstilgang). Denne retten til tredjepartsadgang til petroleumsinnretninger omfatter ikke rettighetshavere til havvindanlegg som etableres under havenergilova.

Når det gjelder regulering av et fremtidig nett til havs, pågår det utredning og vurdering av dette. Utredningene vil danne et viktig grunnlag i det videre arbeidet med å utvikle nettløsninger og regulatoriske rammer for havvindutbygging på norsk kontinentalsokkel. Vurdering av behov for

regelverksendringer knyttet til krav på tredjepartstilgang vil inngå i dette arbeidet.

Regjeringen har en tydelig ambisjon om styrket kraftbalanse, der utbygging av havvind står sentralt, samt mål om et energipartnerskap mellom myndighetene og petroleumsnæringen for å løse kraft fra land-problematikken. Regjeringen vil derfor vurdere hvordan et energipartnerskap med petroleumsnæringen kan bidra både til å utløse tiltak som bedrer kraftbalansen, og gjennom det legge til rette for fortsatt klimaomstilling i petroleumssektoren. Rammene for et slikt partnerskap er at 1) det skal klargjøre mulige tiltak som kan bidra til stryket kraftbalanse, herunder gjennom energi-effektivisering og økt kraftproduksjon, 2) målet er å få på plass tiltak i tide til å sikre oss mot eventuelle negative konsekvenser for kraftsystemet ved elektrifiseringsprosjekter, 3) det skal ikke stå i veien for en utvikling av havvindnæringen der det er konkurranse mellom ulike aktører og prosjekter og 4) det skal være innenfor handlingsregelen og det finanspolitiske rammeverket.

Regjeringen vil ha dialog med petroleumsnæringen om elementene i et slikt energipartnerskap.

Samlet sett er det etablert eller under vurdering en rekke tiltak og virkemidler med formål å bidra til at havvind over tid kan bli en lønnsom kraftproduksjon som kan bidra til styrket kraftbalanse og gi muligheter for nytt forbruk.

Oppfølging av anmodningsvedtak om solkraft og annen lokal energiproduksjon

Solkraft i Norge har blitt mer aktuelt de siste årene, og Stortinget har fremmet flere anmodningsvedtak som omhandler dette.

Oppfølging av anmodningsvedtak om solkraft og annen lokal energiproduksjon

Anmodningsvedtak nr. 765, 5. juni 2023:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til endringer som tillater områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring mellom bygg med ulike gårds- og bruksnummer, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av våren 2024.»

Anmodningsvedtak nr. 766, 5. juni 2023:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024, legge fram en plan med mål og virkemidler for å fremme

utbygging av produksjon av fornybar kraft i næringsarealer, langs motorveier og i andre nedbygde arealer, med mål om minst 5 TWh produksjon innen 2030.»

Anmodningsvedtak nr. 923, 16. juni 2023:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål for ny solenergi på 8 TWh innen 2030 og utarbeide en konkret handlingsplan som gjør det mulig å realisere målet innen revidert nasjonalbudsjett i 2024. Tiltak og virkemidler skal ikke være til hinder for rasjonell nettutvikling.»

De siste års utvikling i kraftsituasjonen har vist tydelig hvilken uforutsigbarhet som kan ramme selv det norske kraftsystemet som har høy reguleringsgrad og et solid kraftoverskudd i normalår. Utviklingen i kraftproduksjon og -forbruk fremover er usikker og avhenger av en rekke forhold. I årene fremover anslår NVE at kraftforbruket vil øke mer enn økningen i kraftproduksjonen, og i 2030 kan kraftbalansen gå mot null. Regjeringen har siden den tiltrådte iverksatt en rekke tiltak som skal styrke tilgangen på kraft, sikre en raskere utvikling av nett og økt satsingen på energi-effektivisering.

Kraftproduksjon fra sol er en viktig del av løsningen av tre grunner: det bidrar til å øke kraftproduksjonen i Norge, det bidrar til fordeling av kraftproduksjonen på flere kilder og det gir sluttbrukere av kraft muligheten til å påvirke egen krafttilgang og -kostnader.

Solkraft utgjør fortsatt en liten del av norsk kraftproduksjon, men vokser raskt. Siden 2021 har totalt installert effekt solkraft i Norge blitt doblet hvert år. I dag er det en samlet installert effekt på mer enn 600 MW med en estimert årlig energiproduksjon på om lag 0,5 TWh, fordelt på nærmere 30 000 anlegg. Størstedelen av dette, om lag 42 prosent, er anlegg i husholdningene, etterfulgt av tjenesteytende næringer med en andel på om lag 32 prosent, og industri, jordbruk, skogbruk og fiske med en andel på om lag 15 prosent. 2023 ble et rekordår for installering av solkraft. Dette er en utvikling regjeringen ser positivt på.

Regjeringen har de siste årene gjennomført flere tiltak for å legge til rette for solkraft og lokal energiproduksjon. Plusskundeordningen, investeringsstøtte fra Enova og Husbankens støtteordninger er viktige virkemidler som er videreført i 2024. Høsten 2023 utvidet regjeringen plusskundeordningen gjennom å innføre en delingsord-

ning for fornybar energi slik at strømkunder på samme eiendom, for eksempel i et borettslag, kan slippe nettleie og avgifter for forbruk av strøm de selv produserer i et felles solcelleanlegg og på den måten reduserer sine strømavgifter. I årene fremover skal innføringen av ytterligere virkemidler bidra til en raskere utbygging av fornybar kraft og nett generelt, men også etablering av solkraft og lokal energiproduksjon spesielt.

I statsbudsjettet for 2023 foreslo regjeringen en styrking av energimyndighetene. Dette ble videreført i statsbudsjettet for 2024. Styrkingen vil blant annet bidra til digitalisering og økt saksbehandlingskapasitet hos konsesjonsmyndighetene, slik at konsesjonsprosessene kan effektiviseres, samt at køen som har bygget seg opp kan reduseres. For solkraft har det gjennom 2023 vært en stor økning i antall konsesjonssøknader. Ved utgangen av første kvartal var det 11 saker hos NVE. Ved utgangen av året var antallet saker 34. Status våren 2024 er at NVE har mottatt om lag 50 søknader eller meldinger, og tildelt saksbehandler til om lag 40 pst. Tre solkraftanlegg (med en samlet anslått årsproduksjon på om lag 14,1 GWh) fikk tillatelse i 2023. Større solkraftanlegg er en ny teknologi i norsk sammenheng. Kunnskapsinnhenting og -opparbeiding hos energimyndighetene, samt forståelse av konsekvensene knyttet til konsesjonspliktige solkraftanlegg, vil være avgjørende for behandlingen av disse sakene, og det må skje over tid. Videre vil kunnskap om lokale forhold også være viktig for en helhetlig behandling av disse sakene.

Regjeringen lanserte i april i fjor en handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet, og er godt i gang med å følge opp denne. Handlingsplanen skal bidra til raskere konsesjonsbehandling av saker hos energimyndighetene, mer effektiv tilknytning til strømmettet og bedre utnyttelse av dagens nettkapasitet i regional- og transmisjonsnettet.

Enova har i dag en rekke tilskuddsordninger knyttet til energitiltak, inkludert solenergi. Enova støtter installasjon av solcelleanlegg, i kombinasjon med andre tiltak i yrkesbygg og flerbolighus, og separat i eneboliger. Videre har Enova etablert tilskudd dersom kraftproduksjonen kombineres med andre energitiltak, som for eksempel solfangere. I tillegg støtter Enova solfangere til varmesentraler. Regjeringen lanserte videre i oktober i fjor en handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.

Plan for tiltak for økt utbygging av solenergi og lokal energiproduksjon

Regjeringen vil legge til rette for en samfunnsmessig rasjonell innfasing av solenergi og lokal energiproduksjon, og arbeider med en rekke tiltak:

- Regjeringen ønsker å legge til rette for ny fornybar kraftproduksjon i tilknytning til næringsområder. RME har, på oppdrag fra Energidepartementet, utredet en løsning som legger til rette for deling av fornybar strøm i næringsområder. Energidepartementet og Finansdepartementet har gitt hhv. RME og Skattedirektoratet i oppdrag å utrede delingsordningen videre med frist 1. juni. Regjeringen er opptatt av rask fremdrift og vil komme tilbake til saken så snart som mulig.
- Energidepartementet, i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, har hatt på høring et forslag om innlemming av solkraft i plan- og bygningsloven, og vurderer nå høringsinnspillene og hvordan forslaget skal følges opp.
- Klima- og miljødepartementet, i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet og Energidepartementet, har hatt på høring og tar sikte på å vedta forslag til endringer for å innlemme solkraftverk i forskrift om konsekvensutredninger. Forskriftsendringen inneholder også endringer i krav om meldeplikt for nye nettanlegg med spenning 132 kV eller høyere.
- Energidepartementet tar sikte på å innføre en egen effektgrense for konsesjonsplikt for solkraftanlegg, og vil sende et forslag om endringer i energilovforskriften på høring. Innslagspunktet for konsesjonsplikt vil være høyere enn det som følger av gjeldende regulering.
- Energidepartementet vurderer et forslag om endring i regelverk om tilknytningsplikt for områdekonsesjonærer når det gjelder produksjonsanlegg.
- Finansdepartementet vurderer skatteendringer for salg av overskuddsstrøm fra private boliger. Formålet med forslaget er å legge til rette for et praktikabelt regelverk for skattelegging av strøminntekter og mer forutsigbare rammebetingelser for investering i fornybare produksjonsanlegg tilknyttet privat boliger og fritidsboliger. Forslagene skal sendes på høring våren 2024, med sikte på å legge frem særregler i statsbudsjettet for 2025. Frem til nye regler er på plass, vil Skatteetaten unnlate å skattlegge inntekter ved salg av overskuddsstrøm fra solcelleanlegg i boliger, for 2023 og tidligere år.

- Bevilgningen til Enovas satsing på energitiltak ble økt med 880 millioner kroner for 2024. Midlene skal i hovedsak styrke Enovas satsing på energitiltak i yrkesbygg og boliger, og solenergi inngår som et mulig energitiltak.
- Regjeringen har videreført og styrket Husbankens støtteordning til energitiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem. Solvarmekollektor og solceller er blant tiltakene som kan motta støtte.
- Kommunal- og distriktsdepartementet vurderer muligheten for unntak fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven for solenergianlegg på bygninger.
- Kommunal- og distriktsdepartementet ser på muligheten til å sette krav om lokal energiproduksjon i forbindelse med større nye næringsbygg.
- Det fremgår av handlingsplan for energieffektivisering at byggeprosjekter i statlig sivil sektor skal inkludere lokal fornybar energiproduksjon, inkludert fjernvarme og overskuddsvarme, når det er lønnsomt.
- Statsbygg har over tid jobbet med energieffektivisering og -produksjon på statlige eiendommer. I 2023 satte Statsbygg i gang nye solcelleanlegg med estimert energiproduksjon 1–1,5 GWh.
- Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet arbeider med å kartlegge potensialet for energieffektivisering og lokal fornybar energiproduksjon på fast eiendom i statlig sivil sektor.
- Nærings- og fiskeridepartementet arbeider med en strategi for solindustrien.
- Energidepartementet vil gå i dialog med NVE om videre arbeid med å kartlegge potensialet for solkraft i Norge, herunder potensialet på nedbygde arealer.
- Energidepartementet vil gi Statnett i oppdrag å vurdere systemvirkninger og tiltak for å håndtere en økende innfasing av solkraft i det norske kraftsystemet.

Fjerning av barrierer og økt kunnskap er viktig for å lykkes med en raskere innfasing av solkraft

Et oppdatert kunnskapsgrunnlag om potensialet og egenskapene ved solkraft i ulike anvendelser, er avgjørende for å kunne identifisere muligheter og barrierer for økt produksjon av solkraft i Norge til 2030 og for å vurdere konsekvensen av økt utbygging på det norske kraftsystemet. Energidepartementet ba derfor NVE om å utarbeide et faglig underlag om solkraft og lokal energiproduksjon som inkluderte en kartlegging og vurdering

av rammevilkår, og en vurdering av potensial, tiltak og virkemidler. NVE leverte sin vurdering til departementet 5. februar 2024.

Kartlegging av potensiale for solkraft i Norge

NVE peker på at Norge har et betydelig potensial for solkraft, men har ikke selv kunnet utføre detaljerte potensialstudier innenfor tidsfristene som departementet har gitt. En fullstendig kartlegging av solkraftpotensialet på bygg og andre nedbygde arealer er krevende å gjennomføre, og NVE har i sine vurderinger basert seg på eksisterende potensialstudier samt uttalelser fra relevante etater om dette. NVE slår fast at det er et stort teoretisk potensial for bygningsmontert solkraft i Norge. NVE viser til at Multiconsult i 2021 anslø et teoretisk potensial for solkraft på tak og fasader på bygninger i Norge til å være om lag 66 TWh/år, og at IFE i 2023 med andre forutsetninger har anslått et teoretisk potensial for solkraft på kun tak på bygninger i Norge til om lag 30 TWh/år. NVE viser til at det er usikkerhet knyttet til disse anslagene, og at realistisk potensial når hensynet til kraftsystemet, økonomi og tekniske forhold som byggets bæreevne hensyntas sannsynligvis er betydelig lavere.

NVE har vurdert at det ikke er hensiktsmessig å fastslå et konkret teoretisk potensial for bakkemonterte anlegg generelt, da det er mange forhold og interesser å ivareta ved ulike arealer. NVE har basert på innsendte bakkemonterte solkraftprosjekt anslått at det per MWp krever et areal på 10–15 dekar. NVE peker på at store kraftproduksjonsanlegg ofte medfører arealkonflikt, der graden av konflikt avhenger av hva slags arealer anleggene bygges på. Der utbyggingen fører til inngrep i områder som ikke er preget av inngrep i dag, vil bakkemonterte solkraftanlegg kunne gi store virkninger for natur og andre allmenne og private interesser. NVE vurderer generelt at solkraftverk i ut- og innmark vil innebære et større konfliktpotensial enn anlegg som legges på næringsareal og andre allerede nedbygde areal. Det er et potensial for solkraft i nærheten av eksisterende infrastruktur som vei og jernbane, og NVE har hatt dialog med Statens Vegvesen og Bane Nor Eiendom om dette. To tidligere studier har også sett nærmere på potensialet på enkelte nedbygde arealer og langs vei. Det er imidlertid flere forhold som må undersøkes nærmere for å avklare hva det reelle potensialet er. Statens Vegvesen understreker at det er ulike utfordringer knyttet til solparker langs vei, inkludert sikkerhetskonsyn, driftsutfordringer og særnorske veiforhold som salting. Potensialet for sol-

kraft langs jernbane er ikke vurdert. Bane Nor, som disponerer en betydelig mengde areal og bygningsmasse, har i innspill til NVE uttrykt at egenprodusert solenergi kan være aktuelt for å forsyne jernbanen.

En videre vurdering av potensialet for solkraft, herunder på nedbygde arealer, tar tid og må skje i samarbeid med relevante etater. Samtidig er det avgjørende at energimyndighetene har nødvendig grunnlagsinformasjon, herunder informasjon om kostnader i arbeidet med å legge til rette for innfasing av mer solkraft, og at denne er sammenlignbar metodisk med potensialanslag som finnes for andre kraftkilder. Energidepartementet vil derfor gå i dialog med NVE om det videre arbeidet med å kartlegge potensialet for solkraft i Norge, herunder potensialet på nedbygde arealer.

Muligheter og barrierer for etablering av solkraft

De siste årene har takten i utbyggingen av nye solkraftanlegg økt betydelig, men veksten har siden slutten av 2023 avtatt noe. Et høyt prisnivå på kraft, en langsiktig synkende kostnadstrend for solkraft og økt oppmerksomhet om fordelene ved lokal energiproduksjon har bidratt til dette. I sin langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2023 legger NVE til grunn at denne utviklingen vil fortsette. I analysen anslås det at solkraft vil utgjøre over halvparten av all ny kraftproduksjon frem til 2030, med en utbygging til 4 TWh i årlig produksjon i 2030. Til 2040 anslår NVE at solkraft vil utgjøre 9 TWh. NVE understreker at det er stor usikkerhet om denne utviklingen, og at utbyggingen kan bli både høyere og lavere. Særlig vil den videre utviklingen i kostnader og kraftpriser ha stor betydning. Selv om den økonomiske situasjonen den siste tiden har gitt opphav til økte kapital-, rente- og valutakostnader som også har fordyret solkraftanlegg, forventes det at kostnadene ved solkraft over tid fortsatt skal bli lavere og stadig mer konkurransedyktig med andre alternativer for kraftproduksjon. Dette vil bidra til å øke takten i solkraftutbyggingen. De fleste langsiktige kraftmarkedsanalyser for Norge har gjennom flere år gradvis oppdatert anslagene for hvor mye solkraft som vil realiseres til henholdsvis 2030 og 2040.

Barrierene for å realisere betydelig større utbygging av solkraft til 2030 enn det som legges til grunn i NVEs analyser varierer avhengig av om det er solkraft montert på boligbygg, på næringsbygg eller bakkemonterte anlegg. Bakkemontert solkraft vil etter NVEs vurdering hovedsakelig kunne være relevant etter 2030. Det skyldes blant annet at det er mangel på nett på kort sikt. Videre

viser NVE til lav lønnsomhet som en barriere. NVE har per april 2024 gitt konsesjon til tre anlegg, tilsvarende 14,2 MWp. NVE har i dag til sammen mottatt rundt 50 meldinger og konsesjonssøknader for bakkemontert solkraftanlegg. Mesteparten av disse solkraftprosjektene er planlagt i skogsområder. De første prosjektene som behandles og realiseres nå gir energimyndighetene og aktører viktig kunnskap, blant annet om virkninger av bakkemonterte solkraftanlegg, avveininger som må gjøres i konsesjonsbehandlingen, erfaringer med optimering og drift av solkraftanlegg og om produksjonsmønster, kostnader og inntekter.

Bygningsmontert solkraft utgjør den største andelen av NVEs anslag på 4 TWh solkraftproduksjon i 2030. Barrierene for en raskere etablering enn dette er også for slike anlegg i første rekke lav lønnsomhet. NVE anslår kostnadene uten mva. til 76 øre/kWh for solkraftanlegg på store flate tak og til 116 øre/kWh på små hustak (0–20 kW), men det er trolig variasjoner mellom de enkelte anleggene. Kraftprisen har stor betydning, både for lønnsomheten hos privatkunder og næringslivskunder. For bygningsmonterte anlegg avhenger lønnsomheten også av andelen selvkonsum, der verdien av den egenproduserte kraften må sees opp mot kostnaden ved å kjøpe kraft fra markedet, inkludert nettleie og avgifter. Solkraft produserer mest på en del av året hvor kraftprisene normalt er lave, og behovet for kraft er begrenset. Batteriløsninger og forbrukerfleksibilitet vil trolig spille en viktigere rolle fremover, og kan bidra til bedret lønnsomhet for solkraft. NVE viser til at innretningen på den eksisterende delingsordningen for fornybar energi kan oppfattes som en barriere for å dimensjonere solkraftanlegg optimalt, særlig for borettslag. Andre barrierer som NVE vurderer som relevante for bygningsmontert solkraft er beslutningsstruktur for bygninger med flere eiere, ulike insentiver for energiltak mellom eier og leier, samt uklarhet om søknadsplikt etter byggesaksreglene. Innmating av kraft fra solcelleanlegg fra husholdninger og næring kan gi utfordringer for distribusjonsnett, og medføre behov for investeringer. Reguleringsmyndigheten for energi (RME) arbeider med denne problemstillingen, og når resultater fra RMEs arbeid foreligger vil departementet vurdere videre oppfølging.

Tiltak for å redusere barrierer og øke takten i solkraftutbygging til 2030

En raskere realisering av solkraft i tråd med anmodningsvedtak 923 og 766, krever målrettede

tiltak for å redusere barrierene for økt utbygging. Regjeringen følger opp dette gjennom flere konkrete tiltak, som NVE, men også som Energikommisjonen og bransjeforeninger for solkraft har pekt på.

For bakkemonterte anlegg må det antas at tiltak som gjennomføres i dag i første rekke vil legge til rette for økt utbygging over tid. Viktige tiltak for mer effektiv nettilknytning er allerede presentert i regjeringens netthandlingsplan for raskere etablering av nett og den betydelige satsingen på mer ressurser til energimyndighetenes konsesjonsbehandling av både nett og produksjon. NVE har pekt på en mulig konsesjonspliktgrense for solkraft på 5 MW. For anlegg under 5 MW er transmisjonsnett i mindre grad en begrensning, men kapasitet i underliggende nett kan likevel være en begrensning også for mindre anlegg.

Innføringen av en egen effektgrense for konsesjonsplikt for solkraft tilsvarende et høyere innslagspunkt for konsesjonsplikt enn det som følger av gjeldende regulering, er ventet å redusere antallet solkraftanlegg som må søke konsesjon, og dermed forenkle etableringsprosessen for disse anleggene. Energidepartementet vurderer nå anbefaling fra NVE om endringer i energilovforskriften om å innføre en egen effektgrense for konsesjonsplikt for solkraftanlegg. I tillegg følger Energidepartementet opp høringsinnspillene til forslaget om innlemming av solkraft i plan- og bygningsloven og ser dette forslaget i sammenheng med andre foreslåtte regulatoriske endringer for solkraft. Videre arbeid med potensielle og kartlegging av areal sammen med andre etater vil også være et nødvendig kunnskapsgrunnlag for den videre utviklingen av solkraft i det norske kraftsystemet. Særlig er det viktig å legge til rette for gode prosesser og avveininger som reduserer konflikter ved arealbruk ved solkraft. Tiltakene presentert i regjeringens plan over, og arbeidet med å sikre mer lokal aksept er avgjørende for å få på plass mer fornybar kraftproduksjon som kommer lokalsamfunnene til gode.

Bygningsmontert solkraft kan i større grad påvirke krafttilgangen mot 2030, og regjeringen gjør flere tiltak for å fremme utviklingen. Egenprodusert solkraft kan også virke positivt på hver enkelt aktørs strømutgifter. Dette, sammen med den relativt korte utbyggingstiden, gjør det særlig viktig å legge til rette for mer bygningsmontert solkraft på kort sikt.

Samtidig er det barrierer som kan bremse utviklingen også for bygningsmontert solkraft, hvor lønnsomheten er en av de viktigste. Viktige

virkemidler som plusskundeordningen, investeringsstøtte fra Enova, og Husbankens støtteordninger er videreført i 2024. Det er viktig at skatte-reglene ikke gjør det mer krevende enn nødvendig hvis husholdninger selger litt overskudds-varme. Skattevilkårene for salg av overskuddsstrøm fra private boliger utredes nærmere. Med delingsordningen for fornybar energi som regjeringen innførte 1. oktober 2023 er plusskundeordningen også tilrettelagt for eiendommer med flere strømabonnenter. Stortinget har i anmodningsvedtak 765 bedt regjeringen legge frem forslag til endringer som tillater områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring mellom bygg med ulike gårds- og bruksnummer. Energidepartementet har i oppfølgingen av vedtaket bestilt og fått et forslag fra RME om hvordan en delingsordning for fornybar strøm tilpasset næringsområder kan innrettes på en samfunnsmessig rasjonell måte. Regjeringen ønsker å legge til rette for ny fornybar kraftproduksjon i tilknytning til næringsområder. RME har, på oppdrag fra Energidepartementet, utredet en løsning som legger til rette for deling av fornybar strøm i næringsområder. Energidepartementet og Finansdepartementet har gitt hhv. RME og Skattedirektoratet i oppdrag å utrede delingsordningen videre med frist 1. juni. Regjeringen er opptatt av rask fremdrift og vil komme tilbake til saken så snart som mulig. Regjeringen arbeider i tillegg med flere andre tiltak som vil bidra til å fjerne barrierer, og gi insentiver for bygningsmontert solkraft, jamfør listen over.

Parallelt med dette må det arbeides videre med å øke kunnskapen om mulighetene og utfordringene ved innfasing av mer solkraft i det norske kraftsystemet. NVEs kartlegging og forenklede analyse gjennomført i rapporten viser at det fortsatt er usikkerhet knyttet til hvordan større mengder solkraft vil kunne virke inn på kraftsystemet. Solkraft vil kunne gi bidrag til krafttilgangen på våren, i tiden før magasinene fylles opp. Solkraftens profil, med høy produksjon på sommeren når den uregulerbare vannkraftproduksjonen

allerede er høy, innebærer imidlertid at produksjonen i stor grad skjer på en tid hvor behovet i utgangspunktet er lavt. Dette medfører også at store mengder solkraft isolert sett vil ha liten innvirkningen på kraftprisen over året, men også at lagringskapasitet og forbruksfleksibilitet kan bli avgjørende for å få en god utnyttelse av solkraft. Energidepartementet vil derfor gi Statnett i oppdrag å vurdere systemvirkninger og tiltak for å håndtere en økende innfasing av solkraft i det norske kraftsystemet.

Videre arbeid

Tiltakene for mer solenergi og lokal energiproduksjon skal bidra til å øke kraftproduksjonen i årene fremover. Utsiktene til en sterkere forbruksvekst gjør at det fortsatt må vurderes om det er flere tiltak som kan bidra til raskere innfasing av ny kraftproduksjon. Innføringen av flere teknologier og tiltak for en styrket kraftbalanse må ses i sammenheng for å sikre et sikkert og robust kraftsystem som står seg også utover 2030-tallet. Satsning på flere teknologier som kan bidra til å øke krafttilgangen, slik som solkraft, vil være del av dette. Regjeringen vil legge ambisjonen om 8 TWh til grunn for videre arbeid, men fordeler og ulemper ved tiltak og virkemidler som iverksettes må veies opp mot andre samfunnsmessige hensyn.

Det er behov for å ytterligere vurdere konsekvenser, herunder kostnader og påvirkning på kraftsystemet, før et ev. mål for ny solkraft eller annen fornybar kraft i næringsarealer, langs motorveier og i andre nedbygde arealer kan stadfestes. Videre må det utredes nærmere hvilke virkemidler som eventuelt må innføres for å kunne oppnå et slikt mål.

I forbindelse med Prop. 1 S (2024–2025) tar Energidepartementet sikte på å legge frem en samlet gjennomgang, og redegjøre for oppfølgingen av forslagene fra og høringen av Energikommisjonen og Strømprisutvalget.

3 Andre saker

3.1 Tilbakeføring av midler fra statens konto til Statens pensjonsfond og innføring av ny korreksjonsmekanisme

De siste årene har det faktiske oljekorrigerte underskuddet, slik det fremkommer i statsregnskapet, i gjennomsnitt blitt mindre enn det som har vært anslått i budsjettene. Det har ført til at det er blitt overført mer midler fra Statens pensjonsfond utland (SPU) enn det som er nødvendig for å dekke oljekorrigert underskudd. Fordi det ikke er noen mekanisme som korrigerer for slike avvik, har disse midlene blitt stående på statens konto i Norges Bank. Det har ført til en økning i statens kontantbeholdning og en tilsvarende reduksjon i likviditeten i banksystemet. Siden 1996 har dette akkumulert seg til 82,1 mrd. kroner. Det er da tatt hensyn til at det i 2022 ble gjort en særskilt tilbakeføring av 70 mrd. kroner fra statens kontantbeholdning til SPU for å redusere kontantbeholdningen.

Etter departementets vurdering er det ikke hensiktsmessig at midler som skulle vært avsatt til SPU for sparing til fremtidige generasjoner bygger seg opp på statens konto. Videre er det uheldig om avvik fra likviditetsnøytralitet i statens

transaksjoner bidrar til usikkerhet for bankene i deres likviditetsstyring. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2025 foreslå at disse midlene tilbakeføres fra statens konto til SPU. Videre vil regjeringen foreslå for Stortinget at det innføres en ny korreksjonsmekanisme som sikrer at det i fremtiden korrigeres for avvik mellom faktisk og anslått oljekorrigert budsjettunderskudd. Departements anbefaling vil være at dette gjøres ved en årlig korreksjon i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, med forslag til Stortinget om bevilgningsvedtak tilsvarende avviket på kap. 2800 Statens pensjonsfond utland, post 96 Finansposter overført til fondet. Det vil innebære at statsbudsjettet virker nøytralt på likviditeten i banksystemet over toårsperioden budsjettåret og påfølgende år.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024

I

I statsbudsjettet for 2024 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
21		Statsrådet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 180 299 000 til kr 192 299 000	12 000 000
24		Regjeringsadvokaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 119 438 000 til kr 123 238 000	3 800 000
41		Stortinget:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 800 000 til kr 1 413 000	613 000
	74	Reisetilskudd til skoler, forhøyes med fra kr 5 800 000 til kr 6 300 000	500 000
45		Norges institusjon for menneskerettigheter:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 28 500 000 til kr 29 253 000	753 000
61		Høyesterett:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410, post 1 og kap. 411, post 1</i> , forhøyes med fra kr 137 706 000 til kr 142 006 000	4 300 000
100		Utenriksdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 140, post 1</i> , nedsettes med fra kr 2 835 245 000 til kr 2 834 270 000	975 000
103		Regjeringens representasjon:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 55 800 000 til kr 58 800 000	3 000 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 11 255 000 til kr 8 255 000	3 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
115		Næringsfremme, kultur og informasjon:	
	70	Kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 42 537 000 til kr 44 637 000	2 100 000
	71	Næringsfremme, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i> , nedsettes med fra kr 15 382 000 til kr 13 282 000	2 100 000
116		Internasjonale organisasjoner:	
	70	Pliktige bidrag, nedsettes med fra kr 1 555 390 000 til kr 1 535 040 000	20 350 000
117		EØS-finansieringsordningene:	
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 644 000 000 til kr 1 206 500 000	562 500 000
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 747 000 000 til kr 1 513 000 000	766 000 000
118		Utenrikspolitiske satsinger:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70, 71, 72 og 73</i> , forhøyes med fra kr 99 736 000 til kr 114 736 000	15 000 000
	70	Nordområdene, Russland og atomsikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 94 634 000 til kr 74 634 000	20 000 000
140		Utenriksdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 100, post 1</i> , nedsettes med fra kr 1 978 461 000 til kr 1 961 595 000	16 866 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 115 494 000 til kr 75 448 000	40 046 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 57 779 000 til kr 52 779 000	5 000 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 370 360 000 til kr 387 226 000	16 866 000
150		Humanitær bistand:	
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 3 901 289 000 til kr 4 401 289 000	500 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
151		Fred, sikkerhet og globalt samarbeid:	
	70	Fred og forsoning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 415 260 000 til kr 395 260 000	20 000 000
	71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 144 060 000 til kr 138 860 000	5 200 000
	73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 268 138 000 til kr 248 138 000	20 000 000
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 423 819 000 til kr 403 050 000	20 769 000
152		Menneskerettigheter:	
	70	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 741 617 000 til kr 681 117 000	60 500 000
153		Flyktninger, fordrevne og vertssamfunn:	
	72	Bærekraftige løsninger og vertssamfunn, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 719 504 000 til kr 634 504 000	85 000 000
159		Regionbevilgninger:	
	71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 467 634 000 til kr 381 634 000	86 000 000
	72	Afghanistan, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 401 241 000 til kr 351 241 000	50 000 000
	73	Ukraina og naboland, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 7 448 200 000 til kr 8 448 200 000	1 000 000 000
	75	Afrika, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 517 022 000 til kr 2 437 022 000	80 000 000
160		Helse:	
	70	Helse, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 3 720 797 000 til kr 3 595 797 000	125 000 000
161		Utdanning, forskning og offentlige institusjoner:	
	70	Utdanning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 996 798 000 til kr 921 798 000	75 000 000
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi:	
	70	Bærekraftig jobbskaping, næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 234 536 000 til kr 189 536 000	45 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 897 966 000 til kr 1 797 966 000	100 000 000
	72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 019 358 000 til kr 644 358 000	375 000 000
163		Klima, miljø og hav:	
	70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 744 431 000 til kr 1 630 571 000	113 860 000
170		Sivilt samfunn:	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 570 665 000 til kr 2 385 665 000	185 000 000
171		FNs utviklingsarbeid:	
	73	FN og multilateralt samarbeid, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 11 099 000 til kr 7 499 000	3 600 000
172		Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette:	
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 169 600 000 til kr 1 166 700 000	2 900 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 021 400 000 til kr 1 008 515 000	12 885 000
179		Flyktningiltak i Norge:	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 3 770 482 000 til kr 4 940 842 000	1 170 360 000
200		Kunnskapsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 406 777 000 til kr 398 277 000	8 500 000
224		Tilskudd til freds- og menneskerettighetsentre:	
	70	Freds- og menneskerettighetsentre, forhøyes med fra kr 138 926 000 til kr 141 776 000	2 850 000
	71	Det europeiske Wergelandsenteret, forhøyes med fra kr 12 772 000 til kr 13 247 000	475 000
225		Tiltak i grunnopplæringen:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 23 958 000 til kr 28 958 000	5 000 000
	61	Rentekompensasjon for investeringer i læringsarenaer og større utstyr som bidrar til mer praktisk og variert opplæring, forhøyes med fra kr 15 000 000 til kr 20 000 000	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 125 171 000 til kr 144 713 000	19 542 000
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge, forhøyes med fra kr 368 482 000 til kr 380 477 000	11 995 000
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 280 000 000 til kr 372 245 000	92 245 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 313 639 000 til kr 1 634 839 000	321 200 000
228		Tilskudd til private skoler mv.:	
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 3 818 469 000 til kr 3 837 485 000	19 016 000
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 122 517 000 til kr 2 127 617 000	5 100 000
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 153 664 000 til kr 154 388 000	724 000
	77	Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 34 586 000 til kr 35 382 000	796 000
(NY)	85	Særtilskudd til private kombinerte grunnskoler, bevilges med	30 000 000
229		22. juli-senteret:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 23 236 000 til kr 23 711 000	475 000
240		Fagskoler:	
	61	Utviklingsmidler til fagskoler, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 75 148 000 til kr 85 148 000	10 000 000
241		Tiltak for høyere yrkesfaglig utdanning:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 24 648 000 til kr 26 148 000	1 500 000
256		Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 452 817 000 til kr 454 417 000	1 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 14 022 000 til kr 11 822 000	2 200 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
257		Kompetanseprogrammet:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 202 910 000 til kr 177 910 000	25 000 000
258		Tiltak for livslang læring:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 112 836 000 til kr 87 334 000	25 502 000
260		Universiteter og høyskoler:	
	50	Statlige universiteter og høyskoler, <i>kan nyttes under post 70</i> , forhøyes med fra kr 43 042 156 000 til kr 43 071 290 000	29 134 000
	70	Private høyskoler, <i>kan nyttes under post 50</i> , nedsettes med fra kr 2 312 516 000 til kr 2 307 426 000	5 090 000
270		Studentvelferd:	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid mv., forhøyes med fra kr 87 305 000 til kr 89 305 000	2 000 000
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 633 604 000 til kr 873 143 000	239 539 000
272		Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning:	
	51	Tiltak for internasjonalisering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 106 025 000 til kr 103 425 000	2 600 000
	52	Tiltak for høyere utdanning, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i> , forhøyes med fra kr 147 276 000 til kr 163 276 000	16 000 000
	71	Tilskudd til tiltak for internasjonalisering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i> , nedsettes med fra kr 100 111 000 til kr 80 366 000	19 745 000
274		Universitetssenteret på Svalbard:	
	70	Tilskudd til Universitetssenteret på Svalbard, forhøyes med fra kr 168 386 000 til kr 178 386 000	10 000 000
275		Tiltak for høyere utdanning og forskning:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , nedsettes med fra kr 71 062 000 til kr 58 195 000	12 867 000
(NY)	96	Aksjekapital, bevilges med	3 067 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
285		Norges forskningsråd:	
	55	Virksomhetskostnader, forhøyes med fra kr 766 873 000 til kr 780 273 000	13 400 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak:	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, nedsettes med fra kr 391 034 000 til kr 385 864 000	5 170 000
	73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, forhøyes med fra kr 5 046 781 000 til kr 5 137 527 000	90 746 000
	74	EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, nedsettes med fra kr 1 564 078 000 til kr 1 494 552 000	69 526 000
	75	UNESCO-kontingent, nedsettes med fra kr 26 374 000 til kr 24 302 000	2 072 000
300		Kultur- og likestillingsdepartementet:	
	79	Til disposisjon, forhøyes med fra kr 16 290 000 til kr 18 290 000	2 000 000
315		Frivillighetsformål:	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 10 850 000 til kr 12 850 000	2 000 000
	78	Frivillighetstiltak, nedsettes med fra kr 31 050 000 til kr 29 050 000	2 000 000
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, nedsettes med fra kr 389 800 000 til kr 324 800 000	65 000 000
323		Musikk og scenekunst:	
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner, forhøyes med fra kr 2 852 495 000 til kr 2 861 495 000	9 000 000
326		Språk- og bibliotekformål:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 817 877 000 til kr 821 877 000	4 000 000
334		Film- og dataspillformål:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 135 897 000 til kr 136 897 000	1 000 000
	50	Filmfondet, nedsettes med fra kr 655 000 000 til kr 652 000 000	3 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	73	Regionale filmvirksomheter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 145 000 000 til kr 144 000 000	1 000 000
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 21 330 000 til kr 24 330 000	3 000 000
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 31 393 000 til kr 32 593 000	1 200 000
351		Likestilling:	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i> , nedsettes med fra kr 37 440 000 til kr 33 440 000	4 000 000
	70	Tilskudd til likestilling, forhøyes med fra kr 61 030 000 til kr 63 030 000	2 000 000
	73	Likestillingssentre, forhøyes med fra kr 23 470 000 til kr 27 470 000	4 000 000
352		Nedsatt funksjonsevne:	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 28 480 000 til kr 25 280 000	3 200 000
400		Justis- og beredskapsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 529 752 000 til kr 513 882 000	15 870 000
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 31 309 000 til kr 32 809 000	1 500 000
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner, forhøyes med fra kr 18 999 000 til kr 20 799 000	1 800 000
410		Domstolene:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 61, post 1 og kap. 411, post 1</i> , forhøyes med fra kr 3 120 539 000 til kr 3 303 739 000	183 200 000
414		Forliksråd og andre domsutgifter:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 352 425 000 til kr 356 487 000	4 062 000
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 44 461 000 til kr 44 949 000	488 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
430		Kriminalomsorgen:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 431, post 1</i> , forhøyes med fra kr 5 556 637 000 til kr 5 611 637 000	55 000 000
440		Politiet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1 og kap. 443, post 1</i> , forhøyes med fra kr 21 244 548 000 til kr 23 027 338 000	1 782 790 000
	25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendings- forvaltning, forhøyes med fra kr 200 184 000 til kr 240 958 000	40 774 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 12 617 000 til kr 23 617 000	11 000 000
	46	Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 195 294 000 til kr 96 014 000	99 280 000
	48	Tildeling fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 209 210 000 til kr 164 110 000	45 100 000
441		Politidirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i> , nedsettes med fra kr 382 659 000 til kr 374 034 000	8 625 000
442		Politihøgskolen:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 689 124 000 til kr 689 859 000	735 000
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 473 022 000 til kr 1 623 022 000	150 000 000
445		Den høyere påtalemyndighet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 386 124 000 til kr 387 457 000	1 333 000
446		Den militære påtalemyndighet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 9 829 000 til kr 5 514 000	4 315 000
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 505 337 000 til kr 1 571 994 000	66 657 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 252 221 000 til kr 265 021 000	12 800 000
454		Redningshelikoptertjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 992 173 000 til kr 992 422 000	249 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 511 992 000 til kr 1 524 986 000	12 994 000
455		Redningstjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 155 039 000 til kr 155 884 000	845 000
457		Nasjonal sikkerhetsmyndighet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 451 230 000 til kr 541 230 000	90 000 000
460		Spesialenheten for politisaker:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 67 132 000 til kr 71 132 000	4 000 000
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 366 567 000 til kr 1 389 317 000	22 750 000
467		Norsk Lovtidend:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 8 750 000 til kr 9 050 000	300 000
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 24 100 000 til kr 27 600 000	3 500 000
470		Fri rettshjelp:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 839 271 000 til kr 852 068 000	12 797 000
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning:	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 73 727 000 til kr 120 000 000	46 273 000
473		Statens sivilrettsforvaltning:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 144 259 000 til kr 146 259 000	2 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 98 355 000 til kr 98 883 000	528 000
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 459 152 000 til kr 525 000 000	65 848 000
480		Svalbardbudsjettet:	
	50	Tilskudd, forhøyes med fra kr 406 548 000 til kr 591 548 000	185 000 000
490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 297 957 000 til kr 1 302 157 000	4 200 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak, forhøyes med fra kr 2 274 108 000 til kr 3 461 673 000	1 187 565 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse, nedsettes med fra kr 31 542 000 til kr 27 542 000	4 000 000
	46	Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 64 520 000 til kr 68 520 000	4 000 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, nedsettes med fra kr 515 463 000 til kr 450 044 000	65 419 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak, forhøyes med fra kr 563 887 000 til kr 685 922 000	122 035 000
	72	Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 32 298 000 til kr 38 450 000	6 152 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 20 313 000 til kr 18 547 000	1 766 000
500		Kommunal- og distriktsdepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , forhøyes med fra kr 53 144 000 til kr 53 844 000	700 000
	50	Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m., nedsettes med fra kr 73 741 000 til kr 72 741 000	1 000 000
553		Regional- og distriktsutvikling:	
	66	Bygdevekstavtaler, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 76 931 000 til kr 74 731 000	2 200 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
560		Samiske formål:	
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv, forhøyes med fra kr 661 721 000 til kr 666 721 000	5 000 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak:	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 3 968 246 000 til kr 4 200 246 000	232 000 000
	76	Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 162 720 000 til kr 177 816 000	15 096 000
587		Direktoratet for byggkvalitet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 127 708 000 til kr 126 248 000	1 460 000
595		Statens kartverk:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i> , forhøyes med fra kr 967 776 000 til kr 971 376 000	3 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i> , forhøyes med fra kr 360 308 000 til kr 368 562 000	8 254 000
600		Arbeids- og inkluderingsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 281 755 000 til kr 286 755 000	5 000 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning mv.:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 121 430 000 til kr 115 130 000	6 300 000
	50	Norges forskningsråd, nedsettes med fra kr 172 650 000 til kr 165 150 000	7 500 000
	70	Tilskudd, nedsettes med fra kr 60 815 000 til kr 57 515 000	3 300 000
605		Arbeids- og velferdsetaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 13 792 750 000 til kr 13 896 450 000	103 700 000
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 59 935 000 til kr 67 435 000	7 500 000
606		Trygderetten:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 120 530 000 til kr 119 530 000	1 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
611		Pensjoner av statskassen:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 17 800 000 til kr 18 300 000	500 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 10 228 000 000 til kr 9 609 000 000	619 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 92 000 000 til kr 84 000 000	8 000 000
634		Arbeidsmarkedstiltak:	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 7 763 805 000 til kr 7 742 805 000	21 000 000
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser, forhøyes med fra kr 90 720 000 til kr 106 720 000	16 000 000
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet, forhøyes med fra kr 119 110 000 til kr 124 110 000	5 000 000
635		Ventelønn:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 1 400 000 til kr 400 000	1 000 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen:	
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 325 000 til kr 1 625 000	300 000
648		Arbeidsretten, Riksmekleren mv.:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 26 745 000 til kr 28 745 000	2 000 000
660		Krigspensjon:	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 26 000 000 til kr 23 000 000	3 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 74 000 000 til kr 75 000 000	1 000 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP):	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 3 990 000 000 til kr 4 020 000 000	30 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
667		Supplerende stønad:	
	70	Tilskudd til personer over 67 år med kort botid, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 400 000 000 til kr 385 000 000	15 000 000
	71	Tilskudd til uføre flyktninger med kort botid, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 176 000 000 til kr 188 000 000	12 000 000
671		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 23 627 135 000 til kr 23 126 464 000	500 671 000
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 788 725 000 til kr 1 815 038 000	26 313 000
	62	Kommunale integreringstiltak, nedsettes med fra kr 291 393 000 til kr 280 393 000	11 000 000
672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 85 665 000 til kr 95 665 000	10 000 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, forhøyes med fra kr 2 262 211 000 til kr 2 283 437 000	21 226 000
	61	Kompetansekartlegging i mottak før bosetting, forhøyes med fra kr 1 045 000 til kr 1 160 000	115 000
700		Helse- og omsorgsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 299 351 000 til kr 304 351 000	5 000 000
703		Internasjonalt samarbeid:	
	71	Internasjonale organisasjoner, forhøyes med fra kr 271 917 000 til kr 324 417 000	52 500 000
710		Vaksiner mv.:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 296 402 000 til kr 288 402 000	8 000 000
	22	Salgs- og beredskapsprodukter m.m., <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 221 809 000 til kr 229 709 000	7 900 000
	23	Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 115 000 000 til kr 193 600 000	78 600 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
712		Bioteknologirådet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 14 040 000 til kr 13 990 000	50 000
714		Folkehelse:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i> , forhøyes med fra kr 120 362 000 til kr 128 962 000	8 600 000
	22	Gebyrfinansierte ordninger, nedsettes med fra kr 33 041 000 til kr 31 641 000	1 400 000
	60	Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 96 118 000 til kr 95 118 000	1 000 000
	70	Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 205 504 000 til kr 193 004 000	12 500 000
	79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 69 372 000 til kr 67 372 000	2 000 000
732		Regionale helseforetak:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 20 731 000 til kr 70 731 000	50 000 000
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i> , forhøyes med fra kr 2 564 629 000 til kr 3 404 629 000	840 000 000
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 76 032 508 000 til kr 77 145 908 000	1 113 400 000
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 26 840 189 000 til kr 27 233 189 000	393 000 000
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 19 922 744 000 til kr 20 214 444 000	291 700 000
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 17 203 337 000 til kr 17 455 237 000	251 900 000
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 4 187 644 000 til kr 4 329 644 000	142 000 000
	86	Driftskreditter, nedsettes med fra kr 6 118 000 000 til kr 5 313 000 000	805 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
740		Helsedirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 1 538 891 000 til kr 1 520 051 000	18 840 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 123 091 000 til kr 243 091 000	120 000 000
741		Norsk pasientskadeerstatning:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 248 422 000 til kr 248 172 000	250 000
742		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 188 514 000 til kr 188 264 000	250 000
745		Folkehelseinstituttet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 488 121 000 til kr 1 503 721 000	15 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 173 657 000 til kr 266 457 000	92 800 000
746		Direktoratet for medisinske produkter:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 429 548 000 til kr 442 888 000	13 340 000
747		Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 172 686 000 til kr 175 636 000	2 950 000
748		Statens helsetilsyn:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 184 385 000 til kr 184 135 000	250 000
749		Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 44 226 000 til kr 44 176 000	50 000
761		Omsorgstjeneste:	
	64	Kompensasjon for renter og avdrag, forhøyes med fra kr 916 600 000 til kr 979 400 000	62 800 000
	73	Særlige omsorgsbehov, forhøyes med fra kr 51 359 000 til kr 54 359 000	3 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
762		Primærhelsetjeneste:	
	63	Allmennlegetjenester, nedsettes med fra kr 715 802 000 til kr 692 802 000	23 000 000
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 93 869 000 til kr 111 469 000	17 600 000
765		Psykisk helse, rus og vold:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i> , nedsettes med fra kr 217 811 000 til kr 211 811 000	6 000 000
	74	Kompetansesentre, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 388 119 000 til kr 394 119 000	6 000 000
783		Personell:	
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 47 295 000 til kr 33 795 000	13 500 000
840		Tiltak mot vold og overgrep:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62</i> , nedsettes med fra kr 31 774 000 til kr 26 774 000	5 000 000
	70	Tilskudd til voldsførebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og post 61 og kap. 858, post 1</i> , forhøyes med fra kr 144 720 000 til kr 149 720 000	5 000 000
843		Adopsjonsstøtte:	
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 7 900 000 til kr 6 000 000	1 900 000
844		Kontantstøtte:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 913 710 000 til kr 920 000 000	6 290 000
845		Barnetrygd:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 25 731 000 000 til kr 24 828 000 000	903 000 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 53 045 000 til kr 56 276 000	3 231 000
	61	Utvikling i kommunene, nedsettes med fra kr 71 264 000 til kr 69 973 000	1 291 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
855		Statlig forvaltning av barnevernet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22</i> , forhøyes med fra kr 4 518 812 000 til kr 4 524 872 000	6 060 000
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i> , forhøyes med fra kr 3 576 857 000 til kr 3 718 857 000	142 000 000
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22</i> , nedsettes med fra kr 468 235 000 til kr 149 742 000	318 493 000
(NY)	22	Kjøp av plasser i private omsorgssentre, <i>kan nyttes under post 1</i> , bevilges med	338 184 000
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 651 388 000 til kr 652 388 000	1 000 000
868		Forbrukertilsynet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 134 849 000 til kr 136 349 000	1 500 000
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.:	
	78	Ymse faste tiltak, forhøyes med fra kr 17 761 000 til kr 18 761 000	1 000 000
882		Kirkebygg og gravplasser:	
	60	Rentekompensasjon – kirkebygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 111 497 000 til kr 119 497 000	8 000 000
883		Kirkebevaringsfondet:	
(NY)	60	Tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg, <i>kan overføres</i> , bevilges med	100 000 000
900		Nærings- og fiskeridepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 530 072 000 til kr 501 286 000	28 786 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 71 855 000 til kr 77 155 000	5 300 000
	22	Nukleære utredninger og prosjektledelse, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 7 060 000 til kr 0	7 060 000
(NY)	23	Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter, bevilges med	5 310 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	25	Drift og forvaltning av kompensasjonsordninger, nedsettes med fra kr 16 042 000 til kr 12 042 000	4 000 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner, forhøyes med fra kr 48 000 000 til kr 58 500 000	10 500 000
	71	Miljøtiltak Raufoss, forhøyes med fra kr 2 600 000 til kr 7 100 000	4 500 000
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 20 534 000 til kr 17 534 000	3 000 000
(NY)	85	Midlertidig kompensasjonsordning for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med	5 000 000
903		Norsk akkreditering:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 65 050 000 til kr 68 050 000	3 000 000
904		Brønnøysundregistrene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 508 000 000 til kr 509 900 000	1 900 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 77 700 000 til kr 91 971 000	14 271 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 243 563 000 til kr 212 963 000	30 600 000
907		Norsk nukleær dekommisjonering:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 504 200 000 til kr 464 200 000	40 000 000
	30	Opprydding Søve, nedsettes med fra kr 35 000 000 til kr 20 000 000	15 000 000
908		Institutt for energiteknikk:	
	70	Tilskudd til drift av atomanlegg, forhøyes med fra kr 415 395 000 til kr 420 395 000	5 000 000
	71	Tilskudd til sikring av atomanlegg, forhøyes med fra kr 49 259 000 til kr 57 259 000	8 000 000
	72	Lån til flytting av laboratorier og infrastruktur, nedsettes med fra kr 80 000 000 til kr 35 000 000	45 000 000
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:	
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 2 410 000 000 til kr 2 366 000 000	44 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
912		Klagenemndssekretariatet:	
(NY)	21	Spesielle driftsutgifter, bevilges med	200 000
916		Kystverket:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i> , forhøyes med fra kr 1 155 600 000 til kr 1 200 013 000	44 413 000
	22	Driftsutgifter brukerfinansierte tjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 46</i> , forhøyes med fra kr 1 050 434 000 til kr 1 182 634 000	132 200 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i> , forhøyes med fra kr 191 479 000 til kr 201 279 000	9 800 000
917		Fiskeridirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 499 900 000 til kr 506 170 000	6 270 000
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 127 900 000 til kr 134 500 000	6 600 000
(NY)	23	Prisråd for havbruk, bevilges med	12 900 000
919		Diverse fiskeriformål:	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, forhøyes med fra kr 1 197 000 000 til kr 3 151 500 000	1 954 500 000
	76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 7 300 000 til kr 7 700 000	400 000
920		Norges forskningsråd:	
	50	Tilskudd til næringsrettet forskning og grunnbevilgning til teknisk-industrielle institutter mv., nedsettes med fra kr 1 652 000 000 til kr 1 644 800 000	7 200 000
	51	Tilskudd til marin og maritim forskning og grunnbevilgning til primærnæringsinstitutter mv., nedsettes med fra kr 611 500 000 til kr 608 700 000	2 800 000
922		Romvirksomhet:	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA), nedsettes med fra kr 291 400 000 til kr 266 470 000	24 930 000
	71	Internasjonal romvirksomhet, nedsettes med fra kr 642 400 000 til kr 508 600 000	133 800 000
	73	EUs romprogrammer, nedsettes med fra kr 886 700 000 til kr 824 400 000	62 300 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 133 221 000 til kr 128 221 000	5 000 000
(NY)	75	Tilskuddsordning tilknyttet nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø, <i>kan overføres</i> , bevilges med	5 000 000
923		Havforskningsinstituttet:	
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 230 200 000 til kr 242 000 000	11 800 000
926		Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy:	
(NY)	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , bevilges med	4 100 000
928		Annen marin forskning og utvikling:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 38 100 000 til kr 43 100 000	5 000 000
935		Patentstyret:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 338 500 000 til kr 343 000 000	4 500 000
950		Forvaltning av statlig eierskap:	
(NY)	96	Aksjer, bevilges med	250 000 000
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS:	
(NY)	90	Lån, bevilges med	130 000 000
952		Investinor AS:	
(NY)	51	Tapsfond såkornkapital, bevilges med	182 300 000
954		Petoro AS:	
	70	Tilskudd til administrasjon, forhøyes med fra kr 396 108 000 til kr 399 108 000	3 000 000
1100		Landbruks- og matdepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 15 988 000 til kr 17 988 000	2 000 000
1115		Mattilsynet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 570 528 000 til kr 1 575 528 000	5 000 000
1136		Norsk institutt for bioøkonomi:	
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, forhøyes med fra kr 271 785 000 til kr 272 785 000	1 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1138		Støtte til organisasjoner m.m.:	
	70	Støtte til organisasjoner, forhøyes med fra kr 53 462 000 til kr 56 462 000	3 000 000
1140		Høstbare viltressurser – forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 32 683 000 til kr 28 183 000	4 500 000
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 39 778 000 til kr 38 278 000	1 500 000
1142		Landbruksdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 272 544 000 til kr 283 344 000	10 800 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 12 976 000 til kr 12 176 000	800 000
	71	Tiltak for bærekraftig reindrift, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 5 286 000 til kr 5 786 000	500 000
	75	Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strøm- utgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 102 300 000 til kr 64 800 000	37 500 000
(NY)	79	Tilskudd til reindriften for andel av verdiskaping fra vindkraft, bevilges med	10 000 000
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket:	
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 55 852 000 til kr 45 852 000	10 000 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:	
	71	Tilskudd ved produksjonssvikt, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 102 400 000 til kr 800 100 000	697 700 000
1300		Samferdselsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 182 900 000 til kr 188 900 000	6 000 000
1301		Forskning og utvikling mv.:	
	21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv., nedsettes med fra kr 11 900 000 til kr 9 900 000	2 000 000
	50	Norges forskningsråd mv., <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 145 200 000 til kr 143 200 000	2 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1310		Flytransport:	
	70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 934 600 000 til kr 2 036 000 000	101 400 000
1314		Statens havarikommisjon:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 99 000 000 til kr 102 000 000	3 000 000
1315		Tilskudd til Avinor AS:	
	71	Tilskudd til pålagte oppgaver, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 887 300 000 til kr 2 575 300 000	312 000 000
1320		Statens vegvesen:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 4 566 100 000 til kr 4 616 100 000	50 000 000
	22	Drift og vedlikehold av riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30</i> , forhøyes med fra kr 9 720 700 000 til kr 10 361 300 000	640 600 000
	28	Trafikant- og kjøretøytilsyn, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 429 600 000 til kr 2 349 600 000	80 000 000
	61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene, forhøyes med fra kr 376 000 000 til kr 501 300 000	125 300 000
	65	Tilskudd til fylkesveier, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 415 300 000 til kr 510 400 000	95 100 000
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 3 284 000 000 til kr 3 205 000 000	79 000 000
1330		Særskilte transporttiltak:	
(NY)	71	Tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak, bevilges med	3 700 000
1332		Transport i byområder mv.:	
	63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 571 500 000 til kr 2 131 500 000	440 000 000
1352		Jernbanedirektoratet:	
	70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 5 368 800 000 til kr 5 365 100 000	3 700 000
1370		Posttjenester:	
	70	Kjøp av posttjenester, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 680 600 000 til kr 1 713 550 000	32 950 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1400		Klima- og miljødepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 326 316 000 til kr 322 816 000	3 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 87 156 000 til kr 102 806 000	15 650 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 103 744 000 til kr 107 394 000	3 650 000
1410		Kunnskap om klima og miljø:	
	21	Miljødata, nedsettes med fra kr 445 396 000 til kr 440 016 000	5 380 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene, forhøyes med fra kr 55 883 000 til kr 56 263 000	380 000
1412		Meteorologiformål:	
	50	Meteorologisk institutt, nedsettes med fra kr 387 914 000 til kr 387 654 000	260 000
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter, nedsettes med fra kr 159 464 000 til kr 144 164 000	15 300 000
1420		Miljødirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 862 670 000 til kr 883 920 000	21 250 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 635 824 000 til kr 635 074 000	750 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 161 801 000 til kr 165 801 000	4 000 000
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 145 452 000 til kr 138 452 000	7 000 000
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 815 265 000 til kr 812 765 000	2 500 000
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 56 625 000 til kr 30 625 000	26 000 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under postene 39 og 79</i> , forhøyes med fra kr 45 632 000 til kr 116 732 000	71 100 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien, forhøyes med fra kr 6 446 997 000 til kr 6 946 997 000	500 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 165 942 000 til kr 180 942 000	15 000 000
(NY)	87	Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk, bevilges med	15 000 000
1429		Riksantikvaren:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 161 243 000 til kr 160 243 000	1 000 000
	60	Kulturminnekompetanse i kommunene, forhøyes med fra kr 9 406 000 til kr 14 406 000	5 000 000
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 41 522 000 til kr 43 522 000	2 000 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kultur- landskap, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 151 889 000 til kr 149 889 000	2 000 000
1432		Norsk kulturminnefond:	
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak, nedsettes med fra kr 132 298 000 til kr 127 298 000	5 000 000
1471		Norsk Polarinstitutt:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 254 830 000 til kr 263 050 000	8 220 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 145 706 000 til kr 120 706 000	25 000 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak:	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 4 100 835 000 til kr 4 041 235 000	59 600 000
1500		Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , forhøyes med fra kr 24 251 000 til kr 34 561 000	10 310 000
	50	Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m., nedsettes med fra kr 101 700 000 til kr 101 200 000	500 000
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 600 000 til kr 1 000 000	400 000
1510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 762 891 000 til kr 811 853 000	48 962 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 66 510 000 til kr 194 696 000	128 186 000
1512		Diverse fellestjenester:	
	27	Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 66 447 000 til kr 43 147 000	23 300 000
1520		Statsforvalterne:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 2 271 829 000 til kr 2 288 829 000	17 000 000
1530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:	
(NY)	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , bevilges med	10 000 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 4 385 000 000 til kr 4 235 000 000	150 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 146 900 000 til kr 1 211 900 000	65 000 000
1540		Digitaliseringsdirektoratet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 11 370 000 til kr 16 820 000	5 450 000
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 422 308 000 til kr 530 756 000	108 448 000
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 136 329 000 til kr 130 129 000	6 200 000
1541		IT- og ekompolitikk:	
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , forhøyes med fra kr 15 924 000 til kr 21 524 000	5 600 000
	70	Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, <i>kan nyttes under post 22</i> , forhøyes med fra kr 34 908 000 til kr 36 708 000	1 800 000
1542		Internasjonalt samarbeid:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 5 100 000 til kr 3 600 000	1 500 000
1543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 260 092 000 til kr 261 413 000	1 321 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Funksjonell internettilgang til alle, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 10 573 000 til kr 573 000	10 000 000
1560		Tariffavtalte avsetninger mv.:	
	72	Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene, forhøyes med fra kr 43 000 000 til kr 44 500 000	1 500 000
1565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 52 000 000 til kr 57 000 000	5 000 000
	90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 19 400 000 000 til kr 22 200 000 000	2 800 000 000
1567		Gruppelivsforsikring:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 240 000 000 til kr 256 000 000	16 000 000
1600		Finansdepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 70 821 000 til kr 69 521 000	1 300 000
(NY)	95	Kapitalinnskudd Statens fond i Tromsø, bevilges med	15 000 000 000
1605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 973 804 000 til kr 1 088 254 000	114 450 000
1610		Tolletaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 872 504 000 til kr 1 952 004 000	79 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 124 292 000 til kr 174 292 000	50 000 000
1618		Skatteetaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 7 856 709 000 til kr 7 944 180 000	87 471 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 178 563 000 til kr 113 000 000	65 563 000
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 522 100 000 til kr 542 861 000	20 761 000
	50	Skatte- og avgiftsforskning, nedsettes med fra kr 6 824 000 til kr 6 124 000	700 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1620		Statistisk sentralbyrå:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 751 006 000 til kr 760 724 000	9 718 000
1645		Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter:	
	23	Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for små og mellomstore bedrifter, nedsettes med fra kr 5 310 000 til kr 0	5 310 000
1650		Statsgjeld, renter mv.:	
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 12 454 300 000 til kr 13 975 100 000	1 520 800 000
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning:	
	98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 68 000 000 000 til kr 62 825 000 000	5 175 000 000
1700		Forsvarsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 719 231 000 til kr 745 166 000	25 935 000
	22	IKT-virksomhet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 881 024 000 til kr 829 224 000	51 800 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 6 402 000 til kr 4 202 000	2 200 000
	52	Overføringer til statlige forvaltningsorganer, forhøyes med fra kr 25 585 000 til kr 27 085 000	1 500 000
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 91 517 000 til kr 88 967 000	2 550 000
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 125 958 000 til kr 127 570 000	1 612 000
	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 068 330 000 til kr 2 106 830 000	1 038 500 000
	79	Militær støtte til Ukraina, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1710, post 1 og 47, kap. 1720, post 1 og kap. 1760, post 1 og 45</i> , forhøyes med fra kr 4 450 000 000 til kr 8 025 750 000	3 575 750 000
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 6 236 577 000 til kr 6 349 537 000	112 960 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 4 736 401 000 til kr 5 403 901 000	667 500 000
1716		Forsvarets forskningsinstitutt:	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt, forhøyes med fra kr 273 357 000 til kr 299 157 000	25 800 000
1720		Forsvaret:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 40 164 620 000 til kr 42 690 073 000	2 525 453 000
1735		Etterretningstjenesten:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 3 345 180 000 til kr 3 339 683 000	5 497 000
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i> , forhøyes med fra kr 2 308 484 000 til kr 2 581 744 000	273 260 000
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 165 312 000 til kr 180 312 000	15 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 24 812 572 000 til kr 29 645 994 000	4 833 422 000
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 390 000 000 til kr 645 400 000	255 400 000
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i> , forhøyes med fra kr 158 165 000 til kr 238 165 000	80 000 000
1791		Redningshelikoptertjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 643 151 000 til kr 672 580 000	29 429 000
1810		Sokkeldirektoratet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 102 500 000 til kr 102 100 000	400 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat:	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 70 000 000 til kr 59 000 000	11 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61</i> , nedsettes med fra kr 200 000 000 til kr 100 000 000	100 000 000
(NY)	61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i> , bevilges med	100 000 000
	62	Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft, nedsettes med fra kr 338 000 000 til kr 278 630 000	59 370 000
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømavgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 9 750 000 000 til kr 4 800 000 000	4 950 000 000
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 22 500 000 til kr 10 000 000	12 500 000
1850		Klima, industri og teknologi:	
	72	Langskip – fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 600 000 000 til kr 1 700 000 000	900 000 000
2309		Tilfeldige utgifter:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 6 950 000 000 til kr 5 700 000 000	1 250 000 000
2410		Statens lånekasse for utdanning:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 440 597 000 til kr 441 997 000	1 400 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 9 079 641 000 til kr 8 888 641 000	191 000 000
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 4 139 022 000 til kr 3 948 162 000	190 860 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 585 756 000 til kr 558 802 000	26 954 000
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 822 961 000 til kr 3 487 392 000	664 431 000
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 904 593 000 til kr 972 155 000	67 562 000
	74	Tap på utlån, nedsettes med fra kr 380 500 000 til kr 310 500 000	70 000 000
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 39 751 273 000 til kr 40 514 429 000	763 156 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2412		Husbanken:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 382 678 000 til kr 384 178 000	1 500 000
	90	Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 24 155 000 000 til kr 24 852 000 000	697 000 000
2421		Innovasjon Norge:	
(NY)	55	Grønn industrifinansiering, bevilges med	1 750 000 000
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 126 320 000 til kr 161 320 000	35 000 000
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 574 429 000 til kr 576 429 000	2 000 000
2426		Siva SF:	
	70	Tilskudd, forhøyes med fra kr 48 063 000 til kr 50 063 000	2 000 000
	71	Tilskudd til testfasiliteter, nedsettes med fra kr 214 342 000 til kr 212 342 000	2 000 000
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:	
	30	Investeringer, forhøyes med fra kr 26 000 000 000 til kr 30 100 000 000	4 100 000 000
2445		Statsbygg:	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 439 000 000 til kr 457 000 000	18 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 100 000 000 til kr 380 000 000	280 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 5 306 140 000 til kr 5 461 140 000	155 000 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 850 000 000 til kr 800 000 000	50 000 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 77 019 000 til kr 21 319 000	55 700 000
2460		Eksportfinansiering Norge:	
	58	Grønn industrifinansiering, nedsettes med fra kr 1 750 000 000 til kr 0	1 750 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	90	Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Alminnelig garantiordning, nedsettes med fra kr 1 100 000 000 til kr 0	1 100 000 000
2470		Statens pensjonskasse:	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 212 327 000 til kr 202 327 000	10 000 000
2530		Foreldrepenger:	
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 24 250 000 000 til kr 24 760 000 000	510 000 000
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 715 000 000 til kr 705 000 000	10 000 000
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 595 000 000 til kr 615 000 000	20 000 000
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 41 000 000 til kr 22 000 000	19 000 000
2541		Dagpenger:	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 12 818 000 000 til kr 12 210 000 000	608 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 865 000 000 til kr 900 000 000	35 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far:	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 570 000 000 til kr 1 600 000 000	30 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 97 000 000 til kr 83 000 000	14 000 000
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 18 000 000 til kr 14 000 000	4 000 000
2650		Sykepenger:	
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 54 350 000 000 til kr 57 390 000 000	3 040 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 660 000 000 til kr 1 800 000 000	140 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 890 000 000 til kr 2 910 000 000	20 000 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 3 240 000 000 til kr 3 390 000 000	150 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger:	
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 44 233 200 000 til kr 45 750 000 000	1 516 800 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 145 000 000 til kr 132 000 000	13 000 000
2655		Uførhet:	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 125 980 000 000 til kr 124 800 000 000	1 180 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 94 000 000 til kr 78 000 000	16 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 770 000 000 til kr 1 790 000 000	20 000 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 150 000 000 til kr 2 210 000 000	60 000 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning, forhøyes med fra kr 122 100 000 til kr 135 000 000	12 900 000
	74	Tilskudd til biler, nedsettes med fra kr 815 000 000 til kr 810 000 000	5 000 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler, forhøyes med fra kr 4 425 000 000 til kr 4 810 000 000	385 000 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester, forhøyes med fra kr 417 400 000 til kr 430 000 000	12 600 000
	77	Ortopediske hjelpemidler, forhøyes med fra kr 2 370 600 000 til kr 2 530 000 000	159 400 000
	78	Høreapparater, forhøyes med fra kr 965 000 000 til kr 1 010 000 000	45 000 000
2670		Alderdom:	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 94 080 000 000 til kr 93 610 000 000	470 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 189 940 000 000 til kr 189 710 000 000	230 000 000
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 24 480 000 000 til kr 24 400 000 000	80 000 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 8 240 000 000 til kr 9 200 000 000	960 000 000
2680		Etterlatte:	
	70	Omstillingsstønad mv., <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 1 730 000 000 til kr 1 690 000 000	40 000 000
	71	Barnepensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 596 000 000 til kr 1 630 000 000	34 000 000
2686		Stønad ved gravferd:	
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 315 000 000 til kr 305 000 000	10 000 000
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.:	
	70	Spesialisthjelp, nedsettes med fra kr 2 932 000 000 til kr 2 880 000 000	52 000 000
	71	Psykologhjelp, nedsettes med fra kr 467 000 000 til kr 448 000 000	19 000 000
	72	Tannbehandling, nedsettes med fra kr 2 890 000 000 til kr 2 880 000 000	10 000 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, forhøyes med fra kr 1 280 600 000 til kr 1 355 000 000	74 400 000
2751		Legemidler mv.:	
	70	Legemidler, forhøyes med fra kr 13 875 500 000 til kr 14 199 900 000	324 400 000
	71	Legeerklæringer, nedsettes med fra kr 20 000 000 til kr 16 000 000	4 000 000
	72	Medisinsk forbruksmaterieell, forhøyes med fra kr 2 350 000 000 til kr 2 420 000 000	70 000 000
2752		Refusjon av egenbetaling:	
	72	Egenandelstak, forhøyes med fra kr 8 390 200 000 til kr 8 520 000 000	129 800 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2755		Helsetjenester i kommunene mv.:	
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i> , forhøyes med fra kr 545 000 000 til kr 603 000 000	58 000 000
	70	Allmennlegehjelp, nedsettes med fra kr 7 235 200 000 til kr 7 187 400 000	47 800 000
	71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i> , forhøyes med fra kr 1 637 900 000 til kr 1 645 000 000	7 100 000
	72	Jordmorhjelp, forhøyes med fra kr 90 000 000 til kr 94 000 000	4 000 000
	73	Kiropraktorbehandling, nedsettes med fra kr 135 000 000 til kr 123 400 000	11 600 000
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling, forhøyes med fra kr 326 000 000 til kr 336 000 000	10 000 000
2756		Andre helsetjenester:	
	70	Helsetjenester i annet EØS-land, nedsettes med fra kr 13 000 000 til kr 8 000 000	5 000 000
	71	Helsetjenester i utlandet mv., forhøyes med fra kr 480 000 000 til kr 600 000 000	120 000 000
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv., forhøyes med fra kr 321 000 000 til kr 415 000 000	94 000 000
2790		Andre helsetiltak:	
	70	Bidrag, forhøyes med fra kr 268 000 000 til kr 275 000 000	7 000 000

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
3100		Utenriksdepartementet:	
	2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene, nedsettes med fra kr 256 417 000 til kr 223 366 000	33 051 000
3200		Kunnskapsdepartementet:	
(NY)	3	Inntekter fra fremleie, bevilges med	3 700 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen:	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 302 337 000 til kr 358 805 000	56 468 000
3288		Internasjonale samarbeidstiltak:	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 31 037 000 til kr 18 969 000	12 068 000
3400		Justis- og beredskapsdepartementet:	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 1 127 000 til kr 0	1 127 000
3440		Politiet:	
	2	Refusjoner mv., forhøyes med fra kr 232 296 000 til kr 262 296 000	30 000 000
	6	Gebyr – utlendingssaker, forhøyes med fra kr 288 162 000 til kr 333 969 000	45 807 000
	7	Gebyr – sivile gjøremål, nedsettes med fra kr 819 100 000 til kr 804 850 000	14 250 000
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap:	
	7	Refusjoner fra EU i forbindelse med variable utgifter knyttet til EUs ordning for sivil beredskap, forhøyes med fra kr 50 000 000 til kr 81 200 000	31 200 000
3490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 2 192 000 til kr 5 906 000	3 714 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 33 201 000 til kr 30 730 000	2 471 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 2 634 796 000 til kr 3 772 873 000	1 138 077 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 29 588 000 til kr 26 278 000	3 310 000
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 34 839 000 til kr 40 913 000	6 074 000
3587		Direktoratet for byggkvalitet:	
	4	Gebyrer, nedsettes med fra kr 42 705 000 til kr 41 245 000	1 460 000
3595		Statens kartverk:	
	1	Gebyrinntekter tinglysing, nedsettes med fra kr 477 700 000 til kr 425 000 000	52 700 000
	2	Salg og abonnement m.m., forhøyes med fra kr 149 106 000 til kr 157 360 000	8 254 000
3605		Arbeids- og velferdsetaten:	
	1	Administrasjonsvederlag, nedsettes med fra kr 11 061 000 til kr 9 261 000	1 800 000
3635		Ventelønn mv.:	
	1	Refusjon statlig virksomhet mv., nedsettes med fra kr 1 400 000 til kr 400 000	1 000 000
3672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 40 261 000 til kr 65 075 000	24 814 000
3710		Vaksiner mv.:	
	3	Vaksinesalg, forhøyes med fra kr 224 486 000 til kr 238 386 000	13 900 000
3740		Helsedirektoratet:	
	2	Diverse inntekter, forhøyes med fra kr 22 644 000 til kr 134 244 000	111 600 000
	4	Gebyrinntekter, nedsettes med fra kr 42 857 000 til kr 29 357 000	13 500 000
	5	Helsetjenester til utenlandsboende mv., nedsettes med fra kr 76 000 000 til kr 65 000 000	11 000 000
3745		Folkehelseinstituttet:	
	2	Diverse inntekter, forhøyes med fra kr 214 879 000 til kr 316 079 000	101 200 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3747		Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet:	
	4	Gebyrinntekter, forhøyes med fra kr 42 354 000 til kr 45 554 000	3 200 000
3855		Statlig forvaltning av barnevernet:	
	60	Kommunale egenandeler, nedsettes med fra kr 2 641 496 000 til kr 2 571 496 000	70 000 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 452 869 000 til kr 400 990 000	51 879 000
3868		Forbrukertilsynet:	
(NY)	1	Gebyrinntekter, bevilges med	1 500 000
3883		Kirkebevaringsfondet:	
(NY)	50	Overført fra Kirkebevaringsfondet, bevilges med	100 000 000
3904		Brønnøysundregistrene:	
	1	Gebyrinntekter, nedsettes med fra kr 715 065 000 til kr 674 465 000	40 600 000
3908		Institutt for energiteknikk:	
	80	Renter, nedsettes med fra kr 3 400 000 til kr 1 600 000	1 800 000
3912		Klagenemndssekretariatet:	
	1	Klagegebyr, forhøyes med fra kr 689 000 til kr 800 000	111 000
	2	Refusjoner og andre inntekter, forhøyes med fra kr 209 000 til kr 500 000	291 000
	87	Overtredelsesgebyr, forhøyes med fra kr 100 000 til kr 12 400 000	12 300 000
3917		Fiskeridirektoratet:	
	1	Diverse inntekter, forhøyes med fra kr 1 253 000 til kr 6 153 000	4 900 000
(NY)	13	Inntekter fra salg av oppdrettstillatelser, bevilges med	3 555 700 000
3923		Havforskningsinstituttet:	
	1	Oppdragsinntekter, forhøyes med fra kr 455 330 000 til kr 464 130 000	8 800 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3926		Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy:	
	1	Oppdragsinntekter, forhøyes med fra kr 199 414 000 til kr 203 514 000	4 100 000
3950		Forvaltning av statlig eierskap:	
	96	Salg av aksjer, forhøyes med fra kr 25 000 000 til kr 150 000 000	125 000 000
3952		Investinor AS:	
(NY)	50	Tilbakeført kapital, pre-så Kornfond m.m., bevilges med	23 200 000
(NY)	90	Tilbakeført kapital, så Kornfond, bevilges med	102 600 000
4300		Samferdselsdepartementet:	
(NY)	85	Overtredelsesgebyr for utslipp fra nye kjøretøy, bevilges med	110 000 000
4330		Særskilte transporttiltak:	
(NY)	70	Tilbakebetaling av kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes, bevilges med	25 800 000
4420		Miljødirektoratet:	
	7	Gebyrer, kvotesystemet, forhøyes med fra kr 5 928 000 til kr 9 928 000	4 000 000
4471		Norsk Polarinstitutt:	
	1	Salgs- og utleieinntekter, forhøyes med fra kr 7 327 000 til kr 8 827 000	1 500 000
4481		Salg av klimakvoter:	
	1	Salgsinntekter, nedsettes med fra kr 2 826 518 000 til kr 1 908 518 000	918 000 000
4565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:	
	1	Gebyrinntekter, lån, forhøyes med fra kr 47 000 000 til kr 52 000 000	5 000 000
	90	Tilbakebetaling av lån, forhøyes med fra kr 9 400 000 000 til kr 10 600 000 000	1 200 000 000
4605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring:	
	1	Økonomitjenester og andre driftsinntekter, forhøyes med fra kr 167 587 000 til kr 277 587 000	110 000 000
4610		Tolletaten:	
	1	Særskilt vederlag for tolltjenester, nedsettes med fra kr 8 247 000 til kr 6 700 000	1 547 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
4618		Skatteetaten:	
	1	Refunderede utleggs- og tinglysingsgebyr, nedsettes med fra kr 38 000 000 til kr 32 000 000	6 000 000
	3	Andre inntekter, forhøyes med fra kr 6 786 000 til kr 40 007 000	33 221 000
	5	Gebyr for utleggsforretninger, nedsettes med fra kr 125 000 000 til kr 110 000 000	15 000 000
	86	Bøter, inndragninger mv., forhøyes med fra kr 1 850 000 000 til kr 2 000 000 000	150 000 000
4645		Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter:	
(NY)	50	Tilbakeføring av tapsavsetning for statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter, bevilges med	7 000 000 000
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 4 918 506 000 til kr 4 948 606 000	30 100 000
	47	Salg av eiendom, forhøyes med fra kr 285 000 000 til kr 385 000 000	100 000 000
4720		Forsvaret:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 894 680 000 til kr 1 444 465 000	549 785 000
4760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 34 994 000 til kr 128 994 000	94 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter, nedsettes med fra kr 1 540 463 000 til kr 1 150 463 000	390 000 000
	48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter, forhøyes med fra kr 390 000 000 til kr 700 400 000	310 400 000
4791		Redningshelikoptertjenesten:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 529 797 000 til kr 561 457 000	31 660 000
4810		Sokkeldirektoratet:	
(NY)	3	Salg av undersøkelsesmateriale, bevilges med	59 500 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat:	
	1	Gebyrinntekter, nedsettes med fra kr 11 500 000 til kr 10 000 000	1 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter, nedsettes med fra kr 70 000 000 til kr 59 000 000	11 000 000
5310		Statens lånekasse for utdanning:	
	89	Purregebyrer, forhøyes med fra kr 90 228 000 til kr 107 088 000	16 860 000
	90	Redusert lån og rentegjeld, nedsettes med fra kr 13 970 169 000 til kr 13 379 052 000	591 117 000
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend, forhøyes med fra kr 8 287 563 000 til kr 8 365 638 000	78 075 000
5312		Husbanken:	
	90	Avdrag, nedsettes med fra kr 14 648 000 000 til kr 14 156 000 000	492 000 000
5325		Innovasjon Norge:	
(NY)	53	Tilbakeføring av ubrukte tiltakspakkemidler, bevilges med	200 839 000
	70	Låneprovisjoner, nedsettes med fra kr 72 000 000 til kr 68 300 000	3 700 000
5351		Overføring fra Norges Bank:	
	85	Overføring, nedsettes med fra kr 24 600 000 000 til kr 17 604 258 000	6 995 742 000
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:	
	24	Driftsresultat:	
	1	Driftsinntekter	272 400 000 000
	2	Driftsutgifter	-46 600 000 000
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 200 000 000
	4	Avskrivninger	-28 000 000 000
	5	Renter av statens kapital	-3 800 000 000
			<u>191 800 000 000</u>
	30	Avskrivninger, nedsettes med fra kr 29 100 000 000 til kr 28 000 000 000	1 100 000 000
	80	Renter av statens kapital, forhøyes med fra kr 3 300 000 000 til kr 3 800 000 000	500 000 000
5460		Eksportfinansiering Norge:	
(NY)	51	Tilbakeføring av tapsavsetning for risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet, bevilges med	26 680 000
	52	Tilbakeføring fra Eksfin av tidligere bevilget tapsavsetning, forhøyes med fra kr 9 000 000 000 til kr 10 000 000 000	1 000 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
(NY)	53	Tilbakeføring av tapsavsetning under Luftfartsgarantiordningen, bevilges med	49 700 000
(NY)	56	Tilbakeføring av tapsavsetning for midlertidig lånegarantiordning for høye strømpriser, bevilges med	182 200 000
	78	Inntekter fra midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser, nedsettes med fra kr 1 000 000 til kr 100 000	900 000
(NY)	89	Garantiprovisjon, bevilges med	40 000 000
	90	Avdrag på lån knyttet til bruk av trekkfullmakt under Alminnelig garantiordning, nedsettes med fra kr 4 400 000 000 til kr 2 600 000 000	1 800 000 000
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet:	
	74	Fiskeriforskningsavgift, forhøyes med fra kr 365 400 000 til kr 384 200 000	18 800 000
	76	Kontrollavgift fiskeflåten, nedsettes med fra kr 54 500 000 til kr 50 200 000	4 300 000
	77	Sektoravgifter Kystverket, forhøyes med fra kr 1 017 371 000 til kr 1 176 971 000	159 600 000
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:	
	72	Jeger- og fellingsavgifter, nedsettes med fra kr 96 000 000 til kr 90 000 000	6 000 000
5579		Sektoravgifter under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet:	
	70	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, nedsettes med fra kr 281 165 000 til kr 279 186 000	1 979 000
5582		Sektoravgifter under Energidepartementet:	
	70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag, forhøyes med fra kr 2 000 000 til kr 6 000 000	4 000 000
	71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging, forhøyes med fra kr 186 600 000 til kr 196 000 000	9 400 000
	72	Sektoravgifter under Norges vassdrags- og energidirektorat, forhøyes med fra kr 140 000 000 til kr 141 500 000	1 500 000
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:	
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, forhøyes med fra kr 9 043 800 000 til kr 13 216 400 000	4 172 600 000
	82	Av innenlandske verdipapirer, forhøyes med fra kr 1 375 300 000 til kr 1 396 000 000	20 700 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter, forhøyes med fra kr 1 293 400 000 til kr 2 422 570 000	1 129 170 000
	89	Garantiprovisjon, nedsettes med fra kr 40 000 000 til kr 0	40 000 000
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:	
	80	Renter, forhøyes med fra kr 2 716 000 000 til kr 3 587 000 000	871 000 000
5611		Aksjer i Vygruppen AS:	
	85	Utbytte, forhøyes med fra kr 25 000 000 til kr 26 500 000	1 500 000
5614		Renter under Eksportfinansiering Norge:	
	80	Renter fra lån til Alminnelig garantiordning, nedsettes med fra kr 180 000 000 til kr 72 000 000	108 000 000
5615		Husbanken:	
	80	Renter, forhøyes med fra kr 5 602 000 000 til kr 6 994 000 000	1 392 000 000
5616		Kommunalbanken AS:	
	85	Aksjeutbytte, forhøyes med fra kr 660 000 000 til kr 700 000 000	40 000 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning:	
	80	Renter, forhøyes med fra kr 10 363 860 000 til kr 13 109 800 000	2 745 940 000
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:	
	80	Renter på lån fra statskassen, forhøyes med fra kr 605 000 000 til kr 740 000 000	135 000 000
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen, forhøyes med fra kr 22 000 000 til kr 28 900 000	6 900 000
	85	Utbytte, lavrisikolåneordningen, forhøyes med fra kr 440 000 000 til kr 552 200 000	112 200 000
5628		Renter fra Investinor AS:	
(NY)	80	Renter fra såkornfond, bevilges med	132 200 000
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet:	
	85	Statens overskuddsandel, forhøyes med fra kr 79 500 000 til kr 152 000 000	72 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5652		Statskog SF – renter og utbytte:	
	85	Utbytte, forhøyes med fra kr 23 000 000 til kr 183 100 000	160 100 000
5656		Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning:	
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 37 673 800 000 til kr 32 694 400 000	4 979 400 000
5672		Bane NOR SF – utbytte:	
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 53 000 000 til kr 0	53 000 000
5680		Statnett SF:	
	85	Utbytte, forhøyes med fra kr 744 000 000 til kr 793 000 000	49 000 000
5685		Aksjer i Equinor ASA:	
	85	Utbytte, forhøyes med fra kr 38 265 400 000 til kr 63 380 500 000	25 115 100 000
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:	
	85	Utbytte, forhøyes med fra kr 64 400 000 til kr 155 000 000	90 600 000
5701		Diverse inntekter:	
	71	Refusjon ved yrkesskade, forhøyes med fra kr 764 000 000 til kr 846 000 000	82 000 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger, forhøyes med fra kr 1 432 000 000 til kr 1 507 000 000	75 000 000
	88	Hjelpemiddelsentraler mv., forhøyes med fra kr 75 000 000 til kr 95 000 000	20 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs:	
	70	Dividende, nedsettes med fra kr 225 000 000 til kr 215 000 000	10 000 000
5705		Refusjon av dagpenger:	
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs, forhøyes med fra kr 18 000 000 til kr 27 000 000	9 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge, forhøyes med fra kr 300 000 til kr 700 000	400 000
	72	Innkrevning av forskutterte dagpenger, nedsettes med fra kr 150 000 000 til kr 140 000 000	10 000 000
5706		Bidragsforskott:	
	70	Refusjon fra bidragspliktige, nedsettes med fra kr 195 000 000 til kr 171 000 000	24 000 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2024 kan:

Overskride bevilgningene under kap. 117 EØS-finansieringsordningene, post 77 EØS-finansieringsordningen 2014-2021 og post 78 Den norske EØS-finansieringsordningen 2014-2021, med en samlet øvre ramme på 272 mill. kroner som følge av usikkerhet i utbetaling og valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser gjennom avtale inngått med EU.

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 432 Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter på kap. 3430 Kriminalomsorgen, post 04 Tilskudd.

IV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 919 Diverse fiskeriformål, post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner mot 55 pst. av merinntekter under kap. 3917 Fiskeridirektoratet, post 13 Inntekter fra salg av oppdrettstillatelser ifm. tildeling av oppdrettstillatelser. Tilsvarende skal ev. mindreinntekter under kap. 3917, post 13 innebære at utbetalinger under kap. 919, post 60 reduseres forholdsmessig med 55 pst.

V

Overskridelsesfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen på kap. 1314 Statens havarikommisjon, post 01 Driftsutgifter, med inntil 3 mill. kroner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	87 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret ved å gi Rafto-stiftelsen tilsagn om tilskudd for å gjennomføre prosjektet om oppgradering og utvidelse av Raftohuset, men slik at samlet ramme for nye og gamle tilsagn ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
224		Tilskudd til freds- og menneskerettighetsentre	
	70	Freds- og menneskerettighetsentre	85,0 mill. kroner

VIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
270		Studentvelferd	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	649,8 mill. kroner

IX

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller	84,8 mill. kroner

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 050,6 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	1 206,0 mill. kroner
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	65,6 mill. kroner

XI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser til bevaringsstrategi for kulturhistoriske verdifulle kirkebygg

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet kan pådra forpliktelser om tilskudd til bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg innenfor en samlet ramme på 10 mrd. kroner (i 2024-kroner) med årlige utbetalinger på inntil 500 mill. kroner i perioden 2024 til 2054.

XII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421		Innovasjon Norge	
	71	Innovative næringsmiljøer	120 mill. kroner
	75	Grønn plattform	443,1 mill. kroner
954		Petoro AS	
	70	Tilskudd til administrasjon	35 mill. kroner

XIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi:

1. Norsk nukleær dekommisjonering fullmakt til å inngå kontrakter for inntil 20 mill. kroner til opprydding ved Søve gruver under kap. 907 Norsk nukleær dekommisjonering, post 30 Opprydding Søve.
2. Kystverket fullmakt til å inngå forpliktelser for inntil 50 mill. kroner til nødvendig fornying av batteripakken på fartøyet OV Bøkfjord under kap. 916 Kystverket, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

XIV

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan gi Landbruksdirektoratet fullmakt til å forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter – Beredskapslagring av korn, med samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar på inntil 1 mrd. kroner.

XV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1142		Landbruksdirektoratet	
	77	Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	305 mill. kroner

XVI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelse for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 under kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 73 Kjøp av infrastruktur tjenester – investeringer kan:

1.

starte opp dette investeringsprosjektet, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn	innenfor en kostnadsramme på:
Kolbotn stasjon	1 310 mill. kroner

2.

gjennomføre dette tidligere godkjente investeringsprosjektet, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn	innenfor en endret kostnadsramme på:
IC Østfoldbanen Sandbukta–Moss–Såstad	27 646 mill. kroner

Fullmaktene gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Kostnadsrammene er oppgitt i 2024-kroner. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å pris- og valutakursjustere kostnadsrammene i senere år.

XVII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for kjøp av transporttjenester

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften	22 700 mill. kroner	3 400 mill. kroner

XVIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gjøre bestillinger av materiell o.l utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesielle driftsutgifter	17,5 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	390,8 mill. kroner

XIX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	62	Tilskudd til grønn skipsfart	216,3 mill. kroner
	87	Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	15,0 mill. kroner

XX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjektet Nye Altinn

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, i samarbeid med Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, i 2024 kan gjennomføre programmet Nye Altinn på kap. 904, post 21, kap. 1540, post 23, kap. 1618, post 22 og kap. 1620, post 01 og inngå forpliktelser utover budsjettåret innenfor en samlet kostnadsramme på 1 267 mill. kroner i prisnivå per 1. juli 2024. Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for programmet. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

XXI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan gjennomføre Treff-prosjektet innenfor kostnadsrammen som vist nedenfor:

Prosjekt	Etat	Samlet ramme
Treff-prosjektet	Tolletaten	863,2 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som blir pådratt for senere budsjettår og innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Finansdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen for senere år.

XXII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2024 kan inngå forpliktelser ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	123 820 mill. kroner

XXIII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2024 kan:

1. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter med en kostnadsramme under 1 000 mill. kroner.
2. starte opp og gjennomføre eiendoms-, bygg- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) med en kostnadsramme under 500 mill. kroner.
3. starte opp og gjennomføre prosjekt for nytt hovedbygg på Jan Mayen med en kostnadsramme på 1 641 mill. kroner.

XXIV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	330 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	100 mill. kroner

XXV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	100 mill. kroner

Andre fullmakter

XXVI

Deltakelse i kapitaløkninger og fondspåfyllinger i internasjonale banker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge støtter det multilaterale fondet under Montrealprotokollen for perioden 2024–2026, med inntil 63 mill. kroner totalt over hele perioden. Innbetalingene belastes kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
2. Norge deltar i en generell garantikapitaløkning i Afrikabanken med et nivå som tilsvarer en økning i den norske statsgarantien med UA 687 mill. (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter SDR). Utfallet av forhandlingene kan gi et høyere nivå. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2025 med informasjon om utfallet av forhandlingene og med forslag om eventuell justering i nivået for Norges deltakelse.

XXVII

Godkjenning av endringer i Norges forpliktelser til IMF

1. Stortinget samtykker i at Norge aksepterer Norges andel av IMF's vedtatte nedjustering av den multilaterale innlånsordning «New Arrangements to Borrow» (NAB) og godkjenner at Norges innlån til IMF's multilaterale innlånsordning «New Arrangements to Borrow» (NAB) reduseres fra 3 933 mill. SDR til 3 293 mill. SDR.
2. Stortinget samtykker i at Norge godkjenner Norges andel av kvoteøkningen i IMF's 16. kvoterevisjon og godkjenner at Norges kvote i IMF økes fra 3 755 mill. SDR til 5 632 mill. SDR.

XXIII

Fullmakt til Statped vedrørende avhending av leilighet i Midteggen borettslag

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2024 kan gi Statped fullmakt til å selge leiligheten som eies i Midteggen borettslag.

XXIX

Stikkordsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. tilføye stikkordet «kan nyttes under kap. 908, post 70» til bevilgningen under kap. 907 Norsk nukleær dekommisjonering, post 01 Driftsutgifter.
2. tilføye stikkordet «kan nyttes under post 21» til bevilgningen under kap. 923 Havforskningsinstituttet, post 01 Driftsutgifter.

XXX

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 350 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 930 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om garantier for inntil 1 000 mill. kroner for lån innenfor ordningen med Grønn industrifinansiering, men slik at total ramme for garantier og lån ikke overstiger 5 000 mill. kroner for ordningen.

XXXI

Utlånsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om lån innenfor ordningen for Grønn industrifinansiering innenfor en samlet øvre ramme av utestående og forpliktete lån på inntil 5 000 mill. kroner.

XXXII

Forvaltning ved avvikling av Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Øst-Europa

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan legge ansvaret for avviklingen av Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Øst-Europa til Investinor AS. Fondet organiseres midlertidig som et datterselskap under Investinor AS.

XXXIII

Bytte av deltakerandeler mellom staten ved Petoro AS og Equinor ASA

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne avtale mellom staten ved Petoro AS og Equinor ASA om bytte av deltakerandeler i Heidrun Unit, inkludert Heidrun gasstransport, Tyrihans Unit, inkludert Tyrihans rørledning og gassrørledning, Johan Castberg og utvinningstillatelsene 107 D (Noatun), 124 (Carmen) og 375 (Beta).

XXXIV

Kostnadsramme for brukerutstysprosjektet i Norsk havteknologisenter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet gis fullmakt til å øke kostnadsrammen for brukerutstysprosjektet i Norsk havteknologisenter med 459 mill. kroner til 5 376 mill. kroner.

XXXV

Stikkordsfullmakt

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan tilføye stikkordet «kan overføres» til bevilgningen under kap. 1152 Bionova, post 70 Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket.

XXXVI

Stikkordsfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan tilføye stikkordet «kan nyttes under post 22» til bevilgningen under kap. 1320 Statens vegvesen, post 29 OPS-prosjekter.

XXXVII

Fullmakt til å nettoføre i statsregnskapet og postere mot mellomværet med statskassen

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan gi Statens vegvesen fullmakt til å:

1. nettoføre innbetalte midler fra bompengeselskap og tilskudd fra eksterne til riksveiprojekter på kap. 1320, post 01 Driftsutgifter, post 29 OPS-prosjekter og 30 Riksveiinvesteringer. For kap. 1320, post 01 gjelder fullmakten utgifter i forbindelse med utvikling av innkrevningssystem for bompenger.
2. føre i mellomværet med statskassen overskytende bompenger frem til de blir brukt og blir nettoført på kap. 1320, post 30 Riksveiinvesteringer.

XXXVIII

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 for det togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan:

- a. gi en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 7 680 mill. kroner
- b. gi ytterligere restverdigaranti til oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 14 690 mill. kroner.

Det legges til grunn 75 pst. restverdigaranti.

XXXIX

Stikkordsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan tilføye stikkordet «kan overføres» til bevilgningen under kap. 1420 Miljødirektoratet, post 60 Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging.

XL

Justering av kostnadsrammen for nytt Livsvitenskapsbygg

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet kan justere kostnadsrammen i byggeprosjektet nytt Livsvitenskapsbygg for valutakursendringer i 2024 og senere år. Ny kostnadsramme utgjør etter dette 13 091 mill. kroner basert på valutakurs av 29. desember 2023.

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett, utgifter**

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
21		Statsrådet				
	1	Driftsutgifter	180 299	-	12 000	192 299
24		Regjeringsadvokaten				
	1	Driftsutgifter	119 438	-	3 800	123 238
Sum endringer Regjeringen				-	15 800	
41		Stortinget				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	800	-	613	1 413
	74	Reisetilskudd til skoler	5 800	-	500	6 300
45		Norges institusjon for menneskerettigheter				
	1	Driftsutgifter	28 500	-	753	29 253
Sum endringer Stortinget og eksterne organer				-	1 866	
61		Høyesterett				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410, post 1 og kap. 411, post 1</i>	137 706	-	4 300	142 006
Sum endringer Høyesterett				-	4 300	
100		Utenriksdepartementet				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 140, post 1</i>	2 835 245	-	-975	2 834 270
103		Regjeringens representasjon				
	1	Driftsutgifter	55 800	-	3 000	58 800
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet				
	1	Driftsutgifter	11 255	-	-3 000	8 255
115		Næringsfremme, kultur og informasjon				
	70	Kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	42 537	-	2 100	44 637
	71	Næringsfremme, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	15 382	-	-2 100	13 282

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
116		Internasjonale organisasjoner				
	70	Pliktige bidrag	1 555 390	-	-20 350	1 535 040
117		EØS-finansieringsordningene				
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	644 000	-	562 500	1 206 500
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	747 000	-	766 000	1 513 000
118		Utenrikspolitiske satsinger				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70, 71, 72 og 73</i>	99 736	-	15 000	114 736
	70	Nordområdene, Russland og atom- sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	94 634	-	-20 000	74 634
140		Utenriksdepartementet				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 100, post 1</i>	1 978 461	-	-16 866	1 961 595
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	115 494	-	-40 046	75 448
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	57 779	-	-5 000	52 779
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)				
	1	Driftsutgifter	370 360	-	16 866	387 226
150		Humanitær bistand				
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	3 901 289	-	500 000	4 401 289
151		Fred, sikkerhet og globalt samarbeid				
	70	Fred og forsoning, <i>kan overføres</i>	415 260	-	-20 000	395 260
	71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i>	144 060	-	-5 200	138 860
	73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i>	268 138	-	-20 000	248 138
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	423 819	-	-20 769	403 050
152		Menneskerettigheter				
	70	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	741 617	-	-60 500	681 117

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
153		Flyktninger, fordrevne og vertssamfunn				
	72	Bærekraftige løsninger og vertssamfunn, <i>kan overføres</i>	719 504	-	-85 000	634 504
159		Regionbevilgninger				
	71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i>	467 634	-	-86 000	381 634
	72	Afghanistan, <i>kan overføres</i>	401 241	-	-50 000	351 241
	73	Ukraina og naboland, <i>kan overføres</i>	7 448 200	-	1 000 000	8 448 200
	75	Afrika, <i>kan overføres</i>	2 517 022	-	-80 000	2 437 022
160		Helse				
	70	Helse, <i>kan overføres</i>	3 720 797	-	-125 000	3 595 797
161		Utdanning, forskning og offentlige institusjoner				
	70	Utdanning, <i>kan overføres</i>	996 798	-	-75 000	921 798
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi				
	70	Bærekraftig jobbskaping, næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i>	234 536	-	-45 000	189 536
	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk, <i>kan overføres</i>	1 897 966	-	-100 000	1 797 966
	72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	1 019 358	-	-375 000	644 358
163		Klima, miljø og hav				
	70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i>	1 744 431	-	-113 860	1 630 571
170		Sivilt samfunn				
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	2 570 665	-	-185 000	2 385 665
171		FNs utviklingsarbeid				
	73	FN og multilateralt samarbeid, <i>kan overføres</i>	11 099	-	-3 600	7 499
172		Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette				
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	1 169 600	-	-2 900	1 166 700
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	1 021 400	-	-12 885	1 008 515
179		Flyktningiltak i Norge				
	21	Spesielle driftsutgifter	3 770 482	-	1 170 360	4 940 842
Sum endringer Utenriksdepartementet				-	2 461 775	

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
200		Kunnskapsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	406 777	-	-8 500	398 277
224		Tilskudd til freds- og menneskerettighetssentre				
	70	Freds- og menneskerettighetssentre	138 926	-	2 850	141 776
	71	Det europeiske Wergelandsenteret	12 772	-	475	13 247
225		Tiltak i grunnopplæringen				
	1	Driftsutgifter	23 958	-	5 000	28 958
	61	Rentekompensasjon for investeringer i læringsarenaer og større utstyr som bidrar til mer praktisk og variert opplæring	15 000	-	5 000	20 000
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	125 171	-	19 542	144 713
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	368 482	-	11 995	380 477
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	280 000	-	92 245	372 245
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 313 639	-	321 200	1 634 839
228		Tilskudd til private skoler mv.				
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	3 818 469	-	19 016	3 837 485
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	2 122 517	-	5 100	2 127 617
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	153 664	-	724	154 388
	77	Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	34 586	-	796	35 382
	85	Særtilskudd til private kombinerte grunnskoler	-	-	30 000	30 000
229		22. juli-senteret				
	1	Driftsutgifter	23 236	-	475	23 711
240		Fagskoler				
	61	Utviklingsmidler til fagskoler, <i>kan overføres</i>	75 148	-	10 000	85 148
241		Tiltak for høyere yrkesfaglig utdanning				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 648	-	1 500	26 148

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
256		Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse				
	1	Driftsutgifter	452 817	-	1 600	454 417
	21	Spesielle driftsutgifter	14 022	-	-2 200	11 822
257		Kompetanseprogrammet				
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	202 910	-	-25 000	177 910
258		Tiltak for livslang læring				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	112 836	-	-25 502	87 334
260		Universiteter og høyskoler				
	50	Statlige universiteter og høyskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	43 042 156	-	29 134	43 071 290
	70	Private høyskoler, <i>kan nyttes under post 50</i>	2 312 516	-	-5 090	2 307 426
270		Studentvelferd				
	74	Tilskudd til velferdsarbeid mv.	87 305	-	2 000	89 305
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	633 604	-	239 539	873 143
272		Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning				
	51	Tiltak for internasjonalisering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	106 025	-	-2 600	103 425
	52	Tiltak for høyere utdanning, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	147 276	-	16 000	163 276
	71	Tilskudd til tiltak for internasjonalisering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	100 111	-	-19 745	80 366
274		Universitetssenteret på Svalbard				
	70	Tilskudd til Universitetssenteret på Svalbard	168 386	-	10 000	178 386
275		Tiltak for høyere utdanning og forskning				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	71 062	-	-12 867	58 195
	96	Aksjekapital	-	-	3 067	3 067
285		Norges forskningsråd				
	55	Virksomhetskostnader	766 873	-	13 400	780 273

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
288		Internasjonale samarbeidstiltak				
	72	Internasjonale grunnforsknings- organisasjoner	391 034	-	-5 170	385 864
	73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon	5 046 781	-	90 746	5 137 527
	74	EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett	1 564 078	-	-69 526	1 494 552
	75	UNESCO-kontingent	26 374	-	-2 072	24 302
Sum endringer Kunnskapsdepartementet				-	753 132	
300		Kultur- og likestillingsdepartementet				
	79	Til disposisjon	16 290	-	2 000	18 290
315		Frivillighetsformål				
	21	Forskning, utredning og spesielle drifts- utgifter, <i>kan overføres</i>	10 850	-	2 000	12 850
	78	Frivillighetstiltak	31 050	-	-2 000	29 050
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	389 800	-	-65 000	324 800
323		Musikk og scenekunst				
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 852 495	-	9 000	2 861 495
326		Språk- og bibliotekformål				
	1	Driftsutgifter	817 877	-	4 000	821 877
334		Film- og dataspillformål				
	1	Driftsutgifter	135 897	-	1 000	136 897
	50	Filmfondet	655 000	-	-3 000	652 000
	73	Regionale filmvirksomheter, <i>kan overføres</i>	145 000	-	-1 000	144 000
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	21 330	-	3 000	24 330
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda				
	1	Driftsutgifter	31 393	-	1 200	32 593
351		Likestilling				
	21	Forskning, utredning og spesielle drifts- utgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	37 440	-	-4 000	33 440
	70	Tilskudd til likestilling	61 030	-	2 000	63 030
	73	Likestillingssentre	23 470	-	4 000	27 470

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
352	21	Nedsatt funksjonsevne Forskning, utredning og spesielle drifts- utgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	28 480	-	-3 200	25 280
Sum endringer Kultur- og likestillingsdepartementet				-	-50 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	529 752	-	-15 870	513 882
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres</i>	31 309	-	1 500	32 809
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	18 999	-	1 800	20 799
410		Domstolene				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 61, post 1 og kap. 411, post 1</i>	3 120 539	-	183 200	3 303 739
414		Forlikråd og andre domsutgifter				
	1	Driftsutgifter	352 425	-	4 062	356 487
	21	Spesielle driftsutgifter	44 461	-	488	44 949
430		Kriminalomsorgen				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 431, post 1</i>	5 556 637	-	55 000	5 611 637
440		Politiet				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1 og kap. 443, post 1</i>	21 244 548	-	1 782 790	23 027 338
	25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning	200 184	-	40 774	240 958
	45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 617	-	11 000	23 617
	46	Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	195 294	-	-99 280	96 014
	48	Tildeling fra EUs grense- og visum- finansieringsordninger, <i>kan overføres</i>	209 210	-	-45 100	164 110
441		Politidirektoratet				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i>	382 659	-	-8 625	374 034
442		Politihøgskolen				
	1	Driftsutgifter	689 124	-	735	689 859

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)				
	1	Driftsutgifter	1 473 022	-	150 000	1 623 022
445		Den høyere påtalemyndighet				
	1	Driftsutgifter	386 124	-	1 333	387 457
446		Den militære påtalemyndighet				
	1	Driftsutgifter	9 829	-	-4 315	5 514
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap				
	1	Driftsutgifter	1 505 337	-	66 657	1 571 994
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	252 221	-	12 800	265 021
454		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Driftsutgifter	992 173	-	249	992 422
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 511 992	-	12 994	1 524 986
455		Redningstjenesten				
	1	Driftsutgifter	155 039	-	845	155 884
457		Nasjonalt sikkerhetsmyndighet				
	1	Driftsutgifter	451 230	-	90 000	541 230
460		Spesialenheten for politisaker				
	1	Driftsutgifter	67 132	-	4 000	71 132
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.				
	1	Driftsutgifter	1 366 567	-	22 750	1 389 317
467		Norsk Lovtidend				
	1	Driftsutgifter	8 750	-	300	9 050
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker				
	1	Driftsutgifter	24 100	-	3 500	27 600
470		Fri rettshjelp				
	1	Driftsutgifter	839 271	-	12 797	852 068
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning				
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	73 727	-	46 273	120 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
473		Statens sivilrettsforvaltning				
	1	Driftsutgifter	144 259	-	2 000	146 259
	21	Spesielle driftsutgifter	98 355	-	528	98 883
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	459 152	-	65 848	525 000
480		Svalbardbudsjettet				
	50	Tilskudd	406 548	-	185 000	591 548
490		Utlendingsdirektoratet				
	1	Driftsutgifter	1 297 957	-	4 200	1 302 157
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 274 108	-	1 187 565	3 461 673
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	31 542	-	-4 000	27 542
	46	Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	64 520	-	4 000	68 520
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	515 463	-	-65 419	450 044
	70	Stønader til beboere i asylmottak	563 887	-	122 035	685 922
	72	Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i>	32 298	-	6 152	38 450
	75	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, <i>kan overføres</i>	20 313	-	-1 766	18 547
Sum endringer Justis- og beredskapsdepartementet				-	3 838 800	
500		Kommunal- og distriktsdepartementet				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	53 144	-	700	53 844
	50	Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m.	73 741	-	-1 000	72 741
553		Regional- og distriktsutvikling				
	66	Bygdeveksttaler, <i>kan overføres</i>	76 931	-	-2 200	74 731
560		Samiske formål				
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	661 721	-	5 000	666 721
581		Bolig- og bomiljøtiltak				
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	3 968 246	-	232 000	4 200 246
	76	Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, <i>kan overføres</i>	162 720	-	15 096	177 816
587		Direktoratet for byggkvalitet				
	1	Driftsutgifter	127 708	-	-1 460	126 248

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
595		Statens kartverk				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	967 776	-	3 600	971 376
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	360 308	-	8 254	368 562
Sum endringer Kommunal- og distriktsdepartementet				-	259 990	
600		Arbeids- og inkluderingsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	281 755	-	5 000	286 755
601		Utredningsvirksomhet, forskning mv.				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	121 430	-	-6 300	115 130
	50	Norges forskningsråd	172 650	-	-7 500	165 150
	70	Tilskudd	60 815	-	-3 300	57 515
605		Arbeids- og velferdsetaten				
	1	Driftsutgifter	13 792 750	-	103 700	13 896 450
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter, <i>kan overføres</i>	59 935	-	7 500	67 435
606		Trygderetten				
	1	Driftsutgifter	120 530	-	-1 000	119 530
611		Pensjoner av statskassen				
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	17 800	-	500	18 300
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse				
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	10 228 000	-	-619 000	9 609 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	92 000	-	-8 000	84 000
634		Arbeidsmarkedstiltak				
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 763 805	-	-21 000	7 742 805
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	90 720	-	16 000	106 720
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	119 110	-	5 000	124 110
635		Ventelønn				
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 400	-	-1 000	400
646		Pionerdykkere i Nordsjøen				
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	1 325	-	300	1 625
648		Arbeidsretten, Riksmekleren mv.				
	1	Driftsutgifter	26 745	-	2 000	28 745

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
660		Krigspensjon				
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	26 000	-	-3 000	23 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	74 000	-	1 000	75 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)				
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 990 000	-	30 000	4 020 000
667		Supplerende stønad				
	70	Tilskudd til personer over 67 år med kort botid, <i>overslagsbevilgning</i>	400 000	-	-15 000	385 000
	71	Tilskudd til uføre flyktninger med kort botid, <i>overslagsbevilgning</i>	176 000	-	12 000	188 000
671		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere				
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	23 627 135	-	-500 671	23 126 464
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslags- bevilgning</i>	1 788 725	-	26 313	1 815 038
	62	Kommunale integreringstiltak	291 393	-	-11 000	280 393
672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	85 665	-	10 000	95 665
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 262 211	-	21 226	2 283 437
	61	Kompetansekartlegging i mottak før bosetting	1 045	-	115	1 160
Sum endringer Arbeids- og inkluderingsdepartementet				-	-956 117	
700		Helse- og omsorgsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	299 351	-	5 000	304 351
703		Internasjonalt samarbeid				
	71	Internasjonale organisasjoner	271 917	-	52 500	324 417
710		Vaksiner mv.				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	296 402	-	-8 000	288 402
	22	Salgs- og beredskapsprodukter m.m., <i>kan overføres</i>	221 809	-	7 900	229 709
	23	Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, <i>kan overføres</i>	115 000	-	78 600	193 600

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
712		Bioteknologirådet				
	1	Driftsutgifter	14 040	-	-50	13 990
714		Folkehelse				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i>	120 362	-	8 600	128 962
	22	Gebyrfinansierte ordninger	33 041	-	-1 400	31 641
	60	Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	96 118	-	-1 000	95 118
	70	Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	205 504	-	-12 500	193 004
	79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	69 372	-	-2 000	67 372
732		Regionale helseforetak				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 731	-	50 000	70 731
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	2 564 629	-	840 000	3 404 629
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	76 032 508	-	1 113 400	77 145 908
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	26 840 189	-	393 000	27 233 189
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	19 922 744	-	291 700	20 214 444
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	17 203 337	-	251 900	17 455 237
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i>	4 187 644	-	142 000	4 329 644
	86	Driftskreditter	6 118 000	-	-805 000	5 313 000
740		Helsedirektoratet				
	1	Driftsutgifter	1 538 891	-	-18 840	1 520 051
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	123 091	-	120 000	243 091
741		Norsk pasientskadeerstatning				
	1	Driftsutgifter	248 422	-	-250	248 172
742		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten				
	1	Driftsutgifter	188 514	-	-250	188 264

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
745		Folkehelseinstituttet				
	1	Driftsutgifter	1 488 121	-	15 600	1 503 721
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	173 657	-	92 800	266 457
746		Direktoratet for medisinske produkter				
	1	Driftsutgifter	429 548	-	13 340	442 888
747		Direktoratet for strålevern og atom- sikkerhet				
	1	Driftsutgifter	172 686	-	2 950	175 636
748		Statens helsetilsyn				
	1	Driftsutgifter	184 385	-	-250	184 135
749		Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten				
	1	Driftsutgifter	44 226	-	-50	44 176
761		Omsorgstjeneste				
	64	Kompensasjon for renter og avdrag	916 600	-	62 800	979 400
	73	Særlige omsorgsbehov	51 359	-	3 000	54 359
762		Primærhelsetjeneste				
	63	Allmennlegetjenester	715 802	-	-23 000	692 802
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	93 869	-	17 600	111 469
765		Psykisk helse, rus og vold				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	217 811	-	-6 000	211 811
	74	Kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	388 119	-	6 000	394 119
783		Personell				
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	47 295	-	-13 500	33 795
Sum endringer Helse- og omsorgsdepartementet				-	2 676 600	
840		Tiltak mot vold og overgrep				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62</i>	31 774	-	-5 000	26 774
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og post 61 og kap. 858, post 1</i>	144 720	-	5 000	149 720
843		Adopsjonsstøtte				
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	7 900	-	-1 900	6 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
844		Kontantstøtte				
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	913 710	-	6 290	920 000
845		Barnetrygd				
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	25 731 000	-	-903 000	24 828 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet				
	21	Spesielle driftsutgifter	53 045	-	3 231	56 276
	61	Utvikling i kommunene	71 264	-	-1 291	69 973
855		Statlig forvaltning av barnevernet				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22</i>	4 518 812	-	6 060	4 524 872
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	3 576 857	-	142 000	3 718 857
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22</i>	468 235	-	-318 493	149 742
	22	Kjøp av plasser i private omsorgssentre, <i>kan nyttes under post 1</i>	-	-	338 184	338 184
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten				
	1	Driftsutgifter	651 388	-	1 000	652 388
868		Forbrukertilsynet				
	1	Driftsutgifter	134 849	-	1 500	136 349
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.				
	78	Ymse faste tiltak	17 761	-	1 000	18 761
882		Kirkebygg og gravplasser				
	60	Rentekompensasjon – kirkebygg, <i>kan overføres</i>	111 497	-	8 000	119 497
883		Kirkebevaringsfondet				
	60	Tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg, <i>kan overføres</i>	-	-	100 000	100 000
Sum endringer Barne- og familiedepartementet				-	-617 419	
900		Nærings- og fiskeridepartementet				
	1	Driftsutgifter	530 072	-	-28 786	501 286
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	71 855	-	5 300	77 155

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	22	Nukleære utredninger og prosjektledelse, <i>kan overføres</i>	7 060	-	-7 060	0
	23	Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter	-	-	5 310	5 310
	25	Drift og forvaltning av kompensasjonsordninger	16 042	-	-4 000	12 042
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	48 000	-	10 500	58 500
	71	Miljøtiltak Raufoss	2 600	-	4 500	7 100
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	20 534	-	-3 000	17 534
	85	Midlertidig kompensasjonsordning for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, <i>overslagsbevilgning</i>	-	-	5 000	5 000
903		Norsk akkreditering				
	1	Driftsutgifter	65 050	-	3 000	68 050
904		Brønnøysundregistrene				
	1	Driftsutgifter	508 000	-	1 900	509 900
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	77 700	-	14 271	91 971
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	243 563	-	-30 600	212 963
907		Norsk nukleær dekommisjonering				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	504 200	-	-40 000	464 200
	30	Opprydding Søve	35 000	-	-15 000	20 000
908		Institutt for energiteknikk				
	70	Tilskudd til drift av atomanlegg	415 395	-	5 000	420 395
	71	Tilskudd til sikring av atomanlegg	49 259	-	8 000	57 259
	72	Lån til flytting av laboratorier og infrastruktur	80 000	-	-45 000	35 000
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk				
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	2 410 000	-	-44 000	2 366 000
912		Klagenemndssekretariatet				
	21	Spesielle driftsutgifter	-	-	200	200
916		Kystverket				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	1 155 600	-	44 413	1 200 013

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	22	Driftsutgifter brukerfinansierte tjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 46</i>	1 050 434	-	132 200	1 182 634
	45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	191 479	-	9 800	201 279
917		Fiskeridirektoratet				
	1	Driftsutgifter	499 900	-	6 270	506 170
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	127 900	-	6 600	134 500
	23	Prisråd for havbruk	-	-	12 900	12 900
919		Diverse fiskeriformål				
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 197 000	-	1 954 500	3 151 500
	76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	7 300	-	400	7 700
920		Norges forskningsråd				
	50	Tilskudd til næringsrettet forskning og grunnbevilgning til teknisk-industrielle institutter mv.	1 652 000	-	-7 200	1 644 800
	51	Tilskudd til marin og maritim forskning og grunnbevilgning til primærnæringsinstitutter mv.	611 500	-	-2 800	608 700
922		Romvirksomhet				
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	291 400	-	-24 930	266 470
	71	Internasjonal romvirksomhet	642 400	-	-133 800	508 600
	73	EUs romprogrammer	886 700	-	-62 300	824 400
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	133 221	-	-5 000	128 221
	75	Tilskuddsordning tilknyttet nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø, <i>kan overføres</i>	-	-	5 000	5 000
923		Havforskningsinstituttet				
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	230 200	-	11 800	242 000
926		Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy				
	45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	-	-	4 100	4 100

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
928		Annen marin forskning og utvikling				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 100	-	5 000	43 100
935		Patentstyret				
	1	Driftsutgifter	338 500	-	4 500	343 000
950		Forvaltning av statlig eierskap				
	96	Aksjer	-	-	250 000	250 000
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS				
	90	Lån	-	-	130 000	130 000
952		Investinor AS				
	51	Tapsfond såkornkapital	-	-	182 300	182 300
954		Petoro AS				
	70	Tilskudd til administrasjon	396 108	-	3 000	399 108
Sum endringer Nærings- og fiskeridepartementet				-	2 372 288	
1100		Landbruks- og matdepartementet				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 988	-	2 000	17 988
1115		Mattilsynet				
	1	Driftsutgifter	1 570 528	-	5 000	1 575 528
1136		Norsk institutt for bioøkonomi				
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap	271 785	-	1 000	272 785
1138		Støtte til organisasjoner m.m.				
	70	Støtte til organisasjoner	53 462	-	3 000	56 462
1140		Høstbare viltressurser – forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 683	-	-4 500	28 183
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	39 778	-	-1 500	38 278
1142		Landbruksdirektoratet				
	1	Driftsutgifter	272 544	-	10 800	283 344
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 976	-	-800	12 176
	71	Tiltak for bærekraftig reindrift, <i>kan overføres</i>	5 286	-	500	5 786

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	75	Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	102 300	-	-37 500	64 800
1149	79	Tilskudd til reindriften for andel av verdiskaping fra vindkraft	-	-	10 000	10 000
		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket				
1150	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	55 852	-	-10 000	45 852
		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.				
1151	71	Tilskudd ved produksjonssvikt, <i>overslagsbevilgning</i>	102 400	-	697 700	800 100
		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen				
	51	Tilskudd til Reindriftens utviklingsfond	65 750	3 500	-	69 250
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	121 850	-666	-	121 184
	79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	4 300	-834	-	3 466
Sum endringer Landbruks- og matdepartementet				2 000	675 700	
1300		Samferdselsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	182 900	-	6 000	188 900
1301		Forskning og utvikling mv.				
	21	Utredninger vedrørende miljø, trafikk-sikkerhet mv.	11 900	-	-2 000	9 900
	50	Norges forskningsråd mv., <i>kan overføres</i>	145 200	-	-2 000	143 200
1310		Flytransport				
	70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres</i>	1 934 600	-	101 400	2 036 000
1314		Statens havarikommisjon				
	1	Driftsutgifter	99 000	-	3 000	102 000
1315		Tilskudd til Avinor AS				
	71	Tilskudd til pålagte oppgaver, <i>kan overføres</i>	2 887 300	-	-312 000	2 575 300
1320		Statens vegvesen				
	1	Driftsutgifter	4 566 100	-	50 000	4 616 100

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	22	Drift og vedlikehold av riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30</i>	9 720 700	-	640 600	10 361 300
	28	Trafikant- og kjøretøytilsyn, <i>kan overføres</i>	2 429 600	-	-80 000	2 349 600
	61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	376 000	-	125 300	501 300
	65	Tilskudd til fylkesveier, <i>kan overføres</i>	415 300	-	95 100	510 400
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften, <i>kan overføres</i>	3 284 000	-	-79 000	3 205 000
1330		Særskilte transporttiltak				
	71	Tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak	-	-	3 700	3 700
1332		Transport i byområder mv.				
	63	Særskilt tilskudd til store kollektiv- prosjekter, <i>kan overføres</i>	2 571 500	-	-440 000	2 131 500
1352		Jernbanedirektoratet				
	70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	5 368 800	-	-3 700	5 365 100
1370		Posttjenester				
	70	Kjøp av posttjenester, <i>kan overføres</i>	1 680 600	-	32 950	1 713 550
Sum endringer Samferdselsdepartementet				-	139 350	
1400		Klima- og miljødepartementet				
	1	Driftsutgifter	326 316	-	-3 500	322 816
	21	Spesielle driftsutgifter	87 156	-	15 650	102 806
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	103 744	-	3 650	107 394
1410		Kunnskap om klima og miljø				
	21	Miljødata	445 396	-	-5 380	440 016
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	55 883	-	380	56 263
1412		Meteorologiformål				
	50	Meteorologisk institutt	387 914	-	-260	387 654
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter	159 464	-	-15 300	144 164
1420		Miljødirektoratet				
	1	Driftsutgifter	862 670	-	21 250	883 920
	21	Spesielle driftsutgifter	635 824	-	-750	635 074

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	161 801	-	4 000	165 801
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	145 452	-	-7 000	138 452
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	815 265	-	-2 500	812 765
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	56 625	-	-26 000	30 625
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	45 632	-	71 100	116 732
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	6 446 997	-	500 000	6 946 997
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	165 942	-	15 000	180 942
	87	Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	-	-	15 000	15 000
1429		Riksantikvaren				
	1	Driftsutgifter	161 243	-	-1 000	160 243
	60	Kulturminnekompetanse i kommunene	9 406	-	5 000	14 406
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	41 522	-	2 000	43 522
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	151 889	-	-2 000	149 889
1432		Norsk kulturminnefond				
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	132 298	-	-5 000	127 298
1471		Norsk Polarinstitutt				
	1	Driftsutgifter	254 830	-	8 220	263 050
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	145 706	-	-25 000	120 706
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak				
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	4 100 835	-	-59 600	4 041 235
Sum endringer Klima- og miljødepartementet				-	507 960	
1500		Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	24 251	-	10 310	34 561
	50	Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m.	101 700	-	-500	101 200

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	600	-	400	1 000
1510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon				
	1	Driftsutgifter	762 891	-	48 962	811 853
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	66 510	-	128 186	194 696
1512		Diverse fellestjenester				
	27	Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i>	66 447	-	-23 300	43 147
1520		Statsforvalterne				
	1	Driftsutgifter	2 271 829	-	17 000	2 288 829
1530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen				
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	-	-	10 000	10 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	4 385 000	-	-150 000	4 235 000
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 146 900	-	65 000	1 211 900
1540		Digitaliseringsdirektoratet				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 370	-	5 450	16 820
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	422 308	-	108 448	530 756
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	136 329	-	-6 200	130 129
1541		IT- og ekompolitikk				
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	15 924	-	5 600	21 524
	70	Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, <i>kan nyttes under post 22</i>	34 908	-	1 800	36 708
1542		Internasjonalt samarbeid				
	1	Driftsutgifter	5 100	-	-1 500	3 600
1543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet				
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	260 092	-	1 321	261 413
	71	Funksjonell internettilgang til alle, <i>kan overføres</i>	10 573	-	-10 000	573

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
1560		Tariffavtalte avsetninger mv.				
	72	Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene	43 000	-	1 500	44 500
1565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse				
	1	Driftsutgifter	52 000	-	5 000	57 000
	90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	19 400 000	-	2 800 000	22 200 000
1567		Gruppelivsforsikring				
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	240 000	-	16 000	256 000
Sum endringer Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet				-	3 033 477	
1600		Finansdepartementet				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	70 821	-	-1 300	69 521
	95	Kapitalinnskudd Statens fond i Tromsø	-	-	15 000 000	15 000 000
1605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring				
	1	Driftsutgifter	973 804	-	114 450	1 088 254
1610		Tolletaten				
	1	Driftsutgifter	1 872 504	-	79 500	1 952 004
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	124 292	-	50 000	174 292
1618		Skatteetaten				
	1	Driftsutgifter	7 856 709	-	87 471	7 944 180
	21	Spesielle driftsutgifter	178 563	-	-65 563	113 000
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	522 100	-	20 761	542 861
	50	Skatte- og avgiftsforskning	6 824	-	-700	6 124
1620		Statistisk sentralbyrå				
	1	Driftsutgifter	751 006	-	9 718	760 724
1645		Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter				
	23	Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for små og mellomstore bedrifter	5 310	-	-5 310	0
1650		Statsgjeld, renter mv.				
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	12 454 300	-	1 520 800	13 975 100

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning				
	98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000	-	-5 175 000	62 825 000
Sum endringer Finansdepartementet				-	11 634 827	
1700		Forsvarsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	719 231	-	25 935	745 166
	22	IKT-virksomhet, <i>kan overføres</i>	881 024	-	-51 800	829 224
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	6 402	-	-2 200	4 202
	52	Overføringer til statlige forvaltningsorganer	25 585	-	1 500	27 085
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	91 517	-	-2 550	88 967
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	125 958	-	1 612	127 570
	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	1 068 330	-	1 038 500	2 106 830
	79	Militær støtte til Ukraina, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1710, post 1 og 47, kap. 1720, post 1 og kap. 1760, post 1 og 45</i>	4 450 000	-	3 575 750	8 025 750
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg				
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 236 577	-	112 960	6 349 537
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	4 736 401	-	667 500	5 403 901
1716		Forsvarets forskningsinstitutt				
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	273 357	-	25 800	299 157
1720		Forsvaret				
	1	Driftsutgifter	40 164 620	-	2 525 453	42 690 073
1735		Etterretningstjenesten				
	21	Spesielle driftsutgifter	3 345 180	-	-5 497	3 339 683
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold				
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	2 308 484	-	273 260	2 581 744
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonal-finansiert andel, <i>kan overføres</i>	165 312	-	15 000	180 312
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 812 572	-	4 833 422	29 645 994

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	390 000	-	255 400	645 400
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	158 165	-	80 000	238 165
1791		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Driftsutgifter	643 151	-	29 429	672 580
Sum endringer Forsvarsdepartementet				-	13 399 474	
1810		Sokkeldirektoratet				
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	102 500	-	-400	102 100
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat				
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	70 000	-	-11 000	59 000
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61</i>	200 000	-	-100 000	100 000
	61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i>	-	-	100 000	100 000
	62	Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft	338 000	-	-59 370	278 630
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 750 000	-	-4 950 000	4 800 000
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i>	22 500	-	-12 500	10 000
1850		Klima, industri og teknologi				
	72	Langskip – fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	2 600 000	-	-900 000	1 700 000
Sum endringer Energidepartementet				-	-5 933 270	
2309		Tilfeldige utgifter				
	1	Driftsutgifter	6 950 000	-	-1 250 000	5 700 000
Sum endringer Ymse				-	-1 250 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning				
	1	Driftsutgifter	440 597	-	1 400	441 997
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	9 079 641	-	-191 000	8 888 641

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
2412	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 139 022	-	-190 860	3 948 162
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	585 756	-	-26 954	558 802
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 822 961	-	664 431	3 487 392
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	904 593	-	67 562	972 155
	74	Tap på utlån	380 500	-	-70 000	310 500
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	39 751 273	-	763 156	40 514 429
2421		Husbanken				
	1	Driftsutgifter	382 678	-	1 500	384 178
	90	Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i>	24 155 000	-	697 000	24 852 000
2426		Innovasjon Norge				
	55	Grønn industrifinansiering	-	-	1 750 000	1 750 000
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	126 320	-	35 000	161 320
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	574 429	-	2 000	576 429
		Siva SF				
	70	Tilskudd	48 063	-	2 000	50 063
	71	Tilskudd til testfasiliteter	214 342	-	-2 000	212 342
Sum endringer Statsbankene				-	3 503 235	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten				
	30	Investeringer	26 000 000	-	4 100 000	30 100 000
Sum endringer Statlig petroleumsvirksomhet				-	4 100 000	
2445		Statsbygg				
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	439 000	-	18 000	457 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	100 000	-	280 000	380 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	5 306 140	-	155 000	5 461 140
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	850 000	-	-50 000	800 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	77 019	-	-55 700	21 319
2460		Eksporthfinansiering Norge				
	58	Grønn industrifinansiering	1 750 000	-	-1 750 000	0

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
2470	90	Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Alminnelig garantiordning	1 100 000	-	-1 100 000	0
		Statens pensjonskasse				
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	212 327	-	-10 000	202 327
Sum endringer Statens forvaltningsbedrifter				-	-2 512 700	
2530		Foreldrepenger				
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslags- bevilgning</i>	24 250 000	-	510 000	24 760 000
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	715 000	-	-10 000	705 000
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslags- bevilgning</i>	595 000	-	20 000	615 000
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslags- bevilgning</i>	41 000	-	-19 000	22 000
2541		Dagpenger				
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	12 818 000	-	-608 000	12 210 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.				
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	865 000	-	35 000	900 000
2620		Stønad til enslig mor eller far				
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 570 000	-	30 000	1 600 000
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000	-	-14 000	83 000
	73	Tilleggsstønader og stønad til skole- penger, <i>overslagsbevilgning</i>	18 000	-	-4 000	14 000
2650		Sykepenger				
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	54 350 000	-	3 040 000	57 390 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslags- bevilgning</i>	1 660 000	-	140 000	1 800 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	2 890 000	-	20 000	2 910 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslags- bevilgning</i>	3 240 000	-	150 000	3 390 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
2651		Arbeidsavklaringspenger				
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	44 233 200	-	1 516 800	45 750 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	145 000	-	-13 000	132 000
2655		Uførhet				
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	125 980 000	-	-1 180 000	124 800 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	94 000	-	-16 000	78 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.				
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 770 000	-	20 000	1 790 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 150 000	-	60 000	2 210 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	122 100	-	12 900	135 000
	74	Tilskudd til biler	815 000	-	-5 000	810 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	4 425 000	-	385 000	4 810 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	417 400	-	12 600	430 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	2 370 600	-	159 400	2 530 000
	78	Høreapparater	965 000	-	45 000	1 010 000
2670		Alderdom				
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	94 080 000	-	-470 000	93 610 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	189 940 000	-	-230 000	189 710 000
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	24 480 000	-	-80 000	24 400 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	8 240 000	-	960 000	9 200 000
2680		Etterlatte				
	70	Omstillingsstønad mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 730 000	-	-40 000	1 690 000
	71	Barnepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 596 000	-	34 000	1 630 000
2686		Stønad ved gravferd				
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	315 000	-	-10 000	305 000
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.				
	70	Spesialisthjelp	2 932 000	-	-52 000	2 880 000
	71	Psykologhjelp	467 000	-	-19 000	448 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	72	Tannbehandling	2 890 000	-	-10 000	2 880 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitut	1 280 600	-	74 400	1 355 000
2751		Legemidler mv.				
	70	Legemidler	13 875 500	-	324 400	14 199 900
	71	Legeerklæringer	20 000	-	-4 000	16 000
	72	Medisinsk forbruksmateriell	2 350 000	-	70 000	2 420 000
2752		Refusjon av egenbetaling				
	72	Egenandelstak	8 390 200	-	129 800	8 520 000
2755		Helsetjenester i kommunene mv.				
	62	Fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	545 000	-	58 000	603 000
	70	Allmennlegehjelp	7 235 200	-	-47 800	7 187 400
	71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 637 900	-	7 100	1 645 000
	72	Jordmorhjelp	90 000	-	4 000	94 000
	73	Kiropraktorbehandling	135 000	-	-11 600	123 400
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling	326 000	-	10 000	336 000
2756		Andre helsetjenester				
	70	Helsetjenester i annet EØS-land	13 000	-	-5 000	8 000
	71	Helsetjenester i utlandet mv.	480 000	-	120 000	600 000
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	321 000	-	94 000	415 000
2790		Andre helsetiltak				
	70	Bidrag	268 000	-	7 000	275 000
Sum endringer Folketrygden				-	5 201 000	
Sum endringer utgifter				2 000	43 260 068	
Herav 90 – 99 poster				-	13 368 223	

Vedlegg 2**Endringer etter saldert budsjett, inntekter**

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
3100		Utenriksdepartementet				
	2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	256 417	-	-33 051	223 366
3200		Kunnskapsdepartementet				
	3	Inntekter fra fremleie	-	-	3 700	3 700
3225		Tiltak i grunnopplæringen				
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	302 337	-	56 468	358 805
3288		Internasjonale samarbeidstiltak				
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	31 037	-	-12 068	18 969
3400		Justis- og beredskapsdepartementet				
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 127	-	-1 127	0
3440		Politiet				
	2	Refusjoner mv.	232 296	-	30 000	262 296
	6	Gebyr – utlendingssaker	288 162	-	45 807	333 969
	7	Gebyr – sivile gjøremål	819 100	-	-14 250	804 850
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap				
	7	Refusjoner fra EU i forbindelse med variable utgifter knyttet til EUs ordning for sivil beredskap	50 000	-	31 200	81 200
3490		Utlendingsdirektoratet				
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	2 192	-	3 714	5 906
	3	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	33 201	-	-2 471	30 730
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	2 634 796	-	1 138 077	3 772 873
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	29 588	-	-3 310	26 278

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	34 839	-	6 074	40 913
3587		Direktoratet for byggkvalitet				
	4	Gebyrer	42 705	-	-1 460	41 245
3595		Statens kartverk				
	1	Gebyrinntekter tinglysing	477 700	-	-52 700	425 000
	2	Salg og abonnement m.m.	149 106	-	8 254	157 360
3605		Arbeids- og velferdsetaten				
	1	Administrasjonsvederlag	11 061	-	-1 800	9 261
3635		Ventelønn mv.				
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	1 400	-	-1 000	400
3672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere				
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	40 261	-	24 814	65 075
3710		Vaksiner mv.				
	3	Vaksinesalg	224 486	-	13 900	238 386
3740		Helsedirektoratet				
	2	Diverse inntekter	22 644	-	111 600	134 244
	4	Gebyrinntekter	42 857	-	-13 500	29 357
	5	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	76 000	-	-11 000	65 000
3745		Folkehelseinstituttet				
	2	Diverse inntekter	214 879	-	101 200	316 079
3747		Direktoratet for strålevern og atom-sikkerhet				
	4	Gebyrinntekter	42 354	-	3 200	45 554
3855		Statlig forvaltning av barnevernet				
	60	Kommunale egenandeler	2 641 496	-	-70 000	2 571 496
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere				
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	452 869	-	-51 879	400 990
3868		Forbrukertilsynet				
	1	Gebyrinntekter	-	-	1 500	1 500

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
3883		Kirkebevaringsfondet				
	50	Overført fra Kirkebevaringsfondet	-	-	100 000	100 000
3904		Brønnøysundregistrene				
	1	Gebyrinntekter	715 065	-	-40 600	674 465
3908		Institutt for energiteknikk				
	80	Renter	3 400	-	-1 800	1 600
3912		Klagenemndssekretariatet				
	1	Klagegebyr	689	-	111	800
	2	Refusjoner og andre inntekter	209	-	291	500
	87	Overtredelsesgebyr	100	-	12 300	12 400
3917		Fiskeridirektoratet				
	1	Diverse inntekter	1 253	-	4 900	6 153
	13	Inntekter fra salg av oppdrettstillatelser	-	-	3 555 700	3 555 700
3923		Havforskningsinstituttet				
	1	Oppdragsinntekter	455 330	-	8 800	464 130
3926		Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy				
	1	Oppdragsinntekter	199 414	-	4 100	203 514
3950		Forvaltning av statlig eierskap				
	96	Salg av aksjer	25 000	-	125 000	150 000
3952		Investinor AS				
	50	Tilbakeført kapital, pre-så Kornfond m.m.	-	-	23 200	23 200
	90	Tilbakeført kapital, så Kornfond	-	-	102 600	102 600
4300		Samferdselsdepartementet				
	85	Overtredelsesgebyr for utslipp fra nye kjøretøy	-	-	110 000	110 000
4330		Særskilte transporttiltak				
	70	Tilbakebetaling av kjøp av sjøtransport-tjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	-	-	25 800	25 800
4420		Miljødirektoratet				
	7	Gebyrer, kvotesystemet	5 928	-	4 000	9 928
4471		Norsk Polarinstitutt				
	1	Salgs- og utleieinntekter	7 327	-	1 500	8 827

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
4481		Salg av klimakvoter				
	1	Salgsinntekter	2 826 518	-	-918 000	1 908 518
4565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse				
	1	Gebyrinntekter, lån	47 000	-	5 000	52 000
	90	Tilbakebetaling av lån	9 400 000	-	1 200 000	10 600 000
4605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring				
	1	Økonomitjenester og andre driftsinntekter	167 587	-	110 000	277 587
4610		Tolletaten				
	1	Særskilt vederlag for tolltjenester	8 247	-	-1 547	6 700
4618		Skatteetaten				
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	38 000	-	-6 000	32 000
	3	Andre inntekter	6 786	-	33 221	40 007
	5	Gebyr for utleggsforretninger	125 000	-	-15 000	110 000
	86	Bøter, inndragninger mv.	1 850 000	-	150 000	2 000 000
4645		Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter				
	50	Tilbakeføring av tapsavsetning for statlig garantiordning for lån til små og mellom- store bedrifter	-	-	7 000 000	7 000 000
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg				
	1	Driftsinntekter	4 918 506	-	30 100	4 948 606
	47	Salg av eiendom	285 000	-	100 000	385 000
4720		Forsvaret				
	1	Driftsinntekter	894 680	-	549 785	1 444 465
4760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold				
	1	Driftsinntekter	34 994	-	94 000	128 994
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter	1 540 463	-	-390 000	1 150 463
	48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter	390 000	-	310 400	700 400
4791		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Driftsinntekter	529 797	-	31 660	561 457

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
4810		Sokkeldirektoratet				
	3	Salg av undersøkelsesmateriale	-	-	59 500	59 500
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat				
	1	Gebyrinntekter	11 500	-	-1 500	10 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	70 000	-	-11 000	59 000
5310		Statens lånekasse for utdanning				
	89	Purregebyrer	90 228	-	16 860	107 088
	90	Redusert lån og rentegjeld	13 970 169	-	-591 117	13 379 052
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	8 287 563	-	78 075	8 365 638
5312		Husbanken				
	90	Avdrag	14 648 000	-	-492 000	14 156 000
5325		Innovasjon Norge				
	53	Tilbakeføring av ubrukte tiltakspakke- midler	-	-	200 839	200 839
	70	Låneprovisjoner	72 000	-	-3 700	68 300
5351		Overføring fra Norges Bank				
	85	Overføring	24 600 000	-	-6 995 742	17 604 258
Sum endringer Inntekter under departementene				-	5 889 628	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten				
	24	Driftsresultat	295 900 000	-	-104 100 000	191 800 000
	30	Avskrivninger	29 100 000	-	-1 100 000	28 000 000
	80	Renter av statens kapital	3 300 000	-	500 000	3 800 000
Sum endringer Inntekter fra statlig petroleums- virksomhet				-	-104 700 000	
5460		Eksporthfinansiering Norge				
	51	Tilbakeføring av tapsavsetning for risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet	-	-	26 680	26 680
	52	Tilbakeføring fra Eksfin av tidligere bevilget tapsavsetning	9 000 000	-	1 000 000	10 000 000
	53	Tilbakeføring av tapsavsetning under Luftfartsgarantiordningen	-	-	49 700	49 700

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	56	Tilbakeføring av tapsavsetning for midlertidig lånegarantiordning for høye strømpriser	-	-	182 200	182 200
	78	Inntekter fra midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser	1 000	-	-900	100
	89	Garantiprovisjon	-	-	40 000	40 000
	90	Avdrag på lån knyttet til bruk av trekkfullmakt under Alminnelig garantiordning	4 400 000	-	-1 800 000	2 600 000
Sum endringer Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forvaltningsbedrifter i samband med nybygg, anlegg mv.					-502 320	
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet				
	74	Fiskeriforskningsavgift	365 400	-	18 800	384 200
	76	Kontrollavgift fiskeflåten	54 500	-	-4 300	50 200
	77	Sektoravgifter Kystverket	1 017 371	-	159 600	1 176 971
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet				
	72	Jeger- og fellingsavgifter	96 000	-	-6 000	90 000
5579		Sektoravgifter under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet				
	70	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	281 165	-	-1 979	279 186
5582		Sektoravgifter under Energidepartementet				
	70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag	2 000	-	4 000	6 000
	71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	186 600	-	9 400	196 000
	72	Sektoravgifter under Norges vassdrags- og energidirektorat	140 000	-	1 500	141 500
Sum endringer Skatter og avgifter					181 021	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer				
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	9 043 800	-	4 172 600	13 216 400
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 375 300	-	20 700	1 396 000
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	1 293 400	-	1 129 170	2 422 570
	89	Garantiprovisjon	40 000	-	-40 000	0

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse				
	80	Renter	2 716 000	-	871 000	3 587 000
5611		Aksjer i Vygruppen AS				
	85	Utbytte	25 000	-	1 500	26 500
5614		Renter under Eksportfinansiering Norge				
	80	Renter fra lån til Alminnelig garanti-ordning	180 000	-	-108 000	72 000
5615		Husbanken				
	80	Renter	5 602 000	-	1 392 000	6 994 000
5616		Kommunalbanken AS				
	85	Aksjeutbytte	660 000	-	40 000	700 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning				
	80	Renter	10 363 860	-	2 745 940	13 109 800
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge				
	80	Renter på lån fra statskassen	605 000	-	135 000	740 000
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	22 000	-	6 900	28 900
	85	Utbytte, lavrisikolåneordningen	440 000	-	112 200	552 200
5628		Renter fra Investinor AS				
	80	Renter fra såkornfond	-	-	132 200	132 200
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet				
	85	Statens overskuddsandel	79 500	-	72 500	152 000
5652		Statskog SF – renter og utbytte				
	85	Utbytte	23 000	-	160 100	183 100
5656		Aksjer under Nærings- og fiskeri-departementets forvaltning				
	85	Utbytte	37 673 800	-	-4 979 400	32 694 400
5672		Bane NOR SF – utbytte				
	85	Utbytte	53 000	-	-53 000	0
5680		Statnett SF				
	85	Utbytte	744 000	-	49 000	793 000
5685		Aksjer i Equinor ASA				
	85	Utbytte	38 265 400	-	25 115 100	63 380 500

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank				
	85	Utbytte	64 400	-	90 600	155 000
Sum endringer Renter og utbytte mv.				-	31 066 110	
5701		Diverse inntekter				
	71	Refusjon ved yrkesskade	764 000	-	82 000	846 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger	1 432 000	-	75 000	1 507 000
	88	Hjelpemiddelsentraler mv.	75 000	-	20 000	95 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs				
	70	Dividende	225 000	-	-10 000	215 000
5705		Refusjon av dagpenger				
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	18 000	-	9 000	27 000
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	300	-	400	700
	72	Innkrevning av forskutterte dagpenger	150 000	-	-10 000	140 000
5706		Bidragforskott				
	70	Refusjon fra bidragspliktige	195 000	-	-24 000	171 000
Sum endringer Folketrygden				-	142 400	
Sum endringer inntekter				0	-67 923 161	
Herav 90 – 99 poster				-	-1 377 442	

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på
www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 05/2024

